STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 06087

MILYONEN ...

M. Artsybashev

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights
in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain
or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does –
please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ס. ארציבאשעוו

...מילאַנע...

ראמאן.

איבערזעצט פון

ב. ריווקין

א גליק

ערצעהלונג, איבערזעצט פון ב. ר.

פערלאג:
מ. יאַנקאָוויטץ
139 דיוויזשיאָן סט., ניו יאָרק.
Published by MAX JANKOWITZ,
139 Division St., New York.

זי ווערט ניט געקויפט פאר גאָלד
און ניט אויפ'ן וואָג פון זילבער.
איוב, ט"ו.

ערשטעס קאַפּיטעל.

צווישען טונקעלען הימעל און ים האָט זיך געראַנקערט דער לבנה־שיין; אויף די בוימער פון גארטען האָבען זיך אראָבגעלאָזען מחנות פייערינע פויגעלאַך. דאָס האָבען זיך געוויעגט און געשפּרונגען אויף אונזיכטבארע דראָהטען קליינע קאָלירטע לעמפּלאַך. אויף דער שריי־ענד בעלויכטענער עסטראַדע איז געשטאַנען דער שווארצער קאַ־פּעל־מייסטער און מעשה פּאַיאַץ, קאָמיש געמאַכט מיט די הענד און געפּאַטשט מיט די פּאַלעס, ווי ער וואָלט זיך געריסען אוועקצופליהען. די מאָדנע הילכיגע פידעל־טענער האָבען זיך פון דער עסטראַדע אוועק־געטראָגען אין אַלע זייטען, האָבען געגרילצט, געלאַכט און געזונגען, האָבען זיך געלאָזען אין לייכטע, געציאַצקעטע קאַראַהאַדען פון אונ־טער די טונקעלע בוימער צו דעם אָפענעם, אין לבנה־שיין פער'כישופ־טען ים־ברעג. און דאָרטען האָבען זיי געטאַנצט אַנקעגען דער ליכטיגער צורה פון דער לבנה, ווי קליינטשינקע גייסטער, אונזיכטבארע, גע־היימניספולע, וואָס לעבען א רגע א שאָטענהאַפט לעבען און פער־שווינדען.

ביי איינעם פון די מאַרמאָר טישלאַך איז געזעסען מיזשויעוו, שטום און פינסטער געקוקט ארום זיך. זיינע מעכטיגע אָרימס האָט ער געהאַלטען צונויפגעלעגט אויפ'ן קאַלטען מאַרמאָר.

ווען זיין בליק פלעגט פאַלען אויף דער עסטראַדע, האָט זיך איהם אַלץ אויסגעדוכט אזוי נישטיג, הבל'דיג, זינלאָז־טומעלדיג, אבער ווען ער פלעגט זיך אומקעהרען צום ים, פלעגט אויף אַמאָל ווערן אזוי מאַיעסטעטיש רוהיג, אזוי אין זיך פריי, אָט ווי די ליכטיגע לבנה אויבען.

זיין שטייפער בלאָנדער באָרד האָט געוועקט א פאַרשטעלונג ווע־נען שרעקליכער קראַפט און אייזערנעם ווילען, אבער מיזשויעוו'ס בליק איז געוועזן אַן אונגעזונדער, א פערטיעפטער, ווי ביי איינעם איבער וועלכען דער שיקזאַל האָט אויסגעשפּראָכען א טויט־אורטייל.

ביי א דערבייאיגען טישעל האָט געהוליעט א לוסטיגע קאָמפּאַניע: מאַנסלייט מיט די ווייסע היט וואָליוונגעריש פערוואָרפען אויף א

זייט, און אויסגעפּוצטע דאמען, מיט שרייענד שעהנע פּנים׳ער און אוננאַטירליך בלישצענדע, אונטערגעפּארבענע אויגען. זיי האָבען אַלע געלאַכט אויף א קול, זיך צוגעוואונשען, אנגעשטויסען יעדע ווײלע די גלעזלאַך, אַזעלכע דינגע ווי שמעטערלינגען, און האָבען זיך געווי־צעהלט אָהן אויפהער. ביי יעדען וויץ פלעגען זיי בכיון הויך אויפלאכען און זיך אומקוקען אויף מיזשויעוו׳ן. און סיי ביי די מענער, און סיי ביי די פרויען פלעגט א שווינדעל טהאָן אויף די פּנים׳ער א זוכענ־דער, ווי עפּעס ערוואַרטענדער, אויסדרוק. און ניט ווייט פון זיי זיינען געשטאַנען די לאַקעען, די קעפּ אויסגעצויגען פאראויס און די ווייסע סערוועטקעס איינגעדריקט אונטער די פּאַכוועס. זיי האָבען די אויגען ניט אַראָבגעלאָזען פון מיזשויעוו׳ן, אקוראט ווי זיי וואָלטען גרייט געווען צו לויפען און צו ווארפען זיך אין ים אריין ביי דעם מינדסטען צייכען פון זיין זייט.

מיזשויעוו האָט דאָס אַלץ אי געזעהן אי ניט געמערקט. אמאָל האָט דאָס איהם אמוזירט, אבער איצט איז דאָס איהם אזוי בעקאַנט געווען ביז צום דערעסען, אזוי ווי די לופט, פון וועלכער מען קען ניט און מען דארף ניט אוועקגעהן.

— טעאָדאָר, פאר וואס ביזטו היינט אַזא אומעטיגער? — האָט מאַריא סערגעיעוונא איהם א פרעג געטהאָן און זי האָט זיך פארזיכ־טיג אָנגעריהרט מיט איהרע פינגער צו זיין שטייפען אײלענבויגען.

דאָס קלייד אויף איהר האָט ווי געשריען פון שעהנקייט און האָט קוים — קוים אָבגעדעקט איהרע פּיס. אין איהרע טונקעלע, פּרעכטי־גע האָר האָבען זיך געוויעגט די צארט־ראָזע בלומען פון איהר הוט, און זיי זיינען געווען אין אַזא טרויעריגער הארמאָניע מיט איהרע אנגע־שמינקטע באַקען, בעטריבטע פינקלענדע אויגען און תאוה׳דיג גע־פארבטע ליפּען.

מיזשויעוו האָט לאַנגזאַם, ווי א קראַנקער אָקס, אומגעקעהרט צו איהר זיין עקשנות׳דיגען קאָפּ און געשוויגען.

זי איז נאָך אַלץ געווען אזוי אויפרעגענד שעהן, ווי אמאָל, דורך די שווארצע שפּיצען פון איהר קלייד האָט אויך אזוי ווי אמאָל זיך דורכגעלויכטען איהר וואונדערליכער, געצערטעלטער לייב. יעדער מאַנסביל, דערזעהענדיג איהר, פלעגט דערפיהלען אַזא שאַרפען מאַהנענדען פערלאַנג, פלעגט זיך פארשטעלען אַזא אומגליך פאַ־טאַסטישען גענוס. אבער נאָכדעם, ווי זי האָט אנגעוואָרען איהר פריי־

הערינגען נאָמען — מאריע סערגעיעוונא — און זיך גענומען רופען מערי, און איהם אנשטאט פעדיא און „איהר" האָט זי גענומען רופען טעאָדאר און „דו", און נאָכדעם, ווי זי האָט געוואָרפען איהר היים געליעבטען מאַן און איז אוועק לעבען מיט מיזשויעוו'ן, איז ווי אבגע־טויט געוואָרען אין איהם די עהרפורכט, די ליידענשאפטליכע פערר־געטערונג, וואָס ער האָט נאָך גאר ניט לאַנג צוריק געפיהלט צו איהר. צייטענווייז פלעגט איהם אפילו דורכנעהמען א קאַלטער, אונער־קלערליכער כעס.

און אפילו דאַן, ווען איהר נאַקעטער, אונטערטהעניגער קערפּער פלעגט זיך ציטעריג בעטען ביי איהם לאַסקעס, און ער, מיזשויעוו, האָט געקושט און גערריקט איהר מיט א מין חיה'שער פערביסענ־קייט, האָט ער שוין ניט געפיהלט די פרייד פון אמאָל, נור א פלאַכען, הארטען פערגניגען. און ער פלעגט אַלץ צוקלערען אונגאַטירליכע פּאַזעס אום איהר וועה צו טהאָן און ערנידריגען.

עס האָט זיך געדוכט, אז ער זוכט זיך נוקם צו זיין אין איהר פאַר עפּעס און אז ער אליין פּייניגט זיך מיט דעם ביז צום וואהנזין.

און מאריע סערגעיעוונא האָט פערשטאַנען, פאַר וואָס דאס איז אזוי, און דערפאַר האָט זי עס געקוקט מיט אזעלכע אומעטיגע, דער־שראָקענע אויגען, וואָס האָבען ווי ניט געוואָגט אפילו צו בעטען וועגען רחמנות.

— קום — האָט מיזשויעוו קורץ א זאָג געטהאָן, ווען ער האָט געכאַפּט די שטעכיג נייגעריגע בליקען אין זייער זייט, און ער איז אויפגעשטאַנען.

זי האָט זיך שנעל אויפגעהויבען נאָך איהם און איז אוועק זייט ביי זייט מיט איהם, מיט איהר געוועהנליכען ליעב־אומגעלומפּערטען גאַנג, וואָס פלעגט מיזשויעוו'ן אמאָל ריהרען ביז טרעהרען. זי האָט זיך געפּלאָנטערט אין די שפּיצען פון איהר קלייד, פערלאָרען דאָ א טיכעל, דאָ איהר האַנדבייטעל און פלעגט קאָמיש אזוי איבערראַשט ווערען דערביי.

זיי זיינען ארונטער צום ברעג, וואו עס האָבען געוועלטיגט דער טונקעלער ים און די ליכטיגע לבנה, און זיך אראָבגעלאָזען אויף א בענ־קעל ביים סאַמע עק בריקעל.

פאַר זיי און פון די זייטען און ארום און ארום איז ים געווען און דאס גלאַנציגע וואַסער האָט שטורמיש געוויעגט דעם לבנה־

זייל. עפּעס ווי אַן אונאויפהערליכע מעלאָדיע — דאָס פּלעסקען, דאָס רוישען און דאָס דומפּע קלאַפּען פון די כוואַליעס אַן דער וואַסער־מויער — האָט זיך געטראָגען איבער דער אונענדליכער, בעוועגטער ים־פלעכע, און פון מיטען דער מעלאָדיע ארויס האָט ווי געקלונגען אַ דין קריסטאַלען קול׳כעלע, וואָס האָט זיך יאָ און ניט געהערט און אַנגעריהרט געהיימניספולע וועהטאָגדיגע סטרונעס און געוועקט ער־אינערונגען און אַ טונקעלע פערצווייפלונג אין דער טיעפעניש פון דער נשמה. און צייטענווייז פלעגט אַנפליהען אַ שטייפער ווינד און אונ־זיכטבארע וואַסער־שפּריצען פלעגען בעדעקען דאָס פּנים און די הענד מיט אַ דין קאַלט שטויב און מאַכען ציטערן.

מיזשויעוו האָט געקוקט אויף דעם לבנה־זייל, וואָס האָט זיך גע־דרעהט אין דעם מעטאַלענעם, שוואַרצען וואַסער, און ער האָט גע־שוויגען. אַלע מאָל, בעת ער פלעגט ביינאַכט אַריינקוקען אין דאָס וואַסער־טיעפעניש, פלעגט זיך אין איהם קוים, קוים אַ ריהר טהאָן אַזא וועהמוטיג געפיהל. כמעט ניט צו מערקען, שווער צו כאַפּען, וואָס דאָס איז אַזוינס, אָבער הינטער דעם פלעגט דאָס ארומיגע אין גאַנצען פערשווינדען, און עס פלעגט ווערן פּוסט און חושך אויף דער נשמה.

— איך האָב געוואָלט מיט דיר אַ רעד טהאָן, טעאָדאָר, — האָט מאַריע סערגעיעוונא אַנגעהויבען, און פון ערשטען וואָרט איז קענטיג געוועזן, אַז זי האָט מורא ער זאָל זיך ניט פער׳ברוגז׳ן, איידער ער האָט איהר נאָך אויסגעהערט.

מיזשויעוו האָט געשוויגען, ווי ער וואָלט ניט געהערט איהר שוואַכע שטים צוליעב דעם רוישען און פּאַטשען פון דער כוואַליע, וואָס האָט זיך אַרונטערגעקייקעלט אונטער׳ן בריקעל. ווי ווייט דאָס אויג האָט געקענט כאַפּען ביים לבנה־שיין, האָט אַ ווייסער שוימענדער פּאַס זיך געצויגען פּאַזע ברעג און איז באַלד צוגאַנגען, ווי שנעע, און גלייך נאָך איהם האָט זיך שוין גערוקט, געוואַקסען, זיך קאָכענדיג, אַ נייע כוואַליע.

מאַריא סערגעיעוונא האָט אַ קוק געטהאָן אויף מיזשויעוו׳ן מיט פולע אויגען, האָט נערוועז אַ צופּ געטהאָן דאָס טיכעל און זיך אויפ־געהויבען.

— דאָס איז אונערטרעגליך! — האָט זי ארויסגערעדט מיט אַ שוואַכען, פערשטיקטען קול און זי האָט דערפיהלט, אַז זי ציטערט

אין גאַנצען פון ערנידריגונג, און אויך פון קעלט — פאַר וואָס פייניגסטו מיך?

מיזשויעוו האָט ניט קוקענדיג אויף איהר, פער'עקשנ'ט א קוועטש געטהאָן מיט זיינע ברייטע אקסלען.

מאַריא סערגעוויענא איז אנטשוויגען געוואָרען, זי האָט נאָך אַלץ געצופּט איהר טיכעל און געציטערט מיט'ן גאַנצען קערפּער, וואָס האָט אויסגעקוקט אזוי שוואַך און איידעל אנטקעגען דעם אונגעהייערן צושוימטען ים־שטח.

— איך קען ניט מעהר... — האָט זי ווידער גענומען רעדען שנעל, שנעל, און איהר קול האָט זיך אַלץ געשטאַרקט — דו האָסט קיין רעכט מיך צו פעראַכטען! האָסט קיין רעכט ניט מיך צו פייניגען און צו ערנידריגען!... ווען איך האָב ניט געקענט ביישטעהן דעם נסיון פון דיינע מיליאָנען, ווי דו זאָגסט...

— איך האָב עס קיינמאָל ניט געזאָגט! — האָט מיזשויעוו פינסטער זיך אָבגערופען. ער האָט נאָך אַלץ איינגעשפּאַרט געקוקט אין דעם לבנה־זייל, וואָס האָט זיך צופינקעלט אין די כוואַליעס מיט מיליאַרדען טאַנצענדיגע בלויע שטערנס. דאָרט ביים ברעג הימעל האָט ער ווי אויסגערונען אין א געהיימניספולען, פאַנטאַסטישען ליכטיגען קעניגרייך, וואָס האָט אזוי שאַרף זיך אָבגעשיידט און אָבגעגרענעצט פון טונקעלען הימעל.

און ווידער איז מאַריא סערגעיעוונא פּלוצלינג אנטשוויגען געוואָרען. זי איז געווען צוטומעלט, צודריקט און פיינליך עפּעס ניט פערשטאַנען. מיט איהר גאַנצען וועזען האָט זי געוואוסט, אז ער זאָגט עס איהר שטענדיג, דאָך האָט דער זכרון איהר ניט אונטערגעזאָגט קיין איינס פון די דאָזיגע ווערטער זיינע. זי האָט נור געפיהלט, אז זי קומט אום אין א קאַלטער פּוסטינע, אז זי געהט פערלאָרען אין דעם אונפערמיידליכען, זי, אזא שוואכע און הילפלאָזע, אז זי וויים אפילו ניט, ווי און געגען וואס זיך צו שיצען.

— ווען דו רעדסט ניט, טראַכסטו עס... איך וויים... און אויב אפילו דאָס איז אמת, איז דאָך... האָסטו דאָך עס אליין געוואָלט... נו, זאָל זיין... זאָל זיין... ניט ביינעשטאַנען!... האָט זיך געוואָלט לעבען... זאָל זיין אזוי! — האָט מאַריא סערגעיעוונא זיך אָנגעכאַפּט מיטביידע הענד פאַר די שלייפען און ארויסגערעדט אין פערצווייפלונג. — אבער וואס פאַר א פּרייז איך האָב בעצאָהלט פאַר די דאָזי־

גע מיליאָנען! זיי האָבען ביי מיר די נשמה אוועקגערויבט... איך האָב זיך אויסגעלערענט פעראַכטען זיך אליין, ווי די סאַמע לעצטע... איינס פון די ביידע: אָדער... ווי דו ווילסט, איך קען מעהר ניט, איך קען ניט! איך...

זי האָט ווידער ניט געקענט געפינען קיין ווערטער און האָט שטום, מיט א פערצווייפעלטען, אהנמעכטיגען בליק, אנגעקוקט דאָס שרעקליכע, פינסטערע וואַסער, איהרע הענד האָבען זיך בעוועגט און איהרע ליפּען האָבען געציטערט.

— אויב דו פעראַכטסט זיך אליין ווי די סאַמע לעצטע, טו וואָס זאָל איך שוין האַלטען פון דיר? — האָט פּלוצלינג מיזשויעוו א פרעג געטהאָן. זיינע בלישצענדע אויגען האָבען זיך ניט אבגעווענדעט פון וואַסער.

— אח! — האָט מאַריא סערגעיעוונא אויסגעשריען ווי פער־לאָרען און אבגעלאָזען א טיכעל און א האַנד־בייטעל, וואָס דער ים האָט תיכף צוגעכאַפּט. זי האָט פערשטעלט דאָס פּנים מיט די הענד און געשווינד אוועק, כמעט לויפענדיג. דער ווינד האָט געריסען איהר לאַנג קלייד און זי האָט זיך געפּלאָנטערט אין איהם. איהר דינע פרויען־געשטאַלט האָט זיך אונזיכער געוויעגט אין לעדיגען ווינטיגען רוים, איבער׳ן פינסטערן וואַסער, וואָס האָט אהן אויפהער געשלאָ־גען אהן ברעג.

מיזשויעוו האָט בעגלייט מיט זיין בליק דאָס קליינע ווייסע טיכעלע, וואָס אַן אויפגעשוימטע כוואַליע האָט הויך אויפגעהויבען אויף איהר קאַם; פּלוצלינג האָט זי זיך אויף אַמאָל ארונטערגעלאָ־זען אין דעם חשך פון קאַלטען תהום.

א ווארים געפיהל האָט זיך א צאַפּעל געטהאָן אין זיין נשמה.

און ניט אויסדריקענדיג אין ווערטער דאָס דאָזיגע געפיהל פאַר זיך אליין, האָט זיך מיזשויעוו אויפגעהויבען און באַלד אָנגעיאָגט מאַריא סערגעיעוונא.

איהרע קליינע רונדע אקסלען זיינען געווען איינגעדריקט, דער פיינער בויג פון איהר האַלז האָט שעמעוודיג זיך געבלייכט אין לבנה־שיין. דערהערענדיג זיינע טריט, האָט זי זיך תיכף אבגעשטעלט, ניך דעם קאָפּ ניט אויפגעהויבען און איז געשטאַנען ווי פריהער, דאָס פּנים פערשטעלט מיט די הענד און נידריג אראָבגעלאָזען איהר גרוי־סען העלען הוט. אזא קליינע, צאַרטע, עלענדע אזש צום וויינען.

— נו, לאָז עס, מע... ריסיא... — האָט ער געפּלאָנטערט איהר פריהעריגען און איצטיגען נאָמען. א פלוצלינג געבארענע, הייסע, טיעף־הארציגע לאסקע האָט געציטערט אין זיין קול. ער האָט איהר ארומ־גענומען ארום האלז. — פערגיב... איך האָב דיך ניט געוואָלט בע־ליידיגען!

ער האָט זיך געריכט, אז זי וועט זיך פערקאפּריזעווען און איהם אָבשטויסען, ארויסרייסען די הענד, זיך שטעלען קאלט און פרעמד, און ער האָט דערפאר מורא געהאט, עס האָט זיך איהם געדוכט, אז יע־מאלט וועט ער שוין אויף אייביג בלייבען איינזאם. אבער זי האָט נור צוגעדריקט איהר קאָפּ צו זיין ברוסט, ציטערדיג אויסגעשטרעקט איהר פּנים צו זיינע ליפּען און איהם אָנגעקוקט מיט אונרוהיגע, פרעגענדע אויגען, אזעלכע גרויסע דורך לבנה שיין און טרעהרען, און אין איהרע נאסע אויגען און אין די ווינקלען פון איהרע וועהמוטיג שמייכלענדע ליפּען האָט מיזשויעוו דערזעהן אזא אונטערטהעניגקייט, אזא דער־פרעהטען, איבערגעבעטענעם אויסדרוק, ווי ביי געשלאָגענע, און דער־נאָך צוגעלאָסצעטע חיה׳לאך און קינדער.

און דאָס אנגענעהמע געפיהל פון ווארימקייט און רחמנות איז פלוצלינג פערשוואונדען, ווי גארניט געוועזן. געבליבען איז נאָר א קעלט פון פערדרוס און א שטייגענדע אויפרעגונג. ער האָט איהר קאלט א קוש געטהאָן אין די ווארימע, נאסע ליפּען און לייכט אבשטויסענדיג איהר, האָט ער ארויסגערעדט:

— נור, אָהן קאפּריזען, איך בעט דיך... דאָס ווערט סוף כל סוף לאנגווײליג... וואס ווילסטו, איינגענטליך... איך פערשטעה ניט!...

ער איז אנטשוויגען געוואָרען, אוועקגעקוקט מיט אן עקשנות־דיגען בליק און צוגעלעגט:

— צייט א היים!

ווי זי וואָלט ארויסרעדען געוואָלט: פערצייה... אפשר בין איך אומגערעכט, איך ווייס אליין ניט... מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אז דו האסט מיך ניט ליעב, פערארכטסט און דאָס איז אזוי פיינליך... — האָט זי צומישט א שמייכעל געטהאָן און זיך גענומען אונטעראיילען. זיי זיינען שווייגענדיג געגאנגען זייט ביי זייט. די ווייסע, קאלטע לבנה און דער טומלענדער ים זיינען געבליבען פון הינטען, און אנט־קעגען זיינען ווידער געקומען די מחנות טאנצענדע טענער, און ווידער האָט זיך עפּעס אנידערגעשטעלט צווישען זיי.

ווען זיי זיינען געפאהרען א היים, האט ער מיט'ן פוס געפיהלט די בעריהרונג פון איהר שטראמען לייב, וואס האט יעדע ווייל‌ע ווי זי אויסבעהאלטען פון איהם הינטער דעם טרוקענעם, שארשיגען שטאף, האט געזעהן דעם פראפיל פון איהר פרויען־קאפ, וואס האט זיך געבויגען אונטער דער לאסט פון א צו שווערען געדאנק. עס האט אויסגעקוקט ווי א בילד, געמאלען אין בלאסע פארבען, און ער האט זיך געפרעגט:

— וואסזשע האט זיך אנידערגעשטעלט צווישען זיי? — צוויי־שען איהם, וואס האט יאהרען לאנג אין הארצען תפילה געטהאן צו איהר, מורא געהאט צו קלערען אפילו וועגען איהר נאקעטקייט און איהרע לאסקעס, אין איהר, אזא ליעבער אויסגעצייכענטער פרוי, וואס האט אזוי האלט געהאט איהר שטילען מאן און אזוי איינפאך, ווי אן עלטערע שוועסטער, זיך בעצויגען צו איהם און האט אויסגע־קוקט אזוי לויטער, צניעה'דיג, כאטש זי איז שוין געווען די פרוי פון א מאן.

צווייטעס קאפיטעל.

דער ברעג האט זיך ווי געבלענדט אין זונען־גאלד, און אפילו דער ים, שוימיג־גרין ביי דער דאמבע און בלוי, טיעף בלוי פון דער ווייטענס, איז אויך ווי בעשאטען געווען מיט גאלד־שטויב. די ווייטע בערג האבען געאטהעמט מיט הימעל און זון, און די זומער־וואוינונגען הינטער דער שטאדט האבען געשעמערירט אין דעם גרינס פון די אראבלויפענדע בערג און האבען אויסגעקוקט, ווי שפיעלצייג צואווארפענע אין גראז.

דער בלענדענדער עולם קורגעסט האט זיך אויסגעבויגען, ווי א טייך, ארום דעם האלב־קיילעכדיגען סקווער, האט זיך בעוועגט מיט'ן ים־ברעג און געפלאסען אין אזא בונטער פערשיעדענארטיג־קייט, אז עס איז ניט קענטיג געווען, פון וואנען עס שיטען זיך די העלע קליידער, די היט, די פים און פנים'ער מיט די בעלעבטע אוי־גען. עס האט זיך גערוכט, אז די מחנה וואקסט, פערגרעסערט זיך פון זיך גופא, ווי א בייט לעבעדיגע בלומען, וואס וואקסען מיט א וואונדערליכער שנעלקייט. געמישטע קולות, געלעכטער, דאס רוישען פון די קליידער האבען זיך הילכיג צונויפגעגאסען איבער די מענשען־קעפ מיט דעם צישען פון די כוואליעס, וואס האבען זיך אבגעשלאגען אין די שטיינער, מיט דעם כאפענדיגען גערודער פון די קארעטען, מיט

די געדיכטע, הילכיגע קלעפּ פון די פערדישע פּיס. אין דער לופטען איז ווי געהאנגען א פאַרביגע, בונטע, יום־טוב'דיגע מוזיק.

מאריע סערגעיעוונא און מיזשויעוו האָבען זיך דורכגעטראגען איבער דער דאמבע אין א לייכט יאלטא־וועגעל; דער ווייסער גאז־נעץ־וועב, וואָס האָט נאָכגעוועהט מאריא סערגעיעוונאס הוט, האָט שנעל דורכגעשוועבט פאַרביי די פערדישע קעפּ, די וואזשנע פּנים'ער פון די קוטשערם און די לויפענדע שורות פון היט און שירמס.

די קארעט האָט זיך פּלוצים געגעבען א שטעל אוועק ביי א מאַ־גאזין, ווי זי וואלט זיך אויף אמאָל אָנגעשלאָגען אָן אן אונזיכטבארע שטייפע וואנד. פון הינטער דעם שפּיגעל פענסטער פון מאגאזין האָט בונט א שווינדעל געטהאָן מיט וואונדערליך־טשיקאווע פרויען־היט; זיי האָבען אויסגעקוקט ווי א מחנה פויגעל און בלומען פון א פרעמד לאנד, איינגעשפּארט אין א שטייג. מאריא סערגעיעוונא האָט לייכט און געשווינד אראָבגעשטעלט א פוס אויפ'ן שטייג־ברעטעל פון קאַ־רעט און, ווי אראָבגעבלאָזען פון א ווינד, איז זי פון ארט אריינגע־פלויגען אין דער קיהלער, טונקעלער טהיר פון מאגאזין.

און ניט מיזשויעוו איז ניט אומקוקענדיג זיך, שווער אראָבגעקראכען אויפ'ן טראטואר און איז ארויף אין מאגאזין נאָך איהר.

פון אלע זייטען האָבען זיך א לאָז געטהאָן אויף מאריא סערגע־יעוונא אָנגעשטעלטע און פערקויפערינס. ריידענדיג צו איהר האָבען זיי פערצויגען די ווערטער, זיך געשארט אויף די קנאפּעל און געשמייכעלט מיט אויפגעלעבטע פּנים'ער. אויף א רגע האָט זיך גערוכט, אז דאָס איז א הויפען פריינדליכע, פרעהליכע מענשען, וואָס בעגעגנען און רינגלען ארום א לאנג ערווארטעטע ליעבע פריינדין. און ווי א שטורם־ווינד וואָלט איבערגעקעהרט און אויסגעליידיגט צעהנדליגע שאכט־לען, און בלויע, רויטע, קאָלירטע בענדער האָבען זיך צושאטען אי־בער דעם בארג ווייסע היט, ווי בלומען אויף שנעע.

עס איז אקארשט אריין אין דער מאָדע איינפאכע טוכענע היי־טעלאך „בעבע“ — דער לוקסוס שפּיעלט זיך אמאָל אין נאַאיווע איינפאכקייט — און מאריא סערגעיעוונא האָט ניט אנדערש געוואָלט קויפען אויך אזא הוט. איהר האָט זיך גערוכט, אז אין אזא פּראָסט היטעלע וועט זי אויסזעהן ווי א שטיפעריש, גראציעז מיידעלע.

די פערקויפערינס האָבען איבערטריבען געפּישצעט, די אנגע־שטעלטע האָבען גערעדט אונטער דער נאָז, מעשה פראנצויזען, אין די

אפּענע טהירען פון מאגאזין האָבען זיך פון גאס אריינגעריסען הור־זשעדנע קלאַנגען און זוניגע פּארבען, און מאריא סערגעיעווּנא האָט זיך ווי א קינד געפרעהט מיט דעם שפּיעל פון קאָלירען און פּאסאַנען, געפינקעלט מיט די אויגען און דאָ האָט זי שוין איינגעווילינגט און דא זיך אבגעזאָגט, און דא זיך ענטשליסען ניט געקענט און דא געלאכט, און די גאנצע צייט זיך בעוועגט, אמאָל אריינגעקוקט אין א גרויס שפּיעגעל אום צו זעהען זיך אין פולען וואוקס, און אמאָל זיך איינגע־דרעהט אום צו בעטראכטען איהר פּראפיל אין א קליין שפּיעגעלע. און איהר האָט זיך געדוכט, אז מיט יעדען נייען הוט, וואָס זי מעסט זיך אָן, מיט יעדען בלוי, רויט און בונט בענדעל, וואָס זי שטעקט זיך אריין אין די שווארצע האָר, קוקט איהר מאָט—ראָז פּנים׳על אויס אלץ שעהנער און יונגער.

און מיזשויעוו האָט זיך אָבגעזונדערט פון דעם ליארעמדיגען געזעמעל און ווי א שווארצער אונבעוועגליכער פלעק. איז ער געזעסען ביים טאמבאנק. זיינע מאסיווע הענד האָט ער שווער אנגעשפּארט אויפ׳ן שטעקען, וואָס איז געשטאַנען פאר איהם, און ער האָט געקוקט שלעפעריג, ווי א ניט דערשלאָפענער קראנקער, וועמען עס פרעהט שוין ניט די זון, ניט געלעכטער און ניט פרויען־שעהנקייט — ער זעהט און הערט קיין זאך ניט א חוץ דאָס, וואָס צושטערט דאָס לע־בען אין איהם לאַנגזאם, שטופענווייז, צושטערט אונערבארמליך, ניט אבטרעטענדיג, אין אימה׳דיגען שטילשווייגען.

פון צייט צו צייט פלעגט ער אנשטעלען א שווערען בליק אויף מאריא סערגעיעווּנא׳ס שעהן, אויפגעלעבט פּנים׳על און גלייך איהם איבערטראגען אויפ׳ן ערשטען בעסטען געגענשטאַנד, אויפ׳ן עק טאמבאנק, אויף א ליידיגען שאכטעל, אויף א לאקירטען שטיוועל־בלאט פון אן אָנגעשטעלטען אָדער אויף די מאָגערע אקסלען פון א פערקויפעריז, וואָס האָבען רחמנות׳דיג ארויסגעטאַרטשעט פון אונטער דעם קאקעטיש, זיידען יאקעל.

— טעאָדאָר, גיב נור א קוק — איך נעהם אָט דעם הוט... דאכט זיך, אז דער קליידט מיר?... אָדער בעסער דעם?... ווי דענקסטו, גיב אָן עצה! — האָט מאריא סערגעיעווּנא געשאָטען מיט פראגען, און א לייכטע אונרוהיגקייט פלעגט דורכלויפען דורך איהר קול און דורך איהרע אויגען. עס איז איהר געווען פריי און לייכט אויפ׳ן האר־צען; די נעכטיגע עקעלהאפטע סצענע האָט זיך געענדיגט מיט א הייס־

לײדענשאַפטליכע פריערען און איז שוין כמעט ווי ארויסגעפלויגען פון איהר זכרון. דאָס בעוואוסטזיין פון איהר רייץ, די זון, דער רויש און דאָס ווארפען זיך מיט געלד, צו וואס מאריא סערגעיעוונא האָט נאָך ביז איצט זיך ניט געקענט צוגעוועהנען — דאס אלץ פלעגט גלייך אָבווישען די שפורען פון אזעלכע סצענען. אבער מיזשויעוו'ס פינס־טערער אויסזעהן האָט פערשטערט איהר פרייד מיט אן אונבעשטימטען שרעק און דערמאָהנט, אז די קושען און די גליהענדע צערטליכקייטען האָבען נור אבגערוקט, אבער ניט אויפגעלעזט און ניט אויסגעראט דאָס, וואָס איז איינמאָל אריין אין זייער לעבען.

„שוין זשע איז דאָס נאָך ניט געענדיגט און עס וועלען זיך נאָך איבער'חזר'ן אָט די אונערטרעגליכע עקעלהאפטע סעצענעס. נאָך וועלכע עס ווילט זיך ניט לעבען? — האָט זי געטראכט מיט דעם סאמע ברעג פון אַ ציטעריגען געדאנק.

— טו זאָג, וועלכען?... גיב אן עצה! — האָט זי געפרעגט, און איהר קול האָט געהאט א מאָדנעם בייקלאנג פון א געהיימען געבעט—

— נעהם אלע... — האָט מיזשויעוו, טראכטענדיג וועגען עפּעס אנדערש, גלייכגילטיג געענטפערט.

זי האָט זיך צולאכט, און אלע אָנגעשטעלטע און פערקויפעדינס האָבען געוויזען אן ענטציקטען שמייכעל. עמיצער האָט זיך אפילו צו־הירזשעט פון התפעלות איבער דעם איינפאל פון דעם מיליאָנער.

מיזשויעוו האָט מיט א פינסטערן בליק ארומגענומען די לאכעדיגע פנים'ער און זיך אנגעכמורעט, און אלע זיינען אויף אמאָל ערנסט געוואָרען. מיזשויעוו ווידער, כאפענדיג די פלעצליכע חניפה'דיגע פערוואנדלונג אויף די פנים'ער, איז נאָך פינסטערער געוואָרען. א ווילדער ווּאונש, וואס איז איהם שוין לאנג בעקענט געווען, האָט איהם אנגענומען: עס האָט זיך איהם פערוואלט אנשרייען אויף זיי, עמי־צען א בריק טהאָן, א זעץ טהאָן...

אה! אייך געפעלט אלץ, וואָס איך זאָג?... טו גוט זשע... האָ־בען געצונדען זיין מוח גיפטיגע ווערטער, נור ער האָט אָבגעשוויגען און מרה־שחורה'דיג הילפלאָז אראָבגעלאָזען די אויגען.

— ניין, וואס אויף צו'ן אמת'ן... דו העלף מיר ארוים! — איז מאריא סערגעיעוונא קאקעטיש צוגעשטאָנען, און מיזשויעוו האָט פער־שטאָנען, אז זי שטעהט צו נור דערפאר, קיינער זאָל ניט בעמערקען, וואָס זי האָט דערשפירט אין איהם מיט א פערגעהענדיג האַרץ.

און עס האָט איהם אָנגענומען א רחמנות אויף איהר, און דער רחמנות האָט מיזשויעוו'ן דערוואַרימט. אבער נאָך אומעטיגער, הילפ־לאָזער איז איהם געוואָרען צו מוט.

— נעהם יענעם מיט'ן בלויען באנד... ער פּאַסט דיר אַם בעס־טען, — האָט ער טרויעריג ארויסגערעדט.

— שוין זשע! — האָט מאַריא סערגעיעוונא מיט פרייד איהם צוגעשמייכעלט.

זי האָט אויפגעהויבעןביידע הענד צום קאָפּ, און איהר אויסגע־בויגענער רוקען האָט פלוצלינג ארויסגעשטעלט פון אונטער'ן ווייסען יאַקעל א נאַקעטען, ווייכען און אבגערונדעטען פּלאַץ. יענער אָנגעשטעלטער, וואָס האָט געטראָגען לאַקירטע קאַמאַשען אויף קנעפּ־לאַך, האָט א גליטש געטהאָן אויף איהר מיט א ציטעריג תאוה'דיגען בליק און פּלוצלינג זיך בעגעגענט מיט מיזשויעוו'ס אויגען. אין איין רגע איז זיין בליק פערוועלקט געוואָרען, דאָס פּנים'ל האָט זיך איינגע־קארטשעט און אנגעטהאָן א מאַסקע פון חניפה און שרעק.

„וואָרעם"! — האָט מיזשויעוו א טראַכט געטהאָן, א בייז, עקעלדיג געפיהל האָט זיך אין איהם אָנגעצונדען און ער האָט אויס־געשטעלט אויף איהם א פּאָר שווערע, אונבאוועגליכע אויגען.

דער אָנגעשטעלטער האָט זיך אַלץ געקאַרטשעט און איז געוואָ־רען דינער, קלענער. מיזשויעוו האָט איהם געקוקט אין פּנים אריין און יענער האָט ניט געוואַגט אוועקצונעהמען זיין בליק. א גאַנצע מי־נוט האָט אנגעהאַלטען אָט דער משונה'דיגער, גרויזאַמער שפּיעל, וואָס האָט מיזשויעוו'ן פערשאַפט א קרענקליכען פערגניגען. עס איז קענטיג געווען, ווי עס ציטערט ביים אָנגעשטעלטען א קניה, אין אָנ־געשטראַמטען, שמאָלען הויז.

„און, אגב, וואָס וויל איך פון איהם... — האָט מיזשויעוו'ן ווי־דער גענומען וועהמוטיג קלעמען ביים הארצען — ווען איך בין אָנ־געשטעלטער און ער מיליאָנער און די און נאָך אנדערע ווייבער וואָל־טען צו איהם געהערט, וואָלט איך אויך געקוקט אויף זיי בגנבה, ווי א שקלאַף!"

מיזשויעוו האָט אבגעווענדעט זיין בליק, עס איז איהם אַלץ עקעלדיג געוואָרען: אי די אַלע גאַרנישטען, וואָס קריכען פאַר איהם, אי ער אַליין, וואָס ווערט בעוואונדערט ווי עפּעס א גאָט, אי אָט די פרוי, וואָס האָט נעכטען זיך בעליידיגט פון א גראָב וואָרט און איז

גרייט געווען צו וואַרפען זיך אין וואַסער אריין און אַט איצט איז זי אריינגעטהאָן מיט לייב און לעבען אין א קינדערש־נארישען שפּיעל— אויסברייינגען, שליידערען געלד, געלד...

— ביזט באַלד פערטיג?... מיר וועלען געהן!... — און ער האָט זיך אויפגעהויבען.

— איך בין שוין פאַרטיג. איך האָב שוין אויסגעקליבען — האָט מאַריא סערגעיעוונא זיך גענומען איילען — איהר וועט צושיקען אַט דעם... ניין, ניין, אַט יענעם, מיט דעם בלויען באַנד! — האָט זי געוואָרפען ווערטער און אונרוהיג נאָכגעקוקט מיזשויעוו'ן, וועלכער איז ווי א שווארצער פלעק געשטאַנען אין די בעלויכטענע טהירען.

— קום, לאָמיר אביסעל זיצען אין סקווער, — האָט זי צו איהם א זאָג געטהאָן, ווען זיי זיינען ארויס אויף דער זון. פון אלע זייטען האָט זיך ארומגענומען א ווארימע דיינע לופט און א פרעהליכער גע־רויש.

— גוט, — האָט מיזשויעוו איינגעוויליגט מיט א גלייכגיל־טיגער מינע.

זיי האָבען שוין געהאַלטען ביים אריבערגעהן די גאַס, מאַנעווריר־ענ־דיג צווישען קאַרעטען און אויטאָמאָבילען, ווי עמיצער האָט הויך א רוף געטהאָן מיזשויעוו'ן.

— פּעדאָר איוואַנאָוויטש! וואַרט נור אויס אביסעל!

נעבען סאַמע טראָטואַר האָט זיך אָבגעשטעלט א רויטער, גלאַנ־ציגער, ווי אקאַרשט א געוואַשענער אַטאָמאָביל, און פון הינטער דריי דאַמען, וואָס האָבען צוזאַמען אויסגעזעהן ווי א צונויפגעפלאָכטענער בוקעט פון בלומען און שפּיצען, האָט זיך ארויסגעשטעקט א בלישצענ־דער, שנעע־ווייסער הערד און האָט געמאַכט צו זיי מיט א בלייך־געלב־ליכער הענדזשקע.

— טעאָדאָר!... מען רופט דיך... פאַרכאַמענקאָ... — האָט מאַ־ריא סערגעיעוונא אנגעריהרט מיזשויעוו'ן פאַר'ן אַרבעל און זי האָט פאַר איהם געענטפערט אויף דער בעגריסונג פון שנעע־ווייסען הערד מיט א שמייכעל און מיט א שאָקעל מיט'ן קאָפּ.

פאַרכאַמענקאָ איז אראָבגעשפּרונגען פון זיין זיץ און מיט קליינע טריטעלאַך צוגעלאָפען צו מאַריא סערגעיעוונא, פאָכענדיג אין דער לופטען מיט זיין ווייסען, איינגעשלאָגענעם הוט.

—נעם—מאַריא סערגעיעוונא, איהר רייצענדע!... און איך האָב אייך

ארומגעזוכט איבער דער גאנצער שטאָדט! — האָט ער געשריען.

— ווירקליך?

מאריא סערגעיעוונא'ס אויסגעבויגענע הענטעל האָט זיך קאָקעטיש צוגעדריקט צו זיינע ליפען. זי האָט זיך צולאכט. די דאמען אין אויטאָמאָביל האָבען איהר צוגעשאקעלט מיט די היט, דער בלישצענדע פארכאָמענקא האָט זיך געקייקעלט פאר געלעכטער, פערשטעלט אלעמען דעם וועג, דער אטאָמאָביל האָט געפינקעלט און אלע האָבען זיך אויף זיי אומגעקוקט, עס האָט זיך געדוכט, אז די גאנצע שטאָדט, די זון, די בערג און די בלומען האָבען געלויכטען, געבלישצעט און געלאכט נור פאר זיי. א שווינדזיכטיגער גלח אין א קיטעל, וואָס איז אויך ווי גרין געוואָרען פון דעם שווינדזיכטיגעם גרעמען זיך, האָט קוים, קוים פארבייגעשלעפט זיינע טריט, האָט אויסגעשטעלט אויף זיי א פאָר גרויסע בלישצענדע אויגען, האָט וועהטאָגדיג זיך פערקרימט און איז ניט געוואָרען, ווי ער וואָלט צוגאנגען אין דעם גלאנץ און פרעהליכקייט פון די גליקליכע.

באלד נאָך איהם איז פארבייגעגאנגען א יונגער מאן אין דער בעגלייטונג פון עטליכע דאמען, און דער יונגער מאן, ווי ער וואָלט מורא געהאט דורכצולאָזען א העכסט וויכטיגע פאסירונג, האָט זיך שנעל איינגעבויגען צו זיי און, אנווייזענדיג בלויז מיט די אויגען, אויסגעשעפטשעט:

— דאָס זיינען מיזשויעוו און פארכאָמענקא — מאסקווער מיליאָנערען!...

— ווער מיזשויעוו? וועלכער? — האָבען די דאמען נייגיעריג אומגעקעהרט זייערע קעפּ.

— יענער, מיט דער דאמע... דער הויכער... — האָט דער יונגערמאן אנגעטייטעלט און זיך אויסגעצויגען ווי א פויגעל, און דריי פאָר אויפגערעגטע נייגיעריגע, פרויען־אויגען האָבען זיך אויסגעשטעלט אויף מיזשויעוו'ן.

מיזשויעוו האָט האלב זיך אָבגעקעהרט, אבער פארכאָמענקא האָט א שיינענדער בעקוקט זיינע דאמען און א זאָג געטהאָן:

— אלע קענען אונז שוין דאָ, פעדאר איוואנאָוויטש...

— ערלויבט, לאָזט דורכגעהן — האָט עמיצער א זאָג געטהאָן מיט א געשפּאָלטענעם קול. מיזשויעוו האָט אין קול דערפיהלט א ברענענדען האס. ער האָט זיך אומגעקוקט און האָט דערזעהן א וויים־

האַריגען בלייכען יונגענמאַן אין אַ בלוי העמדעל און גאַר אַ שלעכט רעקעל, זיינע ליכטיגע און, קענטיג, גוטע אויגען האָבען געקוקט אויף פּאַרכאַמענקאַ'ן מיט עפּעס אַ מילדען צאַרן.

— ערלויבט זשע דורכצוגעהן — האָט ער שוין איבערגע'חזר'ט מיט וועהטאָג אין קול.

פּאַרכאַמענקאַ האָט איהם אַרומגענומען מיט אַ געשווינדען פער־עכטליכען בליק און נאַכלעסיג זיך אָבגערוקט.

— מאַריאַ סערגעיעוונאַ, לאָמיר היינט אַ פאָהר טהאָן צו סוקס'ען... נעכטען האָבען מיר דעם וועג הין און צוריק געמאַכט אין צוויי שטונדען... אויף מיין עהרענוואָרט... אַ מערקווירדיג אַנגענעה־מע רייזע, אויף מיין עהרענוואָרט!... ווי פויגלען!... כאַפּען אַ ביס און צוריק!... אין לבנה־שיין איז עס ממש אַ פאַנטאַסטישע רייזע, אויף מיין עהרען־וואָרט! — האָט ער געשריען און אין גאַנצען גע־שיינט און, קענטיג, פון קאָפּ ביז די פיס פול געוועזען מיט פרייד, וואָס ער פּאַרכאַמענקאַ איז דאָ אויף דער וועלט.

אָבער מאַריאַ סערגעיעוונאַ האָט ניט איינגעווילינט, האָט שטי־פעריש און שעלמיש געשאָקעלט מיט איהר נייעם הוט אויף „ניין". אין דעם נייעם הוט האָט זיווירקליך אויסגעזעהן ווי אַ גראַציעזע מיידעלע.

— מיר זיינען ערשט אייערנעכטען דאָרט געוועזען.

— אָבער אין אַן אַטאָמאָביל איז עס גאַר אַנדערש. איבער בערג און טהאָלען! איהר קענט זיך גאַר ניט פאָרשטעלען, ווי לייכט עס פליהט זיך פון באַרג אויף באַרג... ווירקליך אַזאַ געפיהל, ווי דו פליהסט אין שלאָף... אויף מיין עהרען־וואָרט!

— נו, גוט... מיר וועלען נאָכדעם זעהן. און איצט, וואָס האָבען מיר זיך דאָ אָבגעשטעלט... קומט. דער ים איז היינט וואונדערבאַר!

פּאַרכאַמענקאָס דריי דאַמען, אַלע דריי פרעכטיגע, פולע בלאָנ־דינקעס, האָבען זיך אַ שאָט געטהאָן פון אַטאָמאָביל, לאַכענדיג און שטיפּענדיג, ווי שפּיעלענדע קינדער.

— פעדאָר איוואַנאָוויטש, און וואָס זייט איהר אַזאַ זויערער היינט? — האָט דער שיינענדער פּאַרכאַמענקאַ אַ פרעג געטהאָן.

— זיך פער'מרה־שחורה'ט, — האָט מאַריאַ סערגעיעוונאַ ווי זיך ענטשולדיגט אַנשטאָט איהם און אַ שוועב געטהאָן איבער מיזשוי־עוו'ס פּנים מיט אַ פאַרזיכטיגען בליק.

— טו צווינגט איהם קויפען אן אטאמאביל... ער וועט גאר אויפ־לעבען ביי אייך! — האט פארכאמענקא זיך געקאכט — איך הייל זיך איצט פון אלע צרות מיט אן אטאמאביל!... אויף מיין עהרענ־ווארט — ניט קיין שפאס!

די דאמען זיינען זאלבע־פערט אוועק פאראויס, ציהענדיג אלע־מענם אויפמערקזאמקייט אויף זיך. פארכאמענקא איז זיי אלע ווײלע פערלאפען דעם וועג און קיינעם דורכגעהן ניט געלאזט. ער האט אלעמען אנגעשטעקט מיט זיין שיינענדיגקייט, זיכערקייט און טומעל־דיגקייט. מיזשויעוו איז מיט שווערע טריט נאכגעגאנגען פון הינטען און אזוי געהענדיג דורך דעם געדרענג, דורך פערפוצטע מחנות, וואס האבען געזשומט ווי ביהנען, דערווארימטע פון זון, האט מיזשויעוו זיך לאנג און אויפמערקזאם איינגעקוקט אין די פנים'ער, וואס זיינען איהם געקומען אנטקעגען. ער האט ווי עפעס געזוכט.

און ווידער האבען זיי בעגעגענט דעם שווינדזיכטיגען גלחל'ל און דעם ווייסהאריגען יונגענמאן אין בלוי העמדעל. איצט איז ער גע־ווען מיט עפעס א הויכען, מאגערן און ערנסטען הערר. דעם לעצטען האט מיזשויעוו דערקענט, און צוליעב איהם דעם ווייס האריגען. איי־נער איז געווען א בעקאנטער שריפטשטעלער, דער אנדערער נאך גאר א יונגער, שווינדזיכטיגער דיכטער.

דער שריפטשטעלער האט אויף א ווײלע אבגעשטעלט אויף זיי א פאר בייזע אויגען און זיך באלד אבגעקעהרט. דער דיכטער האט עפעס א זאג געטהאן, און אין דעם דיכטערס קול און אין דעם בייזען בליק פון דעם שריפטשטעלער איז עפעס געווען שפאטיש־פיינדליכעס, אונענדליך פרעמדעס צו מיזשויעוו'ן און פארכאמענקא'ן און זייערע געבאוועט־שעהנע דאמען.

בונטע פנים'ער, מענערשע, ווייבערשע, שעהנע, מיאוסע, דא זיך באדענדיג אין זון־שיין, דא לייכט פערשאטענט מיט זון־שירעמס, הא־בען געשווינדעלט פארביי מיזשויעוו'ן. ווי בעוועגליכע לעבעדיגע ביל־דער, וואס בייטען זיך פון מינוט צו מינוט, זיינען זיי איהם אנטקעגען געשוואומען, און מיזשויעוו האט מיט א געוועהנטען, עקשנות'דיגען, קרענקליך אויפגערייצטען געפיהל נאכגעקוקט דעם משונה איינ־ארטיגען שפיעל: ער האט געזעהן, ווי טויזענדער מענשליכע אויגען, וואס האבען גלייכגילטיג, אהן שום אינטערעס, זיך געגליטשט פון פנים צו פנים, פלעגען פלוצלונג זיך אבשטעלען אויף איהם און אוי־

גענבליקליך ענדערען דעם אויסדרוק פון גלייכגילטיגקייט אויף טעמפּע בייגיערינקייט. ער איז שוין אזוי געוועהנט געווען צו דעם איינאַרטיגען שפּיעל, אז צייטענווייז האָט זיך מיזשויעוו׳ן אויסגעוויזען, אז אָט דער גאנצער פּערפּוצטער עולם האָט איין פּנים — א פלאַכען, פּרעכען פּנים, וואָס האָט זיך איהם צוגענעסען אויף טויט.

די דאַמען מיט פּאַרכאַמענקא האָבען זיך נעקייכט פאַר געלעכטער. און מיזשויעוו איז זיי נאָכגענאַנגען פון הינטען און דאָס געפיהל פון איינזאַמקייט איז ניט אבגעטראַטען פון איהם, איהם האָט זיך אַלץ געוואָלט ערגיץ אוועקגעהן, אהין, וואו קיין זאך און קיינער איז ניטאָ, קיין מענשען, קיין זון און קיין טומעל, דאָרט זיך אבשטעלען און שטעהן לאַנג, לאַנג, גאַר איינער אליין.

דער שיינענדער פּאַרכאַמענקא האָט זיך אומגעקעהרט צו איהם און וואָס א זאָג געטהאָן — עפּעס א נאַרישקייט, א בלאַסע, פּארעווע נאַרישקייט, אבער אזא צואווידערדיגע דורך דער משונה׳דיגער זיכער־הייט, מיט וועלכע זי איז ארויסגעזאָגט געווען. פּאַרכאַמענקא האָט מיט זיין טאָן געגעבען צו פערשטעהן, אז אַלץ, וואָס ער זאָגט, איז גרויס־ארטיג, קאָמיש אהן א שיעור.

— א גליקליכער אידיאָט, — האָט מיזשויעוו א טראַכט געטהאָן, קוקענדיג אונטער זיך. פּלוצלונג האָט ער דערשפּירט א טונקעלע קנאה. ווען מען זאָל עס איבערגעבען אין ווערטער, וואָלט זיך בעקומען אזא אונזין: אך, ווען איך וואָלט נור געווען אזא אידיאָט! דאַמאָלס וואָלט איך, מיט מיינע אַטאָמאָבילען, מיליאָנען, מעטרעסען, מיט אַלע מענ־שען, וועלכע זעהען מיך ניט און דאך ציטערן זיי אדער האַסען מיך, אָדער ציהען זיך צו דעם, וואָס איז גאַרנישט איך — דאַמאָלס וואָלט איך אויך געווען גליקליך אזוי ווי ער.

— און אָט איז אונזער גענעראַל! — האָט פּאַרכאַמענקא אויס־געשריען — גענעראַל, קומט אהער! אונז איז אומעטיג אהן אייך!

אַן אַלטיטשקער גענעראַל, מיט ברייטע רויטע פּאַסען אויף די הויזען און אן איינגעקאַרטשעט ראָז פּנים׳ל אויף א הינערש העלזעל, מיט בינטלאך גראָהע הערלעך אויף די באַקען, איז צוגעלאָפען צו זיי, מיט שלעפּעדיגע טריטלאך, ער האָט זיך גענומען קושען די הענד ביי די דאַמען, געמאַכט א שיינענד פּנים׳ל און קאָקעטירט אזוי נאַריש־אַהנמעכטיג, ווי דער שטייגער פון אַלטע לייט. קענטיג געווען, אז ער האָט שטאַרק מורא, מען זאָל איהם ניט אוועקטרייבען.

פארכאמענקא האט זיך דערפרעהט, ווי מען וואלט איהם צו־געבראכט זיין ליעבלינג־שפּיעלצייג.

— נו, גענעראל, זיינען אנגעקומען עפּעס א סך שעהנע פרויען מיט דער נעכטיגער שיף? האט אייער הערצעל אפּט געפּלאטערט?— האט ער זיך געדרעהט אויף די קנאפּעל פאר די דאמען, וואס האבען זיך צוגעזעצט אויף א באנק.

דער גענעראל האט מיט גרויס אבשיי מיטגעלאכט אויף א דין קול'כעלע.

— איהר ווייסט, מאריא סערגעיעוונא — האט פּארכאמענקא זיך געווענדעט צו איהר און אז זיין גלאנציג־רויטען געזיכט איז געווען צו זעהן, אז ער קלייבט זיך זאגען עפּעס אויסערגעוועהנליך וויציגעס, — דער גענעראל געהט יעדען אבענד צום האפען און קוקט אויס אויף אן אונפארזיכטיגע, וועלכע זאל זיך איהם אנפערטרויען... ער איז דאך א דאן זשואן, וואס די וועלט האט נאך ניט געזעהן, אויף מיין עהרען־ווארט — אהן שפּאס!

— אה, גענעראל, איך האב גאר ניט געוואוסט, אז איהר זיינט אזא געפעהרליכער! — האט איינע פון פארכאמענקאס בלאנדע דאמען אויסגערופען מיט א ברייטען, פערצערטעלטען קול.

— אה, איהר קענט איהם נאך ניט! — האט פּארכאמענקא גע־שלונגען התפעלות — געהט יעדען אבענד... אבער, ליידער, די דא־מען די שלעכטע בעגעהען זיך מיט איהם גאר אונהעפליך! יעדען אבענד געפינט דער גענעראל פאר זיי וואהנונגען, שלעפּט זייערע זא־כען, צאהלט די פוהרלייט, און אויף מארגען — אך און וועה! — גע־העז זיי געארעמט מיט עפּעס אן אפיציערל, און דער גענעראל נעבאך מוז זיך ווידער שלעפּען צום האפען!... אויף מיין עהרען ווארט, — אהן שפּאס!

— זא־אגט נור אבי־ם־על! — האט די פרעכטיגע בלאנדינקע אויסגעזונגען.

— איהר, פּאוועל אלעקסעאיטש, וועט אלעמאל וואס אויס־קלערען, — האט דער גענעראל זיך פערטיידיגט און זיין ראז פּנים'על איז נאך ראזער געווארען.

— דערצעהלט מעשיות! אויסגעקלערט. און ווער האט אייך גע־כאפּט דריי טאג צוריק אין דזשאליטא מיט א גימנאזיסטקע? הא?

— איך שווער אייך, פּאוועל אלעקסעאיש, אז איך האב

אייך דעם אמת געזאָגט... דאָס איז מיין טאָכטער ניוראַטשקאַ! וואָס פאַלט אייך איין, איך שווער אייך... — איז דער גענעראַל שוין גאָר רויט געוואָרען.

— אַ טאָכטער? מיר קענען שוין די טעכטער!

— אויף נאמנות, אַ טאָכטער... ניוראַטשקאַ!

— אַז ניוראַטשקאַ, דאָס גלויב איך אויך!... און... — האָט פּאַרכאָמענקאַ אָנגעהויבען און פּלוצלינג זיך אָבגעשטעלט, פערקוועטשט אַן אויגעל און געמאַכט אַ פּאָזע, קענטיג, פאַר גאָר אַ פּיקאַנטען וויץ. — און אַז איהר קענט קיין אַנדער זאַך ניט פּיהלען, ווי פּאַטערליעבע, דאָס, זעהט איהר, איז זעהר מעגליך!

די דאַמען האָבען זיך צולאַכט, מיט האַלב אַראָבגעלאָזענע אויגען און מיט יענע מאָדנע גליטשיגע האַלב־שמייכעלאַך, אַרום וועלכע עס שוועבט אַ ווייבערשער סוד.

דער גענעראַל האָט אַרויסגעלאָזט זיין געוועהנליכען „כי־כי“, אָבער אַ קרענקליכע מינע האָט דורכגעצוקט זיין צושמייכעלט פּנים׳ל: ער האָט זיך געפּיהלט בעליידיגט פאַר זיין ניוראַטשקאַ׳ן. אויף אַ רגע האָט זיך איהם געוואָלט זיך אומקעהרען און אוועקגעהן, אָבער ער האָט עס ניט געוואַגט, נור זיין געלעכטער׳ל איז שוין געווען אַ פערוועהטאָגטער.

— דאָס איז רייז־סס־ענד, דאָס איז רייז־סס־ענד... — האָט דער גענעראַל געפּלאַפּעלט און זיינע אויגעלאַך זיינען פערלאָרען אַרומגעלאָפען.

— גענעראַל — האָט פּאַרכאָמענקאַ גאָר אויפגעשיינט — פאַר וואָס זאָגט איהר רייסענד, און ניט רייצענד? ...עס זאָל קאָמיש זיין אָדער איהר האָט אַ צאָהן אַ פייפער?

— שוין זשע זאָג איך רייסענד? — איז דער גענעראַל רויט געוואָרען.

— געוויס, רייסענד... נו, זאָגט: רייצענד!... ניט פערצוויגען: רייצענד!

— איז דאָס ניט אַליץ איינס? — האָט דער גענעראַל געפּרובט זיך אַרויסמאַכען.

— עס איז שוין גאָר ניט אַליץ איינס... דאָס איז שרעקליך קאָמיש!... אויף מיין עהרענוואָרט!... נו, זאָגט: רייצענד!

דער אַלטיטשקער האָט געלאַכט און זיינע אַלטע באַקען האָבען

געפינקעלט.

— ניין, זאגט אבער! — איז פארכאמענקא ניט אבגעשטאנען.

— רייהסס־ענד! — האט דער גענעראל אויסגעשריען מיט מאַ־טערניש.

פארכאמענקא האט פון התפעלות זיך איבערגעדרעהט אויף די קנאפעל. די דאמען האבען זיך צולאכט. אויך מאריא סערגעיעווגא האט זיך צולאכט און הויך ארויסגעשטעלט איהר גאמבעטשקע.

— רייצענד, רייצענד, גענעראל! — האט פארכאמענקא גע־שריען.

זיין שיינענד פנים האט זיך געפרעגעלט פון נחת. עס האט זיך געדוכט, ווי ער וויל זאגען: נו, אלטער לץ, קאמישער, קאמישער... דו זעהסט ניט, אז מיר איז פרעהליך... נו! נו!

— איהר גענעראל, זייט א געבארענער קאמיקער.. אויף מיין עה־רען ווארט! — האט ער געשריען דורך געלעכטער.

דער אלטיטשקער האט צומישט געשמייכעלט און זיינע בעקלאך האבען רחמנות'דיג זיך גערויטעלט.

מאריא סערגעיעווגא האט געקראגען מיטלייד מיט'ן אלטיטשקען. זי האט גענומען ריידען צו איהם פריינדליך און צערטליך, זיך נאכ־געפרעגט וועגען זיין געזונד און זיין טאכטער, דער גימנאזיסטקע, וועלכע זי האט מיט א פאר מינוט צוריק בעגעגענט אין א רעדעל פריינדינעס, אזעלכע יונגע, לעבעדיגע, ווי זי אליין. דער אלטיטשקער איז גאר צוגאנגען געווארען פון איהרע ווארימע ווערטער און שוין גענומען שמייכלען גאר אנדערש און פאדען ארום איהר ווי א צוגע־לאסצעט אלט הינטעל.

אבער פארכאמענקא האט איהם ווידער גענומען צופען און וויצלען זיך אויף זיין חשבון. מיזשויעוו האט געקוקט אויף זיי און עס האט איהם געעקעלט און אויך פערדראסען פאר דעם אלטיטשקען. ער האט זיך געוואלט אננעהמען פאר איהם, אבער ער האט אבגעשווי־גען.

עס זיינען פארבייגעגאנגען דיזעלביגע צוויי שריפטשטעלער. מיזשויעוו האט דערהערט, ווי פון א גרופע יונגע לייט, וואס זיינען געזעסען אויף א צווייטער באנק, האט עמיצער א זאג געטהאן:

— קוקט, קוקט... אט זיינען זיי: טשעטריאוו און מארוסין.

— וואו? וואו?

שטארק פעראינטערעסירטע מיידעלשע אויגען האָבען בעגלייט די עטוואס איינגעצויגענע פיגורען פון די צוויי שריפטשטעלער. זיי האָבען לאנגזאם זיך בעוועגט ווי א טרויעריגער פלעק, צווישען און דאך אבגעזונדערט פון בונטען, פערפוצטען עולם, און מיזשויעוו האָט דערהערט ווי אין דער גרופע יונגווארג האָט זיך צופלאקערט א ויכוח וועגען טשעטיריאוו'ס טאלאנט.

און ווי עפעס טאקע צוליעב דעם איז איהם ווידער געוואָרען אור־כ:עטיג און מיאוס און עס האט איהם א ציה געטהאָן פון דאנען, אוועק־געהן ערגיץ ווייט און שטעהן לאנג, לאנג, איינער אליין און קיינעם און קיין זאך ניט הערען און ניט זעהן.

דריטעס קאַפּיטעל.

עס איז אקארשט אנגעקומען די פארנאכטיגע שיף, און פון יענער זייט האפען האָבען גערעדט זייער גליהענדע שפּראך איהרע אנגעצונדענע פייערן. אונטען אין טונקעלען וואסער האָבען זיי זיך אבגעשפּיעגעלט, ווי קאָלירטע, בלישצענדע בלומעןקרענץ. פון יענער זייט ברעג האָט מען קיין מענשען ניט געזעהן, נור דער שווארצער לייב פון דאמף־שיף האָט אויסגעקוקט אזוי געהיימניספול, ווי א שווארץ פערזעהעניש פון די אבגרונדען וואָלט צוגעקראכען צו דער דאמבע. פון דער וויטענס האָט זיך שוין דערטראָגען דער גערודער פון שנעל לויפענדע קארעטען. עס האָט זיך געפיהלט, אז אט באלד וועט אין פרעהליכען שטעדטעל ארייגפאלען א מחנה נייע מענשען, אויפגעמונטערטע, דערפרעהטע, וואָס די לאנגע און לאנגווייליגע רייזע איז שוין צו ענד.

יענעם טאָג איז מאריא סערגעיעוונא, צוזאמען מיט פארכאָמענקא און זיינע דאמען אויסגעפאהרען אין א דערבייאיגען באדע־ארט און מיזשויעוו איז ארוים שפּאציערען איינער אליין. ער האָט ניט־גע־איילט זיך ארומגעטריבען איבער'ן ברעג, ווייטער פון סקווער אין קורזאל, וואו עס האָט געשוויבעלט מיט א פלאטערנדיגען פארנאכטיגען עולם. ער האָט זיך געפיהלט אזוי גוט, ווי ער האָט זיך שוין לאנג ניט געפיהלט. דער לופטיגער אבענד, אָהן לבנה־שיין, בעפוצט מיט דעם דורכזיכטיגען גאלד פון די שטערן, פערזונגען מיט דעם ריטמישען רוישען פון די צישלאָגענדע און אויפשוימענדע כוואליעס, האָט געבראכט אין שטילער בעוועגונג די הארציגסטע סטרונעס אין איהם. די אָנגעצויגענקייט, דער דונקעלער חשד, וואָס האָט כסדר געלע־

בערט זיין הארץ, האט איהם איצט אבגעלאזען, און זיין נשמה איז ווי פערוויעגט געווארען אין א שטילען מוזיקאלישען אומעט. עס האט זיך געוואָלט אליין זיין און טראכטען וועגען עפּעס טייערעס, נאהענ־טעס.

און אזוי א פערטראכטער איז מיזשויעוו געגאנגען איבער'ן ים־ברעג, דאָרט, וואו עס איז ליידיג און שטיל געווען, און לייכטע צארטע געדאנקען האבען לאנגזאם ארויסגעבראכט פאר איהם בעקאנטע, האלב פערגעסענע פנים'ער. און מיזשויעוו'ן האט זיך געדאכט, אז ער זעהט זיי מיט אָפענע אויגען — ערגיץ וואו שוועבען זיי דא אין דער בלויער בין השמשות לופט, צווישען די בלייכע גרויסע שטערן.

און ביסלעכווייז האבען איהם די געדאנקען, לויפענדיג אין א קרייז, געבראכט צו יענע צייט, ווען ער איז אקארשט אנגעקומען פון אויסלאנד, א פערטשאדעטער פון זינלאָזען לעבען, א פערמאטער־טער פון די פאלשע, פערשטעלטע מענשען, און דא פלוצלינג בעגעג־נענט ער זיך מיט זיין אלטען פריינד און זיין פרוי, מאריא סערגעיעוו־נא. מיזשויעוו איז געווען צורייצט, פערביטערט, אין מרה־שחורה פערזונקען. זיי האבען איהם דערוואָרימט מיט דער איינפאכקייט פון זייערע בעציהונגען, פון וואס ער איז שוין לאנג אבגעוועהנט געווען. זיי האבען איהם אריינגענומען אין דעם ענגען קרייז פון זייער ליכ־טיגען, היימליכען לעבען, און עס זיינען אוועק טעג און אבענדען, אינ־טימע, פרעהליכע, פערצויבערטע פון דער נאָהענטקייט פון א שעה־נער, ליעבער פרוי. דערנאך איז געקומען א געהיימע ליעבע — א מאָד־נער, פער'שיכור'נדער שפּיעל פון דער ריינסטער הייליגסטער אכטונג מיט דעם זינדיגסטען, חוצפּה'דיגסטען פערלאנג, און שרעקליך, ווי דער טויט, און מונטער, ווי דאס לעבען, איז געקומען דער מאָמענט, ווען אין איהר האט זיך אבגערופען א ציטערנדע, שעמעדיגע סטרונע, און פלוצלינג האט דער חלום, וואס האט געשיינט צו זיין אזוי אונמעג־ליך, פון וועלכען מען האט אפילו טראכטען ניט געטארט, איז צו־געקומען אזוי נאהענט און האט גענומען שלאגען פון זיך מיט היציגער פרויען־ליידענשאפט. און דערנאך האט זיך אלץ פערפלאָנטערט און איז אנגעלאָפען מיט עקעל און וועהטאג, אז דער מוח האט זיך אזש געהויבען. און עס האט זיך גענומען ציהען א לאנגער און אונגלייכער קאמף צווישען געוויסען — און פערלאנג פון קערפער נאך קערפער, וואס וויל פון קיין זאך ניט וויסען און מיט קיין זאך זיך ניט רעכ־

נען. עס זיינען געווען העלע מאָמענטען פון ווילדען גליק, ווי אין יענעם אבענד, ווען די שטרענגע שווארצע קלייד איז פּלוצלינג אראָבגעפאלען און א רייצענדע נאקעטע פרוי איז געשטאַנען פאר איהם אונטער־טהעניג און אונפערשעהמט: אבער דאָס גליק איז דערטרונקען געוואָרען אין דעם זומפּ פון ערנידריגענדער פאַלשקייט, שאנדע, פעררעט און שווינדעל, וואָס איז דערגאנגען ביז צו אונערהערטער גע־מיינהייט נעגען א מענשען, וועלכען ביידע האָבען געאכט און געליעבט. דער שמוץ איז צוגעקומען אלץ העכער און העכער, דערגרייכט ביז צום האלז און ווען עס איז שוין געוואָרען שווער צו עטעמען, איז פאר־געקומען א קורצער און שארפער ריס.

מיזשויעוו האָט זיך דערמאָהנט, ווי לייכט און פריי עס האָט זיך אויפגעאטעמט, ווען אלץ איז אזוי צו אזוי געענדיגט געווען, און א ניי לעבען האָט זיך פאר זיי אנגעהויבען. אבער די פערגאנגענ־הייט האָט, קענטיג, איבערגעלאָזען א שארפען שפּיץ, וואס האָט נאָך אלץ געשטאָכען אין דער פון אויבען פערטריקענטער וואונד. ווען די ערשטע היץ פון ליידענשאפט איז אריבער, האָט זיך מיזשויעוו'ן גע־נומען דוכטען, אז עס איז בעגאנגען געוואָרען א שרעקליכער, אונ־פערבעסערליכער פעהלער. אָט די ליידען און ספקות, וואס מאריא סערגעיעוונא האָט דורכגעמאכט, האָבען גענומען ריידען צו איהם מיט א געהיימער, גיפטיגער שפראך, א זיין, מיזשויעוו'ס, ראָלע איז דאָ אַן עלענדע, א קלעגליכע. די פרוי האָט ליעב געהאט איהר מאַן און ווייטער קיינעם ניט, און מיזשויעוו, — וועלכער האָט זיך מיט קיין זאך ניט אויסגעצייכענט, אויסער מיט זיין געלד — איז דאָ געווען אַן איינפאכע צופעליגקייט. מאריא סערגעיעוונא און איהר מאַן האָבען געלעבט אזוי גרוי און אָרים און עס האָט זיך איהר געבענקט אזוי נאַאיוו און אונשולדיג נאָך פרייד און גלאנץ און מעהר נישט...

— צו וואָס זשע זיינען צובראכען און צוקאלעטשעט געוואָרען דריי לעבענס, אויב אזוי? — האָט מיזשויעוו מיט שרעק זיך גע־פרעגט.

דער ערנידריגטער, פערלאָזענער מאַן קרענקט ערגיץ אויס איי־נער אליין דאָס געהיימנים פון דער בעליידיגונג, וואָס איז איהם אנ־געטהאָן געוואָרען, א בעליידיגונג, וואָס קען ניט אבגעווישט און ניט פערענטפערט ווערען; און די יונגע פרוי קוועלט זיך אן איינזאמע, ווי אן איבריגע שפּיעלצייג...

„און אין מיין לעבען איז צוגעקומען נאך איין פערקויפטע פרוי און ווייטער גארנישט!“ — האט מיזשויעוו א טראכט געטהאן מיט ביטערער גראבקייט און ער האט דערפיהלט, אז זיין פנים האט א ציטער געטהאן און זיך וועהטאגדיג פערקרימט.

„איך האב קיין רעכט ניט אזוי צו טראכטען!.. אפשר האט זי אויפריכטיג געליעבט“ — האט ער אין די געדאנקען אויף זיך זיך אנגעבייזערט און האט געוואלט דערשטיקען אין זיך די פיינליכע פראזע, וואס האט זיך ביי איהם אריינגעכאפט. אויף א רגע האט זיך אלץ צונויפגעמישט אין איהם, אבער באלד האט מיזשויעוו דערפיהלט, אז דער געדאנק איז ניט טויט, נור ער האט זיך ארונטערגעלאזען טיעפער און ווי א דין שלענגעל, וואס בעהאלט זיך צווישען שטיינער, גליטשט ער זיך אונבעמערקט ערגיץ דארט ארום אין דער טיעפעניש.

מיזשויעוו האט א טרייסעל געטהאן מיט'ן קאפ; מיט א שטארקער, כמעט פיזישער אנשטרענגונג האט ער פערריאגט די עראינערונגען, און איז לאנג ארומגעגאנגען איבער'ן ברעג, אהן שום געדאנק, נור עפעס פארמלאזע שטיקער האבען מיעד זיך געקויקעלט אין זיין נשמה. אין דער אבענד איז אלץ טונקעלער געווארען, און דער בלויער הימעל אלץ טיעפער און רוהיגער, און די שטערן איבער די בערג האבען אלץ העלער געבלישצעט, און דער אנטשוויגענער ים האט לייכט און שטיל געזיפצט, ווי איינדרעמלענדיג.

„וואלט כאטש איינער געווען, אין וועלכען מען קען זיך פערטרויען!“ — האט מיזשויעוו פלוצלינג א טראכט געטהאן, און ער האט זיך דערמאהנט אן דעם מענשען, מיט וועלכען ער איז געווען נאהענט נאך אין יענער צייט, ווען איהם איז נאך געווען פרעהליך אויפ'ן הארצען, און ער האט זיך געווארפען מיט געלד און געטרוימט וועגען ברייטער, שעפפערישער טהעטיגקייט.

„עך, מיט איהם א שמועס טהאן!“ — האט מיזשויעוו א קאפטשקע נאאיוו א טראכט געטהאן און זיך צושמייכעלט: די ברייטע, צופאהרענע פיגור פון בעריהמטען שרייבער ניקאלאיעוו איז בולט געשטאנען פאר איהם אין דער טונקעלקייט פון דרום'דיגען בין־השמשות.

— נישקשה, ברודער, מיר וועלען אונזערם אניאגען!.. מיר זיינען א געזונטינקער פאלק! — האט ער דערהערט זיין קול, פול דרייסט־

קייט און גבורה, אפילו מיט דעם אקצענט אויף דעם קיילעכדיגען „אָ“, ווי מען רעדט עס ארוים אויף דער וואָלגאַ.

מיזשויעוו׳ס הארץ האָט אַ ציטער געטהאָן.

הילכיג אבקלאפענדיג דעם גאלאפ האָבען זיך פארבייגעטראגען: אַ פרוי, אין אַ רייטער־אנצוג, וואס האָט פעסט ארומגעכאפט איהר קיילעכדיגע גליעדער פון אַ יונגער „זי“, און אַ געזונדער פעסטער טאַטער, מיט אויסגעצויגענע, ווי סטרונעס, מוסקולעזע פיס. די פרוי האָט געלאכט מיט אבגעהאקטע געלעכטערלעך און זיך גע־בויגען אין זאטעל, דער טאטער איז זיך געזעסען אַ מאַיעסטעטיש רו־היגער, אַ זעלבסטצופריעדענער. זיי האָבען זיך פארבייגעטראגען און זיך אויסגעמישט מיט דער דונקעלקייט.

און מעכאניש איז מיזשויעוו׳ס געדאנק נאָכגעלאָפען אָט דער פרוי: אַ סך פון איהר סאָרט זיינען איהם נאָהענט געוועזען. אין דעם נעבעל, וואס פערלירט זיך ווייט אין דער פערגאנגענהייט, ציהען זיך אוועק אין איין לאנגע קייט: פונקט אזעלכע פערפיהרערישע, רעטזעל־האפטע אויגען, ווי ביי מכשפ׳טעס, געטאָקטע אָרימס, קיילעכ־דיגע ברוסטען, דינע טאַליעס און שטראָמע היפטען, ווי ביי אַ יונגער קליאטשע. זיי פלעגען זיך איהם געבען לייכט אין די הענט אריין, האָ־בען נור געקאָסט אביסעל מעהר אָדער ווענינגער, מיט פערמאכטע אויגען האָבען זיי זיך געוואָרפען אונטער׳ן גאָלדענעם רעגען, אונטער וועלכען זיי פלעגען אויפבליהען און בעקומען אזא גלאטע, גלאנציגע הויט, ווי גוט אבגעקארמעטע חיות.

און לאנג האָבען זיי שוין אויפגעהערט צו בעשיינען מיזשויעוו׳ס לעבען; עס האָבען איהם שוין לאנג ניט געפרעהט ניט די קיילעכדיגע בריסט, ניט די סאמעטענע לייבער און ניט די אויפציטערנדע אין יסורים פון תאוה שנעע־ווייסע פיס; ער בלייבט איצט אלע מאָל איינס און דערזעלביגער — אַז איינזאמער, זוכענדער, בענקענדער.

מיזשויעוו איז ווייטער געגאנגען און קוועלענדע געדאנקען האָ־בען ווידער גענומען זיך אבפלאנטערן פון דעם גרויסען אנגעפלאנטער־טען קנויל.

און איהם אנטקעגען האָבען זיך אַ שאַט געטהאָן פון האפען אלערליי עקיפאזשען, ווי זיי וואָלטען ערגעץ אַ וואנד דורכגעבראכען. וואָס איז זיי געשטאָנען אין וועג. עס האָבען זיך גענומען פארבייטרא־גען פנימער, היט, שאכטלען און בעשלאָגענע קאסטענס; פלעגען

אויפבליצען און פערשווינדען אונבעקאנטע, פרעמדע אויגען. די דאמ־בע, ווי א לעבעדיגע, האט גענומען ברומען און ציטערן אונטער דעם אונאויפהערליכען רודערן פון די רעדער. מיזשויעוו האט מיט א ווידער־געפיהל געקוקט אויף זיי.

וויפיעל זיי זיינען דאס דא!... און ווער האט זיי אנגעפלאדע־וועט!... און צו וואס!... האט ער מיט עקעל געטראכט. אין איהם האט זיך פארגעשטעלט א ריעזיגע, שמוציגע בויך, אויפגעבלאזען ביז דעם הימעל פון אן אייביגען שווערען טראגען, און פון דארט, קיינער ווייס ניט צו וואס, קריכען, פויזענען, שיטען זיך און קרעמפען זיך ארוים מיליאנען מיאוסקייטען, אזעלכע איבעלדיגע און איבעריגע, אונ־אינטערעסאנטע בעשעפעניסען.

א דונערנדער גערודער, ווי פון לאווע, וואס פאלט פון די בערג, האט אויפגעטרייסעלט די דאמבע, וואס האט זיך געצויגען אין דער ליינג פון ים־ברעג, אבער באלד איז עס אנשטומט געווארען אין ד ווייטע שטאדטישע גאסען. עקיפאזשען זיינען שוין געפאהרען אלע זעלטענער, און ווידער האט מען געקענט הערען, ווי דאס וואלט געווען ווייט אוים׳ן שטאדט, אויף א וויסטען ברעג, דאס גלייכמעסיגע, פערטראכטע אטעמען פון ים. מיזשויעוו איז ווידער צוגעקומען צום ענד פון דער דאמבע, דארט וואו עס האט זיך געלויכטען א קאפע הויז, פול אנגעפאקט מיט רויט־קעפיגע, געוואלדעווענדע טערקען, און ער האט זיך אומגעקעהרט צוריק.

נעהענטער צום שטאדט־גארטען האבען זיך אנגעטראפען גע־וועהנליכע שפאציערער. עס איז דורכגעגאנגען אן אפיציער מיט א יונ־גער דאמעלע, וועלכע האט געוויעגט אהין און אהער איהרע בויג־זאמע שלאנק־בעצויגענע היפטען; צוויי דריי אבגעפרעסענע הערען זיינען דורך, מיט בלוטיג־פייעריגע ציגארען אין מויל. דערנאך איז אנגעלאפען א קלינגענדע כאפטע פריילינס, וועלכע האבען מיזשויעוו׳ן פערטויבט מיט זייערע געלעכטערס און געשרייען, און וועלכע הא־בען אויף איהם א וועה געטהאן מיט דעם פיינעם אראמאט פון פאר־פיומען און מיט דעם לייכטען ווינט פון זייערע קליידער. צולעצט האט זיך איהם בעגעגענט דער אלטיטשקער גענעראל מיט די שמאלע באקען־בערד און ברייטע רויטע הויזען־פאסען. מיט איהם איז געווען א יונג מיידעלע, גאר א נישקשה׳דיג פנים׳על. זי האט זיך געוואר־פען אין די אויגען מיט דער צארטער רויטליכקייט פון איהרע בא־

קען און דער שטרענגער, צניעה׳דיגער גימנאַזיסטישער פאָרמע.

ווען ער האָט דערזעהן מיזשויעוו׳ן, האָט דער גענעראַל גענומען איילען איהם אנטקעגען, נאָכשלעפּענדיג דאָס רעכטע פיסעל, און נאָך פון דער ווייטענס האָט ער געשמייכעלט און זיך גענייגט. געוועהנליך פלעגט ער מורא האָבען פאַר מיזשויעוו׳ן און פלעגט ניט צוגעהן, ווען יענער איז געוועזן אליין, — נאָר איצט האָט זיך איהם אזוי פערוואַלט אויספּיינען זיך פאַר דער טאָכטער דערמיט, וואָס ער קען זיך מיט אַ מיליאָנער, אז ער האָט זיך ענטשלאָסען. זיינע אויגען האָבען אויפגעשיינט מיט אַ קליינטשינקען נאַאיווען שטאָלץ, און מיט אַ נאַאיווען שטאָלץ האָט אויך געקלונגען זיין קול׳כעל, ווען ער האָט פאַמיליערער, וויפיעל עס איז נויטיג געווען, ארויסגערעדט:

— אַה, פּעדאָר איוואַנאָוויטש!.. שפּאַציערט?... וואָס מאַכט מען?

— דאַנקע! — האָט מיזשויעוו געענטפערט פריינדליך, אבער אויך מיט גדלות. דאָס איז ארויסגעקומען אונגערן און ער האָט עס אליין ניט בעמערקט. ער האָט נאַכלעסיג אויפגעהויבען דעם הוט.

— ערלויבט פאָרצושטעלען — האָט דער אלטעטשקער גערעדט און עס האָט איהם אנגענומען אַ מורא, שוין ניט פאַר מיזשויעוו׳ן, נור פאַר גאָר עפּעס אנדערש, — דאָס איז מיין טאָכטער... ניוראַטשקאַ.

מיזשויעוו האָט אַ דריק געטהאָן דאָס וואַרימע, ציטעריגע הענטעל. זי איז די גאַנצע געווען אַ וואַרימע און אַ ציטערענדע. ווי אַן ערשטע פריהלינגסטאָג. און ווען זי האָט אויפגעהויבען אויף מיזשויעוו׳ן איהרע פייכטע טונקעלע אויגען, האָט ער איהר ניט ווילענדיג צוגעשמייכעלט, און זי האָט איהם אנטקעגענגעשמייכעלט.

ווייטער איז מען אוועק זאַלבע־דריט. דער גענעראַל האָט זיך גע׳בריה׳ט און געפּלוידערט אין דער וועלט אריין, דאָס האָט ער געוואָלט צוגעהען מיט זיין טעכטערל, וועלכע האָט זיך אביסעלע פערלאָרען, און אויך ווייזען איהר, אז ער איז מיט׳ן מיליאָנער מעשה גוטער ברודער. פון אָנהויב איז ער שוין אפילו געווען צו גוט־ברידעריש און נאָך זעהר אַ ניט געלונגענעם שפּאַס האָט ער געמאַכט אַ פערזוך לייכט אַ נעהם צו טהאָן מיזשויעוו׳ן ביי דער טאַליע, אבער ער האָט זיך אין צייט געכאַפּט. די פאַמיליאַריטעט איז מיזשויעוו׳ן ניט געפעלען און ער איז געוואָרען קאַלטליך.

דאָס מיידעל האָט זיך אלץ גערוּיטעלט און אויף מיזשויעוו'ן ניט געקוקט. ער האָט נור געזעהן איהר קליין אייערל, א פוכיגען לאָק האָר און דעם ביז גאר פיינעם שניט פון איהר ראזעווע בעקעל. זי איז געגאנגען מיט אן אראָבגעלאזטען קאָפּ, ווי זי וואלט זיך פאר עפּעס געשעהמט, און איהרע קנאָפּעלאָך האָבען געקלאפּט פארזיכטיג און אונזיכער. ווען דער גענעראל פלעגט מאכען א בעזונדער ניט גע־לונגענעם וויץ, פלעגט זי נאָך נידריגער איינבויגען דעם קאָפּ און די באַק פלעגט ביי איהר נעהמען ברענען. מיזשויעוו האָט אינסטינקטיוו געזוכט איהר אויפצומונטערן, און ער האָט געלאזט פאלען עפּעס קאָ־מישעס, און דאָ האָט דאָס מיידעל פעררייסען דעם קאָפּ, ארויסגעשטעלט פאראוים איהר ווייבע, ווי א קישעלע, גאמבעטשקע און זיך צולאכט. מיזשויעוו האָט א קוק געטהאָן אויף דער גאמבעטשקע: אזוי פיין אבגערונדעט, אזוי צארט, אז עס האָט זיך געדוכט, ווען מען ריהרט עס אן מיט'ן פינגער, וועט מען שפּירען בלויז ווארימקייט. און ער האָט שוין ווייטער גענומען ריידען פריינדליכעס און קאָמישעס, כדי דאָס מיידעלע זאָל לאכען.

איהר לאכען איז געווען מאָדנע וואונדערליך, זיך אויף אמאָל צוקלונגען און איבערגעריסען; דערנאָך א קוק געטהאָן געראד פאר זיך מיט איהרע טונקעלע אויגען, פערלעגען א שמייכעל געטהאָן און גע־ווארען ערנסט ביז גאר.

און גלייך ווי זי האָט זיך צולאכט צום ערשטען מאָל, איז מי־זשיועוו'ן פרעהליך געווארען און דאָס פּאָרל האָט איהם גענומען גע־פעלען — אי די פרוי - מיידעלע, אי דער גוטיטשקער, שרעקעדיגער גענעראל, מיט זיינע ברייט רויטע פאסען און אונגעלונגענע וויצען, אויך דאָס איז איהם געפעלען, וואס דער אלטיטשקער האָט איהר גע־רופען: „קינדעלע“ און זי איהם „פאָפּעלע“. דאס איז געווען נאאיוו און גוט.

זיי זיינען דורכגעגאנגען דעם סקווער, וואו דער בלויער האלב־דונקעל איז שוין געווען גאנץ געדיכטליך. דאָרט האָבען שוין זיך ארומגעבלאָנקעט פּאָרלאָך, מיט זייער שטילען שעפּטשען און גע־היימניספולען לאכען. אזא לייכטקייט האָט זיך אראבגעלאזען אויף מיזשויעוו'ן ווי גאר מיט יאהרען צוריק, און ער איז געווארען גוטהער־ציג, בערעדעווודיג, אויפגעלעגט. גענומען דערצעהלען וועגען זיינע אויסלענדישע רייזען, הומאָריסטיש פארגעשטעלט ווי אזוי ער איז גע־

שטאַנען אויפ'ן שפּיץ פון דער כעאָפּס־פּיראַמי־ע, און דערנאָך, אום נאָך נעהענטער צוצוקומען צו דעם מיידעל, האָט ער גענומען דער־צעהלען וועגען זיינע גימנאַזיסטישע יאָהרען.

— וואָס, איהר האָט גאַר אין גימנאַזיע געלערנט? — האָט דער גענעראַל זיך עפּעס פערוואונדערט.

— יאָ, מען האָט אונז ערצויגען איינפאַך און נאָך דערצו האָבען מיר דאַמאָלס געלעבט אונטער בעשיידענערע אומשטענדען.

מיזשויעוו איז אויף א ווייליע אנטשוויגען געוואָרען, ארויסגע־רופען אין זיך א פערגעסענע בילד פון יענע יאָהרען און זיך צולאַכט.

— האָבען מיר דאָס אביסעל געהאַט משוגעים צווישען אונזערע לעהרער!

— מיר האָבען אויך געהאַט... — האָט דאָס מיידעל זיך אָב־גערופען.

— ווי געהאַט?... זייט איהר שוין מעהר ניט אין גימנאַזיע? — האָט מיזשויעוו געפרעגט און אנגעקוקט איהר מיט אַ שמייכעל. עס איז איהם אנגענעהם געווען צו ערפאַהרען, אַז זי איז שוין אויך א „דערוואַקסענע“.

— ניין, איך האָב שוין געענדיגט... לאַנג צוריק... — האָט דאָס מיידעל שטיל געענטפערט.

— וואָס, רעדט זי לאַנג! — האָט דער גענעראַל מיט ליעבע זיך צולאַכט, — סך הכל דריי מאָנאַט!

— און מיר דוכט זיך, אַז גאָט ווייס, וויפיעל צייט עס איז שוין אוועק — האָט דאָס מיידעל נאָך שטילער זיך אבגערופען, און שוין גאַר אין א שעפּטשענדען טאָן האָט זי צוגעגעבען: וויפיעל וואסערן זיי־נען שוין פערפלאָסען.

— גאָר אזוי! — האָט מיט קאָמישען ערנסט מיזשויעוו אויס־געשריען און איהם האָט זיך פערוואַלט פּשוט א נעהם טהאָן דאָס מיידעלע און א קוש טהאָן אין בעקעל. אזוי גוט, רייז און זאַפטיג א קוש טהאָן.

ער האָט זיך אויפמערקזאַמער צוגעקוקט צו איהר און ער האָט דערזעהן, אַז זי איז איהם פריהער פאַרגעקומען אינגער, ווי זי איז אויף צו אמת'ן. פון דער זייט האָט ער געזעהן דעם ווייכען שניט פון איהר ברוסט; דער אקסעל, וואָס נאָהענט צו איהם, איז געווען רונדליך, און דער ארבעל האָט שטייף ארומגעכאַפּט איהר ארם.

— נו, און איצט?... אויף קורסען? — האט ער ווארים גע־פרעגט.

— איך ווייס ניט... — האט זי שטיל, שטיל ארויסגערעדט און די גאנצע זיך איינגעצויגען.

דער גענעראל האט א הוסט געטהאן און אין פערלעגענהייט זיך גענומען גלעטען די באקען־בערד.

א מינוט צייט האט געהערשט א שווייגען, און מיזשויעוו האט דערפיהלט, אז ער האט דא אנגעריהרט אן אנגעוועהטאגטען ארט. איהם האט אנגענומען א רחמנות און א פרעהליכער געדאנק איז ביי איהם געבארען געווארען, אז ער קען דאס אלץ גוטמאכען. אבער זא־גען עס האט ניט געפאסט, און אום איבערצורייסען דאס שווייגען און אום דאס מיידעל אויפצומונטערן, האט ער ווידער אנגעהויבען וועגען זיינע לעהרער.

— איך געדענק א לעהרער פון מאטעמאטיק... אזא דיקער, וויכ־טיגער, ווי א דירעקטאר פון א מיניסטערשער קאנצעלאריע. די גאנצע שטונדע, וואס ער איז ביי אונז אין קלאס, האלט ער אין איין געהען פון ווינקעל צו ווינקעל און פרעדיגט אונז זיין פילאזאפיע, וואס בעשטעהט פון איין פראזע, געהט זיך אזוי פון ווינקעל צו ווינ־קעל, דרעהט מיט די פינגער פאר'ן בויך און רעדט וויכטיג איבער וויכטיג: פארהאן פילא־זאפען... פארהאן הארי־פאשניקעס... און פאר־האן ליעבלינגע פון שיקזאל!

— אייך, פעדאר איוואנאוויטש, האט ער אודאי צוגערעכענט צו די ליעבלינגע פון שיקזאל! — איז דער גענעראל זיך פערגאנגען אין א חניפה'דיגען געלעכטער און אזש אונטערגעטאנצט.

—יא... אלענפאלס, צו די הארעפאשניקעס וואלט שווער געווען מיך צוצורעכנען..

— און צו די פילאזאפען? — האט דאס מיידעל שעלמיש א פרעג געטהאן און גלייך זיך פערשעהמט.

מיזשויעוו האט זיך צולאכט און ווידער דערשפירט א פערלאנג איהר ארומצונעהמען און א קוש צו טהאן, און דוקא אין בעקעל און זאפטיג א קוש טהאן.

אבער דאס מיידעל איז שוין ווידער געווען פארבעהאלטען אין

זיך. מיט לייכטען אומעט האָט געוועהט פון איהר איידעליטשקער געשטאַלט.

— יאַ... — האָט מיזשויעוו ווידער גענומען איילענדיג דערצעה־לען; איהם האָט זיך ניט אנדערש פערוואַלט, אז זי זאָל ניט זיין אזא שווייגעדיגע און אומעטיגע, — און געוועזן איז ביי אונז א לעהר־ער פון געאָגראַפיע... א הויכער, מאגערער, ווי א שטעקען, און גרופּען האָבען מיר איהם „מאַקאַראָן“. יענער פלעגט אלץ וועלען פערבילד־ליכען דאָס זונען־סיסטעם אין פערזאָנען: אליין פלעגט ער פארשטע־לען די זון, מיר פלעגט ער א נאָמען געבען די ערד, און א קליין אי־דעלע—די לבנה א. אַז. וו. די זון פלעגט זיך אַוועקזעצען מיט די פיס אונטער זיך אין מיטען קלאַס און לאַנגזאַם זיך נעהמען דרעהען, די ערד איז געלאָפען ארום דער זון און די לבנה פלעגט זיך טראָגען אהן אטעם ארום דער ערד... פון אָנפאַנג איז אלץ געגאַנגען, ווי עס בעדאַרף צו זיין. דערנאָך אבער פלעגט זיך אלץ פערפּלאָנטערן, און עס פלעגט פּאַרקומען א וועלט־קאַטאַסטראָפע: די לבנה פלעגט ארויספליהען אויף דער ערד, מארס פלעגט טרעפען מיט'ן קאָפּ יופּי־טער'ן אין בויך, און אָט די מאַיעסטעטישע פּלאַנעט פלעגט אין מי־טען דערינען זיך אוועקזעצען אויף דער זון, און עס פלעגט ווערן א תוהו ובוהו!

דאָס מיידעל האָט פּלוצים פערוואָרפען דעם קאָפּ און זיך צו־קלונגען מיט אזא זארגלאָזען געלעכטער, אז מיזשויעוו איז אָנגעקוואָ־לען פון פרייד. און איהם האָט זיך שרעקליך פערוואַלט, אז זי זאָל ווייטער לאַכען, און ער האָט גענומען ארויספּלוידערן אלץ, וואָס איז איהם נור געקומען אין קאָפּ אריין. און כאָטש אלץ, וואס ער האָט דערצעהלט, איז געוועזן גאַלע נארישקייטען, נור געפּלאַפּעלט האָט ער מיט אזא נאַטירליכען קאַמיזם, אז עס איז ווירקליך געוועזן צום לאַ־כען. דאָס צורויטעלטע מיידעל האָט שוין געלאַכט יעדע ווייַלע, פער־וואָרפענדיג דעם קאָפּ און ארויסשטעלענדיג איהר ליעבע גאַמבעטש־קע. דער גענעראַל ווידער האָט זיך דערלאַכט ביז טרעהרען און די פּארבייגעהער פלעגען זיך אבשטעלען קוקען אויף דער לאַכעדיגער גרופּע.

— איך האָב געקענט א דיאַקאָן אין סאַמאַרא... א שיכור פון די אמת'ע שכורים!... פלעגט מען קומען צו איהם ער זאָל געהן אבריכטען א וואַסער עס איז הייליגע צערעמאָניע, פלעגט ארויסגעהן דאָס ווייב

זיינס און איבערגעבען בסוד: „דער פאטער דיאקאן קען אייך ניט אויפנעהמען!" — „וואס איז? ער איז אין דער הויכער מדרגה?" — „יא, אין דער הויכער מדרגה", פלעגט זי ענטפערן און אנווייזען אויפ'ן קאפ, „אזוי!" און דער בעזוכער פלעגט עס אננעהמען פאר א גאנץ גוטען תירוץ און אוועקגעהן מיט אן ערנסטע מינע.

— איז דער הויכער מדרגה! — האט דאס מיידעל זיך געקייכט און האט שוין געקוקט מיזשויעוו'ן גלייך אין פנים אריין, מיט אזא אויסדרוק, אקוראט ווי זי וואלט ערווארט פון איהם נאך דאס סאמע קאמישסטע.

און דער גענעראל איז נאכגעגאנגען פון הינטען, אונטערגעהונ־קען און געשוויגען. אנטשוויגען געווארען איז ער גאר פלוצלונג, א מין שווערער געדאנק האט זיך אוועקגעלעגט אויף זיין איינגעשרומפען פנים'על. מיט אמאל איז איהם אויפגעפאלען זיין טאכטערס אונער־ווארטעטע פרעהליכקייט און מיזשעוו'ס שוין צו הארציגע איינפאכ־קייט און ער האט זיך דערשראקען. און אין דער סאמע טיעפעניש פון זיין נשמה האט זיך א ריהר געטהאן א טונקעלער חשד. ער האט איהם נאך ניט געקענט אויסדריקען אין ווערטער, נור דאס איז געווען אן ציטערדיגע, אהנמעכטיגע מורא פאר זיין צארט ריין מיידעלע.

— די רייכע לייט... — איז איהם דורכגעפלויגען דורכ'ן קאפ,— וואס פאר א בעטרעף ביי זיי.

איהם האט זיך גאנץ קלאר פארגעשטעלט, וואס מיזשויעוו קען טהאן מיט זיין קליין מיידעלע, אבער דאס איז געווען אזוי שוידערליך, אז דער גענעראל האט אפילו מורא געהאט צו טראכטען וועגען דעם. ער האט דאס ניט געקענט בעגעהמען מיט'ן געדאנק, אז זי זיין מיי־דעלע זאל אויסגעטהאן ווערן נאקעט און געשענדעט ווערן.

— ניוראטשקא!... אפשר צייט א היים... — האט ער אונגע־שיקט זיך אריינגעמישט אין זייער געשפרעך.

דאס מיידעל האט איהם פערוואונדערט אנגעקוקט.

— נאך פריה, פאפעלע!

דער גענעראל א צומישטער האט עפעס געגומען רעדען אונטער'ן נאז. דאס פנים'על איז ביי איהם געווען רויט, און די אויגעלאך האבען זיך זינלאז געווארפען. מיזשויעוו האט זיך אויך אומגעקוקט צו איהם און אויף די ווייטסטע און פיינסטע הינטערוועגען פון געדאנק איז ער צוגעקומען צום אלטיטשקענס בעהאלטענעם שרעק. עפעס שווערעס,

לאנגאַניגעס האָט זיך אין איהם א ריהר געטהאָן. צוערשט האָט עס איהם א שטאָך געטהאָן, אבער פּלוצלונג האָט א געהיימער שאַרפער געדאנק א בלישצע געטהאָן אין דער טונקעלער טיעפעניש פון זיין נשמה: געבען געלד, אוועקפיהרען אויף קורסען... אין אונגלייכע שפּרונגען, ווי בליצען, האָבען א גלאַנץ געטהאָן פאר זיינע אויגען א בלענענדער, יונגער, צום ערשטען מאָל נאקעטער קערפּער, א ציטערנ־דער נאַאיווער אויסברוך פון דער נאָך אונערפאהרענע ליידענשאַפט... דערנאָך א ווילדער פייעריגער צוזאמענגוס. ער האָט געגען זיין ווילען, פון אן א זייט א קוק געטהאָן אויף דאָס מיידעל, און איהם האָט זיך אבגעדרוכט, אז זי שטעהט שוין א נאקעטע, און ער זעהט איהרע רונדע נאקעטע ארעמס, קליינטשיגנע שטייפע בריסטלאך, ווייכע גרייזעלאך האָר אויף איהר נאקעטען אקסעל. א הייסע כוואַליע האָט איהם א זעץ געטהאָן אין קאָפּ, אבער מיזשויעוו איז תיכף געקומען צו זיך.

דאָס מיידעל האָט געקוקט אויף איהם און עפּעס געפרעגט.

— יא — האָט מיזשויעוו אבגעענטפערט, און ער האָט שטארק זיך דערפרעהט, וואס דאָס וויסטע בילד איז פערשוואונדען. איהם האָט זיך שרעקליך פערוואלט צוצושטרייען דעם חשד, וואס דער אַל־טיטשקער, — ווי ער, מיזשויעוו, האָט זיך אנגעשטויסען — טראָגט אין הארצען. ער וועט ווערן א פשוט׳ער, פריינדליכער, זייער גליי־כען.

„ער איז דאָך גערעכט, וואָס ער האָט מורא פאר מיר, — האָט ער מיט וועהטאָג געטראכט — אבער איך בין ניט שולדיג... יעדער אויף מיין פּלאַץ וואלט אזוי געהאנדעלט. איז וואס..."

מיט געוואלטיגער אנשטריינגונג האָט מיזשויעוו אבגעטריבען דעם גיעריגען, הערשערישען געדאנק, וואס האָט זיך ווידער געררוקט אויף איהם, און עס האָט איהם געגומען אזוי באנג טהאָן, ביז צו פערצווייפעלט ווערן, וואס ער איז אזוי אהגמעבטיג געגען יענער מאכט.

און אריינטהוענדיג זיך אין אָט דער שטימונג פון צער איבער זיך און הארציגע חרטה געגען אָט דעם ריין, צארט מיידעלע, האָט מי־זשויעוו ווארט פאר ווארט געגומען דערצעהלען איהר וועגען זיין לעבען.

— איהר זייט א גליקליכער, — האָט ניוראטשקא נאאיוו גע־פיפצעט.

— איהר קענט אומעטום זיין, אלץ זעהן, אלץ דערגעהן!... אָט מיר, זיינען צום ערשטען מאָל אין יאלטא און עס קומט אונז פאר, ווי אין גן עדן.

— גליק איז ניט דעריין — האָט מיזשויעוו טרויריג איהר אבגע־ווינקען — לעבען קענען אומעטום; מענשען לעבען דאך נעבען צפון־פאָל, אויף קאמטשאטקא, אין סאכארא און אין די פינסקער בלאָ־טעס... און די מענשען, וואס לעבען דארט, דערהויבען זיך אפילו ביז צו אן איינגענארטיגער פּאָעזיע. מען קען לעבען אָהן פאלמען, אָהן וואַ־רימקייט, אָהן גרויסע שטעדט. דאָס איז אלץ א קלייניגקייט... בלויז פארמע. אבער אָהן איינם קען א מענש ניט לעבען: אָהן מענשען. אין איינזאמקייט ווערט דער מענש פערטעמפּט, פער'חלש'ט, ווערט אָהנ־מעכטיג, איבריג.

— און מיר דוכט זיך, אז איך וואלט געלעבט איינע אליין אפילו אין מדבר, גיט מיר נור בלומען, פויגעל, ים...

— דאס דוכט זיך נאָר אזוי — האָט מיזשויעוו גוטמוטיג א שמייכעל געטהאָן — דער מענש בעזיצט קאמפּליצירטע און טיעפע געפיהלען... און ארום איהם מוז זיין עפּעס קאָמפּליצירטעס, פיינעס, טיעפעס... מיט הימעל, בוימער, ימים קען מען א נשמה ניט לעבעדיג מאכען... וויפיעל דו זאָלסט ניט פאהרען, וויפיעל דו זאלסט ניט קוּ־קען...

— ריכטיג. אבער איהר מוזט, מסתמא, שטענדיג האָבען ארום זיך מענשען, וויפיעל איהר ווילט נור אליין... איהר קענט דאך אזוי פיעל גוטס טהאָן, — האָט דאס מיידעל בעמערקט ניט דרייסט, און איידער ער האָט נאָך בעוויזען צו ענטפערן, האָט דאָס מיידעל דער־פיהלט, אז עס האָט איהר עפּעס א דריק געטהאָן ביים הארצען.

ביי מיזשויעוו'ן האָבען זיך די ליפּען א האָרעלע פערקרימט און זי האָט פלוצים דערזעהן איהם אזא גרויסען, שווערען און קראנקען.

—אה — האָט זיך ביי איהם ארויסגעריסען מיט ביטערנים, — גוטס!... ווען יעדער איינער, וועלכער קומט צו צו דיר, קומט נאָר נאָך אָט דעם גוטס...

— ניט יעדער דאך — האָט דאס מיידעל האסטיג זיך אבגעענפּעו מאָדנע רחמנות'דיג.

מיזשויעוו האָט אבגעשוויגען עס איז איהם געוואָרען קאַלעמוטנע אויף דער נשמה: עס האָט גענומען שרעקליך פערדריסען, וואָס ער רעדט וועגען דעם פאַר א קליין מיידעלע, עפענט פאַר איהר זיין הארץ. א קאַלטער שטאָלץ האָט זיך געלעגט אויף זיינע ליפּען, דאָך אונטער דעם שטאָלץ איז געווען נאָך א געפיהל: כאָטש איינמאָל זיך ארויסזאָגען, פּראָסט און פשוט, און מעג עס אפילו איהם ניט אָנשטעהן, און דאָס צווייטע געפיהל האָט בייגעקומען.

— אפשר טאַקע גיט יעדער, — האָט ער זיך אָנגעטהאָן א כוח צו ריידען — אבער ווען מענשען קומען נור כדי געלד צו נעהמען, און ווען אפילו עס קומט איינער, גלאַט, מיט אַן אָפען הארץ, דוכט זיך נאָך אַלץ, אז דאָס איז ניט מעהר ווי אַן אָנשטעל, אז אין דער טיעפעניש פון זיין הארץ גארט ער נאָך געלד. און דו ביזט שוין אויף דער וואך... אפּט, ווערסטו אזוי אויפגעקאָכט, אז דו נעהמסט אליין אבשטויסען, ווערסט גראָב, הארצלאָז... דאָס איז אזוי פּיינליך, בנאמנות!

מיזשויעוו׳ס קול האָט דאָ א ציטער געטהאָן, ווידער האָבען זיך ביי איהם די ליפּען פערקרימט און ער איז אנטשוויגען געוואָרען. עס איז געוואָרען אזוי שטיל ארום, און דאָס רוישען פון ים האָט געקלונגען אין דעם מיידעלס אויערן אזוי טרויריג, פער׳יתומ׳ט. זי האָט זיך פערטראַכט און טויזענדער צערטליכע, הארציגע ווערטער ויינען איהר געקומען אויפ׳ן זין. פון גרונד פון איהר מיידעלש־נאַאיווער נשמה האָט א שלאָג געטהאָן מיט מוטערליכער צערטליכקייט און זי האָט געוואָלט צוגעהן צו איהם טרייסטען, לאַסצען.

דער גענעראַל האָט א פערוואונדערטער געקוקט פון הינטען אויף מיזשויעוו׳ס הויכען, ברייטען רוקען, מיט די איינגעצויגענע שולטערן. צוערשט האָט ער איהם ניט געגלויבט, זיין טונקעלער שרעק האָט זיך נאָך פערשטאַרקט: איהם איז פארגעקומען, אז מיזשויעוו פערשטעלט זיך פאַר אַן אונגליקליכען, בכיון צוליעב ניוראַטשקאַ׳ן. דערנאָך אבער האָט דער אַלטיטשקער זיך פערשעהמט פאַר זיין געדאנק און ער איז בעהערשט געוואָרען פון א פאַטערליך געפיהל פון רחמנות.

— מיר דוכט זיך... — האָט דאָס מיידעל שטיל אנגעהויבען.

אבער דער אויסברוך איז שוין געווען פאַרביי. דער קאַלטער שטאָלץ האָט גובר געווען. מיזשויעוו האָט שוין חרטה געהאַט אויף

זיין אפענהערציגקייט פאר אזעלכע, אין גרונד גענומען, נישטיגע מענשעלאך, ווי עפעס אן אינוואליד א גענעראל און זיין טאכטער די גימנאזיסטקע, וועלכע ער קען קויפען. ער האט זיך אליין געפייניגט מיט דעם געדאנק, פערשטאנען, אז ער איז גראב, אונגערעכט, אבער דאך האט ער ארויפגעצווינגען אויף זיך א גדלות.

— ניין, דאס אלץ איז הוילע נארישקייטען... — האט ער קאלט איבערגעשלאגען און גענומען רעדען וועגען אונגוויטיגע, אונאינטע־רעסאנטע זאכען.

דאס מיידעל האט געווארפען אויף איהם א האסטיגען בליק. אויף מיזשויעוס אונבעוועגליכען פנים איז געהאנגען א פערגליווער־טער עקעל. זי איז אויף אמאל בלייך געווארען, זיך אויסגעגלייכט און גענומען קוקען גראד פאר זיך און די פינגער האבען איהר געצי־טערט פון דער געהיימער, אבער שווערער בעליידיגונג, ווי עמיצער וואלט איהר אויסגעטהאן און אויסגעלאכט, ווי עמיצער וואלט אויס־געשפאט דאס, וואס זי האט אויפגעדעקט מיט א ריינער און עהרלי־בער כונה.

דער גענעראל האט פרובירט טרייסטען מיזשויעוו'ן, אבער זיינע ווערטער האבען אזוי ניט געקלעפט, אזוי ניט אם פלאץ געווען, אז ער איז אליין צומישט געווארען און פערקראכען אין בויבעריק.

ווען זיי זיינען צוגעקומען צום ברעג פון דער ראמבע, איז שוין געווארען גאר אונבעקוועם, ווי אויסגעליידיגט וואלטען געווארען אלע רייד. עס האט זיך דערפיהלט, אז עס איז צייט זיך פונאנדערצו־געהן. דער גענעראל האט זיך אויסגעשלאגען פון די כוחות און, ניט וויסענדיג ווי צו ענדיגען, האט ער זיך געקוועטשט, און געשטאמעלט, און געטראמפעלט אויף אן ארט. ער האט געבאלעבאטשעט שוין גאר אונאינטערעסאנטע זאכען וועגען אבענד, ים און דאס לעבען אין יאלטא. מיזשויעוו האט געשוויגען און פון צייט צו צייט איהם אבגע־פטר'ט, ניט שענקענדיג איהם אפילו קיין בליק, מיט:

— יא, געוויס...

— זעהט איהר, פעדאר איוואנאוויטש... — האט דער גענעראל ווידער אנגעהויבען, נור דא האט די טאכטער איהם א ציה געטהאן ביים ארבעל און, ניט קוקענדיג אין זיין זייט, האט זי שטיל, אבער פעסט ארויסגערעדט:

— צייט א היים, פאפעלע... מיר איז קאלט.

— באלד, באלד, קינדעלע... — האָט דער גענעראל זיך דער־פרעהט און גענומען זיך איילען — נו, צום ווידערזעהן, פעדאר אי־וואנאָוויטש, צום ווידערזעהן...

ער האָט לאנג געדריקט מיזשויעוו'ס האנד, געפיהלט, אז עפּעס פעהלט, און זיך ניט געקענט ענטשליסען אוועקצוגעהן. דאָס מיידעל האָט געוואָרט א שווייגעדיגע, א בלייכע, א טרויעריגע, עס האָט איהר זועה געטהאָן דאָס הארץ אויף אלעמען — אויף זיך און אויפ'ן פאָ־טער און אויף מיזשויעוו'ן און אויך אויף דאָס גוטע, ליכטיגע, וואס איז געווען און אוועק, עס איז עפּעס א שאָד געווען און פערדראָסען אויף עמיצען ביז טרעהרען.

שוין ביים געזעגענען זיך, האָט זי קורץ און שוואך זיך צולאכט אויף דעם פאטערס א בעמערקונג און ווידער אמאָל פערוואָרפען דאָס קעפּעל און געוויזען איהר צארטע, לויטערע גאָמבעטשקע.

און אין דער סאמע לעצטער מינוט איז א ווארימקייט דורכגע־לאָפען דורך איהר הערצעל און זי האָט מיט א קלינגענדען קול א זאָג געטהאָן:

— פעדאר איוואנאָוויטש, קען מען אייך בעטען, איהר זאלט אונז בעזוכען?

— דאנקע... — האָט מיזשויעוו קאלט געענטפערט.

דאָס מיידעל איז ווערהטאָגדיג רויט געוואָרען, די אויגען זיינען ביי איהר געוואָרען אזעלכע טרויעריג־פער'חידוש'טע.

דעם גאנצען וועג האָט זי געשוויגען און זיך צוגעהערט, ווי די נאָ־סע שטיינדלאך צישען און קנאקען אונטער די פיס. ווי זיי וואלטען געוואָרענט פאר עפּעס. זי האָט זיך געפיהלט צוטומעלט און צוטראָ־גען, ווי א גליק וואלט זיך איבערגעריסען אום קיינמאָל ניט גאנץ צו ווערן. און שארפער פון אלץ און נאָך שטארקער, ווי פריהער, איז גע־ווען דער רחמנות אויף מיזשויעוו'ן.

פ י ע ר ט ע ס ק אַ פּ י ט ע ל.

די נאכט האָט אבגעטיילט דעם ים פון דער ערד, הינטער דער העל־בעלויכטענער שטיינערנער פארענצע פון דער דאמבע איז גע־שטאנען דער חושך, ווי א וואנד, און ווי פערשטעלט א וואונדערליך לעבען. דאָרט אין פינסטערן רוים האָט אָהן צווייפעל זיך עפּעס בע־וועגט און שווער געזיפצט און אויפגעפּלעסקעט, ווי קלאָגענדיג, און זיך געהויבען און געפאלען און ווידער זיך געהויבען. דאָרט ווייט אין

דעם חושך, וואס האט זיך צונויפגעגאסען מיט'ן שווארצען הימעל, דארט, בעהאלטען פון מענשליכען אויג איז אנגעגאנגען אונערמידליך אן אייביגער געהיימער קאמף, ווי מיליארדען וועזענס וואלטען זיך געאיילט אויסצונוצען דעם צודעק פון דער קורצער נאכט אום צו פערענדיגען אן אכזריות'דיגע פינסטערע ארבייט.

און די דאמבע, בעלויכטען פון די טויט־בלייכע פייערן פון די לאנטערנעס, איז געווען ווי אין פלען ביי דער דורכזיכטיגער, וואכענדיגער פוסטקייט. די בוימער זיינען געווען צונויפגעהעפט אין איין פינסטערע שטיק, בלויז ביי די סאמע פייערן האבען זיך געלויכטען איינצעלנע טויט גרינע פערגליווערטע בלעטער. צייטענווייז פלעגען פון ערגיץ וואו זיך דערטראגען דייטליכע טריט און פלוצלינג אין א ליכטקרייז פלעגט שארף ארויסטרעטען א שווארצער שאטען און געוואקסען, און זיך געצויגען און זיך איבערגעבויגען איבער דער פארענץ אין ים אריין, און פונקט אזוי פלוצלינג פערשווינדען אין חושך און אוועקטראגען אין דער ווייטקייט דייטליכע, אבער אלץ שטילער ווערענדע טריט.

מיזשויעוו איז געגאנגען אליין, און עס האט זיך איהם געדוכט, אז זיין קאפ איז געוואלטיג גרויס און זיין הארץ איז פוסט.

אונערמידליך האט דער ים געראשט און זיך געגרעמט מיט זיין אייביגען גראם; איבער די בערג האבען שטום געברענט די גרויסע שטערן, און ביי מיזשויעוו'ן אויפ'ן הארצען איז געווען אזא געפיהל, ווי ער וואלט געשטאנען איבער א וועלט, וואו אלץ איז שוין לאנג אבגעשטארבען, אויף שטענדיג דאס לעבען זיך אבגעשטעלט, און דאס אויג זעהט נור טויטע שנעען־פעלדער און ווייטע שטערן, פערגליווערטע אין קעלט פון אייביגען שווייגען.

א טויטער אומעט האט שטיל געגאגט אין דער נשמה, און עס איז געווען אלץ איינס וואוהין צו געהן און צו וואס צו געהן אין דער פוסטקייט און שטום־שווייגען פון דער נאכט.

איין ליכטיגע ערינערונג האט נאך געלעבט אין איהם, צו די אויערן האט זיך ווי דערטראגען פון דער ווייטען א קלינגענדער געלעכטער. פאר'ן זכרון האבען זיך געוויזען: ליכטיגע האר, נאסע אויגען און א ווייכע, לויטערע גאמבעטשקע פון א לאכענדען פרויענקעפעל, אבער די געדאנקען זיינען געלאפען פארביי איהר, געשווינד און ווייט אוועק, ווי וואלקענס פארביי דער לבנה אין א מוטנער ווינ־

מער נאַכט. זיי האָבען ניט קיין ציעל, קיין אָנהויב און קיין סוף און אומעטיג איז זייער רויכיגער טראַגענדער אימפּעט.

לאַנגזאַם און שווער, ווי אַ געפּעהרליך קראַנקער, פּלענט מיזשוי־עוו דערגעהן ביז צום ברעג פון דער דאַמבע, זיך אָבשטעלען און געהן צוריק און ער וואָלט מיט ווערטער ניט געקענט אויסדריקען וועגען וואָס ער טראַכט די גאַנצע צייט, עס זיינען ניט געוועזן קיין קלאָרע ווערטער, עס איז קיין געשטאַלט ניט געווען, צו ווענדען זיך צו ווענדען מיט אַ פּראָטעסט. נור עפּעס האָט געפּאָדערט די קראַנקע נשמה, עס האָט איהר גערדיקט דאָס בעוואוסטזיין פון אַן אונפערשטענדליכער אונ־גערעכטיגקייט, וואָס קען שוין קיינמאָל ניט גוט געמאַכט ווערן. עס האָט זיך יאָ ערגעץ זיך געמאָלען אַ האַסטיגע בעוועגונג, אַ בלענדענ־דער, לעבעדיגער אימפּעט, ווי מענשליכע ליעבע אָדער מענשליכע פרייד. אָבער אַרום איז געווען פּוסט, און עס האָט זיך גערוכט, אַז ניט נור דאָ, אויף דער דאַמבע, נור אין לעבען בכלל קען ער נור פער־נעהמען איינס: געצעהלטע, הילכענדע, שווערע טריט, זיינע טריט...
ציעללאָז קלאַפּט ער אָב און צעהלט די שטאַפּלען פון אַ טויטען, פאַר אַלעמען איבריגען וועג.

„צייט צו שטאַרבען!" — האָט מיזשויעוו פּלוצלינג אַ טראַכט געטהאָן מיט אַ קרומען שמייכעל.

און אויף אַ רגע איז איהם געוואָרען לייכט און פריי, ווי דורך אָט דעם וואָרט וואָלט דער פאַרהאַנג אַראָבגעפאַלען פון דעם שווערען חושך און עס וואָלט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָרט איז גאָר נישטאָ — לייך־ריג. און דורך דעם געפיהל פון ליידיגקייט איז ער דער גאַנצער גע־וואָרען לייכט און פריי, ווי ער וואָלט אויפגעהערט צו זיין מיזשויעוו, דער שווערער, פער'חושב'טער, אַריינגעלעבטער מענש. נור די רגע האָט פערביינעשוועבט און אַלץ איז ווידער פערלאָשען געוואָרען אין איהם, ווי אַ פונק אין דער פינסטער גענען ווינד.

— ווען דאָס איינציגע, וואָס עס איז געבליבען, איז דער טויט— הייסט עס, אַז דאָס אַלץ איז אמת: אַז דאָס לעבען איז אויף צו אמת'ן עקעלהאַפט, זינלאָז, און אַז לעבען דאַרף מען ניט.

און איצט איז איהם אויף אַמאָל געוואָרען שווער, און עס האָט זיך איהם וויינען געוואָלט, און פאַלען צו דרערד מיט דעם פּנים אַראָב, און ליגען.

— אָבער וואָס איז מיט מיר אייגענטליך?... בין איך קראַנק?

— האט מיזשויעוו א פערצווייפעלטער זיך געפרעגט, א שרעקליכע אונבעגרייפליכע שווערקייט האט איהם געשטיקט. — איך האב אלץ, וואס א מענש דארף, און נאך מעהר... טויזענדער מענשען וויג־שען זיך צו האבען א הונדערט חלק פון דעם, וואס איך האב... טרוימען וועגען דעם, ווי וועגען אן אונדערגרייכבארען גליק! מיין גאנץ קווע־לען זיך וועט יעדער איינער אנרופען משוגע פון וואוילטאג.. וואס זשע פעהלט מיר... וואס האב איך ניט געהאט...

אין איין אויגענבליק האבען זיך פאר מיזשויעוו'ן פארביינגעטרא־גען אין גלענצענדע רייהען — צעהנדליגע רייצענדע פרויען, טעא־טערן, ימים, שטעדט, בילדער, אויטאמאבילען, ציכטפערד... א גאנצע וועלט, פול קאלירען, ליכט, בעוועגונג, דאס פרעכטיגסטע, שעהנסטע, און אנגענעהמסטע, וואס די וועלט קען געבען... נור זיין אייגען גע־שטאלט, קראנק און שווער איז געבליבען אן א זייט און אלץ האט זיך אוועקגעטראגען, און איז פערבלייכט געווארען, אלצדינג האט בעקומען א י י ן קלעגליך אויסזעהן, ווי א אבגעבליאקעוועטער גאלדבלעך.

— ניין, ניט דאס, ניט דאס!... טו וואס זשע?... — האט ער א פרעג געטהאן אין דער טיעפעניש פון זיין פערשטומטער נשמה. און פלוצלינג האט א כוואליע פון צארן, א צארן גלאט אין דער וועלט אריין, אויפגעטרייסעלט מיזשויעוו'ס גרויסען שווערען קערפער, און דורך א וואהנזיניגען וועהטאג, וואס האט אנגעהאלטען א י י ן אונענדליכען אויגענבליק, איז ער דורכגעפאלען אין א קאלטע הייהל, אין וועלכער עס איז שוין קיין זאך ניט געווען, נור אונענדליכע מיעד־קייט.

שטום, אהן געדאנקען, ווי אראבלאזענדיג זיך אלץ נידריגער און נידריגער, איז מיזשויעוו צוגעקומען צום ברעג פון דער דאמבע און דא האט ער בעמערקט, אז ער איז שוין פיעל מאל איהר דורכגעגאנגען הין און צוריק, ער האט זיך אומגעקעהרט און איז אריינגעפאלען אין העלען פאס ליכט, וואס דער רעסטאראן האט געווארפען איבער'ן וועג. מיזשויעוו איז אריבער די גאס און מעכאניש א ציה געטהאן די גרויסע שווערע טהיר.

„מען דארף גאר א בים טהאן... איך בין פשוט אבגעשוואכט..“

— האט ער גלייכגילטיג א טראכט געטהאן.

הינטער די שפיגעל־פענסטער האט געבליצט מיט צעהנדליגע פייערן, שווארצע פיגורען האבען זיך בעוועגט, די געצאקטע בלע־

טער פון די דעקאָראַטיווע פלאַנצען האָבען געשפּרינקעלט מיט גרינס און די געדעקטע טישלאַך האָבען געגאָסען מיט בלענדענדע ווייס פון בארג־שנעע.

ווי נור מיזשויעוו האָט געעפענט די טהיר, האָט דער פּאָרטער אראָבגעכאַפּט פון זיינע מאַסיווע שולטערן דעם פּאַלטאָ, און מיזשויעוו, נאָך דער שטילקייט פון דער נאַכט, איז ווי מבולבל געוואָרען פון דעם געפּילדער, וואָס האָט זיך געטראָגען פון אַלע זייטען — אַ געמיש פון קולות, געלעכטער און געקלינגעריי מיט גלעזער. מיזשויעוו׳ן האָט מען באַלד דערזעהן און דערקענט. דאַ און דאָרט האָט מען דורך דאָס געפּילדער געהערט זיין נאָמען אַרויסרעדען — איילענדיג, ווי אַ וואָרנונג. עטליכע פּרויען פּנים׳ער האָבען איהם בעגלייט מיט נייגיעריגע בליקען, ווען ער האָט לאַנגזאַם זיך געמאַכט אַ וועג דורך די טישלאַך. ביים סאַמע בופעט האָט איהם אַ רוף געטהאָן זיינער אַ בעקאַנטער מאַסקווער ליטעראַט — אַפּאַלאָוו.

— פעדאָר איוואַנאָוויטש! — האָט ער אויסגעשריען מיט התפּעלות און ער האָט זיך אויפגעהויבען איהם אַנטקעגען. זיין פּנים, אין דינע, פיינע שטריכען, מיט מאָדנע שמאָלע אויגען, ווי ביי אַ יאַפּאַנעזישע ליאַלקע, האָט זיך צושמייכעלט און אויסגעדריקט האַרציגע פרייד און גוט פריינדשאַפט — פעדאָר איוואַנאָוויטש, — זעצט זיך צו אונז!... קעלנער, דערלאַנגט אַ שטוהל.

ביים טיש זיינען חוץ אַפּאַלאָוו׳ן געזעסען נאָך דריי: יענע צוויי שריפטשטעלער, וועמען מיזשויעוו האָט היינט בעגעגענט אויפ׳ן ים־ברעג, און אַן אויפגעלאָפענער, פליכעוואַטער און שמוציגליכער הערר, אין ענגע לייוונטענע הויזען, קענטיג, ניט אויף איהם געגעהט, און אַ משונה׳דיגער וועסט, וואָס איז שווער געווען צו זאָגען אויף איהר, צי איז ערגיץ אין אַמעריקאַ אַמאָל אַזאַ מאָדע געווען, צי איז עס פּשוט אַ וועסט פון אַ צירק־טענצער.

— איהר זייט ניט בעקאַנט?... — האָט אַפּאַלאָוו געהאַלטען אין פרעגען, ווען אַלע האָבען זיך לאַנגזאַם זיך אויסגעשטעלט — טשעטיריאָוו... מאָרוסין... פּאָדגורסקי...

— אַ געוועזענער שריפטשטעלער!... — האָט דער אויפגעבלאָזענער הערר האַלב אויפריכטיג, האַלב לצנות׳דיג, צוגעגעבען צו זיין פאַמיליען־נאָמען.

מיזשויעוו האָט אַרויסגערעדט זיין נאָמען קורץ, געכאַפּט. איהם

איז אלע מאל געווען אונאנגענעהם זיך אנצורופען: עס איז דאך געווען נאריש איבערצו׳חזר׳ן א נאמען, וואס יעדער איינער, געוועהנ־ליך, האט שוין אין פאראויס געוואוסט, און ניט אנרופען זיך, וואלט אויסגעקומען שוין צו גדלות׳דיג.

און דאס פלעגט איהם אלע מאל אויפרעגען.

— אבער סיי ווי אלע קענען דאך אייך, פעדאר איוואנאוויטש!

— האט אפאלאוו זיך צולאכט, און עס איז שווער געווען צו זאגען, צי איז דאס געווען א גוטמוטיגער געלעכטער, אדער מיט בעהאלטענער איראניע.

מיזשויעוו האט אויסגעקרימט זיינע ליפען אין א שמייכעל, און דער קרומער שמייכעל איז איהם אליין געווען ניט צום הארצען: ווי מען זאל איהם ניט טייטשען, איז געווען שלעכט — צי גיט ער צו, אז אלע קענען איהם, צו לייקענט ער עס, צו מאכט ער זיך, אז ער לייקענט. ער האט געפיהלט, אז דאס איז ניט גלאט אזוי אזא שמייכעל, און אז אלע זעהען עס, און דאס איז געווען פיינליך.

דער לאקיי האט האסטיג צוגעשטעלט א שטוהל, און מיזשויעוו האט זיך געזעצט און גלייך צונויפגעלעגט זיינע מאסיווע הענד אויפ׳ן טישטוך; געווארפען א זייטיגען שווערען בליק אויף דעם דערבייאי־גען טישעל, וואו דריי געפאשעטע און אויסגעפוצטע דאמען און צוויי אפיציערען, אין גלענצענדע פאראדנע פארמעס, האבען זיך געלאזט וואוילגעהן. א מינוט האבען זיך אלע געפיהלט אונבעקוועם און מען האט געשוויגען. אפאלאוו האט געקוקט מיזשויעוו׳ן אין די אויגען פריינדליך, אבער מיט אזא נייגיעריגקייט, ווי דאס וואלט ניט א מענש זיך געזעצט אנטקעגען איהם, נור א ווייסער בער. דער צושוי־בערטער פאדגורסקי, וועלכער האט אויסגעזעהן, ווי א קנויל שמוציגע וועש, אריינגעפאקט אין שמאלע הייזעלאך און א קורץ לייוועגטענעם רעקעל, האט אויך געקוקט מיט נייגיעריגקייט. א פרעכער, זשעדנער פייערל האט געפינקעלט אין זיינע קליינע שארפע אויגעלאך. טשע־טיריאוו און מארוסין האבען שווייגענדיג געטרונקען ביער און עס האט אויסגעזעהן, אז זיי מערקען אפילו ניט מיזשויעוו׳ן. מיט א פלינקען בליק האט מיזשויעוו געכאפט, אז מארוסינס ווייכע, שוואכע הענד ציטערן מיט א דין, קרענקליך ציטערן, און ער האט זיך דערמאהנט — עמיצער האט עס איהם דערצעהלט — אז מארוסין ליידט אויף שווינדזוכט. אויך האט איהם איבערראשט דער אויסדרוק פון מארו־

סינ׳ס אויגען: עפּעס פערגעגגליכעס, וואָס אָט פערשווינדעט עס; אזוי קלאָר דורכזיכטיג, ווי א שטיקעלע פון ליעבען פריהלינגס־הי־מעל. און מיזשויעוו האָט א טראכט געטהאָן, אז דאָס מוז זיין זעהר אן אומגליקליכער, גוטער און ריינער מענש. און א ווארים געפיהל, א רחמנות האָט זיך אויפגעוועקט אין איהם.

דער רעסטאראן האָט געהילכט אזש ביז צום סופיט פון קולות און קלינגעריי. מען האָט זיך איבערגעשריען און איבערגעלאכט פון טישעל צו טישעל. פון צייט צו צייט פלעגט א שטוהל א פאל טהאָן מיט א טרוקענעם קלאַפּ, אדער עס פלעגט א ריס טהאָן אין די אוי־ערן אן אונגעדולדיגער קלונג מיט א לעפעלע איבער א גלאָז. פרויען פלעגען זיך פערגעהען אין די הויכע טענער און זיך פערכלינען מיט א קיצעלדיגען געלעכטער; די לאקעען האָבען געשווינדעלט פאר די אויגען מיט די סערוועטקעס. דאָס ליכט האָט געשפּיעלט אין די קאָ־לירטע בעכערלאך, פלעשלען און אין די בומבערלאך אויף דער גלאָ־טער, האלב נאקעטער פרויען־הויט. און הינטער די ברייטע פענס־טער האָט געוואכט און ניט אבגעטרעטען די שווארצע נאכט.

— וואָס זייט איהר עפּעס אליין?... און וואו איז מאריא סער־געיעוונא?... — האָט אָפּאלאָוו געפרעגט, און אין זיין קול האָט זיך געהערט, אז דער נאָמען מאריא סערגעיעוונא רופט ארוים אין הינ־טערגרונד פון זיין בעוואוסטזיין א פאָרשטעלונג וועגען א נאקעטער פרוי.

מיזשויעוו האָט געוואוסט, אז מאריא סערגעיעוונא מאכט אויף אלע מאנסבילען א פיינליך אויפרעגענדען איינדרוק, אז אפילו רעדען רעדט מען וועגען איהר מיט א בעזונדערן טאָן. גאָר פון אָנהויב האָט עס איהם הנאה געטהאָן. עס איז געווען אזא שארפער פערגעניגען אין דעם צו זעהן, ווי אלע מענער רעגען זיך אויף אָהן שום פעולה פאר זיך דורך יענער פרוי, וואס דעם טעם פון איהר נאקעטקייט פערזוכט ער נור אליין, דורך דער פרוי, מיט וועלכער ער קען זיך בענוצען ווען און ווי ער וויל, אפילו אויף דעם גרויזאמסטען און אונפערשעהמטעסטען אופן. אָבער די לעצטע צייט האָט ער דערשפּירט אין דעם עפּעס בעליידיגענדעס און אונאנגענעהמעס; עס איז געקומען אויפ׳ן גע־דאנק, אז אזוי ריידען האָט מען אנגעהויבען וועגען איהר ערשט ווען זי איז זיך צונויפגעקומען מיט איהם. זי איז דאך פריהער אויך אזוי שעהן געווען, נור יעמאלט איז זי געווען געשיצט מיט א צודעק פון

ריינקייט. מיט זיין בעריהרונג האט ער ווי אבגעווישט די ריינקייט, האט איהר אבגעבלויזט און געוויזען פאר אלעמען אין דער ערנידריגענדער גראבער געשטאלט פון א צוגענגליכער „זי".

— זי איז אוועקגעפאהרען אין סעמעאיד... — האט מיזשויעוו ניט גערן געענטפערט און געקוקט אהן א זייט.

— אה !... איך האב זיי טאקע בעגעגענט... מיט פארכאמענקא'ן. יא ? — האט אפאלאוו זיך עפעס דערפרעהט, און אין דער דאזיגער פרייד האט מיזשויעוו ווידער עפעס דערהערט: ווי אפאלאוו וואלט שוין ניט געצווייפעלט, אז מאריא סערגעיעוונא וועט סוף כל סוף איבערגעהן צו פארכאמענקא און ער האט בעשלאסען, אז דאס האט זיך שוין אנגעהויבען. מיזשויעוו איז אין זיינע אויגען שוין געווען אן אבגעדאנקטער פאטראן.

— ער לאזט ניט צו דעם געדאנק, אז עס קען אנדערש זיין... האט מיזשויעוו א טראכט געטהאן.

— פארכאמענקא, דאס איז דערזעלביגער ?... — האט פאדגורסקי פלוצים א פרעג געטהאן.

— דערזעלביגער... — האט אפאלאוו געענטפערט. זיינע געהיימניספולע יאפאנעזישע אויגעלאך האבען געלאכט.

— און איהר זייט מיט איהם בעקאנט ? — האט פאדגורסקי א פרעג געטהאן. — בעקענט מיך... ער איז מיר נויטיג פאר א שטיקעל עסק...

— איהר ווילט נעהמען ביי איהם אן הלואה אויף ניט אוועקצוגעבען ? — האט אפאלאוו זיך ערלויבט אן אפענהערציגען שפאס.

— און אז יא, איז וואס... דענקט איהר, ער וועט ניט געבען ?

— יענער וועט, מעגליך, טאקע ניט געבען אויך, — האט מיזשויעוו בעמערקט ניט געטראכטערהייד.

— און איהר וועט יא געבען ? — האט פאדגורסקי פלוצים זיך צו איהם א קעהר געטהאן. אין זיין קול האט זיך געשפירט די אפענהערציגע חוצפה פון א הפקר מענשען.

מיזשויעוו איבערראשט, האט ניט גלייך געענטפערט.

— אפשר יא... — און א שפאט שמייכעלע האט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפען.

— טו גיט זשע אהער 25 רובל !... פאר וואס דען ניט ?...

מיזשויעוו האט מיט זיין שווערען בליק אריינגעקוקט פאדגורס-

קי'ן גלייך אין די אויגען אריין, א ווײלע געטראכט, ווידער אמאָל א שמייכעל געטהאָן און אויסגעשטרעקט צו איהם א 25ער. פּאָדגורסקי איז געווען אזוי צו זאָגען אויפריכטיג אין זיין פרעכהייט און מיזשויעוו'ן איז דאָס געפעלען.

פאָדגורסקי האָט, קענטיג, דאָס ניט ערוואַרט, און אויך זיך ניט בעזונדערס געקימערט, צי מיזשויעוו וועט געבען צי ניט. ווען אבער ער האָט דערזעהן דאָס געלד, האָבען זיינע אויגען אויפגעבליצט נאָך מיט מעהר העזה. ער האָט זיך רוהיג צוגענומען דעם בילעט און ווי קיינמאָל גאר נישט עס אריינגעשטעקט אין דער קעשענע פון זיין אמעריקאניש-צירקישער, אדער פשוט'ער, פון זיין פערשמאָלצענער אויך מיר ווערסט, וואס איז איהם געלעגען מעהר אויפ'ן בויך, ווי אויף איהר ריכטיגען אָרט.

— דאנקע..

מיזשויעוו האָט בעמערקט, ווי מארוסינס ליכטיגע, אָפענע אויגען, ווי ביי א גוט צוטרויליך מיידעל, האָבען זיך אָבגעשטעלט מיט אן איינגעהאַלטענעם שמייכעל אויף פּאָדגורסקי'ן און זיך אראָבגעלאָזען אין פערלעגענהייט. מיזשויעוו'ן האָבען זיי אויסגעמידען. טשעטיריאוו ווידער האָט געשווינגען, געקוקט איבער זייערע קעפּ ווייטער אין רעסטאָראַן אריין און ווי ער וואָלט גאר נישט געזעהן.

— איהר זייט גאר נישקשה פון א חוצפּה'ניק !... — האָט אָפּאָלאָוו א זאג געטהאָן. זיינע אויגען האָבען עדות געזאָגט, אז דער געדאנק וועגען א הלואה איז איהם אויך געקומען אויפ'ן זין, אָבער צו שפּעט.

— און איך שפּיי אויף דעם !.. — האָט פּאָדגורסקי זיך אָבגערופען אין א העזה'דיגען טאָן — בין איך א חוצפּה'ניק, און איהר א בעלעטריסט און ער א מיליאָנער, און עס איז נאָך א גרויסע פראגע, וואס פון די דריי איז ערגער !...

אָפּאָלאָוו האָט פערגלאָצט די אויגען מיט א קאָמישער מינע, און דאָ האָט מען געקענט מערקען, אז אין זיי בלישצעט אזא נייגיעריג פייערל, אזא פיינע אויפמערקזאמקייט, וואס כאפּט אויף יעדע קלייניגקייט. טשעטיריאוו און מארוסין האָבען גוטמוטיג זיך צולאכט, און מיזשויעוו האָט מיט ערשטוינען זיך געפרעגט, פון וואנען קומט אזא גוטמוטיגער געלעכטער צו דעם גאליגען טשעטיריאוו? אבער מיזשויעוו אליין האָט אויך געשמייכעלט.

— ווייסט איהר גאָר וואס? — האָט פּאדגורסקי אנגעהויבען אין אזא טאָן, ווי ער וואלט זיך געקליבען אנזאגען א פרעהליכע בשורה — פּעדאר איוואנאוויטש וועט אונז גאר מכבד זיין מיט שאמ־פּאניער, הא? — פאר וואס דען ניט?

מיזשויעוו האָט לייכט א דריק געטהאָן מיט די פּלייצעס. איהם האָט געגומען אמוזירען אָט דער חברהמאן, וועלכער קריכט אָהן שום צערעמאָניע איהם אויפ'ן קאָפּ.

— זאָל זיין אזוי.. אבער איהר אליין וועט זיין דער בעשטעלער — האָט מיזשויעוו זיך אבגערופען.

— געמאכט!.. קעלנער! — האָט פּאדגורסקי א געשריי גע־טהאָן, און איהם האָט וועניג וואס געארט, וואס דער גאנצער רעס־טאָראן האָט זיך אומגעקוקט אויף איהם.

דער הויפּטקעלנער, א קליין אלטיטשקער, מיט צושפּרייטע באַ־קענבערד, וועלכער איז שוין לאנג געשטאנען אויף דער וואך נעבען מיזשויעוו'ן, ווי א לויערענדער יאגד־הונד, האָט פלינק צוגעטעטצעלט צו זיי. ער האָט זיך געריבען די הענטעלאך מיט דער אנגענעהמסטער מינע. פּאדגורסקי האָט גענומען בעשטעלען געריכטען. און מיט אזא זיכערהייט, ווי ער וואלט זיין גאנץ לעבען קיין אנדער זאך ניט גע־טהאָן, ווי געגעסען די פיינסטע לוקסוס מאכלים. מיזשויעוו האָט זיך אזש פערקוקט אויף איהם. און פּאדגורסקי, ווי א געניטער קונצענמאַ־כער, וואס זעהט, מערקט און בעוויזט אומעטום, האָט תיכף ארייג־געווארפען:

— אָט דאס זיינען די מיליאָנערען... מיינען, אז זיי אליין נור עסען און טרינקען.

— און איהר ווייסט דאס, וואָס מיליאָנערען מיינען? — האָט מיזשויעוו געפרעגט, און אליין ניט בעמערקט, מיט וואס פאר א גדלות טאָן ער האָט דאס ארויסגערעדט.

— אַ פראגע... איך זאָל ניט וויסען... ווען איך בין נאָך געווען א בעריהמטער שרייבער...

אלע האָבען זיך צולאכט. אבער פּאדגורסקי'ן האָט דאס ניט אנגעהויבען צו ארען.

— ...האָב איך זיי, די מיליאָנערען, געהאט ווי די הינט, איך זעה זיי דורך און דורך, ווי א גלעזעל בראנפען!

מען האָט געבראכט שאמפּאניער. ער האָט א ציה געטהאָן מיט

אייז און פייכקייט, ווי פון אן אָפּגענעם קעלער. דער אַלטיטשקער, דער הויפּטקעלנער, האָט העפליך געטרייסעלט מיט זיינע באַקען־בערד און געפּרובט איינהאַמעווען פּאַדגורסקי'ן, וועלכער איז שוין גאַר אַרויס פון די כלים. יענער האָט אויפגעלעבט: זיינע שיטערע הע־רעלאַך האָבען זיך אויפגעשטעלט אייגציגווייז און אין בינטעלאַך, די אויגעלאַך האָבען געפינקעלט פרעך און גיעריג, די אומגעלומפּערטע וועסט האָט חוצפּה'דיג זיך אַרויסגערוקט פאַראויס. פּאַדגורסקי האָט זיך געוויצעלט, געשריען, געטרונקען, און עס איז קענטיג געווען, אז ער פיהלט זיך אויב ניט גליקליך, טו וועניגסטענס זאַט. מיזשויעוו האָט געקוקט אויף איהם און מיט מאָדנעם פערגניגען געזעהן, אז דעם חברהמאַן געהט ניט אָן ניט מיזשויעוו, ניט זיינע מיליאָנען, ניט טשעטיריאַוו און קיין זאַך אויף דער וועלט. ער האָט זיך שאַמפּאַניער, ציגאַרען, זיינע וויצען, און דאָס איבעריגע איז וויכטיג פאַר איהם נור אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל מען הערט איהם אויס און מען קאַרמעט איהם.

טשעטיריאַוו און מאַרוסין האָבען גאָרנישט געטרונקען און כמעט ווי גאַר ניט געגעסען. זיי האָבען די גאַנצע צייט געשוויגען, זיך דורכוואַרפענדיג ווען ניט ווען מיט א פראַגע. אבער זיי האָבען אויפ־מערקזאַם, ווי דאָס קענען די קינסטלער, זיך צוגעקוקט און זיך צו־געהערט צו אַלץ אַרום זיי. נור עס האָט אויסגעזעהן, אז מיזשויעוו'ן הויבען זיי ניט אָן צו מערקען. און זיי טהוען עס אומישנע. איהם האָט דאָס פיינליך פערדראָסען. דערפאַר אבער האָט אַפּאַלאָוו פון איהם דאָס אויג ניט אַראָבגעלאָזען. און זיין בליק איז ווי פריהער געווען אויפמערקזאַם נייגיעריג, ווי ער וואָלט אויף עפּעס אויסגעקוקט. און די גאַנצע צייט האָט ער געזוכט אויפצוהאַלטען מיט מיזשויעוו'ן א שמועס, זיך געוויצעלט, געשפּאַסט, אַריינגעוואָרפען טרעפענדע בע־בערקונגען, און דורך דאָס גאַנצע שפּיעל איז קענטיג געווען, אז ער איז דאָ אויסען נור איינס: צו געפעלען מיזשויעוו'ן.

ביי א דערבייאיגען טישעל איז געזעסען א ברייטע, עפּעקטפולע דאַמע, מיט אן אויסשניט אויף איהר צאַרט ראָזעווען רוקען.

— האָט איהר, פעדאָר איוואַנאָוויטש, בעמערקט, אז ביי רעסטאָ־ראַן־בעלייכטונג קוקט די נאַקעטע פרויען־הויט אויס ווי פייכט? — האָט אַפּאַלאָוו געמאַכט איינע פון זיינע קלוגע בעמערקונגען.

— ניט געלונגען! — האָט פּאַדגורסקי אבגעלייקענט מעשה מבין.

און עס איז געווען קענטיג, אז ער זעהט דורך און דורך אפּאלאָווס געהיימע חניפה און ער לאַכט פון איהם.

— טראַכט אוים עפּעס בעסערעס... דאָס איז צו ביליג!.. ווארים דוקא ביי רעסטאָראַן בעלייכטונג?

זיינע גרויסע שווארצע אויגען האָבען דערביי לייכט א פּינטעל געטהאַן, אבער אַפּאלאָוו האָט זיך געמאכט, ווי ער פערטיידיגט מיט הארץ זיין מיינונג.

— יא, גראד ביי רעסטאָראַן־בעלייכטונג... און מערקט: דאָס איז גאַנץ נאַטירליך — רעסטאָראַן־בעלייכטונג איז אלעמאָל אנגעזעטיגט מיט פייכקייט.

— זיי שוויצען פּשוט!... — האָט פאַדגורסקי אבגע׳פסק׳ענט — הערט בעסער: איז עס אמת, אז דאָרט, וואו עס זיינען פאַרהאַן פיעל פרויען, שמעקט תמיד מיט פודער, פּאַרפיומען און פּגר?

— וואס רעדט איהר! — האָט מיזשויעוו אנטערגעשמייכעלט.

— איז וואס?... ס׳איז דא א שטיק אמת דעריין... — האָט טשעטיריאָוו זיך אַנגענומען פאר איהם.

ווען די דאמע פון דערבייאיגען טישעל האָט ביים אויפהויבען זיך אונגערן אראָבגעלאַזען פון די אַקסלען איהר פוכענעם איבערוואורף, האָט אַפּאלאָוו גלייך מיט א שנעלען בליק, ארומגענומען איהר גאַנצע פיגור און ער האָט זיך שוין געווענדעט צו פאַדגורסקי׳ן צו ווייזען, אז איהם געהט אין דער זאַך גופא, ניט אין מיזשויעוו׳ן:

— אָט נאָט אייך: ווען ביי א פרוי פאַלט אויף אמאָל אראָב דער איבערוואורף פון די אַקסלען, דוכט זיך אייך אן אויגענבליק, אז דער גאַנצער רוקען איז ביי איהר נאַקעט!

— דאָס איז שוין ניט שלעכט... — האָט פאַדגורסקי צוגעגעבען. — דערצעהלט עס פּאַרכאָמענקאָ׳ן... וועט ער אייך גוט בעצאָהלען דערפאר!...

— איהר האָט, דאכט זיך, געזאָגט, אז מיט פּארכאָמענקאָ׳ן זייט איהר ניט בעקאַנט?... — האָט מאַריסין איהם דערמאָהנט און זיך פערשעהמט ווי א קינד.

— האָב איך עס געזאָגט?... זעהר מעגליך... נו, הייסט עס האָב איך געזאָגט א ליגען... — האָט פאַדגורסקי קאַלטבלוטיג געענטפערט.

מאַרוסין האָט געפּרובט איהם אריינקוקען אין די אויגען, אבער גלייך זיך צופינטעלט, זיך פערדרויטעלט און צומישט געווארען אזוי

אויפריכטיג און נאאיוו, פונקט ווי ניט פאדגורסקי, נור ער האָט דעם ליגען געזאָגט.

און ווידער האָט מיזשויעוו מיט א צארט פריינדליכען געפיהל וועגען איהם א טראכט געטהאָן.

— אזא גוטע נשמה!

— איך קען איהם שוין לאנג, נאָך פון מאסקווע... — האָט שוין פאדגורסקי דערצעהלט — מעגליך, אז קיינער קען איהם ניט אזוי גוט, ווי איך... ער זיצט מיר שוין אָט דאָ!

פאדגורסקי האָט אויסגעשטרעקט זיין ברייטע שווייסיגע לאפע און פעסט איהר צונויפגעדריקט. און די בעוועגונג פון אָט דער שמור־ציגער האנט, מיט די שווארצע שטומפיגע נעגעל, איז געוועזן אזוי ווילד טיעריש, אז אלע האָבען ניט ווילענדיג זיך אומגעקוקט און זיך דער־פיהלט אונבעקוועם. אפילו ביי מיזשויעוו׳ן איז אריבער א סקרוך אי־בער׳ן לייב.

— ווען דער אלטער פארכאָמענקא האָט נאָך געלעבט, האָט דער זוהן קיין האָניג ניט געלעקט. דער אלטער האָט איהם געהאלטען ווי אן ארעסטאנט, געשלאָגען און קיין קאָפיקע ניט געגעבען. ערשט ביינאכט, נאָך א טאָג לייזונג, פלעגט ער איהם צורופען צום טאמ־באנק, א קלונג טהאָן מיט צוויי צוואנציגערס: נעהם און געה... אָט דער פאשקא האָט יעמאלט געהאלטען אין איין ארומנישטערן נאָך געלד, נאטירליך, אונטער פאלשע וועקסלען... אָט ביי דער געלעגענהייט האָ־בען מיר זיך צונויפגעשמעקט... אָה, ווייס איך פון איהם קונצען!... ווען איך קריעג איין דאָקומענטיקעל אזא, וואָלט איך איהם דאָס אָב־געשפיעלט א שאנטאזש׳ל... ער וואָלט ביי מיר ווי א חזיר׳ל געקווי־טשעט!...

—איז דאָס אזוי נויטיג? — האָט מארוסין מילד געפרעגט. איהם איז שווער געווען צו קוקען פאדגורסקי׳ן אין פנים אריין און ער האָט געפינטעלט מיט די אויגען.

— איהר קענט איהם ניט, ניקאָלאי ניקאָלאיאיטש, — דאָס איז אזא שרץ!... איהם צושטיקען, וועט דער אויבערשטער מוחל זיין א גאנצען שאק עבירות. שכל האָט דאָס ווי מיין קאָלאש, און פאסקודעט ווי דריי רוימישע קסרים און פיער רוסישע ארכימאנדריטען צוזאמענ־גענומען. דאָס איז דאָך אן אמת׳ע בעסטיע!.. איהר ווייסט, וואס פאר אן אידעאל ער האָט? ער האָט ערגיץ געלעזען, אז די דייטשע אפיציר־

רען אין אפריקא פלעגען קרייציגען די נעגערשע פרויען און שיסען אין זיי פון רעוואלווערען אין א וועט... טרוימט דאס וועגען דעם טאג און נאכט!... קרייציגען א פרוי... און ער וועט עס אמאל טהאן אויך... ווען דער פאפא זיינער איז שוין געלעגען אויפ'ן טויטען בעט, אהן לשון, איז דאס ערשטע, וואס פאשקא פארכאמענקא האט געטהאן, ווען ער האט זיך דערפיהלט פאר'ן יורש, געווען אט וואס: אריינגעגאנגען אין שלאף־צימער, אנגעכאפט דעם גוסס פאר'ן בארד און א טרייסעל געטהאן: „אט האסטו דיר, רויבפויגעל, געצאהלט פאר דיין כאפ־לאפ!" און ווי נור ער האט בעקומען די ירושה, איז ער נאך ערגער געווארען פון טאטען.. קארג, ווי א הונד!... א גארנישט דורך און דורך... מיליאנערען עקזיסטירען נור דארויף, אום צו טרינקען אויף זייער חשבון שאמפאניער, און דער טויג אפילו צו דעם אויך ניט!

— און איהר זייט פעסט איבערצייגט, אז מיליאנערען טויגען נור דערצו? — האט טשעטיריאוו געפרעגט.

געפרעגט האט ער עס ווי אין שפאס, אבער אלע, אויך מיזשויעוו, האבען דערפיהלט, אז דאס איז אן ארויספאדערונג.

— טי צי וואס זשע דען? — האט פאדגורסקי פרעך געענטפערט. ער האט גלייך געכאפט טשעטיריאוו'ס טאן און איהם האט זיך קענטיג פערוואלט ארויסרופען א קריעג.

אפאלאוו האט אריינגעקוקט מיזשויעוו'ן אין די אויגען מיט א בליק פון א רודף־שלום'ניק.

— און וואס האלט איהר פון פארכאמענקא'ן? — האט ער איבערגעשלאגען אין א געמאכט נאטירליכען טאן.

מיזשויעוו האט געווארפען אויף איהם א גאוה'דיגען בליק און ניט געענטפערט. דער האס, וואס האט געקלונגען אין טשעטיראוו'ס טאן, האט זיך אבגערופען אין איהם מיט וועה. ער האט טשעטיראוו'ן געלעזען און אויפריכטיג געאכט. ער האט זיך דערפיהלט צווישען שונאים און עס דערפיהלט פיינליך, מיט טרויעריגער איבערראשונג.

— מיר דוכט זיך,— האט ער שטיל אנגעהויבען און געקוקט בלויז אויף זיינע צונויפגעלעגטע הענד — אז דאס איז ניט אין גאנצען ריכטיג... מען קען זיין א מיליאנער און טויגען צו עפעס בעסערעס, ווי צו טרענקען מיט שאמפאניער.

טשעטיריאוו האט אויפגעהויבען זיינע איינגעשפארט האסענדע

אויגען מיט א לייכט שפּאָטיש שמייכעלע. מיזשויעוו האָט א ציטער געטהאָן און זיך פערדויטעלט.

— און איהר, דאכט זיך, האָט זיך בעליידיגט? — האָט פּאָד־גורסקי צווייזייטיג א זאָג געטהאָן.

— איך האָב זיך ניט בעליידיגט — האָט מיזשויעוו זיך אבגע־רופען און נאָך מעהר רויט געוואָרען... — און זאָג עס ניט דערפאר, וואס איך בין אליין א מיליאָנער... פּארכאָמענקא איז אן אויסנאהם. א דעגענעראַט, א פּערזעהעניש, וואָס קען זיך בעווייזען ניט נור אין די מיליאָנערסקע קרייזען, און מיר דוכט זיך, אז א מענש איז אזוי אָדער אנדערש אונאבהענגיג פון דער סומע געלד, וואס ער פּער־מאגט.

— זיכער! — האָט אפּאלאָוו אויסגעשריען און ווידער אמאָל איבערטריבען אויפריכטיג.

— פּארכאָמענקא איז ניט קיין דעגענעראַט... — האָט טשע־טיריאָוו קאלט געענטפערט — אין א קרייז, וואו אלץ ווערט גע־קויפט און פערקויפט פאר געלד, איז פּארכאָמענקא א גאנץ נארמאלע ערשיינונג. אזוי דארף טאַקע זיין אן אמת׳ער... מיליאָנער. און אויב עס זיינען פארהאן אנדערע, זיינען זיי גיכער... א סאָרט דעגענעראַ־טען.. וואס דאָס איז א לעבעדיגער אונזין...

עס האָט אזוי דייטליך א בלאָז געטהאָן מיט פיינדשאפט און נאָהענטען קריעג, אז מארוסין האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ און רויט געוואָרען, אפּאלאָוו ווידער האָט אונרוהיג זיך גענומען בעוועגען, ניט וויסענדיג, מיט וועמען צו האלטען — מיט טשעטיריאָוו׳ן אָדער מי־זשויעוו׳ן.

— פארוואס אייגענטליך? — האָט מיזשויעוו געפרעגט אין אן איינגעהאלטענעם טאָן און א טרויער האָט זיך דערהערט אין זיין קול.

— איך צ. ב. ש....

— איך רעד ניט וועגען אייך... — האָט טשעטיריאָוו נאכלעסיג א וואָרף געטהאָן, און עס איז קלאָר געוועז, אז ער איז פּערכאפּט פון אן איינגעוואָרצעלטען, איינגעשפּארטען האַס, וואס ניט ער וויל און ניט ער קען איהם בעהערשען.

— און טאַקע פּארוואס ניט וועגען מיר?... — האָט מיזשויעוו שטיל געמאהנט, נאָך אלץ מיט אראָבגעלאָזטע ברעמען.

— וועגען די אנוועזענדע רעדט מען ניט. — האָט אפּאלאָוו זיך

אריינגעמישט — איהר פערגעסט דאָס, פעדיאר איוואַנאָוויטש.

מיזשויעוו האָט נאָך נידריגער אַראָבגעלאָזט די ברעמען און נאָך שטילער געזאָגט:

— ניין, וואָרום... מיר איז זעהר אינטערעסאַנט צו וויסען, וואָס דענקט וועגען מיר.. סערגעי מאַקסימיטש, ווען איך ליעב און שעץ אַלס שריפטשטעלער.

דאָ איז אויך טשעטיריאָוו פּלוצלינג רויט געוואָרען. און ניט אַנקוקענדיג איהם, האָט מיזשויעוו פערשטאַנען, אַז יענער גלויבט איהם ניט און מיינט, אַז ער, מיזשויעוו, וויל איהם איינגעהמען מיט גוטע רייד. דאָס איז געווען פיינליך בעליידיגענד. ער האָט זיך פער'חידושט. טשעטיריאָוו'ן האָט ער אויף אַן אמת געהאַלטען פאַר אַ שריפטשטעלער מיט אַ פיהלענדער נשמה און מיט טיעפער איינזעהעניש, און ער האָט עס ניט געקענט בעגעהמען, ווי אַזוי אַזאַ אויפריכטיגער, טיעפער מענש האַסט איהם ניט קענענדיג אַפילו און זוכט איהם וועה צו טהאָן.

מיזשויעוו האָט אַנגעטהאָן זיך אַ כוח און מיט פיינליכען גע־פיהל און פונקט אַזוי שטיל אַרויסגערעדט:

— איך מיין עס מיט אַן אמת...

און זיין קול האָט אַ ציטער געטהאָן מיט אַזאַ וואַרימען געבעט.

מאַרוסין איז גערירהרט געוואָרען דערפון, וואָס אַזאַ גרויסער, שטאַרקער, בעיאָהרענטער מענש קלאַפּט אַזוי קינדעריש צו מענשען, וועלכע פערשטויסען איהם. אין האַרצען האָט איהם אַביסעל פער־דראָסען אויף טשעטיריאָוו'ן.

— סערגעי מאַקסימיטש וויל הפנים זאָגען, — האָט ער אַנגע־הויבען, איז רויט געוואָרען און אויפגעהויבען זיינע מילדע אויגען — אַז די אַנזאַמלונג פון אונגעהייערע רייכטימער אין די הענד פון איין מענשען... איז אונזין...

— נו, דאָס איז שוין גאָר אַ פונקט פון דעם סאָציאַל־דעמאָקראַ־טישען פּראָגראַם... — האָט זיך פּאַדגורסקי שפּאָטיש אָבגערופען.

— ניין, העך מיליאָנער אַליין, אַלס לעבעדיגע פּערזאָן, איז נאָך מיין מיינונג אַן אונזין — האָט טשעטיריאָוו שאַרף איבערגעשלאָ־גען.

— וואָס האָבען די אונגליקליכע מיליאָנערען אייך אייגענטליך

געטהאָן? — האָט אפּאַלאָוו געפּרובט די גאַנצע געשיכטע פּער־וואַנדלען אין אַ שפּאַס.

אָבער די ערײַנמישונג האָט מיזשויעוו'ן נאָר אויפגערייצט. אין אפּאַלאָוו'ס נייגיעריגע בליקען האָט ער דערשפּירט אַ בעהאַלטענע הנאה.

— ניין, איך וואָלט אײַך געבעטען איהר זאָלט סערגעי מאַקסי־מיטש'ן זיך לאָזען אַרויסזאָגען, — האָט ער קאַלט און פעסט אַ זאָג געטהאָן.

אפּאַלאָוו האָט אונזיכער אַ פינטעל געטהאָן און זיך געפּרובט רעטען פון פערלעגענהייט מיט אַ שמייכעל.

— וואָס איז דאָ אַרויסצוזאָגען זיך? — האָט טשעטיריאָוו זויער זיך אָבגערופען — וואָס איך דענק, האָב איך שוין געזאָגט. איך האַלט פאַר אונזיניג דאָס לעבען פון די יעניגע מענשען, וועלכע קאָנצענטרירען אין זייערע הענד אַ ריעזיגע מאַכט, וואָס געהערט ניט צו זיי. זיי קענען ניט ניט וויסען, אַז זיי אַליין זיינען גאַרנישען, און נאָך וויינינגער דערפון... אַז אָהן זייערע מיליאָנען זיינען זיי קיינעם ניט נויטיג... איז לאָגיש נויטווענדיג איינס פון די ביידע: אָדער פערזונ־קען ווערן אין גאַרנישט, אָדער אויסצונוצען די מאַכט... ווי זשע נוצט מען איהר אויס?... וואָס קען געבען געלד, אונגעהייער פיעל געלד?... הולטייסטוואָ, הערשאַפט, לוקסוס... און עס וואָלט געוועזען משונה צו דענקען, אַז אַ מענש זאָל זיך אָבזאָגען דערפון, וואָס גיט זיך איהם געפעליגסט און גרייט אין די הענד אַריין, און ער הולטאַיעוועט, טי־ראַניזירט און טרייבט ווילדע עקשנות־שטיק...

— און נישט מעהר? און טרעטיאַקאָוו צום ביישפּיעל? — האָט מיזשויעוו שטיל געפרעגט.

— וואָס טרעטיאַקאָוו? — האָט טשעטיריאָוו העפטיג איבער־געשלאָגען — פּונקט אַזאַ איינגעגעסענער עקשן, ווי אַלע... אַ מענש האָט דאָס גאַנצע לעבען קיין אַנדער זאַך ניט געטהאָן, ווי געדריקט און געקירעוועט די קונסט אין אַ ריכטונג, וואָס האָט געפונען חן אין זיינע אויגען. בעשאַפען דערמיט אין רוסלאַנד אַ קונסט־שיטה, וואָס איז טענדענציעז ביז צום עקעל און פערהאַלטען אויף אַ צעהנדליג יאָהר די געזונטע, נאָרמאַלע ענטוויקלונג פון דער קונסט.

טשעטיריאָוו'ן איז שווער געווען צו ראַנגלען זיך מיט דעם טומעל

אין רעסטאראן און זיין שארפער, אבער שוואכער קול האט געקלונגען מיט ביטערניס און אנשטרענגונג.

— איינס פון די ביידע: אדער דער מיליאנער וועט געהן מיט זיין נאטירליכען וועג און ער וועט מוזען ווערן א פאראזיט, וועט פער־דארבען דאס לעבען, אויסשמאקצען זיינע זאפטען און זיך אנזויגען ווי א ווארעם אין א פגר; אדער ער וועט מוזען בלייבען, וואס ער איז — א נישטיגער צוגאב צו זיינע מיליאנען.

— שווין זשע קען א מיליאנער ניט זיין א מענש מיט טאלאנט, א שריפטשטעלער, א מאלער, א פאעט? — האט אפאלאוו ארייגגע־שטעלט א פראגע.

— קען, געוויס! — האט טשעטיריאוו א דריק געטהאן מיט די אקסלען — אבער צום ענטוויקלען א טאלאנט, אום צו שאפען פון זיך עטוואס גרויסעס, פאדערט זיך קאמף, ליידען... און וואס קען מא־בען ליידען א מענשען, ווען דאס לעבען ניט געבעטענערהייד טראגט צו די פיינסטע און איידעלסטע פערגניגענס?... דאס איז דאך אונזין!...

— פעדאר איוואנאוויטש... — האט דער אויבערקעלנער דעלי־קאט איבערגעשלאגען — מען רופט אייך צום טעלעפאן.

טשעטיריאוו איז פלוצלינג אנטשוויגען געווארען, און די אוי־גען האבען זיך ביי איהם מאדנע פערטיעפט, ווי ער וואלט אין די גע־דאנקען פארטגעזעצט זיינע בייזע, פערביטערטע רייד:

— וואס? — האט מיזשויעוו איבערגעפרעגט, פערהערענדיג דעם קעלנערס ווערטער.

— הערר פארכאמענקא רופט אייך צום טעלעפאן.

— אפשר זייט איהר טאקע אין פיעלע הינזיכטען גערעכט, — האט מיזשויעוו זיך געווענדעט צו טשעטיריאוו'ן ניט קוקענדיג אין זיין זייט — און איך פערשטעה אייך גוט, אבער זאגט אליין, איז דאס ניט אביסעלע... ברוטאל!... — ענטשולדיגט, מיינע העררען, איך קום שוין... — האט ער זיך אליין איבערגעשלאגען און איז אוועק נאך'ן לאקיי.

און ווידער האבען איהם בעגלייט נייגיעריגע פנים'ער, ווען ער איז געגאנגען דורך די טישלאך.

פארכאמענקא האט איהם גערופען אין א רעסטאראן אויסען

שטאָדט; דאָרט וועט זיין עמא — די קאַפּע־שאַנטאַן זינגעריז, וועמען מיזשויעוו האָט אַביסעל געקענט.

— און מאַריא סערגעיעוונא? — האָט מיזשויעוו מעכאַניש געפּרעגט.

— מאַריא סערגעיעוונא איז אַוועק אַ היים... — האָט פּאַרכאָמענקאָ'ס דומפּער קול געענטפערט אין טעלעפאָן.

— גוט... — האָט מיזשויעוו פּונקט אַזוי מעכאַניש געענטפערט.

אין טעלעפאָןביידעל איז געוועזן פינסטער און שטיקענד. מיזשויעוו האָט פאַרמאַכט די אויגען און זיך צוגעשפּאַרט. אין די אויערן האָט נאָך געקלונגען דער שוואַכער, מיט האַס אָנגעזאַפּטער קול.

— נו, יאָ.. אפשר איז ער טאַקע גערעכט... אָבער פאַר וואָס אַזאַ האַס? פאַר וואָס זעהט ער ניט איין?...

מיזשויעוו האָט זיין געדאַנק ניט פאַרענדיגט און דערפיהלט, ווי וועהמוטיג עס האָט אַ דריק געטהאָן ביים האַרצען.

ווען ער האָט זיך צוריקגעקעהרט, האָבען טשעטיריאַוו און מאַרוסין שוין געהאַלטען ביים אַוועקגעהן.

— ...צווישען איהם און די מיליאָנען מענשען וועלען אַלע מאָל שטעהן זיינע מיליאָנען רובלס, און איינס פון די ביידע: אָדער ער איז אַן אַבסאָלוט איינזאַמער מענש, אָדער אַ חיה... אַן אונזין, וואָס טראָגט אין זיך אַ טויט־אורטייל...

ווען ער האָט דערזעהן מיזשויעוו'ן צוריקקומען האָט ער האַסטיג אַבגעבראָכען און איהם אַנטקעגענגעקוקט מיט קאַלטער, אַרויספאָדערנדער ענטשלאָסענהייט.

— איהר געהט שוין אַוועק? — האָט מיזשויעוו אַנגעשטרענגט זיך צו פרעגען.

— יאָ.

— אפשר, וועלען מיר זיך נאָך אַמאָל זעהן? — האָט מיזשויעוו געפרעגט, בעת זיי האָבען זיך ביידע געגעבען די הענד. איין האַנד האָט געציטערט פאַר אויפרעגונג, די אַנדערע פאַר וועהטאָג.

— אפשר... — האָט טשעטיריאַוו קאַלט געענטפערט, און דער „אפשר“ האָט אַבגעהילכט מיט האַרטער שנאה אַהן אַ ברעג.

מיזשויעוו האָט מיט מאָדנער ערוואַרטונג אויפגעהויבען די אויגען צו מאַרוסינ'ען, נור יענעמס פּנים האָט אויסגעדריקט פערלעג־

גענהייט און זיינע אויגען האבען געקוקט מיט א פרעמדען ווייטען בליק.

מיזשויעוו'ן איז עפעס צוגעקומען צום האלז און פערשטיקט: דאס איז געווען אי פיינליכער ווענהטאג אי א פלוצלינג פיינליכער פערלאנג צו טהאן עפעס בייזעס, שרעקליכעס, וויזען זיי, אז ער איז דאך שטארקער פון זיי, אז ער קען זיי אויסווארצלען, פערטיליגען, ווי ווילדקרויט. אבער דאס האט אנגעהאלטען ניט מעהר ווי א רגע, און ווען מיזשויעוו האט נאכגעקוקט די אוועקגעהענדע, איז זיין פנים געווען משונה בלייך, ווי ביי איינעם, איבער וועמען א טויט־אורטייל איז אויסגעשפראכען.

פינפטעס קאפיטעל.

די ברוסט פאראויס, ווי זי וואלט זיך געלאזט אין אן אטאקע, איז א פרוי אריינגעפלויגען מיט נאקעטע שולטערן, מיט דעם הוט אויף א זייט, פלאטערנדיג מיט'ן קלייד, וואס האט זיך פעררסען איבער די קניה. איהרע שלאנקע פיס האבען אבגעקלאפט שטייפע, שטראמע טריטעלאך.

געטרונקען האט מען שוין לאנג. דער וויין, דער ציגארען־רויך, די לופט, אנגעזאפט מיט עלעקטרישע ליכט, שוויים און ליקער, דער געשריי, דער געפילדער, — דאס אלץ האט אויפגערייצט די מאנס־לייט אויף אזוי ווייט, אז א פרוי איז נויטיג געווען... מען האט עפעס געדארפט, אויף וואס אויסצוגיסען די איבעראנשטריינגונג פון א שלאפלאזער, שיכור'ער נאכט.

ביי איהר אריינקומען איז די בעוועגונג צווישען די מענער גע־ווארען ווילד־שטורמיש: פארכאמענקא, א ברענענדער, מיט אויגען אנגעגאסענע מיט בלוט, מיט שווארצע נאסע וואנצעס, איז איהר אנטקעגענגעלאפען, אומגעווארפען א שטוהל, אנגענומען איהר ביי דער שלאנקער, דינער טאליע, האלב פערדעקט מיט א דורכזיכטיגער, געשטיקטער לייבעל, האט איהר אויפגעהויבען אין דער הויך און מיט אימפעט ארונטערגעלאזען אויפ'ן טיש. א פלעשעל האט זיך איבערגע־קעהרט און א גלעזעל איז צושמעטערט געווארען אן דיל.

— אי, איך פאל!... — האט די פרוי אויסגעשריען און איהר געמאכט אויפגערעגטע קול האט נאך מעהר צובלאזען דעם זינלאז־פרעהליכען גערודער...

— הורראה! — האט פארכאמענקא אויסגעשריען. — זאל לע־

בען די שעהנהייט !.. דערלאַנגט איהר ווייז... זאָל זי אונז אַניאַגען !

די מענער זיינען צוגעפאַלען צו איהר ווי די היישעריקען. די אויגען האָבען געשאָסען שפּיציגע פונקען, די פינגער האָבען חשק׳דיג זיך געקלאַמערט אַן די קיילעכדיגע היפטען, געטאַקטע פיס און רונד־ליכע האַלבנאַקעטע אָרעמס. פּאַרכאַמענקאַ האָט געשטופּט אין איהרע פּייער־רויטע ליפּען אַ בעכער מיט גלעזען שאַמפּאַניער. אַפּאַלאָוו, מיט טרוקענרויטע פלעקען אויף זיינע קלאָהר ווייסע באַקען, האָט געקושט איהר נאַקעטען אָרעם, איבער דער הענדזשקע. דער דיקער בערזען־ספּעקולאַנט האָט צוגעטראָגען כמעט צו איהר ברוסט זיין פּעטען, נאַסען מויל, איהר צוגעטרונקען און געהירזשעט, ווי אַ דיקע, זאַטע בהמה ביים בעלויפען זיך. עס האָט זיך געדוכט, אַז אַט וואַרפען זיי זיך אַלע אַרויף אויף איהר ראַזעווען, געשמאַקען, נאַקעטען לייב, וואָס דער שוואַרצער שפּיצען־געוועב האָט קיין טיילכעלע פון איהם ניט בעהאַלטען פון אויג און נעהמען עס רייסען, פליקען, קוויטשענ־דיג און ראַנגלענדיג זיך מיט די ציינער.

בלויז פּאָדגורסקי האָט גלייכגילטיג געזויגען דעם ליקער, און מיזשוויעוו, אַן אַנגעלאָדענער מיט מרה שחורה, איז אָבגעלאָזען גע־זעסען אויף דער קאַנאַפּע און געקוקט מיט זיינע שלעפעריגע גרויסע אויגען.

די פרוי האָט מען צוגעטראָגען צו דער קאַנאַפּע און איהר אָבגעלאָזען. משמעות, האָט זי זיך שטאַרק אָבגעשלאָגען אויך. אָבער זי האָט זיך געמאַכט, ווי זי קייכט זיך פון געלעכטער, געשלאָגען מיט די שפּיצען פון איהרע אונפערשעהמטע פינגער איבער די הענד, וואָס האָבען זיך געכאַפּט צו איהר, און געשריען כלומרשט מיט אַ הער־שערישען, פאַלשען קול:

— פערגעסט זיך ניט !... פערגעסט זיך ניט, מיינע העררען !.. די הענד אַוועק ! ניט מיר נאָך שאַמפּאַניער... איך וויל היינט שכור זיין !... מיר איז גוט... ווען איהר וואָלט געזעהן, ווי דאָס פּובליקום האָט מיך היינט אויפגענומען ! — אַ טריאומף !...

און זי האָט אויסגעזונגען אויף אונגעריכט הויכע טענער אַ קופּ־לעט׳ל מיט אַ לינקע אנצוהערעניש.

אַפּאַלאָוו האָט איהר דערלאַנגט אַ בעכער ווייז און פּלוצלינג אונטער׳ן בעכער אַנגעצונדען אַן עלעקטרישע טאַשען־לעמפּעל. דער געלער געטראַנק איז ווי דורכגעשטאָכען געוואָרען מיט שאַרפע גאָלדענע

נאדעל־פונקען, און דער שאמפאניער האט זיך צולאכט, ווי לעבעדיג. עס איז נארנע שעהן געווען, די געלע פונקען האבען זיך אבגע־שפיגעלט אין דער פרוי׳ס שווארצע אויגען און צוגעגעבען זיי עפּעס ווילד־פאנטאסטישעס.

— אך, ווי רייצענד!.. קרוינדעלע, נאך, נאך!... — האט זי געשריען און זיך פערגאנגען אין א פערפיהרערישען געלעכטער, ווי מען לאכט אויף דער ביהנע אין דער ראָלע פון „וואסער־שדיכעס".

אפּאלאוו האט ווידער געוואלט אנצינדען, נור פארכאמענקא האט פּלוצלינג ארויסגעריסען פון איהם דאס לעמפּעל און געלאזען דעם שטראם בלענדענד ווייס־ליכט איהר אין די אויגען ארייז. זיי זיי־נען געווארען געל און דורכזיכטיג, ווי ביי א קאץ. די פרוי האט גע־נומען פינטלען פאר וועהטאג, און גלייך זיך צולאכט. אבער אלע האבען צייט געהאט צו בעמערקען, אז די ברעמען זיינען ביי איהר אונטערגעפארבט, אזוי קינדעריש־אונבעהאלפען, און אז ארום די אוי־גען־ווינקלען האבען אין געהיים זיך אויסגעלעגט אזעלכע רחמנות׳דיגע קנייטשלאך. די נאך גאר יונגע פרוי האט שוי זגעהאלטען אין וועל־קען. אפילו פאדגורסקי׳ן און אפּאלאוו׳ן איז געווארען ניט צו מוט. עס האט זיי עפּעס באנג געטהאן. איין פארכאמענקא האט גאר נישט געזעהן. ער האט בלומרשט אונגערן זיך פערטשעפּעט מיט׳ן פוס אן איהר געשטיקטען שלייף, וואס איז אראבגעהאנגען א צונויפגעקנויל־טער אויפ׳ן דיל, האט א שלעפּ געטהאן און איהם צוריסען.

— אך, וואס טהוט איהר! — האט די פרוי אויסגעשריען, און מיזשויעוו האט אין איהר קול דערהערט דעם שרעק פון א פערצי־טערטער שקלאפין.

פארכאמענקא האט זיך געמאכט, אז ער איז שיער ניט אומגע־פאלען און ער האט שוין קענטיג אומישנע, ווייטער גענומען רייי־סען די שפּיצען. איהר פולער פוס און זיידענער זאק האט זיך אבגע־דעקט. עפּעס אכזריות׳דיגעס, קעצישעס האט דורכגעצוקט פארכא־מענקא׳ס פנים.

— לאזט זשע אב! — האט די פרוי ווידער אויסגעשריען, און איהרע אונטערגעפארבענע אויגען האבען א פינקעל געטהאן בייז און שרעקעדיג.

אפּאלאוו האט זיך דערפיהלט אונבעקוועם, ער האט אין פערלע־גענהייט זיך געטראמפּעלט ארום זיי, זיין יאפּאנעזיש פנים האט גע־

שמייכעלט מיט אַן אומנאַטירליכען, ניט זיכערן שמייכעל. פּאַדגורסקי האָט, ווי עס שיינט, גלייכגילטיג זיך צוגעקוקט צו דער סצענע, אבער פּונקט אין דער רגע, ווען מיזשויעוו, מיט עקעל אין פּנים, האָט זיך געוואָלט אריינמישען, האָט פּאַדגורסקי פּלוצלינג אויסגעשריען:

— פּאַוועל אַלעקסעאיטש... גענוג!

פּאַרכאַמענקאָ האָט זיך אַזש געטרייסעלט פאַר התפעלות, כלומרש אום צורעכט צו מאַכען איהר דאָס קלייד, איז ער מיט שוויי־גענדיג העגד געקראָכען צו איהרע קיילעכדיגע קניה און אזוי ארויפ־געקאַשערט די שפּיצען, אז א פּאָס נאַקעטע ראַזעווע לייב האָט זיך בעוויזען... די פרוי האָט זיך ארויסגעריסען און היסטעריש זיך צו־לאַכט. אבער דורך דעם געלעכטער האָבען זיך געהערט טרעהרען, נאַ־איווע, פּשוטע טרעהרען. עס איז איהר א שאָד געווען איהר שעהן טייער קלייד.

— הערט זשע אויף.. איך מיין עס אָהן שפּאַס!... — האָט פּאַדגורסקי איבערגעג'חזר'ט.

— טאָקע לאָזט אָב, פּאַוועל אַלעקסעאיטש, — האָט מיזשויעוו איהם אונטערגעשטיצט און זיין פּנים האָט זיך געקנייטשט מיט עקעל.

אָבער דער צווישעטער פּאַרכאַמענקאָ האָט שוין ניט געהערט אָדער ניט געוואָלט הערען. דאָס רויטע פּנים, מיט די שווארצע וואַנ־צעס, איז געווארען ברוטאַל, פון תאוה און רציחה.

— איהר הערט צי ניט?... איך זאָג אייך, איהר זאָלט אויפהער־רען! — האָט פּאַדגורסקי פּלוצלינג אויסגעשריען, ניט הויך, אבער מיט א סטראַשענדיגען בייזער. עס האָט מאָדנע אָבגעקלונגען דער קול, מיזשויעוו האָט זיך אַזש אומגעקוקט פאַר איבערראַשונג. ער האָט ערוואַרט, אז פּאַרכאַמענקאָ וועט דאָ גלייך אָבטהאָן א מיאוסע זאַך, אבער פּאַרכאַמענקאָ איז גלייך אָבגעטראָטען פון דער פרוי, און אין זיינע ברענענדע גזלניש־צורייצטע אויגען האָט א בלישצע געטהאָן א ציטעריג פייערל, ווי ביי א מייזעל.

— מיר ווילען דאָס באַלד גוט מאַכען... — האָט אַפּאַלאָוו גע־וואָלט שלום מאַכען. — גיט מיר אָהער אייער שפּילקע... — האָט ער זיך געווענדעט אין א טאָן פון מיטגעפיהל צו דער פרוי, וועלכע האָט מיט איין האַנד צונויפגעקליבען די אָבגעפליקטע שטיקער שפּיצען.

— קוקט נור, ווי גרויסמוטיג! — האָט פּאַרכאַמענקאָ געמרוקעט

פרעך און ציטעריג צוגלייך. ער איז אבגעטרעטען, ווארפענדיג קרומע בליקען, ווי א הינטעל. — מען טאָר שוין ניט א שטיף טהאָן... מיר האָבען וואזשנערע פאנעס געזעהן !...

— עס איז צו אלץ דאָ א גרענעץ... — האָט מיזשויעוו קאלט בעמערקט.

פארכאמענקא איז אויף א רגע אנטשוויגען געווארען, ווי ער וואָלט זיך פערלאָרען, אבער באלד איז ער כלומרשט ווידער פרעהליך געווארען און האָט זיך אומגעקעהרט צו דער פרוי. ער האָט פערשטאַנען, אז זיינע שטיק זיינען קיינעם ניט געפעלען, און ער האָט זיך דערשראקען.

צוויי פאפירענע הונדערטער האָבען זיך בעוויזען אין זיין האנד און ער האָט זיי טריאומפירענד אריינגעשטעקט אין דער פרוי׳ס נאקעטען בוזים. זיין האנט האָט זיך א גראב געטהאָן צווישען די פרעכטיג־פוכיגע בריסט.

— נו, עמאטשקא !.. זיי ניט בייז !...

עמא האָט זיך אויף אמאָל בערוהיגט, ווי אן ארטיג מיידעלע, אין איהרע שווארצע אויגען האָבען א פינקעל געטהאָן מיט זשעדנעקייט און זי האָט פלוצלינג א קוש געטהאָן פארכאמענקא גלייך אין די שווארצע נאסע וואנצעס.

— אך, וואס פאר א גוטער איהר זייט !... — האָט זי א זאָג געטהאָן, און עס איז איצט שווער געווען צו דערקענען, — צו אויפריכטיג צי ניט. נור די אויגען האָבען בעקומען אן אוננאַטירליכען גלאנץ.

— נאָך וואס פאר א גוטער ! — האָט פאדגורסקי זיך אבגערופען א קלייניגקייט: דאָס קלייד צוריסען, און געלד געגעבען !.. אז אנטיק!

אויף זיין פנים איז געווען אזא אויסדרוק, ווי אָט גיט ער זיך א ווארף און לאָזט אראָב פארכאמענקא׳ן א פראסק אין זיין קיילעכדיגע, זעלבסט־צופרידענע פיזיאָנאָמיע.

— וואס איז דאָס פאר א מאנערע !.. — האָט ער ווייטער געדערדט מיט צארן און עקעל — שלאָגען, רייסען און דערנאָך זיך אויסקויפען מיט געלד !... דאָס איז פון די חכמות פון די מאסקווער קלייטען !...

ער האָט אזוי בעטאָנט זיינע ווערטער, ווי ער וואָלט געזוכט צו בעליידיגען ניט נור מיט דעם זין זייער׳ן, נור מיט זייער יעדען קלאנג.

— איהר דאַרפט נאָך פּרובירען, צ. ב. ש. איינרייבען לאַקייסקע מאָרדעס מיט זענעפט... דאס וואָלט אויך ניט שלעכט געווען... אָדער ברעכען שפּיגלען מיט'ן אייגענעם שטערן!...

פּארכאַמענקא איז זיך פערגאַנגגען אין א קוויטשעדיג געלעכטער, און מיזשויעוו האָט מיט איבערראַשונג געזעהן, ווי זיין שעהן פּנים, מיט די שוואַרצע וואַנצעס, צוקט פאַר שרעקעדיגען און אהנמעכטיגען צאָרן, ווי ביי א הינטעל, וואָס וויל בייסען און האָט מורא.

— נו גוט, גענוג... מיר ווייסען אַלע, אַז איהר זייט נישקשה פון א חוצפּה'ניק, — האָט פּארכאַמענקא זיך פערטיידיגט, און זיינע אויגען זיינען ארומגעלאָפען אין אַלע זייטען.

אָבער פּאָדגורסקי האָט זיך ווי פון קיים אראָבגעריסען און איהם שוין ניט אָבגעלאָזען. ער האָט איהם געמאַכט פערשיעדענע פאָרשלעגע: זאָל ער פאָהרען איינער אַליין אין פיער קאַרעטען; זאָל ער זיך מאַכען א וואַנע פון שאַמפּאַניער, אָדער לאָזען דורכבּרעכען א וואַנד ביי זיך אין הויז פאַר א פייערליכען אויפטריט, ווי דאָס איז איינגעפאַלען צו טהאָן א מאָסקווער געלדזאַק.

פּארכאַמענקא האָט געלאַכט אַלץ אוננאַטירליכער, און עס איז געווען צו זעהן, אַז אָהנמעכטיגער שרעק קעמפּט אין איהם מיט ווילדען האַס.

אַפּאַלאָוו האָט זיך אזש איינגעבויגען צו פּאָדגורסקי'ן און שטיל א פרעגג געטהאָן:

— וואָס פאַר א צויבער־וואָרט האָט איהר אויף איהם?

— וואָס פאַר א צויבערוואָרט! — האָט יענער געענטפערט ערנסט ־ פערעכטליך, — גאָר פּשוט, די דאָזיגע לייט מיינען אַז מיט זייער געלד קענען זיי אַלץ זיך ערלויבען... און ווען זיי שטויסען זיך אָן אויף איינעם, וועלכער שפּייט הונדערט טויזענד מאָל אויף זייערע קאַפּיטאַלען, ווערען זיי ווייך, ווי פּוטער... וואָרים מיט וואָס אַנדערש קענען זיי ארויסקומען!

דער דיקער ספּעקולאַנט, מיט זיין דעליקאַטען אידישען חוש, האָט געפּרובט אַבווישען דעם אונאַנגענעהמען איינדרוק פון דער סצענע, און ער האָט אריבערגעפיהרט דעם געשפּרעך אויף מיליאָנערען בכלל און זייערע איינפאַלע. ער האָט דערצעהלט א צוויי דריי אַנעקדאָטען.

דאָס איז איהם געלונגען, עס האָט זיך פערבונדען אַן אַלגעמיינער

געשפּרעך, און פּארכאַמענקא, מיט בלישצענדע אויגען, פאַר התלהבות האָט אויסגעשריען:

— ניין, ניט דאָס, ניט דאָס!.. זיי האָבען קיין געשמאַק ניט... דאָס אַלץ איז גראָב, פּלאַך! מיר וואָלט זיך אַט וואָס געוואָלט: איינ־שפּאַנען אין אַ קאַרעט אַ פינף באַלערינעס... טאַקע אין זייערע טאַנץ־קאָסטומען: אין טריקאָ און מאַרלענע קליידלאַך... און זיך דורכשפּאַ־צירען מיט זיי איבער'ן פּראָספּעקט. עס וואָלט דאָך געמאַכט אַ פוראָר!... גלענצענד!...

— וואָסערע נארישקייטען! — האָט עמאַ אויסגעשריען מיט געמאַכטען ברוגז. — ווער וועט דאָס וועלען נעהמען אַזאַ חרפּה אויף זיך!...

— עס! געבען יעדערער צו טויזענד אדער צוויי, וועט אַדאַלבערג אַליין געהן ביי מיר אין שפּאַן!

דער ספּעקולאַנט האָט אויסגעשאָסען אין אַ געלעכטער, און זיינע פעטע ליפּען האָבען אַ שפּריץ געטהאָן מיט געדיכטען שפּייעכץ.

— אויף נאמנות, דאָס וואָלט געווען אמת אָריגינעל!

— אַ פראַגע! — האָט דער ענטציקטער פּאַרכאַמענקאָ אויסגע־שריען מיט היץ — איהר מאַהלט אייך נור: ראָזעווע פּיסלאַך, די מאַר־לענע קליידלאַך אויפגעבלאָזענע ווי די פּענכערס, די נאַקעטע רונ־קענדלאַך!.. מען קען אויך אביסעל אונטערקאַטעווען!... ניין, ווירקליך, מען דאַרף נור האָבען פאַנטאַזיע, קען מען צוטראַכטען גאָר אַ גוואַל־דאָוונע זאַך, זאָג איך אייך!

מיזשויעוו איז שווער געזעסען אויף דער סאָפע און כמעט ווי גאָר ניט געטרונקען. זיינע אונגעזונדע אויגען האָבען געקוקט מרה שחורה־דיג. און ווי ער וואָלט זיך די גאַנצע צייט געאיבעלט. און וואָס ווייטער, אַלץ לאַנגווייליגער, איבעלדיגער איז איהם געוואָרען. דאָס האַרץ האָט געקלעמט מיט אַלץ אַ שאַרפערען וועהטאָג. אָבער ער איז געזע־סען און געזעסען. ער האָט מורא געהאַט צו בלייבען אַליין, ער זאָל ניט דאַרפען טראַכטען, עס זאָל איהם ווידער ניט נעהמען ציהען צו עפּעס אונפערשטענדליכעס, ציהען אַהנמעכטיג און שווער.

די געשרייען און געלעכטערס האָבען איהם פערטויבט, אָבער יע־דעס וואָרט און יעדע בעוועגונג זיינען, איהם געווען צואווידער.

אַ קויפמאַנס אַ זיהנדעל, וואָס אַט איז ער אַ פריץ און אַט אַ קאַץ, וואָר שפּיעלט זיך מיט אַ מויז; וואָס מיינט, אַז גליק איז אין דעם, צו

קאַטעווען נאַקעטע באַלרינעס און זיך חלומען איבער אַן אומגליקלי־כער קאַקאַמקע פון קוראָרט... דער פעטער בערזען־ספּעקולאַנט, וועלכער פּאַסמאַקעוועט זיך מיט תּאוה, ווי ער וואָלט געקייט און געזויגען טוי־זענד־רובעלדיגע מיט זיין דיקען צונג, דער ווירקליך בעגאַבטער אַפּאַ־לאַוו, וועלכער טראַמפּעלט זיין פיינע קינסטלערישע נשמה, אום צו געפינען חן ביי אַ געלדזאַק... און מיזשויעוו'ן האָט אָנגענומען אַ שוי־דער ביי דעם געדאַנק, אַז דאָס זיינען טאַקע אמת'ע מענשען און עס וועט איהם אויסקומען צו לעבען צווישען זיי יאָהרען און יאָהרען.

ער האָט זיך דערמאַהנט אַן מאַרוסינען און טשעטיריאָוו'ן, און ער האָט מיט קאַלטען אומעט זיך פאַרגעשטעלט זייערע ווייטע, אייביג פיינד־ליבע צו איהם נשמות, וואָס ווייסען עפּעס, וואָס ער, מיזשויעוו, וועט קיינמאָל זיך ניט דערוויסען. און ווידער האָט זיך אויפגעהויבען אין איהם דער פיינליך אַנגעוועהטאָגטער צאָרן. איין פּאָדגורסקי, וועלכער איז פערנומען געווען מיט זיין ליקער און ציגאַר, האָט אַרויסגערופען אַ שוואַכע, אונזיכערע סימפּאַטיע.

— דאָך, ניט מורא געהאַט זיך אַנצונעהמען פאַר דער אָרימער עמאַ...

עס איז שוין געווען גאַר שפּעט. אויסגעטרונקען האָט מען פיעל, און זיך אָנגעלאַכט און אָנגעשריען. די מידקייט האָט זיך איבערגע־געבען אין טולמעדיגער אויפגערעגטקייט. עמאַ איז געוואָרען פלאַקער רויט און האָט זיך בעדעקט מיט שוויים. פון איהר האָט געטראָגען מיט דעם אויפרייצענדען ריח פון פּרוי, פּודרע און פּאַרפיום, די גלאַטע, ווייכע הויט אויף די נאַקעטע אַקסלען און אויף דער ברוסט האָט שוין אויסגעזעהן גאַר נאַס, און האָט היפּנאָטיזירט די מענערשע בליקען. און עמאַ אַליין האָט זיך שוין געקוואָלען און געשמאַכט פון ערהייאַרטונג. איהרע קעציש־געלע אויגען האָבען זיך געפייכט און גע־בלישצעט אונפערשעהמט, זי האָט זיך געזעצט אויף די קניה, גע־טאַנצט מאַטשיש. געקניפּען אין די הענד, זיך געדריקט מיט די נאַקעטע אַקסלען האַרט צו זייערע מיילער. די מאַנסבילען זיינען אַלע ווילדער געוואָרען, אויסער מיזשויעוו און פּאָדגורסקי, וועלכער ווי קיינמאָל גאָר נישט האָט זיך געזייהט דורך די ציהן דעם ליקער; די איבריגע האָ־בען זיך געדרענגט אַרום איהר, און עס איז שוין קלאָר געווען, אַז אָט באַלד וועט זי ווערן די רויב פון איינעם פון זיי, אום צו שטילען זיין נאַקעטע צווישעטע תּאוה.

אַט די בעשיינפּערליכע נאָהענטקייט פון דעם מאָמענט, ווען איי־נער פון זיי וועט נעהמען אויסטהאָן די איצט נאָך אנגעטהאָנענע פּרוי, דאָס וויסען, אז זי איז גרייט צו דעם, און דער וואונש צו זיין דער ערשטער, האָט געמאכט פּיבערן די מאנזבילען ביז צו קרעמפּען אין די פיס.

אפּאַלאָוו האָט ניט געקענט איינזיצען, ער האָט זיך גאר נאָהענט צוגעבויגען צו דער פרוי, און דער אויפרעגענדער ריח פון אונטער איה־רע נאקעטע ארעמס האָט איהם געשלאָגען אין קאָפּ אריין, און זיינע באקען האָבען זיך געבלייכט, ווי ביי א חולה, ער האָט געוואוסט, אז קריגען איהר וועט ער ניט, דאָך האָט אַ פּיצעלע האָפנונג איהם ניט אויפגעהערט צו קיצלען.

— איהר זייט אמת שעהן... אזא בויג פון די ברעמען, אזא שניט פון נאקען, ווי ביי אייך, האָבען זיך מיר געוויזען אין חלום... אך, ווען דער חלום וואלט וואהר געווען! — האָט ער געשעפּטשעט. אבער דורך דעם ריטערליכען אנשטעל, דורך דעם אונטערשטרייכען, אז „נאָך אלעמען אכט ער איהר און שעצט“, האָט זיך דאן דורכגעזעהן די קלעגליכע, נישטיגע כונה: „נו, גיב זיך מיר אב... גיב זיך אַב!.. וואָס וועסטו אנווערען, אז דו וועסט זיך איינמאָל אבגעבען, אזוי... נאָר צו מיר אליין!... גיב זיך מיר אב!“...

דורך דעם טומעל און געשריי האָט צו מיזשויעוו'ן פּארט דער־גרייכט אפּאלאָוו'ס ציטעריגער געבעט, און ער האָט געפיהלט ערגערניש און עקעל.

די פרוי איז, קענטיג, אפּאלאָוו געפעלען, און כאָטש זי האָט צו איהם געלאכט און פון צייט צו צייט געצונדען זיין לייב מיט א האַס־טיגער בעריהרונג פון איהרע נאקעטע ארעמס און ברענענדע פיס, דאָך האָבען איהרע קעצישע אויגען שארף נאָכגעשפּירט פּארכאמענקא'ן און דעם ספּעקולאנט. מיזשויעוו האָט געקוקט אויף איהר מיט א שווע־רען בליק, און זי איז איהם פארגעקומען פּונקט אזוי קלעגליך־עקעל־האַפט, ווי זיי אלע. איהר שטארקען פרויען־קערפּער האָט, קענטיג, געצויגען צו אפּאלאָוו'ן, און זייער פעראייניגונג וואלט, מן הסתם, גע־ווען בליץ־שארף און פייערדיג, כאָטש זי האָט שוין לאַנג געפיהרט אַ לעבען פון א קאָקעטקע. דאָך האָט זי ניט געוואגט נאָכצוגעבען דעם געהיימען וואונש פון איהר קערפּער און זי האָט געווארט, ווי א שקלאַ־

פּין, עמיצער א גלייכגילטיגער זאָל קומען און בעשפּריצען איהר מיט זיין קאַלטער תאוה.

— עלענדע קלענליכע מענשען!" — האָט מיזשויעוו געטראַכט. אבער נאָך קלענליכער און עלענדער איז זיך אליין פאַרגעקומען.

— איהר ווייסט, אין מיין ערצעהלונג „פּייער" איז פאַרהאַן א פרוי, עהנליך צו אייך... — האָט אפּאַלאָוו געשעפּטשעט, און זיין בלייך פּנים האָט זיך בעדעקט מיט רויטע פלעקען.

— שפּייט דאַרויף, מיין טייערער! — האָט פּאַדגורסקי פּלוצלינג איהם איבערגעשלאָגען אויף א קול — גאר נישט וועט אייך אַרויס־קומען דערפון!... דאָס איז א גערוכט ניט פאַר מיר מיט אייך!...

אפּאַלאָוו'ן האָט אבגעשווידערט, און ער האָט זיך פערלאָרען, ווי א געכאַפּטער ביי דער האַנד. דער פיבער איז ווי מיט דער האַנד אַראָבגענומען געוואָרען, נור אום אַרויסצודרעהען זיך פון דער פער־לעגענהייט, האָט ער נאָך געפּרובט נעהמען א חוצפּה'דיגען טאָן:

— און אפשר יא! ווער ווייס!... איא, עמא, מען קען נאָך ניט וויסען?

געפרעגט האָט ער אין שפּאַס, אבער געגען זיין ווילען האָט זיין בליק לאַנג זיך פערהאַלטען מיט א געהיימער פראַגע אויף עמא'ס אויגען. זי האָט פערוואָרפען דעם קאָפּ און זיך צולאַכט מיט איהר פערפיהרערישען געלעכטער, מיט דעם געלעכטער פון א „וואַסער־שד'יכע", איהר אָפענער, צאַרטער, פוכיג־ווייכער בוזים און איהרע שטאַרקע היפטען האָבען זיך אויסגעבויגען, ווי אויסגעהענדיג פאַר פערלאַנג. אבער זי האָט זיך תיכף דערשראָקען, טאָמער האָט עס פאַר־כאַמענקאָ בעמערקט, און בגניבה איהם אַנגעקוקט.

און יענער האָט ווי געלעזען אַלע איהרע געדאַנקען און געהיימע געפיהלען. אויף זיין פּנים האָט ווי פריהער אויפגעלויכטען א רציחה־דיגע פרייד. ער האָט א פאַר אויגענבליקען אריינגעקוקט איהר אין פּנים אריין, געציקט מיט די אויגענווינקלען און פּלוצלינג האָט ער דער גאַנצער גענומען שיינען פאַר נצחון.

— הערט מיך אויס, מיינע העררען! — איז ער אַרויפגעגע־שפּרונגען אויף א שטוהל — מיר זיינען זאַלבע דריט...

— זאַלבע פינפט! — האָט פּאַדגורסקי אריינגעשטעלט א שפּאַ־טישע בעמערקונג.

פּאַרכאַמענקאָ האָט זיך געמאַכט, ווי ער הערט ניט.

— און איין פרוי!.. אלע אויף איינע — דאס איז בארבאריי! איך שלאג פאר אויסצופלעטען עמא'ן.

— פי! — האט עמא בלומרשט אויפגעשווידערט.

— אדער ניין... ניט אויספלעטען!.. נור אט וואס: לאמיר מאכען א טערקישען אוקציאן. דאס וועט זיין אמוזאנט!... ווער גיט מעהר!... ווער גיט מעהר פאר א „נאכט פון ליעבע און גענוס!"

— אן אויסגעצייכענטע אידעע! — איז דער ספעקולאנט גאר נתפעל געווארען.

— אלזא, געהט עס? איז אבגעמאכט!... פאדגורסקי, איהר וועט זיין דער שאצער!... עמא, אהערצו אויפ'ן שטוהל... דאס יאקעל מעהר!... דער סוחר זאל זעהן די סחורה!

— וואס עפעס גאר?... — האט די פרוי קורץ א לאך געטהאן. ווי מען וואלט אויף איהר א שפריץ געטהאן מיט קאלט וואסער. אבער דורך דעם געמאכטען געלעכטער האט מיזשויעוו, ווי פריהער, בעמערקט, אז איהר פנים האט זיך לייכט פעררויטעלט.

— אה, גארנישט, גארנישט! עס וועט דיר ניט אבפאלען!.. א טערקישער אוקציאן!... דו עקשן זיך ניט! — איז פארכאמענקא אליץ מעהר בעגייסטערט געווארען פאר זיין איינפאל.

מיזשויעוו האט אויסגעשטעלט אויף זיי אן אונבעוועגליכען בליק. און אונטער דער ווילדער מוזיק פון חשק און תאוה, האט פאר זיינע אויגען זיך אבגעשפיעלט אן אויפרעגענד אומגעלומפערטע סצענע.

עמא האט זיך אליין ניט אויסגעטהאן און לאנג ניט צוגעלאזען זיך. אין איהרע אויגען האט געפינקעלט א פערשטיקטע שעמעדיגקייט, א פער'יתומ'ט פיצעל צניעות, און איהרע באקען האבען זיך בעדעקט מיט ראזעווע פלעקען. פארכאמענקא האט אזש געסאפעט ...ן זיך געטרייסעלט, ווען ער האט קוים מיט צרות אראבגעשלעפט דאס יאקעל פון איהרע פולע בלישצענדע אקסלען. און פלוצלינג האבען צוויי יונגע, שטייפע בריסטלאך, א הארעלע נור אויפגעלאפענע, זיך בעפרייט פון זייער געפאנגענשאפט — פון ענגען קארסעט און די זיידענע שפיצען פון העמד, — א ציטער געטהאן און זיך גענומען וויעגען פאר די זשעדנע מאנסבילשע בליקען.

א מאמענט פאר דעם האט זיך מיזשויעוו'ן געווארפען אין די אויגען אפאלאוו'ס פערווילדערט פנים. אנגעצויגען, ווי א סטרונע, האט ער מיט א פערשטיקטען אטעם נאכגעקוקט יעדער בעוועגונג פון

פּרוויען־קערפּער, וואָס ענטבלויזט זיך פאַר מענער, און ווען מען האָט די האַלב־נאַקעטע פרוי אוועקגעשטעלט אין דער הויך אויף א שטוהל און זי האָט אינסטינקטיוו זיך פערשטעלט מיט די הענד, האָט אפּאַלאָוו זיך אזש א שאָקעל געטהאָן, און מיזשויעוו'ן האָט זיך גערוכט, אז אָט וועט ער זיך א וואַרף טהאָן, אום אוועקצורייסען אָט די פערשטעלענדע הענד.

— ע־ע־ע... — האָט פּאַרכאַמענקא געשריען מיט א שיכור'ן קול — די הענד, די הענד... די הענד אויפ'ן קאָפּ! אַלץ זאָל מען זעהן! אין אוקציאָן... אַנדערש געהט עס ניט.

א מינוט האָט עמא געקעמפּט מיט זיך אינערליך, און עס איז געווען מאָדנע צו זעהן, ווי א פרוי, וואָס האָט זיך אבגעגעבען אַלעמען פאַר געלד, קעמפּט אזוי מיט זיך. עס איז געווען אין דער סצענע עפּעס, וואָס האָט אריבערגעשטיגען איהרע כוחות, און דאָס האָט נאָך מעהר אַנגעברענט ביי די מאַנסבילען דעם פערלאַנג נאָך ברוטאַלען געגוס. אפילו מיזשויעוו האָט דערפּיהלט, ווי א היציגע מוטנע כוואַליע האָט איהם א זעץ געטהאָן אין קאָפּ.

פּלוצלינג האָט אין איהרע אויגען א בלישצע געטהאָן אזש א שטאָלץ און צוגלייך דערמיט אַן אַהנמעכטיגער, הילפלאָזער האַס... און זי האָט לאַנגזאַם אויפגעהויבען די הענד.

איצט איז די פרוי געשטאַנען אין גאַנצען אָן אָפּענע און א הערשערישע אין איהר אונטערטהעניגקייט. איהר נאַכגיעביגקייט האָט געצויגען ווי מיט צוואַנגען. דער קערפּער האָט זיך מיט אונפערשעהמטער חוצפה אויסגעבויגען אויף הינטען, די בריסטען האָבען זיך ארויסגעשטעלט פאַראויס. בלויז פון די פערפינסטערטע אויגען האָט געוועהט כמעט א קעלט און דער טויטער שמייכעל אויפ'ן פּנים האָט געוואָרפען א פּחד. זי איז געווען אי שעהן, אי שרעקליך, און עס איז געווען משונה צו דענקען, אז זי איז ניט מעהר, ווי א קאַקאָטע, א זינגערין פון קאַזינא.

„און וואָס קען זי איצט טראַכטען?" — האָט זיך שוואַך דורכגעטראָגען ביי מיזשויעוו'ן אין געדאַנק.

— אַלזאָ... — האָט פּאָדגורסקי אויסגעשריען און א קלונג געטהאָן מיט א מעסער איבער א קריסטאַלענעם בעכער, און דער קלאַנג האָט דורכגעשניטען די לופט ווי מיט שאַרפען וועהטאָג, — עס ווערט פערקויפט פון אוקציאָן א פרוי מיט'ן נאָמען עמא!... די קויפער קע־

נען איהר בעקוקען און אפילו אנריהרען מיט די הענד!.. די ערשטע שאצונג... און דאַ האָט פאַדגורסקי זיך פערשטאַמעלט, אבער ער האָט באלד אויסגעשאסען, ניט געטראַכטערהייד: דריי הונדערט רובל!... ווער גיט מעהר?

— פיער הונדערט! — האָט פארכאַמענקא אויסגעשריען און שוין אויפגעהויבען דעם בעכער צו פערענדיגען דאָס געשעפט.

— זאָל זיין פינף הונדערט! — האָט דער בערזען־ספּעקולאַנט זיך פערכלינעט, און דער אויסדרוק פון זיין געזיכט האָט זיך תיכף געשפּאָלטען אין צווייען: אין ציטעריגע קאָרגשאַפט און הפקר'שע תאוה.

פאַדגורסקי האָט איהם שפּאַטיש אנגעקוקט.

— פינף הונדערט... ווער גיט מעהר? — האָט ער ווייטער גע־שריען, — איינמאָל!

אַפּאַלאָוו האָט געפלאַמט, אַז אַבגעגאַסענער מיט שוויים, און גע־שמייכעלט זינלאָז און פערלאָרען. אַ ווילדער געדאַנק איז איהם דורכ־געפלויגען — אנטלייהען ביי עמיצען געלד. און אין זיין צוהיצטען מוח האָט זיך אהנמעכטיג געפּלאָנטערט: מארגען צאָהלען פאַר'ן נומער אין האָטעל, און באַהנגעלד קיין מאסקווע, און די בלייבע דער־צארנטע ווייב. אבער אַ רייצענדער נאַקעטער פרויען־קערפּער איז געשטאַנען פאַר איהם און געבלענדט און געבליצט מיט זיי־נע קיילעכדיגע גליעדער.

— ווי עס איז... דערנאָך ערגיץ קריגען... — האָט ער געטראַכט מיט די לעצטע כוחות, אבער גלייכצייטיג האָט ער אזוי קלאָר גע־וואוסט, אז ער וועט ערגיץ ניט קריגען, אז אַ היים וועט ער מוזען פאָהרען, און אז ער וועט עס ניט וואגען, און אַ רחמנות'דיגער נעבאָך־שמייכעל האָט צוקרימט זיין שעהן עדעל פּנים.

און דער אוקציאָן איז אנגעגאַנגען ווייטער. די אונגעוועהנליכע אומגעבונג, די האלב נאַקעטע פרוי, וועלכע איז אויסגעשטעלט צום פערקויף אזוי אָפען, ווי אַ טערקישען פרויען־מארק, דאָס אלץ האָט די מאַנסבילען צורייצט ביז צום העכסטען, גאר געפעהרליכען פּונקט. עס האָט זיך געדוכט, אז קיינמאָל פריהער האָבען זיי ניט נור די פרוי, נור בכלל קיין נאַקעטע פרוי ניט געזעהן, און מיזשוייעוו האָט דער־פיהלט, אז דאָס נעהמט ווירקען אויף איהם אויך. זיינע ברייטע נאָזלעכער האָבען שטיל זיך גענומען פונאנדערבלאָזען. ער האָט גע־

וואַרפען אַ בליק אויף די צוהיצטע פנים'ער, און איז לאַנגזאַם דורכגע־גאַנגען מיט לויערענדע אויגען איבער דעם נאַקעטען פרויען־קערפער, און אַ קורצער געדאַנק, ווי אַ בליץ, האָט דורכגעשניטען זיינע געהירן:
„און ווי איז, אַז איך רייס עס אַרויס פון אונטער זייער נאָז?“
אין זיינע אויגען האָבען זיך אָנגעצונדען שטעכיגע פונקען. דער הערשערישער בעוואוסטזיין פון זיין מאַכט האָט איהם פער'שיכור'ט.
— גיכער, מיינע העררען... קאַלט... — האָט עמאַ פלוצלינג אַ ציטער געטהאָן מיט די נאַקעטע אַקסלען. איהרע פולע בריסט האָבען אַ פלאַטער געטהאָן און ווי פערגליווערט געוואָרען. ווי אַ בייטש וואָלט אַ שמיץ געטהאָן איבער די צוגליהטע מאַנסבילשע לייבער.
— זעקס הונדערט! — האָט פאַרקאַמענקאַ אויסגעקוויטשעט פאַר התפעלות.
דער ספעקולאַנט האָט אמת אידישלאַך עפּעס אַ וואָרטשע גע־טהאָן, ווי אַן ענטשולדיגונג.
— וואָס איז?
— דאָס איז שוין צופיעל, מיינע העררען... אַ שפאַס איז זיך אַ שפאַס, אָבער עמקאַ אַליין...
— וואָס מיר עמאַ!... אַן אוקציאָן! — האָט פאַרקאַמענקאַ גע־פייערט מיט די אויגען — פאַדגורסקי, — אַ שטריך!...
— ניין, וואַרט אויס... אַז אוקציאָן, זאָל זיין אוקציאָן! — האָט פאַדגורסקי ניט איינגעלאָזען — ווער גיט מעהר? זעקס הונדערט... ווער מעהר?
אין מיזשויעוו'ן איז אָהן זיין ווילען אָנגעגאַנגען עפּעס אַ משונה־דיגער, פיינליכער שפיעל. אַ טונקעלער, פערביסען־האַרצלאָזער פער־לאַנג האָט זיך געקייקעלט פון אונטען און געקעמפּט מיט דעם בע־וואוסטזיניגען עקעל און פעראַכטונג צו אַלעמען און צו זיך גופא. און דאָס אונטערשטע איז געווען שטאַרקער פון דער פעראַכטונג.
— איינמאָל!.. צוויי מאָל!...
פאַרקאַמענקאַ איז צוגעשפּרונגען צו עמאַ'ן און זי האָט שוין אינסטינקטיוו און געהאַרכזאַם זיך אַ ציה געטהאָן צו איהם.
— זיבען הונדערט! — האָט מיזשויעוו שטיל אַרויסגערעדט.
זיין אָנגעכמאַרעט פנים איז נאָך פינסטערער געוואָרען. עס איז ווי געביסען געוואָרען פון אינעווייניג פון גיפטיגע שלאַנגען, וואָס זיינען אַרויס אויף דער פריי — רציחה און הערשערישקייט.

פארכאמענקא איז געבליבען א געפּלעפטער.

— איינמאָל, צוויי מאָל!... דריימאָל!... פערקויפט! — האָט פּאדגורסקי אויסגעשריען.

און פּלוצלינג האָט זיך עמא צולאכט מיט א נערוועזען געלעכטער. אויף איהרע אונטערגעמארקטע אויגען, מיט זייערע פאלשע פייערלאך, — האבען א בלישצע געטהאן, אהנמעכטיגע, אפשר פאר איהר אליין אונפערשטענדליכע טרעהערן פון בעליידיגונג און שאנדע.

ז ע ק ס ט ע ס ק א פּ י ט ע ל.

עס האָט געטאָגט, און ווייט פון ים האָט זיך געגאסען אויף די שלאָפענדע שטאָדט א דין, בלויליך שיין. די נאכט איז בלייך געוואָרען און שטיל זיך געקליבען אין די בערג, די שאטענס זיינען גרוי געוואָרען, און אלץ איז געווארען ווי דורכזיכטיג, אפילו די בערג דאָרט פון דער וויטענס האבען זיך צולעגט ווי פארטאָגיגע וואָלקענס אין בלויליכען נעבעל.

דער פוהרמאן האָט זיי געטראגען צו דער זומער-וואָהנונג אויסען שטאָדט, וואו עמא האָט געוואָהנט, און פול געמאכט די לעדיגע גאסען מיט הילכיגען גערודער.

מיזשויעוו האָט נאָך אלץ געציטערט פון דער ווילדער צורודערונג. וואס האָט איהם אזוי פּלוצלינג פערכאפּט, די געקויפטע פרוי איז געווען אין זיינע הענד, און מיט אונבעוואוסטען, הערשענדען געפיהל, אינסטינקטיוו, האָט ער געקנעטען דעם צוגענגליכען פרויען-לייב. אבער דאָס פרויען-פלייש האָט זיך אלץ געגליטשט פון זיינע פינגער, אונטער די טרוקענע פאלדען פון גרויען, ברייטען מאנטעל, אויף ווייס-זיידנעם אונטערשלאג. זי איז געווען אָנגעטהאָן אבי ווי, עס האָט איהר געוואָרפען און געטרייסעלט, אבער עס האָט זיך געדוכט, אז ניט פון קעלט. ביים שיין פון בלייכען באגינען, האבען איהרע גרויסע אויגען אויפ'ן בלייכען, אונטערגעפארבענעם פנים מאָדנע און דערשראָקען געקוקט דורך די אויפגעפלאָמטע האָר.

אין איהר איז עפּעס בעזונדערעס געווען. ווי דורך דער רוישיגער מעלאָדיע פון א בראווירט-אונפערשעהמטען טאנץ רייסט זיך עקשנות'דיג דורך א געהיימער ציטערנדער פערקלעמטער טאָן, אזוי האָט פון אונטער דער האלב-נאַקעטער געפארבטער קאָקאטע פון הינטערשטאָדטישען שענק פון צייט צו צייט ארויסגעקוקט אן אנדערע — אן אונגליקליכע, דער-

שלאָגענע פרוי. און בעת זי האָט געלאַכט, און געטרונקען, און גע־טאַנצט און געשלאָגען איבער די מאַנסבילישע הענד, וואָס האָבען זיך געכאַפּט צו איהר, פלעגט דורך די ווינקלען פון די געשמינקטע ליפּען און אונטערגעפּארבענע אויגען אונבעמערקט דורכצוקען א שאָטען פון בעהאַלטענעם וועהטאָג. און דאָס האָט איהר צוגעגעבען א שאַרפען, פיינליכען רייץ. נאָר דאָרט, אין רעסטאַראַן, אונטער די עלעקטרי־שע בליץ־לאַמפּען, איז עס פערשטעלט געוועזען דורך דער אונפערשעהמ־טער מאַסקע פון א לעבעדיגער סחורה, וואָס גאַרט פערקויפט צו ווערן, איז אבער דאָ, ווען אַלץ איז שוין געוועזען געענדיגט, און איהר איז נור געבליבען צו וואַרטען, אז דער מאַן, וואָס האָט איהר געקויפט, זאָל טהאָן מיט איהר, וואָס ער וויל, איז אָט דער מאָדנער, וועהטאָגדיגער אויסדרוק ארוים פון זיין בעהעלטעניש, אפען זיך בעוויזען אויף דעם בלאַסען מידען פּנים און אזוי טרויעריג האַרמאָנירט מיט דעם באַ־גינען־ליכט פון אומעטיגען בלאַסען פריהמאָרגען.

און דאָס טאַקע האָט ווילד בערוישט מיזשויעוו'ן, אנגעגאָסען זיין גרויסען קערפּער מיט א שטעכיג ציטערן, מיט שטאַרקער, ברוי־זענדער ליידענשאַפטליכקייט. און וואָס נאָכגיביגער זי איז געווען אין זיינע הענד, און וואָס מידער, אומעטיגער האָבען געקוקט איהרע אוי־גען, אַלץ טונקעלער, שווערער האָט זיך געהויבען פון שוואַרצען אַב־גרונד פון זיין נשמה א בעדערפּניש נאָך ברוטאַלען געניס.

זיי זיינען אנגעקומען צו דער זומער וואָהנונג, און עמאַ, ווי א שווייגענדיגע, אונטערטהעניגע שקלאַפין, האָט איהם געפיהרט צו זיך, דורך א טיעפען טונקעלען גאַרטען, וואָס איז אנגעטרונקען געווען מיט די מאַטע ריחות פון אונזיכטבאַרע דרום־בלומען. און דאָ האָט דאָס אונבעגרייפליכע בעדערפּניש, נאָך ברוטאַליטעט, גרויזאַמקייט אין גאַנ־צען פערטויבט, פערנעבעלש זיין געהירן.

זי איז געגאַנגען פאָראויס און ער נאָך איהר. און איהם האָט זיך געדוכט, אז אין איהם זיצען צוויי מיזשויעוו'ס: איינעם האָט געשווי־דערט פאַר דעם געפיהל, וואָס האָט איהם בעהערשט, און דער אנדע־רער איז שכור געווען פון דעם בעוואוסטזיין פון זיין מאַכט און האָט גאָר נים געוואָלט וויסען דערפון, וואָס דער ערשטער האָט אזוי קלאָר פערשטאַנען. און וואָס העכער עס האָט זיך געהויבען אין איהם דער עקעל צו זיך און דער רחמנות צו אָט דער מידער פרוי, וועלכע ליידט, קענטיג, און בעהאַלט איהרע ליידען, אַלץ מעהר, האָט זיך געשטאַרקט

אין איהם דער דורשט נאָך דעם סאַמע שמוציגסטען, גרויזאַמסטען גע־גוס. ער האָט געהאַט אַ געפיהל, ווי ער פאַלט אין אַן אַבגרונד, זעהט זיין פאַלען. און עס גרוילט איהם דערפאַר, דאָך גליטשט ער זיך אַלץ נידריגער און נידריגער. עס איז געווען אין רשות פון אַן אויפגעוועקטער אַלטער חיה אין איהם, וואָס ער האָט שוין לאַנג גערעכענט פאַר טויט. עס איז געווען אַזאַ וועהטאָג, און עס האָט אַזוי עפּעס פער־דראָסען און צוגלייך דערמיט איז איהם אַלץ געווען גלייכגילטיג, אויסער אָט דעם ברוטאַלען, גרויזאַמען פערלאַנג.

— דו... וואָהנסט אַליין? — האָט ער קורץ אַ פרעג געטהאָן. ער האָט אין גאַנצען געציטערט און געפיהלט, אַז די פיס חלש'ן איהם אָב אין אונגעדולד פון ערוואַרטונג און פּלוצלינג האָט זיך אין איהם עפּעס אָבגעריסען און אַ זעץ געטהאָן נאָך אונטען. און אין צוהיצטען געהירן האָט אַ בליץ געטהאָן אַן אונזיניגער געדאַנק. אַ רויטער פייער האָט זיך אָנגעצונדען פאַר זיינע אויגען, און ער איז בעהערשט געוואָרען פון עפּעס געוואַלטיגעס.

מיט דער לעצטער אַנשטרענגונג פון זיין ווילען האָט ער אָנ־געשריען אויף זיך:

—וואָס איז דאָס... משוגעת? נידערטרעכטיגקייט!...—אַבער דער געשריי איז אַהנמעכטיג אַרונטערגעפאַלען און מיט דומפּער פערצווייפ־לונג האָט עפּעס אַ זאָג געטהאָן אין דער טיעפעניש פון זיין נשמה: „נו, מילא... פאַר וואָס ניט, ווען איך קען און וויל עס?... נו — אַ חיה, אַ ווילדער עקשן... יאָ... נו, מילא!“

ווי ער וואָלט זיך נוקם געווען אַן איינעם, וועלכער איז בעסער, ריינער פון איהם און וועמען ער פערלירט אין דעם מאָמענט. און אַזש מיט נצחון, מיט בייזער ווילדער פרייד האָט געקלונגען זיין קול, ווען ער, מיזשויעוו, האָט פּלוצלינג אָבגעשטעלט עמאַ'ן:

— הער זשע... — האָט ער אונערוואַרטעט, הייזעריג אַרויסגע־רעדט — לאָמיר דאָ!...

עמאַ האָט זיך אָבגעשטעלט און אין פלוג ניט פערשטאַנען. אינס־טינקטיוו האָט זי זיך אומגעקוקט אויף דאָס גראָז צווישען די בוימער און ראָזען־בושען. ער האָט איבערגעכאַפּט איהר בליק, פערשטאַנען, די רציחה האָט ווי געפּלאַצט אין איהם און ער האָט איהם ווילד אַ נעהם געטהאָן ביי דער האַנד.

עמאַ האָט זיך אַ כאַפּ געטהאָן אויף צוריק, און איהר פּנים איז

אויף אמאָל געוואָרען אזוי רחמנות'דיג, דערשלאָגען, ווי דאמאָלס אין רעסטאָראַן, ווען מען האָט איהר אויסגעטהאָן איבער געוואַלט. און זי האָט זיך ווידער אומגעקוקט, אבער שוין אזוי האָפנונגסלאָז, ווי א פער־יאגטע חיה'לע, וואס האָט זיך אויסגעשלאָגען פון די כוחות.

— וואָס טהוט איהר!... דאָ טאָר מען ניט... — האָט זי גע־שעפטשעט מיט איהרע בלייך געוואָרענע ליפען.

אבער אבטרעטענדיג, האָט זיך דער מאנטעל האלב צועפענט, און צווישען ווייכען, ברעכיגען זייד, אין שוואכען שיין פון בלאָהען באַגינען, האָבען זיך בעוויזען איהרע נאקעטע אקסלען.

— און איך וויל יאָ! — האָט מיזשויעוו קורץ א זאָג געטהאָן, מיט א מאָדנעם שמייכעל.

זי האָט עפּעס אבגעענטפערט, א טרעט געטהאָן צוריק, זיך אומ־געקוקט מיט גרויסע פערקלעמטע אויגען. א קורצער, קאנוואולסיווער קאמף, און כמעט א נאקעטע פרוי איז געשטאנען פאר איהם, צווישען א בארג צופליקטע שנעע ווייסע שפיצען, ווי פון שוים געבארען, אָט אין דעם פריהמארגען, אין מיטען פון א פאנטאסטישען גארטען.

— אך! — האָט זי אויסגעשריען.

מיזשויעוו האָט איהר א כאפּ געטהאָן פאר איהר נאקעטען, בייגי־גען האלז, און פליהענדיג מיט פיינליכען היות, אז ער פערשאפט איהר וועהטאג, האָט ער מיט א שרעקליכער קראפט איהר א בויג גע־טהאָן צו דר'ערד.

איהם האָט זיך געוואָלט, עס זאָל איהר וואָס שטארקער וועה טהאָן, אבטהאָן עפּעס גרויזאמעס, אבשייליכעס. ווי בליצען פלעגען דורכלויפען זיין בעוואוסטזיין און ער האָט געזעהן די גאנצע שווידער־ליכקייט און העסליכקייט פון זיין ווילדען אויסברוך. ער האָט געפיהלט ווי דאָס גאנצע שווערעניש, וואָס האָט איהם געדריקט אזוי פיעל יאהרען, ווארפט ער ארויף אויף דער אומגליק־ליכער פראָסטיטוטקע; און ער האָט מיט א מין בייזער פרייד אריינגע־טראמפּעלט אין דעם שמוץ פון דער שענדליכער, אונזיניגער טהאט די אלע לאנגאניגע, פון קיינעם ניט פערשטאנענע, פון אלעמען פער־שפּאטעטע ליידען זיינע.

עמאַ האָט קורץ אויסגעשריען פאר וועהטאג, און אין דער מי־נוט, ווען די ליידענשאפט האָט זיך אויסגעלאָשען און אבגעשטאר־בען, צוזאמען מיט די לעצטע קרעמפּ פון בעפרידיגונג, איז מיזשויעוו

ווי אבגעטונקט געווארען אין א כוואליע פון עקעל און פעראכטונג. ער האט קאנוואולסיוו אבגעשטויסען עמא'ן און גענומען שווער און נאס אטעמען, א בעגאסענער מיט שוויים, א צוהיצטער און אבגעשוואכ־טער...

און אלץ, וואס איז אין איהם געווען שווערעס, טונקעלעס און און געוואלטיגעס, איז מיט אמאל פערשוואונדען, און מיזשויעוו האט זיך דערזעהן אזא שמוציגען, מיאוס'ען, ווילדען, ווי א חיה, אין מיטען א גארטען, אין פריהמארגען שיין, איבער א פערפייניגטער פרוי.

מיט קלאמערנדע פינגער האט זי אונטערגעכאפט איהרע קליי־דער און האסטיג זיך פערוויקעלט אין איהרע בלישצענדע שמאטעס, דערנאך האט זי זיך אומגעקעהרט, זיך אנידערגעשטעלט פאר איהם און אזוי מאדנע געקוקט מיט טונקעלע, געהיימניספולע אויגען אין מיזשויעוו האט אין איהרע אויגען דערזעהן עקעל און שארפען אהנ־מעכטיגען האס.

זי האט געשוויגען און אין גאנצען געציטערט אונטער איהר מאנ־טעל. מיזשויעוו האט א שמייכעל געטהאן, אבגעווארט א וויילע און ווי צומישט זיך געריהרט פון ארט, ניט וויסענדיג וואס צו זאגען און וואס צו טהאן.

ער האט פלוצלינג דערפיהלט, אז א שרעקליכער שאנדפלעק האט זיך צו איהם צוגעקלעפט, וואס מען קען שוין קיינמאל ניט אבוויישען, און טונקעלער, איהם ערנידריגענדער שרעק האט איהם דורכגענומען. די אלע מענשען, וועמען ער האט היינט געזעהן, — טשעטיריאוו, פארכאמענקא, מאריא סערגעיעוונא, מארוסין, אפאלאוו — האבען אין אן אויגענבליק זיך דורכעטראגען פאר איהם, און די האסענדע, שטרא־פענדע אויגען פון טשעטיריאוו'ן האבען ארויסגעקוקט פון הינטער אט די שרעקליכע פרויען־אויגען, וואס זיינען פול געווען מיט דעם זעל־ביגען פערביסענעם האס. און ער האט שיער ניט אויסגעשריען פאר וועהטאג, שאנדע און פערצווייפלונג.

אבער פלוצלינג איז דורך די דאזיגע אויגען דורכגעלאפען א שא־טען, ווי שרעק, אדער חניפה, אדער גייציגקייט. זי האט זיך אנגע־טהאן א כוח עפעס ארויסצורייידען, אבער איהרע ליפען האבען נור אויפגעציטערט, און מיזשויעוו'ן, וועלכער האט געקוקט אויף איהר, האט אזש גענומען א פחד.

עס האט זיך געדאכט, אז דאס איז שוין ניט קיין מענש, נור עפעס

אנדערש — עפּעס מיאוסעס, שפּל'עס: איהרע אויגען, בייזע, גייציגע האָבען געקוקט געמיין און ליגנעריש, די ליפּען האָבען זיך עקעלהאפט געקרימט אין א גליטשיגען שמייכעל. זי האָט געמאכט צוויי טריט פאראויס, אויפגעהויבען איהר נאקעטע האנד און זי ארויפגעלעגט מי־זשויעוו'ן אויפ'ן אקסעל.

דאָס בלייכע באגינען ליכט האָט זיך אראָבגעגליטשט פון די ריינע ליניען פון איהר פּנים און האָט זיך פערלאָרען אין די ווייכע שאָטענס פון איהר פולער, פערעכטיגער ברוסט.

דאָס ערשטע געפיהל איז געווען א מין שרעק, נור גלייך די צווייטע רגע האָט ער בלויז געפיהלט עקעל און שאנדע. עקעל צו איהר און צו זיך. און עס איז אזוי משונה געווען צו דענקען, אז ערשט מיט א מינוט צוריק האָט זיך דורך איהם דורכגעטראָגען א שטורם. א שטורם האָט אויסגעבראכען, און ער האָט אויסגעזעהן, אז דאָרט, וואו ער האָט אויסגעבראכען, איז גאר נישט ניט געווען. עפּעס איז ער אזוי נאריש און נוצלאָז אוועק, און געבליבען איז נור אן איבעל.

מען דארף ניט... — האָט ער צוטומעלט ארויסגערעדט — דאָס געלד וועל איך נאָכדעם צושיקען.

זי האָט זיך נאָך געצויגען צו איהם, געדופען מיט דעם פאלשען שמייכעל פון איהרע ליפּען, נור מיזשויעוו האָט שארף זיך אויסגע־דרעהט און איז אוועק מיט שווערע טריט.

די פּארטקע פון גארטען האָט זיך פערקלאַפּט הינטער איהם מיט א גרילץ. עס האָט געטראָגען מיט לײדיגער שטילקייט. אין בלייך בלוי־ען־שיין האָט זיך געעפענט פאר איהם די גאס.

ער האָט געהערט ווי איבער די שארשיגע שטיינדלאך זיינען איי־לענדיג דורכגעלאָפען לייכטע פרויען־טריט. דער געדוויש פון זיידענס איז אָבגעשטארבען, און עס איז שוין געוואָרען גאָר לעדיג און שטיל.

און מיזשויעוו'ס הארץ האָט זיך אויסגעליידעגט און פּלאַץ גע־מאכט פאר א קאלטען אומעט. און דער גאנצער וויסטער אבענד איז ווי איינגעזונקען געוואָרען אין אָט דעם ליידיגען אָהנמעכטיגען אומעט. און מיזשויעוו האָט זיך אָבגעשטעלט אין מיטען גאס, א קוק געטהאָן מיט טרוקענע אויגען אין דער הויך אין בלויען הימעל אריין, אויף וועלכען עס זיינען שוין געשוואומען פריהמארגענדיגע ראָזעווע וואל־קענדלאך, ווי מחנות פויגלען, וואָס פליהען צום זוניגען לאנד.

זיעבטעס קאפיטעל.

אין אבענד האט אין שטאדט־גארטען געשפיעלט מוזיק. די מוזי־קאנטען האבען זיך בעוועגט אין דעם בלישצענדען געוועלב פון דער עסטראדע, ווי עפעס משונה'דיגע אינזעקטען, צונויפגעשפארטע אין אן אונגעהייערן מויערקאפ. ווי גרילען מיט די לאנגע, דינע פיסלאך, האבען זיי געפיהרט און געזשומט מיט די סמיטשיקעס, ארויף און אראב, און דער שווארצינקער קאפעלמייסטער האט אויסגעזעהן, ווי א באבעלע, וואס האט זיך געשטעלט אויף די הינטערשטע פיסלאך און לעגט צונויף און לאזט פונאנדער איהרע פליגעלאך און פלאטערט מיט זיי אין דער לופטען. די פלייטען האבען זיך אונטערגעפייפט, די פיד־לען פלעגען אויפקוויטשען און זיך צולויפען און דער אומעטיגער ערנסטער טרומייט פלעגט פון צייט צו צייט אריינזאגען א צארטען, סאמעטענעם ווארט.

איבער די אלעען האט געשוואומען, געשוואומען, און דאך ניט אוועקגעשוואומען דער רוישיגער עולם. טויזענדע פיס האבען זיך גע־שארט, געשארט אהן אויפהער, און דאס גערעד האט זיך דא געשטארקט און זיך געהויבען ווי א כוואליע און דא געפאלען און אבגעלאפען אין די טיפע טונקעלע אלעען און באלד זיך צוריק אומגעקעהרט מיט א גאנצער קאפעלע פון געלעכטער, געשרייען און קלינגענדע שפליטערס פון פרויען־קולות.

און לאכעדיגע פנים'ער, אזעלכע אינטערעסאנטע, פאנטאסטישע אין בלויליכען שפיעל פון עלעקטרישען ליכט, פלעגען זיך פלוצלינג בעד־וויזען, זיך אויסמישען, זיך צונויפנעהמען און פונאנדערנעהמען, ווי אין א פערפלאנטערטער פיגור פון אן אונגעוועהנליכען טאנץ און אויי־בען, הויך, האט דער טונקעלע סאמעטענער דרימעלדיגער נאכט־הימעל אין פייערליכער שטילקייט בעוואכט די ערד מיט זיינע העלע שטערן.

דער לעבענס יום־טוב האט זיך געלויכטען מיט זארגלאזער פרייד, און מיזשויעוו'ן האט זיך געדוכט אז צווישען אט דעם פערפוצטען עולם איז ער נור אליין א פינסטערער פלעק, ווי א צייכען פון איינ־זאמקייט און איבריגקייט.

היינט איז מאריא סערגעיעוונא, א בעזונדערס חן'עודיגע אין איהר נייעם בלויען אנצוג, ווידער ערגעץ אוועקגעפאהרען מיט פארכא־מענקא'ס קאמפאניע, און א גאנצען טאג האט מיזשויעוו געפיהלט, אז עפעס א געהיימע אונרוה ווי א שווארצער שאטען, שטעהט הינטער

איהם און לויערט. די לעצטע צייט איז די יונגע פרוי געוואָרען שוין צו אינטערעסאַנט און פרעהליך, און מיזשויעוו האָט געוואוסט, אַז פּאַרכאַמענקאָ, הינטער זיין רוקען, יאָגט זיך נאָך איהר נאָכאַנאַנד און מיט אַ גאַנץ בעשטימטער כונה. מען האָט זיך געקענט משער זיין, ווי געניט, פרעך און זיכער ער טרייבט זיין שמוציגען שפּיעל, ווי קונציג ער פערענגט אַלץ דעם רייף אַרום איהר. אַ צורודערטע פון דעם איי־בערגאַנג פון אַ לאַנגווייליגען אָרימען לעבען צו אַ לעבען פון אייביגען יום טוב, איז זי ווי פערכאַפּט געוואָרען פון אַ ווירבעל־ווינד, און זיך פערדרעהט און פערטומעלט, און אָט טאַנצט זי אַ ריזיקאַלישען טאַנץ איבער דעם ראַנד פון אַן אַבגרונד. אפילו איהרע קליידער ריידען אַ שאַרפע, אויפרייצענדע שפּראַך, זיי פערראייניגען אַזוי פּיקאַנט די בעשיידענהייט פון אַן אָרענטליכער פרוי מיט לינקע אַנצוהערענישען אויף דער נאַקעטקייט פון אַ קאָקאָטע. אַלץ רעדט, דערצעהלט וועגען דער קאַפּשווינדלענדער אויפרעגונג, וואָס רופט אין איהר אַרוים דעם אַלגעמיינעם געיעג נאָך איהר פרעכטיגען לייב, וואָס האָט גראָד איצט אויפגעבליהט און זיך אויסגעפּוצט ווי אַ בלום.

איהר אַליין, אפשר, איז עס גאַר אויפ׳ן געדאַנק ניט געקומען. אָבער מיזשויעוו האָט געוואוסט, אַז אין אַזאַ צייט איז גענוג אַ צופעל־ליגע קליינינקייט — אַ לבנה־נאַכט, אַ געוואַגטע חוצפּה, אַן אונגע־ריכטער, ניט ערנסטער קוש, — און די יונגע צורייצטע פרוי וועט קו־מען צו זיך ערשט דאַן, ווען עס וועט זיין נאָך אַלעמען.

מיזשויעוו׳ן איז אויסגעקומען אַזוי ווילד און עס איז איהם געוועזען אַזוי פיינליך פאַרצושטעלען זיך די פרוי, ווי זי גיט זיך אַוועק אַ מאַן, פאַר וועמען זי איז נור אַ שאַרפער אינסטרומענט אויפצורעגען זיין איינגעשמיצטע תאוה. דאָס איז געוועזען אַזוי אומגעלומפּערט און אַזוי זיך ניט געבונדען מיט איהר ליעבער, איידעלער געשטאַלט. צייטענ־ווייז האָט זיך איהם געדוכט, אַז אַזוי אומגעלומפּערט־נאַריש פאַלען קען זי ניט. זי איז געוועזען שעהן, קלוג, אינטעליגענט און געליעבט צוויי, וועלכע זיינען העכער געשטאַנען פון מיטעלמעסיגקייט. און נאָך זיי אָט די בהמה, דער האַלבער אידיאָט פּאַרכאַמענקאָ — וואָלט געוועזען אַזאַ מיאוסער אונזין.

אָבער באַלד פלעגט ער זיך מאַטערן מיט אַן אַנדער געדאַנק:

„און איך בין בעסער פון איהם?... מיט וואָס?... אַנגענומען, אַז איך בין קליגער, פיינפיהלענדער פון איהם... אָבער ווען איך בין זיך

צונויפגעקומען מיט איהר, האָב איך געבראַכט צו איהר מיין קלוג־שאפט און מיינע ליידען און ניט דיזעלביגע טיערישע תאוה?.. אקו־ראט ווי איך וואלט זיך גענייטיגט אין איהר נשמה, און ניט אין איהר נאַקעטען רייצענדען לייב... און פּאַרכאַמענקא?... איך שטעל זיך דאָס אפילו ניט פאָר, ווי ער וואלט דאָס געוואגט צו בעזיצען א פרוי, וועל־כע איז טויזענד מאל העכער פון איהם, אבער איך אליין, דארט אין גארטען, האָב איך ניט געפּיינינגט די אונגליקליכע עמא'ן, ניט געטויט אין איהר דעם לעצטען פונק פון מענשליכער ווידריי, געמוטשעט ווי א חיה, און גאר זיך ניט געקימערט וועגען דעם, וואָס זי טראַכט און פיהלט אין יענעם מאָמענט, און ווען איך וויים אפילו, אז זי טראַכט און פיהלט א סך פיינער פון מיר, וואלט איך זיך אבגעהאַלטען דאָס צו טהאָן?... אזוי אויך ער... ווען ער וועט איהר דורך א צופאל אדער מיט געוואלד ארייננקריגען, וועט ער מאַטערן איהר לייב, ווי יעדעס אנדערע, און דאָס, וואָס זי איז העכער פון איהם, וועט נאָך פערשאר־פען דעם תענוג..."

„אמאָל האָט זי ליעב געהאַט איהר מאַן, וועלכער איז געווען אונ־ענדליך בעסער, קליגער און בעגאַבטער פון מיר, און דערנאָך האָט זי זיך צו מיר אבגעגעבען, ווייל איך האָב איהר געגעבען לוקסוס און פרייד... איך האָב איהר דעם קאָפּ פערדרעהט מיט דער אויסזיכט אויף א ניי לעבען; און פּאַרכאַמענקא וועט נעהמען מיט זיין חוצפה, בעסטיאַליטעט... און נאָך מיט עפּעס... זי איז געגאַנגען צו מיר, אָהן ליעבע, נור ווייל איך בין רייך.. געגאַנגען, ווי די סאַמע לעצטע גאַסען־פרוי און נאָך ערגער, ווייל זי האָט געהאַנדעלט מיט זיך אונטער דער מאַסקע פון ליעבע... ווי געמיין!..."

אזוי צו טראַכטען איז איהם אנגעקומען מיט שרעקליכע יסורים; ווי ערנידריגענדיג איהר, וואלט ער זיך אליין ערנידריגט. דאָך, די כאַאָטישע צוהיצטע געדאַנקען האָבען געהאַט אין זיך אזא זיסען גיפט, האָבען פערשאַפט אזא שאַרפען פערגעניגען, ווי א בלוטענדע וואונד, ווען מען בעשיט איהר מיט בייסענדען פּולווער.

מיזשויעוו איז געגאַנגען צווישען עולם, וואָס האָט זיך געשטופּט פון אלע זייטען און איהם פערטויבט מיט קולות, פּאַרפיומען און פרוי־ען־ריח און מיט דעם פלאַטערן פון פרויען קליידער. ער איז געגאַנ־גען און מיט ניט־זעהענדיגע אויגען געקוקט זיך אונטער די פּיס און זיין קראַנקע נשמה האָט זיך געקוועלט מיט א מאַטערנדען אומזיסטען

פערלאַנג נאָך עפּעס, וואָס ער האָט אַליין ניט געקענט אָנרופען.

אויף איין אַלעע האָט ער בעגעגענט דעם אַלטיטשקען גענעראַל און זיין טאָכטער, ניוראַטשקאַ'ן, וועלכע האָט אַזוי ווי דאַמאַלס היל־כיג געלאַכט, פעררייסען דאָס קעפּעל און אַמוזאַנט אַרויסגעשטעלט איהר גאָמבעטשקע. דערזעהן מיזשויעוו'ן פון דערווייטענס, איז זי אַנטשוויגען געוואָרען און געוואָרפען אויף איהם אַזעלכע קאָמישע קרומע אויגלאָך און אינסטינקטיוו, ציטערדיג, נאַאיוו איהם צוגערו־פען. עס האָט אַ בלאַז געטהאָן אויף מיזשויעוו'ן מיט אַן ערפרישענד ווינטעל פון אָט דעם יונגיטשקען, ליטערן פּנים'על, אָבער ער האָט זיך איינגעהאַלטען, שווער אויפגעהויבען דעם הוט און איז זיך אַוועק זיין וועג. מיט עטליכע טעג צוריק האָט דער גענעראַל זיך אָנגענומען מיט מוט און געבעטען מיזשויעוו'ן איהם צו העלפען אַוועקשיקען די טאָכטער קיין מאָסקווע אויף די קורסען, און מיזשויעוו האָט צוגע־זאָגט. צוערשט האָט עס איהם אַזש דערפרעהט, אָבער באַלד איז אין דער טיעפעניש פון זיין נשמה געבאָרען געוואָרען אַ פינסטערער חשד: איהם איז פאָרגעקומען, אַז דער גענעראַל צווינגט אויף איהם אַרויף זיין טאָכטער און זי גופא קען עס ניט ניט וויסען. מיזשויעוו'ן האָט זיך שוין קלאָר, ווי אַן אַלט בעקאַנט בילד, פאָרגעשטעלט, ווי ער וועט זיך בעגעגנען מיט דער מיידעל אין מאָסקווע, ווי זיי וועלען גלייך פון אָנהויב זיך דערפיהלען אין בעזונדערע בעציהונגען: זי אַ געבונדענע, און ער דער וואוילטהעטער, וועלכער ערוואַרט דאַנקבאַרקייט. נאָך אַ קורצען קאַמף און טרעהרען וועט זי שלום מאַכען מיט דאָס געשעהע־נעס, ווי מיט אַ פערפאַלענע זאַך, און זי וועט ווערן די געליעבטע פון אַ מיליאָנער. ניי, שאַרף וועט זיין דער גענוס, איידער ער וועט בע־צווינגען איהר שעהמעדיגקייט און מיידעלשקייט, דערנאָך וועט זי זיך אַנטהאָן אין עלעגאַנטע קליידער און ווערן אַ געוועהנליכע מעט־רעסע. אַזוי פּראָסט, אומפערמיידליך, שרעקליך האָט זיך דאָס אַלץ מיזשויעוו'ן פאָרגעשטעלט.

— און וואָרום דען? — האָט ער זיך געפרעגט — מעגליך, אַז עס וועט גאָר ניט אַזוי זיין, אַז מיר וועלען פערבלייבען פריינד, אַז זי וועט מיך ליעב קריגען, און איהר יונג, אונגעריהרט לעבען וועט אָב פרישען און געזונד מאַכען מיין אייגען לעבען? פאַר וואָס זעה איך און ערוואַרט בלויז געמיינהייט, עס עקזיסטירט דאָך אַן אַנדער לע־בען אויך — לעבען דאָך מענשען גליקליך, אויפריכטיג... און איך

לעג נור אוים צום שלעכטען... טראג איך אפשר אין זיך א מיקראב פון א קראנקהייט, און צו וואס איך זאל זיך ניט צוריהרען, מוז פער־מיאוסט ווערן און נעהמען פוילען? דאס איז א ווילדע וויסטע איינ־ריידעניש!... איך בין קראנק און פייניג זיך מיט האלוציאנאציעס..."

מיזשויעוו'ס פנים האט זיך אזוי פערקרימט, ווי א שפיז וואלט זיך איהם אריינגעשטאכען אין הארצען, און עס האט איהם עפעס געטומען גרוילען, ארומצודרעהען זיך צווישען אט דעם נארישען, נוד־נעם עולם. ער איז ארוים פון גארטען, זיך אויפגעזוכט א קליינעם רעסטאראן ביים ים און זיך צוגעזעצט צו א טישעל.

— פעדאר איוואניטש! פאר וואס עפעס אליין? — האט עמיצער פון ברעג צו איהם א געשריי געטהאן, און דער דיקער, שמור־ציגער פאדגורסקי איז צוגעקומען מיט'ן פרעכען פנים, בלישצענדע הונגעריגע אויגען און ארויסגעטארטשעטער לייווענטענער וועסט.

— גוט מארגען... איהר לאנגווייליגט זיך?

— ער האט זיך צוגעזעצט און געפרעגט:

— נו, פעדאר איוואניטש, וואס ווילען מיר עפעס טרינקען?

מיזשויעוו האט א שמייכעל געטהאן. פנים אל פנים מיט דעם דאזיגען אונגליקליכען און חוצפה'דיגען מענשען האט ער עפעס זיך געפיהלט לייכטער. פאדגורסקי האט אזוי איינפאך, ניט פערשטעלט, אויסגעקוקט מיט זשעדנע אויגען, וואו לאזט זיך עפעס כאפען. עס איז געווען נאטירליך און דורכאוים אפענהערציג, און דאך האט זיך געפיהלט, אז זיינע בעציהונגען צו מיזשויעוו'ן הענגען ניט אב דערפון, צי וועט ער געבען געלד צי ניט.

ער האט גלייך דערזעהן, אז מיזשויעוו לאנגווייליט זיך, און אויף זיין פער'שיכור'טען פנים האט זיך אזוי אויפריכטיג אבגעשפיגעלט דער וואונש פרעהליך צו מאכען, ניט ווייל ער איז דערמיט וואס אוי־סען, נור אום עס זאל בכלל פרעהליך זיין.

— ווייסט איהר די נייעס? אפאלאוו האט נעכטען געוואונען ביי פארכאמענקא'ן טויזענד דרייהונדערט רובל.

— אויף אן אמת? — האט מיזשויעוו אוים גוטמוטיגער איי־דעלקייט געמאכט א מינע, ווי ער וואלט געווען שטארק פעראינטע־רעסירט.

— זיכער. און ווייסט איהר, וואס ער האט געטהאן מיט זיי? ער האט גלייך געכאפט די דאזיגע עמא און אזוי געשווינד מיט

איהר זיך אַבגעטראַגען, אַז ער האָט אַזש דאָס האַלזטיכעל פערגעסען...
אי, אַ גליק!

— ניט פיעל דאַרף ער פאַר גליק! — האָט מיזשויעוו אַ שמייכעל געטהאָן.

— דאָס איז פאַר אייך ניט פיעל, אַבער פאַר אַפּאַלאָוו'ן, ביי וועמען דאָס ווייב געהט אין אַ קאַפּאָטע פון פלאַנעל און פערגעהט אין טראַגען אַלע דריי חדשים און וועלכע דענקט, אַז אַ פינף און צוואַנציג רובעלדיגע קאַקאָטע פון אַקוואַריום איז די העכסטע שטופּע פון פרויען־רייץ, פאַר אַפּאַלאָוו'ן איז דאָס אַ גאַנץ נייע וועלט — אַ וועלט פון פּאַרפומען, געבאַוועטען לייב, שפּיצען, לוקסוס און דער סאַמע אויסגעפיינערטער ליידענשאַפט.

מיזשויעוו האָט מיט גוטמוטיגער גרינגשעצונג אַ קלעהר געטהאָן ביי זיך, אַז פאַר אַזאַ קליינעם אָרימען מענשעל, ווי אַפּאַלאָוו, איז עס טאַקע אויף אַן אמת אַ גליק, און עטוואָס עהנליכעס צו קנאה האָט זיך אַזש אין איהם אַ ריהר געטהאָן.

— ווייסט איהר גאָר וואָס? — האָט פּאַדגורסקי פּלוצלינג זיך אַ כאַפּ געטהאָן — לאָמיר אַ פאָהר טהאָן צום קאַזינאָ.

— וואָס וועלען מיר דאָרטען טהאָן?

— וואָס הייסט וואָס? — שפּיעלען! —האָט פּאַדגורסקי אַרויסגערעדט אין אַזאַ טאָן, ווי ער וואָלט אָנגעזאָגט מיזשויעוו'ן אַ בשורה.

— ניין, נאָך וואָס... — האָט מיזשויעוו פויל זיך אָבגערופען — לאַנגווייליג.

— טו לאָמיר צופאָהרען צו עמאַ'ן — אַ קוק טהאָן, ווי אַפּאַלאָוו לאָבט זיך מיט זיין גליק.

מיזשויעוו האָט ניט געענטפערט. פּאַדגורסקי האָט גלייך פערשטאַנען, אַז דערויף וועט אַפּאַלאָוו אויך ניט איינגעהן, איז ער אַריבערגעשפּרונגען ווייטער.

— מיט וואָס זשע קען מען אייך צופריעדענשטעלען? — האָט ער זיך אַ רייב געטהאָן דעם שטערן, ווי איבער אַ שווערען פּראָבלעם — אַ יאַ! ווילט איהר, איך וועל אייך פיהרען אין אַ פּלאַץ! פערשטעהט — איינע אין איינע מיידעלעך ניט עלטער פון דרייצעהן... פאַרהאַן אַזעלכע, פון וועלכע עס שמעקט נאָך מיט'ן קינדער־צימער...

פּאַדגורסקי האָט אַ טשמאַקע געטהאָן אין זיין בינטעל פינגער.

— מען האָט זיי שוין צוויי דריי מאָל פערמאַכט, זיינען זיי אָנ־

געשראקען, אבער ווען מען וועט זיך לאזען קאסטען א הונדערטער אדער צוויי, וועט מען אייך צייגען עפעס אזוינס, וואס אין פאריז וועט איהר עס ניט אלעמאל בעגעגענען! פאהרען מיר? פאר וואס דען ניט?

— ניין, ווירקליך... — האט מיזשויעוו מיט עקעל זיך א קרים געטהאן.

— פארוואס?

— אזוי.

פאדגורסקי האט איהם ארייגעקוקט אין די אויגען מיט א פארשעמדען בליק.

— אך די דאזיגע פרינציפען! — האט ער גאר אהן חרפה איהם ארייגעשמייכעלט אין פנים — און איך האב געמיינט, אז די מיליא־נערען ליידען ניט אויף דעם!

— איהר שטעלט זיך ניט פאר, אז מיליאנערען זאלען בעזיצען דעם פשוט'ען געפיהל פון עקעל? — האט מיזשויעוו ערנסטער, ווי ער האט געוואלט, א פרעג געטהאן מיט א קרומען שמייכעל, ווי א באק וואלט איהם פערקרעמפט.

פאדגורסקי האט אויפמערקזאם זיך צוגעקוקט צו איהם און איבער־געביטען דעם געשפרעך. גענומען דערצעהלען אנעקדאטען, זיך וויצ־לען איבער פארכאמענקא'ן און דעם היגען פובליקום, און פלוצלינג א בעט געטהאן הונדערט רובל.

מיזשויעוו איז ניט געטראכטערהייד ארייגעקראכען צו זיך אין קעשענע און דערלאנגט. ווען ער האט געעפענט דאס פארטמאנע, האט פאדגורסקי מיט שטעכיגע בליקען דורכגענומען די בונט־קאלירטע ברעגען פון די בילעטען, וואס האבען ארויסגעשטעקט פון דארט. און ווען מיזשויעוו האט דאס פארטמאנע געלאזט ליגען אויפ'ן טיש, האט ער ניט גלייך צוגענומען די אויגען.

— איין זאך פערשטעה איך ניט... — האט מיזשויעוו לאנגזאם ארויסגערעדט, ווי ענטפערענדיג אויף זיינע אייגענע געדאנקען.

— לאמיר הערען...

מיזשויעוו האט ניט גלייך געענטפערט, זיינע פערנעבעלטע אוי־גען האבען געקוקט אן א זייט מיט אזא אויסדרוק, ווי ער וואלט גע־וואלט און זיך ענטשלויסען ניט געקענט ארויסזאגען עפעס, וואס איז פאר איהם געווען אי וויכטיג אי שווער ארויסצוגעבען.

— זעהט איהר — האט ער א זאג געטהאן, לייכט אונטער־

שטאַמלענדיג און ניט קוקענדיג צו פּאַדגורסקי׳ן — וואָס איך זאָל ניט ריידען און וואָס איך זאָל ניט טהאָן, קוקען אַלע אויף מיר ניט אַזוי, ווי אויף אַנדערע... קיינער זאָגט מיר ניט, אַז איך טראַכט ניט ריכטיג, אַז איך פיהל קאַפּויר, נור אַלע טענה׳ן: „מיליאָנער... מיליאָנער“ ווען איהר ווייסט, ווי... לאַנגווייליג דאָס איז.

מיזשויעוו האָט אַ שמייכעל געטהאָן, ווי אין פערלעגענהייט, און אָן דעם שמייכעל איז געווען צו דערקענען, אַז אנשטאָט „לאַנגווייליג“ האָט ער געוואָלט זאָגען פיעל גרעסערעס, ערנסטערעס.

פּאַדגורסקי האָט געקוקט אויף איהם מיטביידע אויגען. ער האָט שוין פערגעסען דעם פריהערדיגען געשפּרעך זייערן און אין פלוג ניט פערשטאַנען, נאָך וואָס מיזשויעוו רעדט דאָס אַלץ.

„טשעטיריאַוו איז הפנים, גערעכט! — האָט ער נייגיעריג צו זיך אַ זאָג געטהאָן. — עס מוז איהם דאַרט גאַר נישקשה׳דיג קנייפּען אינעווייניג!.. אבער פאַרט אַ שוטה... ווערט משוגע פון וואוילטאָג!“

— דעריין איז עפּעס אוננאַרמאַלעס, — האָט מיזשויעוו ווייטער גערעדט, מיט אַ מין צער, און דער שטערן האָט זיך ביי איהם גענקנייטשט ווי פאַר וועהטאָג... פאַר וואָס, צ. ב. ש. קוקט איהר אויף טשעטיריאַוו׳ן, וועלכע פערדיענט הונדערט מאָל אַזוי פיעל, וויפיעל איהר, גאַנץ איינפאַך, און...

— וואָס, טשעטיריאַוו... — איז פּאַדגורסקי איהם אריין אין די רייד — וויפיעל ער זאָל ניט פערדיענען, פערדיענט ער עס אַלץ מיט אייגענע הארעוואַניע. ווי לאַנג עס סטאַיעט כוחות — ארבייט ער, און זאָל ער קראַנק ווערן, אָדער ארויס פון דער מאָדע, וועט ער ווערן אַזא קבצן, ווי איך... און וויפיעל פערדיענט ער דאָס! זיין לעבען אונטערשיידעט זיך וועניג פון מיינעם. אַ מיליאָנער אבער — דאָס איז גאַר אַנדערע דבורים, אַן אַנדער לעבען... אַנדערע מעגליכקייטען. זיין לאַגע איז אַז אויסנאַהמסלאַגע, און די בעציהונגען צו איהם זיינען אויסנאַהמס-בעציהונגען. איך אייגענטליך פערשטעה ניט, וואָס קוועלט אייך דאַרט?

— ניט עס קוועלט, נור... עס רעגט אויף... — האָט מיזשויעוו אָבגעוויזען. ער האָט פיינליך דערפיהלט, אַז זיין אויסגוס האָט אָנגענומען אַ צו ערנסטען כאַראַקטער. ער האָט זיך פערשעהמט פאַר זיין אָפענהערציגקייט מיט פּאַדגורסקי׳ן.

פאדגורסקי האט געשוויגען און נייגיעריג געווארט.

—עס רעגט אויף אט דעם אבזונדערן מיך פון כלל—האט מי־זשויעוו ניט גערן געמוזט נאכגעבען פאדגורסקי'ס שטומער נייגיעריג־קייט — שוין זשע איז שווער אנצונעהמען, אז איך בין אזא מענש, ווי אלע, טראכט און פיהל פונקט אזוי.

— איך דענק, אז ניט, — האט פאדגורסקי זיך צושמייכעלט

— וואס איהר זאלט ניט זאגען, געלד איז א גרויסע קראפט... און איהר קענט זיך ניט בענוצען דערמיט, ווייל יעדער מענש לעבט דער־מיט, וואס ער האט... דארט, וואו מיר בויען גור אויף אונזער איי־גענעם איך, אויף אונזערע מעלות אדער חסרונות, דארט וועט איהר לאזען טהאן פאר אייך אייערע ממתקים... און יעדער איינער וויים עס: איך, צום ביישפיעל... איך שפיי דארויף, אבער דאך פיהל איך, אז איהר זייט ניט איך, ניט אפאלאוו, ניט טשעטיריאוו... מעגליך, איהר וועט מיר גאר נישט טהאן, ניט גוטס, ניט שלעכטס, אבער אז איהר ווילט, קענט איהר עס דאך טהאן... און — צום טייוועל! — דאס זאגט, אז איך שפיי אויף אייערע מיליאנען, און אויפריכטיג גע־זאגט, אבער דער טאן איז ארויסגעקומען א פאלשער!...

ער האט צונומען די הענד מיט אויפריכטיגען שפאט איבער זיך אליין.

מיזשויעוו האט א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ. ער האט געקוקט פאדגורסקי'ן גלייך אין פנים אריין און עפעס ווי געווארט.

— ווי איך זאל זיך דא ניט דרעהען, — האט פאדגורסקי ווייטער אנגעהויבען, כמעט מיט פערדרום — קען איך דאך ניט פערגעסען, אז איהר זייט א מיליאנער, אז איהר האט געלעבט און לעבט נאך איצט אין אזעלכע תענוגים און מיט אזעלכע מעגליכקייטען, וואס האבען זיך מיר אפילו אין חלום ניט געחלום'ט: אויב איהר ווילט, גיט איהר מיר טויזענד רובל, און אויב ניט, גיט איהר ניט, און קענט מיר נאך אבטהאן א שטיק רשעות אויך... אט נעהמט פארכאמענ־קא'ן...

— איך רייד ניט פון פארכאמענקא, — האט מיזשויעוו זיך א כאפ געטהאן און מיט דעם טאן פון זייערע ווערטער האט ער זיך ווי אבגעטיילט פון יענער נאמען.

— אבער פאר אונז זייט איהר דאך אלץ איינס!... — האט

פאַדגורסקי אויפריכטיג אויסגעשריען, מיט היץ און איבערצייגונג.

— מיר, זייטיגע, ווייסען דאָך ניט, וואָס איהר פיהלט און טראַכט...
ער איז אויף אַ רגע אַנטשוויגען געוואָרען, און פּלוצלינג האָט ער זיך
אַ כאַפּ געטהאָן:

— אַט רעגט אייך אויף, וואָס אַלע קוקען אַזוי אויף אייך.. אָבער
איהר אַליין, פעדאָר איוואַניטש, טהוט איהר עפּעס אום צו ווייזען אונז
אייער אמת'ע נשמה — ניט פון דעם מיליאָנער, נור פון מיזשויעוו'ן
פּשוט... איהר אַליין פערגעסט דאָך ניט אויף אַ רגע, אַז איהר זייט
אַ מיליאָנער!... אַנשטאַט איהר זאָלט אַרויסרופען אַ גוטע בעציה־
הונג צו אייך, דורך עפּעס אַ פערדיענסט פון אייער זייט, רעגט איהר
זיך אויף, פאַדערט איהר עס... איך וויל עס און פאַרטיג! דאָס איז
אויך עפּעס...

— מיר דוכט זיך, אַז איך האַלט זיך שוין צו פּשוט... — האָט
מיזשויעוו מיט היץ זיך אָבגערופען.

פאַדגורסקי האָט לייכט אַ דריק געטהאָן מיט די אַקסלען.

— אַט זאָגט איהר „צו"... פאַר מיר וועט עס ניט זיין „צו", ווען
איך וועל נעהמען און דערצעהלען אַפּאַלאָוו'ן, וואָס מיך קוועלט, און
איהר זעהט אין דעם אַ „צו". אייך דוכט זיך, אַז מיט אָפענהערציג־
קייט צו מיר טהוט איהר מיר אויך אַ טובה! איהר שעהמט זיך שוין
אודאי מיט אייער אָפענהערציגקייט? ניט אמת?

פאַדגורסקי'ס טאָן איז געוואָרען העזה'דיג, עפּעס אַ בעהאַלטענע
נקמה האָט געקלונגען אין איהם.

— און איהר אַליין מערקט עס אפשר ניט! — האָט ער מיט
נצחון פערענדיגט.

— זעהט איהר... — האָט מיזשויעוו מיט צער אַרויסגערעדט
און אַ דריק געטהאָן מיט זיינע ברייטע אַקסלען. — ביי אַן אַנדערען
וואָלט איהר עס אפילו ניט בעמערקט, מיר קענט איהר עס ניט מוחל
זיין... איהר הערט מיך און טראַכט אודאי ביי זיך, אַז איך מאַך זיך
עס, אָדער ווייז אַ ווילדען קאַפּריז... אָדער שפּרינג פון דער הויט...
ווער משוגע פאַר וואָוילטאָג...

פאַדגורסקי איז ניט ווילענדיג צומישט געוואָרען און זיך צו־
לאַכט.

— איך וועל ניט לייקענען, אַביסעלע יאָ...

— נאָט אייך... — האָט מיזשויעוו טרויריג צוגעשאָקעלט מיט'ן

קאַפּ. — איהר ווילט עס ניט איינזעהן, אז איך בין אויף אן אמת צו־פרידען צו רעדען מיט אייך, ווייל מיר דוכט זיך, אז אייער בעציהונג צו מיר — א גוטע צי א שלעכטע — הענגט ניט אב פון מיינע מיליאָ־נען!..

— איך מיין עפּעס! — האָט פּאַדגורסקי א זאָג געטהאָן און געגעגען זיין ווילען איז עס ארויסגעקומען ביי איהם שוין צו נאַבעל.

אוןביידע האָבען געכאַפּט די פאלשקייט און ביידע זיינען אנט־שוויגען געוואָרען מיזשויעוו אנגערוקט און הילפּלאָז, פּאַדגורסקי פער־דראָסיג.

„א מין משוגענער!“ — האָט ער א טראַכט געטהאָן, אויפרע־גענדיג זיך ניט אויף זיך פאר דער פאלשקייט, נור אויף מיזשויעוו'ן.

אין אָפענעם פענסטער האָט זיך געזעהן דער טונקעלער, בעוועג־טער ים; פון ברעג האָבען זיך דערטראַגען אהער דומפּע קלעפּ פון פערדישע פיס און דאס שפּיעלען פון א ווייטען ארקעסטער. פּאַד־גורסקי האָט געפיהלט, אז מען מוז גיכער אנהויבען רעדען, אבער ער האָט אויפ'ן שטעל ניט געפונען וואָס. דאָס שווייגען האָט אנגע־האַלטען, און וואס ווייטער, איז אַלץ שווערער געוואָרען צו בענייען דאָס געשפּרעך. ווי עפּעס וואַלט זיך איבערגעריסען און עס איז געוואָרען אזוי שווער, ווי זיי וואַלטען אָהן שום זין און צוועק פערשווענדעט עפּעס, וואָס איז אזוי אויך ווייניג פאַ־ראַן אין דער נשמה. מיזשויעוו האָט שווער אבגעאָטעמט און גע־נומען אויסציהען זיינע ריעזיגע הענד, וואס ער האָט געהאַלטען די גאַנצע צייט צונויפגעלעגט אויפ'ן טישעל.

— נו, איך וועל געהן. — האָט ער ארויסגערעדט.

— וואוהין? זיצט נאָך א ווײַלע.

— ניין, דער קאָפּ טהוט מיר עפּעס וועה. צום ווידערזעהן!

פּאַדגורסקי האָט אוים ערגעניש בגנבה א דריק געטהאָן מיט די אַקסלען.

„טפו, טייוועל, א שווערער מענש!“ — האָט ער א טראַכט גע־טהאָן.

און אין דער מינוט האָט זיך איהם געוואָרפען אין די אויגען דאָס פערגעסענע פּאָרטמאָנע אויפ'ן טיש. פּאַדגורסקי האָט איהם געוואָלט א רוף טהאָן, נור עפּעס האָט איהם אָבגעהאַלטען.

מיזשויעוו איז ארוים אויפ'ן טראטואר און לאנגזאם זיך אוועקגעלאָזען צום גארטען צו.

עפעס האָט זיך איהם געבאַמבעלט אין קאָפּ און רוהען ניט געלאָזט: צו דער שווערער, אונגעלונגענער, נארישער געשפּרעך מיט א טונקעלער פּערזענליכקייט, צו עפּעס אן איילענדיגע בעוועגונג הינטער זיין רוקען, ווען ער איז ארוים פון רעסטאראן.

— וואָס אזוינס?

און פּלוצלינג האָט ער זיך דערמאָהנט, אז ער האָט פערגעסען דאָס פּארטמאנע. און איידער ער האָט נאָך א טראַכט געטהאָן, האָט ער שוין דערפיהלט, אז א מיאוסע זאַך איז געשעהן. אן אונקלאָהרער געדאנק איז ביי איהם געבארען געווארען און פאַר א מינוט איז ער שוין געווען גרייט אוועקצוגעהן. דערנאָך אבער האָט ער זיך געכאַפּט ביים געדאנק: „פּאדגורסקי האָט גע'גנב'עט!" און ער האָט זיך פערשעהמט פאַר דעם חשד. ער האָט זיך אומגעקעהרט און צוריק אריין אין רעסטאראן.

ער האָט זיך שיער ניט אנגעשלאָגען אן פּאדגורסקי'ן, און עס איז גענוג געווען איין בליק אויף איהם, אויף זיין לייכט צומישט און צוגלייך אויך חוצפּה'דיג פּנים, מיט פיינדליכע אויגען, גרייט צו פערטיידיגונג, און מיזשויעוו האָט מיט עקעל פערשטאַנען, אז דאָס איז אמת.

א מינוט האָבען זיי געקוקט איינער דעם אנדערן אין די אויגען, דערנאָך האָט מיזשויעוו שטאַמלענדיג ארויסגערעדט:

— איך האָב דאָ פערגעסען א פּארטמאנע.

פּאדגורסקי האָט א פינטעל געטהאָן מיט די אויגען, אויפגעווארפען מיט די ברעמען און איז דער גאנצער געווארען בעוועגונג, גרייט צו פליהען און צו זוכען.

— וואָס רעדט איהר?.. איך האָב ניט געזעהן. קעלנער!

— ניט נויטיג... — האָט מיזשויעוו שטיל אבגעוויזען.

— וואָס הייסט ניט נויטיג... שוין גאר נויטיג צו זוכען... — האָט פּאדגורסקי זיך גענומען ווארפען, ווי א געפאַנגענע חיה, וואָס איז גרייט צו בייסען זיך מיט די צייהן.

מיזשויעוו האָט איהם גלייך אריינגעקוקט אין די אויגען.

— פאַר מיר איז דאָך דאָס ניט וויכטיג... — האָט ער פּלאָנטערענדיג ארויסגערעדט.

איהם האט זיך פלוצלינג אזוי שטארק פערוואלט, פאדגורסקי זאל פערשטעהן, אז ער קען ניט אין כעס זיין פאר די פערדאמטע פאר הונדערטער און ער האט עס געזאגט אזוי דירעקט און איינפאך, ווי ער האט עס נור געקענט.

אבער פאדגורסקי'ר פנים איז געווארען נאך צובייזערט. ער האט אזש אויסגעשצירע'ט די ציינער.

— וואס מיינט איהר דערמיט? איך זאג אייך, אז איך האב עס ניט געזעהן!

מיזשויעוו האט קורץ איהם אין די אויגען אריינגעקוקט, קרום א שמייכעל געטהאן און פלוצלינג א מאך געטהאן מיט דער האנד און אוועק.

אכטעס קאפיטעל.

אז מיזשויעוו האט זיך צוריקגעקעהרט א היים, זיך געזעצט צום שרייב־טיש און האט אויס געוואוינהייט א שלעפ געטהאן צו זיך דעם פאק בריעף און טעלעגראמען, איז אריין מאריא סערגעיעוונא, א פרישע, א שיינענדע, ווי זי וואלט מיטגעבראכט מיט זיך א וואלקען בארג־לופט, דעם דופט פון בלומען און ים. און תיכף — אז דעם אנגעגרייטען שמייכעל אויף איהר פנים און דעם פער'גנב'עטען בליק פון איהרע בלישצענדע אויגען — האט מיזשויעוו דערשפירט, איידער זי האט נאך א ווארט ארויסגערעדט, אז זי בעהאלט וואס, בעהאלט און האט מורא, מיט יענער בעזונדערער מורא פון שעהנע פרויען, מיט יענעם פיינעם, שעלמיש־דורכזיכטיגען שפיעל פון שעהנ־קייט, שוואכקייט, הילפלאזיגקייט און ליגנערישקייט, וואס מאכט זיי אזוי אויפרעגענד, אזוי צוביבעריליך רעטזעלהאפט.

זי האט איהם הויך א רוף געטהאן, שוין צו לייכט און צו לוס־טיג צו איהם צוגעלאפען און ארויפגעלעגט איהרע ווארימע הענד אויף זיינע ברייטע אקסלען.

— א, דו ביזט שוין צוריק!... ליעבער, ווי איך האב געבענקט נאך דיר!

מיזשויעוו האט איהר אריינגעקוקט גלייך אין די אויגען, וואו עס האבען זיך געצונדען אזעלכע ביטרע פערפיהרערישע פונקען, און ער האט זיך אנגעכמורעט. טויזענד שטעכיגע, וועהטאגדיגע חשד'ען זיינען אויף אמאל געבארען געווארען אין איהם, און דאס הארץ האט גענומען קלאפען שווער און אונרוהיג.

— ווען דו ווייסט, ווי פרעהליך עס איז געווען !.. מיר זיינען גע־פאָהרען מיט דעם סימפעראָפּאָלער וועג, ווייט־ווייט !.. דעם גאַנצען וועג זיך נאַריש געמאַכט, געזונגען, געלאַכט, דערנאָך האָבען מיר עפּעס איבערגעכאַפּט אין גורזוף !

מיזשויעוו האָט אויפמערקזאַם און שטום געקוקט אויף איהר, און אונטער זיין שווערען בליק האָט איהר צאַרט פּנים'על זיך צורוי־מעלט, איהר טאַליע האָט זיך געבויגען ווי ביי א קעצעל און די פּינט־לען פון איהרע אויגען האָבען זיך געלויכטען מיט א פאַלשען, נאַרענ־דען ליכט.

— ניין, אויף אַן אמת... דו ביזט ניט בייז אויף מיר, טעאַדאָר, וואָס איך מאַך זיך אַזוי משוגע — האָט די רייצענדע פרוי איהם אַריינגעקוקט אין די אויגען. — איך האָב דיך אין גאַנצען פערגאַכ־לעסיגט !.. פאַרוואָס ביזטו מיט אונז ניט געפאָהרען ? אַזוי פרעהליך געווען !... אבער דאָך אַלץ ניט ווי מיט דיר !

זי האָט זיך א ציה געטהאָן צו איהם מיט איהר גאַנצען קעציש־בויגיגען קערפּער און איהם געוואָלט א קוש טהאָן. און ווי אומישנע איהם אָנגעריהרט מיט איהר שטייף־ווייכען בוזים.

מיזשויעוו האָט א צורייצטער זיך אָבגערוקט.

— העי, מערי, כיטרעווע ניט, איך בעט דיך ! — האָט ער אַרויסגערעדט ווי אין פערלעגענהייט.

— וואָס איז דער מעהר ? — האָט מאַריא סערגעיעוונא געמאַכט א פּאָר גרויסע, אויפריכטיגע אויגען. אבער נאָך דורכזיכטיגער, שטע־כיגער האָט אַרויסגעקוקט דער ציטעריגער ליגען פון א פרוי.

— איך זעה דאָך, אַז מיט דיר האָט עפּעס פּאַסירט, — האָט ער מיט מאַטערניש אַרויסגערעדט — טו, לייג זשע ניט... זאָג עס גלייך !... וועט בעסער זיין.

מאַריא סערגעיעוונא האָט זיך צולאַכט מיט א פאַלשען ציהענד־פערפיהרערישען געלעכטער און זיך צוגעטוליעט צו איהם מיט איהר גאַנצען קערפּער — מיט דער ברוסט, הענד, פיס און קיצעלדיגע האָאָר. זי האָט קענטיג געזוכט איהם איינצושטילען און צו פער־טויבען מיט איהר ריח, היציגקייט און ריהרעוודיגקייט.

און פון דער ליגנערישער לאַסקע איז מיזשויעוו אין גאַנצען דורכגענומען געוואָרען, ניט ווי געוועהנליך, מיט אויפרעגונג, נור מיט אַן אונערטרעגליכער פיזישער צורייצטקייט.

— לאז מיך אב, זאג איך דיר!... — האט ער גראב ארויסגע־שטעלט אן אקסעל אנטקעגען איהרע לאסקעס.

— א מאָרגער דו ביזט.. .וואס זשע ערגערסטו זיך! — האט מאריא סערגעיעוונא מיט ניט אויפריכטיגער איבערראשונג אנגעהויבען און כמעט איבער געוואלט איהם געפרובט ארומנעהמען. אבער מיזשויעוו האט איהר אבגעשטויסען און קענטיג איהר וועה געטהאן, ווארים איהר שעהן פנים'על האט אויף א רגע אנגענומען אזא רחמנות־דיג דערשראקענעם אויסדרוק — אויף מיין עהרענווארט...

— רעד זשע!... — האט ער פלוצלינג ווילד אויסגעשריען.

די יונגע פרוי איז פערציטערט געווארען, איז אבגעגאנגען און פון דערווייטענס אויסגעשטעלט אויף איהם איהרע דורכזיכטיגע און דאך ליגנערישע אויגען.

— אבער גאר נישט... אזוי א קלייניגקייט... איך האב עס אפילו דיר ניט געוואלט דערצעהלען.

א פראסט איז איהם דורכגעגאנגען אונטער די האאר. ער האט דערפיהלט, אז ווען זי זאגט עס איהם ניט גלייך אויפ'ן שטעל, וועט דער מוח ביי איהם אבגענומען ווערן פון רציחה און ער וועט אבטהאן עפעס שרעקליכעס.

און קענטיג, זי האט דאס דערפיהלט, ווארים זי איז פארזיכטיג צוגעגאנגען און ווי פרובירענדיג צוגעלעגט איהרע שפיצפינגער צו זיין הויכען איילענבויגען.

— זעהסטו... דו בייזער זיך ניט... עס איז ווירקליך גאר נישט פארגעקומען... אין גורזוף האבען מיר געגעסען אויף א באלקאן, ווייסט, איבער'ן ים... דארט איז מערקווירדיג שעהן...

זי האט געצווינגען די ווערטער און נאך אלץ פארזיכטיג געהאל־טען זיין איילענבויגען, און מיזשויעוו האט געפיהלט, ווי איהרע איי־דעלע פינגערלאך ציטערען שטילערהייד.

די זיכערהייט, אז עס האט געטראפען עפעס מיאוסעס און אז מען קען עס שוין ניט צוריקכאפען, איז געוואקסען אין זיין מוח מיט וואהנזיניגער קראפט.

— רייד! — האט ער אויסגעשריען אין א העפטיגען אויסברוך פון כעס און וועהטאג, און זיין קול האט אבגעהילכט איבער'ן גאנצען הויז.

מאריא סערגעיעוונא האט ווי א פאל געטהאן צוריק און

איהרע אויגען זיינען געוואָרען אַזעלכע רונדע, ווי ביי אַ דערשראָ־קענער קאַץ.

— זעהסטו!... — האָט זי איילענדיג גענומען מורמלען, גע־שלונגען די ווערטער און פון דאַרט זיך ניט געריהרט: — איך האָב דאַרט אנגעטראָפען וואַסיאַ'ן... מיין מאַן... געבעטען איך זאָל צו איהם אריינקומען זיך דורכריידען מיט איהם... וואָס איך האָב ניט געדאַרפט? — האָט זי פּלוצלינג אַ פרעג געטהאָן און עס איז קענטיג געוועזן, אַז זי ווייס אַליין, אַז זי האָט עס ניט געדאַרפט און לייגט מיט איהר פראַגע.

מיזשויעוו האָט געשוויגען און געאָטהעמט מיט אַן אונרוהיגען אָטעם.

מאַריאַ סערגעיעוונאַ האָט זיך פאַרזיכטיג צוגערוקט צו איהם און ווידער זיך צוגעריהרט צו זיין האַנד.

— דו ביזט אין כעס? — האָט זי אַ פרעג געטהאָן אין זעלבען טאָן, וואָס האָט עדות געזאָגט, אַז זי זעהט אַליין, אַז ער ברענט פאַר כעס, נור זי מאַכט זיך נאַאיוו און ניט פערשטעהענדיג.

מיזשויעוו איז פּלוצלינג ווילד אויפגעשפּרונגען און איהר אָב־געשליידערט פון זיך. מאַריאַ סערגעיעוונאַ איז שיער ניט אומגעפאַלען איבער דער קרעסלע, נור זי האָט זיך אויסגעדרעהט, ווי אַ פאַלענדע קעצעל, און זיך איינגעקלאַמערט אין לעהן.

— ביזטו... — האָט זי ארויסגעמורמעלט מיט טויט־בלייכע ליפּען.

— זאָג מיר אָקאָרשט, — האָט מיזשויעוו אנגעהויבען מיט אַ דראָהענדען דומפּען קול און געקוקט אויף איהר מיט קאַלטען האַס: — און דו רעכענסט, אַז איך האָב ניט וואָס אין כעס צו זיין?... טו וואָס זשע לייגסטו!

— אָבער וואָס זשע האָב איך אַזוינס געטהאָן? — האָט מאַריאַ סערגעיעוונאַ אַ מורמעל געטהאָן שוין אין אַן אויפריכטיג הילפלאָ־זען טאָן.

— וואָס?.. אָט דאָס... — איז מיזשויעוו אנטשוויגען געוואָרען זוכענדיג דאָס וואָרט און מיט וועהטאָג האָט ער געפיהלט, אַז ער וועט דאָס נויטיגע וואָרט ניט געפינען און זאָגען עפּעס אַנדערש — אָט דאָס. איינס פון די ביידע: אָדער זיי זיך אָפען מודה, אַז איך בין

פאר דיר גארנישט, אז דו ביזט געגאנגען צו מיר פאר א מעטרעסע און... אדער...

מיזשויעוו האט זיך אליין איבערגעריסען. עס האט איהם פלוצלינג אנגענומען א רחמנות אויף זיך אליין: ער האט אזוי ליעב געהאט די פרוי, אויפגעאפפערט פאר איהר דעם נאהענטסטען מענשען, אבגעטהאן א שמוציגע, געמיינע זאך, גענארט, געליגט אין דער האפנונג, אז דערפאר וועט זי כאטש זיין צו איהם נאהענט. צוליעב אט די אפט זיך איבער'חזר'נדע צונויפטרעפונגען מיט איהר מאן האבען זיך שוין אבגעשפיעלט צווישען זיי אזעלכע פיינליכע, ערנידריגענדע אייפערזוכטס סצענען; ער האט זיך איינמאל אפילו אנגעטהאן א כוח און זיך מודה געווען פאר איהר, אז איהם מאטערט דער געדאנק, טאמער איז זי אוועק מיט איהם בלויז צוליעב געלד... און פלוצלינג האט ער איצט דערזעהן, אז עס איז טאקע אזוי... זי האט איהם קיינמאל ניט ליעב געהאט, ליעבט נאך עד היום יענעם, און איז גרייט יענעם גיך ווידער אבצוגעבען, און ליינט און נארט איהם, דעם שוטה, בלויז פאר שרעק. ער האט זיך דערזעהן אזא לעבערליכען, נארישען, קלענליכען.

— אזוינס וועט ניט טהאן די לעצטע גאסען־פרוי!... — אט די ווערטער האט ער אויסגעשריען אין אן אויסברוך פון ווילדע, גראבע רייד, און א בעדערפניש, שטארקער פון איהם, האט איהם אנגעכאפט, איהר א זעץ טהאן, אבטהאן א רשעות, ערנידריגען איהר ביז צום לעצטען גראד, ווייזען איהר, אז אויב זי איז שוין געגאנגען צו איהם צוליעב געלד, איז זי טאקע זיין אייגענטום, א פערקויפטע, מיט וועלכער ער קען טהאן, וואס ער וויל.

און ערשט ווען ער האט דערזעהן אין איהרע אויגען דעם הילפלאזען שרעק פון אן אונטערטהעניגער שקלאפין, איז איהם געווארען אזוי פיינליך און מיאוס אויפ'ן הארצען, אז ער האט זיך שווער אראבגעלאזען צום טיש, פערווארפען די הענד און זיך אנגעכאפט פאר דעם קאפ, אום ניט צו זעהן און ניט צו טראכטען.

דאס שווייגען האט אנגעהאלטען עטליכע מינוט. מיזשויעוו איז אלץ געזעסען, און זיין גרויסער קאפ, וואס איז אזוי אהנמעכטיג געלעגען אין זיינע הענד, האט אויסגעקוקט אזוי קלענליך־הילפלאז.

מאריא סערגעיעווגא איז לאנג געשטאנען אויף איין ארט און מיט מורא געקוקט אויף איהם. דערנאך האבען איהרע אויגען ווייך

און ריהרענד אויפגעלוויכטען מיט מילדען פרויען־מיטלייד. זי האָט שטיל זיך א ריהר געטהאַן, פארזיכטיג צוגעגאנגען, זיך אָבגעשטעלט און מיזשויעוו האָט דערהערט דאָס אונרוהיגע אבגעהאקטע קלאַפּען פון איהר הארצען.

איהרע צארטע, ווארימע פינגער האָבען לייכט — לייכט ווי אַן אָטעם בעריהרט זיינע האָאָר.

נ י י נ ט ע ס ק פּ י ט ע ל.

אזעלכע סצענען האָבען זיך שוין אבגעשפּיעלט ניט איינמאָל און האָבען זיך איבערגע'חזר'ט אַלץ אָפטער און אָפטער, און אַלץ העפ־טיגער, דראהענדער זיינען זיי געווארען. יעדע נייע סצענע איז גע־ווען עקעלהאפטער, זינלאָזער פון דער פריהעריגער. מאריא סער־געיעוונא האָט זיי זיך ניט געקענט ערקלערען: אמאָל פלעגט איהר מי־זשויעוו פארקומען ווי משוגע און אמאָל אין ביטערער חרטה האָט זי זיך בעשולדיגט אין אַלע מעגליכע פערברעכענס, בעת אין רוהיגען צושטאנד האָט זי בשום אופן ניט געקענט איינזעהן עפּעס א שולד פון איהר זייט. זי האָט געזעהן אז אויף זיי רוקט זיך אן אונפערמיידליכער אונגליק, אבער ווי זי בעווארענען געגען דעם דראהענדען וויסטען שרעק האָט זי ניט געוואוסט, און זי האָט אָהנמעכטיג, קלעגליך זיך געקוואלען.

און שרעקליכער פאר אַלץ איז געווען די פעראכטונג צו זיך און דער שמוץ, וואָס אזעלכע עקעלהאפטע סצענעס פלעגען לאָזען נאָך זיך. זיי האָבען זיי ערנידריגט און אבהענגיג געמאכט פון די ארומי־גע, אפילו פון דער דינערשאפט. פון אַלע זייטען האָבען געקוקט אוי־גען און זיך צוגעהערט אויערן פון נייגיעריגע פרעמדע מענשען, ווע־מען עס איז אַלץ איינס, צי זיי ליידען אדער זיי מאכען זיך פּשוט משוגע, אבי זיי, די פרעמדע, האָבען אַן אינטערעסאנטע אומזיסטע פאַרשטעלונג. עס איז זיי אויסגעקומען איינצוהאלטען די שטימען, שנעל בעהאלטען די פיינליכע טרעהרען, צוגעבען די אויסגעקרימטע פאר וועהטאָג פּנים'ער א זיסע מינע און פיהלען זיך אומגליקליכער פון לעצטען לאַקיי.

די לעצטע צייט פלעגען אזעלכע סצענעס אנדערש זיך ניט ענ־דיגען, סיידען מיט א היסטעריקע, מיט פאַלשטענדיגער ערשעפּונג. ווי די גאנצע שעהנקייט, איידעלקייט און אינטעליגענץ וואָלטען פון זיי זיך אבגעטהאָן; האלב־וואהנזיניג ווארפען זיי זיך אין ווילדען

וואוט, און ווייסען שוין אליין ניט, נאך וואס און וואס זיי שרייען איינס צום אנדערן, טראכטען נור וועגען דעם וואס גיפטיגער א שטאך צו טהאן און צו בעליידיגען.

ציטענווייז פלעגט זיי אנכאפען א פערצווייפלונג און פלעגען ווינשען אבי וואס פאר א סוף, אבי א סוף. עס האט זיך געדוכט, אז אט איז שוין דער לעצטער קריעג און נאכדעם וועט אלץ זיין געענדיגט. נור אין לעצטען מאמענט, ווען דער וועהטאג און דער וואוט פלעגען דערגרייכען די העכסטע מדרגה, פלעגט עס מיט אמאל טהאן א פאל אראב, די נערוועז פלעגען נאכלאזען, פלעגט זיך אנהויבען א סדרה טרעהרען, הנחות און פלוצלינג א קרענקליכע, אומגעריכטע אויפרעגונג, וואס פלעגט זיי ווארפען איינס צום אנדערען אין אן אנפאל פון ברענענדער תאוה. דערנאך פלעגט זיי אזוי קלאר ווערן די אונזיניגקייט פון דער גאנצער קריגעריי און אלץ פלעגט זיך ענדיגען מיט האפנונגסלאזער, בייסענדער חרטה.

— מיר זיינען משוגענע ביידע! — פלעגט מאריא סערגעיעווּנא א זאג טהאן אין פערצווייפלונג, פלעגט זיך צוואויינען און זיך צודריקען צו מיזשויעוו'ן, ווי זוכענדיג שוץ ביי איהם, און ער האט געליטען שטום און געזעהן פאר זיך א שווארצען אונפערמיידליכען אבגרונד.

און אזוי איז אויך אריבער די ווילדע סצענע פון היינט.

ווען מאריא סערגעיעוונא, א פערמאטערטע, שמאכטענדע, ברענענדע, מיט א נאסען פנים פון טרעהרען אין די טיעף-טונקעלע אויגען, איז געלעגען נעבען איהם און דער אונבעפרידיגטער, קרענקליך-פערשארפטער וואונש האט זיי געצויגען איינס צום אנדערן, האט זי זיך מודה געווען פאר איהם שטיל און אפענהערציג:

— איך ווייס, אז צוליעב דיין רוהע האב איך עס ניט געדארפט טהאן... אבער ווי קען דאס דיר איינפאלען? איך האב פשוט מיטלייד געהאט מיט איהם: ער האט אויסגעזעהן אזוי אומגליקליך, קראנק... נאך אלעמען, בין איך דאך די שולדיגע געגען איהם!...

און מיזשויעוו'ן, צו דערפאר ווייל זיין מוח איז מיד געווען, צו ווייל ער האט זיך אויסגעלייטערט נאך'ן שטורם, מיזשויעוו'ן האט זיך ווירקליך אויסגעוויזען, אז עס איז אזוי פראסט און נאטירליך:

„געוויס, זי איז שולדיג געגען איהם... און נאך אלעמען, האט זי איהם דאך פארט אמאל ליעב געהאט...“

און אַלע חשד'ען זיינען איהם פאָרגעקומען אַזוי אונזיניג, אַזוי אונבעגרינדעט — אַבשיילִיכע קאַפּריזען פון זיין פאַנטאַזיע.

— פערגיב מיר... איך בין אויף אַן אמת משוגע... — האָט מי־זשוויעוו געדעדט מיט אַ פערוועהטאָגטען קול, — פון רחמנות, ליעבע, חרטה און פעראַכטונג צו זיך — און ער האָט בעשאָטען מיט קושען איהר נאַס הייס פּנים'ל.

און איהר האָט זיך שוין געדוכט, אַז אַלץ איז געענדיגט, אַז איצט וועלען זיי זיך אַלץ קלאָר מאַכען און ער וועט אַליין איינזעהן, ווי זינלאָז זיין חשד איז; פון מאָרגענדיגען טאָג וועט אַלץ אַוועק אַזוי גליקליך, ווי קיינמאָל פריהער. און זי האָט זיך געאיילט אַרויסצו־רעדען:

— איך ווייס, אַז דו טראַכסט, אַז איך האָב דיך ניט ליעב געהאַט און אַז איך בין אויסען געוועזען דיין געלד... איך ווייס, אַז דו האָסט אַ רעכט אַזוי צו דענקען.. איך בין אַ פּוסטער, מיאוסער מענש, אָבער דאָס איז פּאָרט ניט אַזוי: איך ליעב דיך מעהר ווי מיין לע־בען!... דו ביזט מיר אַלע מאָל געפעלען, לאַנג שוין... ביזט... אַזאַ גרויסער, שטאַרקער, פיהלענדער!

אין צימער איז פינסטער געווען, און מאַריאַ סערגעיעוונאַ'ס פּנים האָט אַבגעשלאָגען מיט בלייכקייט אויפ'ן שוואַרצען קישעלע פון דער סאָפאַ... די אויגען האָבען אויסגעזעהן אַזעלכע גרויסע, ווי אַבגרונדען. און איהר קול'כעל האָט געקלונגען אַזוי צערטליך, ציטער־דיג אַבגעהאַקט, ווי ביי אַ בעליידיגטען קינד.

— מיר איז געווען געפעלען, וואָס דו ביזט בעוואוסט פון דיין קראַפט און וואָס אַלע אונטערוואַרפען זיך דיר. געוויס, עס איז מיר געווען אַנגענעהם, וואָס דו קענסט אויף מיר אַ שאָט טהאָן אַזוי פיעל געלד, אַז איך בין דאָס די גאַנצע ניט ווערטה... נור ווייניג רייכע מענשען האָבען זיך דאָרט אַרומגעדרעהט!... ווען איך וויל נור... אָבער דו ביזט געווען גרעסער, שטאַרקער פון אַלעמען!... מיר, פרויען, שעצען אין מאַנספערשוין קראַפט און מאַכט...

מיזשוויעוו האָט איהר געקושט מיט צערטליכע און מילדע טרעה־רען, און איהם איז אַזוי גוט, וואַרים געווען פון איהרע שטילע, פער־ליעבטע ווערטער. זי האָט געשעפּטשעט מיט אַזאַ איילענדיגער אויפ־ריכטיגקייט, זי איז געווען אַזאַ הייסע, פאָלגזאַמע, ליידענשאַפטלי־כע! און ער האָט זיך געפיהלט אַזוי שטאַלץ מיט זיין קראַפט, מיט

דעם בעוואוסטזיין, אז זי ליעבט איהם און גיט זיך איהם אָב ווי א ליכ־טיגער זון, וואָס העכערעס פון איהם איז גאָר פאַר איהר ניטאָ.

— איך נארישע וואָס איך בין, קען דאָס גאר ניט איבערגעבען מיט ווערטער — האָט מאריא סערגעיעוונא שטיל, שטיל געשעפּטשעט — איך האָב געפיהרט אזא לאנגווייליגען לעבען, איין טאָג אויף׳ן צווייטען עהנליך... עס האָט זיך געדוכט, אז אלץ איז שוין געענדיגט. אז אין דער צוקונפט וועט שוין גאר נישט זיין... האסטו ארייגע־טראגען עטוואס בלענדענדעס, שטארקעס, איך בין אזש פון זינען אראָב פאר גליק! געטרוימט וועגען דיר, דיר נאָכגעלאָפען, ווי א מייד־דעלע...

— אָבער ניט איך האָב דאָס ארייגגעבראכט... — האָט מי־זשויעוו געפּארשט מיט אומבעוואוסטען חשד, און זיין קול האָט לייכט א ציטער געטהאָן פאר שרעק.

— ניין — דו! דו... אזוי ווי דו ביזט... א גרויסער, א שטאר־קער, א מעכטיגער, ווי א קייזער!... אבער דאָס איז ניט דער עיקר; ווען דו וואָלסט אפילו ארים געווען, וואָלט איך אלץ איינס זיך דיר אָבגעגעבען... דו ביזט מיין אלץ! — האָט מאריא סערגעיעוונא היציג זיך געשפּארט מיט איהם און אזוי קינדערש, שעהמעדיג און אונפערשעהמט זיך געדריקט צו איהם מיט איהר גאנצען לייב.

זי האָט נאָך ווייטער געשעפּטשעט און זיך פונאנדערגעעפענט אונטער זיין לאסקע ווי א בלום, און אלץ נישטיגער, אונבעגרייפליכער זיינען מיזשויעוו׳ן איצט פארגעקומען זיינע פריהערדיגע געדאנקען און מאטערנישען.

„איך בין פשוט א ווילדער אייגענזיניגער עקשן!“ — האָט ער געטראַכט.

און איהם האָט זיך געוואָלט, זי זאָל ווייטער ריידען, צושטריי־ען זיינע געדאנקען, זיך שפּארען און אויפּווייזען איהם.

— אָבער, פאָרט... דיין מאן איז געווען אי קליגער, אי בע־גאבטער פון מיר... וואָס, אין גרונד גענומען, שטעל איך מיט זיך פאָר?

ער האָט געפּאָרשט מיט אן איינגעהאלטענעם קול און געזוכט צו בעהאלטען זיין כונה און אליין זיך געשראָקען פאר דעם פּער־הער, ווי ער וואָלט זיך געגליטשט איבער אן אבגרונד. און מיט א פערגעהענדען הארצען האָט ער איהר געזוכט איבערצושפּארען, און

ווידער אמאָל דערמאָהנט איהר דעם מאַן און אויפגעוויזען איהר, אז יענער איז געווען בעסער פון איהם.

— פאר וואס זשע האָסטו מיך ליעב געקריגען? ניט דערפאַר דאָך, וואָס איך בין געזונד ווי אַן אָקס! — האָט ער אומישנע זיך ערנידריגט און ער האָט זיך דער גאַנצער אָנגעשטריינגט אין ערוואַרטונג, זי זאָל קומען מיט איהרע ליעבע אבלייקענונגען, ליידענשאַפטליכע, אויפמונטערנדע רייד.

מאריא סערגעיעוונא האָט זיך שרעקליך בעליידיגט. איהר גאַנצער קערפער האָט פראטעסטירט, ווי מען וואָלט אַן איהם אויסגעטהאַנענעם, א הוילען פלוצלונג ארויסגעוואָרפען אויף דער גאַס. און זי האָט גענומען פערזיכערן, אז דאָס איז ניט דאָס, ניט דאָס.

— טו וואָס זשע?

זי האָט ניט גלייך געענטפערט, ניט געפינענדיג ניט די נויטיגע ווערטער און ניט די נויטיגע געפיהלען. עס איז פינסטער געווען, און ער האָט ניט געזעהן דעם אויסדרוק פון איהרע אויגען. מיזשויעוו האָט געוואַרט און מיט גרויל געפיהלט, אז אין דער פינסטערער טיעפעניש פון זיין נשמה ווערט געבאָרען און קריכט שוין ארום א גליטשיגער, שרעקליכער חשד.

דאַן האָט זי גענומען בעווייזען, אז ער איז א קליגער, בעסער, אריגינעלער. זי האָט גערעדט מיט ברען, איילענדיג און אויפרעגענדיג זיך, און ער האָט איהר רק צוריקגעענטפערט מיט א פאלשען, אימהדיגען קול, אז איהר מאַן איז א מערקווירדיגער, פראכטפולער מענש. ער האָט איהם געמאָהלען מיט גרויזאמער אויפריכטיגקייט, געקוואַלען און ערנידריגט זיך אליין, און פאר מאריא סערגעיעוונא איז בולט אויפגעשטאַנען א בעקאַנטע געשטאַלט — די ביז איצט נאָך אומבעוואוסט־ליעבע געשטאַלט פון א גוטען, שעהנעם, צערטליכען מענשען, אזא אָריגינעלען און פיהלענדען, ווי קיינער ניט. אין ערגיץ ווייט האָבען זיך אָבגערופען ערינערונגען פון אַן איבערגעלעבטען גליק, פון די ערשטע לאַסקעס, און צוזאַמען מיט זיי האָבען זיך אויפגעוועקט פיינע, קוים מערקליכע שפּורען פון א טיעפען אומעט. זי האָט זיך דערשראָקען און גענומען זיך שפּאַרען, אבער אזוי מאָדנע, ווי זי וואָלט זיך געשפּאַרט ניט מיט מיזשויעוו'ן, נור מיט עפּעס אין זיך אליין. און מיזשויעוו'ס קרענקליך אָנגעשטרענגטער אויער האָט געכאַפּט אָט דעם מאָדנעם בייקלאַנג פון איהר פערענדערטען קול.

און זיינע שעפּטשענדע ליפּען זיינען ווי פּערגליווערט געוואָרען פון א בשורה וועגען א נאָהענטען אומגליק: ער האָט זיך שוין געשפּאַרט טרוקענער, קאַלטער, מיט אן אונפערשטענדליכער בייזער עקשנות.
און פּלוצלינג האָט מאַריא סערגעיעוונא מיט שווידער בעמערקט, אז זי וויס ניט וואָס צו זאָגען, ווי צו דערווייזען, פאר וואָס זשע האָט זי מיזשוויעוו'ן ליעב געקריגען, אויב זי קען דאָס ניט לייקענען, אז איהר מאַן איז געוועזן אן אונגעוועהנליכער, ליעבער, מערקווירדיגער מענש.
און דורך דעם ליידענשאַפטליכען מורמעל, דורך די ליעבעס ווערטער און פערזיכערונגען, האָט זיך אונבעמערקט דורכגעשטעקט עפּעס העסליכעס, אומגעריכט גרויליגעס, ווי א נאַכט־פערזעהעניש, ווי א ליצנות'דיג געזיכט מיט הערנער, וואָס ווייזט זיך אין די ווילדסטע חלומות פון א צורודערטען מוח.
עס איז אויף אמאָל, אָהן ווערטער קלאָר געוואָרען, אז זי ליעבט און זי האָט נאָך ביז איצט ניט פערגעסען איהר מאַן, אז זי איז טאַקע פערבאַפּט געוואָרען פון דורשט נאָך א ניי לעבען, א לעבען אין גלאַנץ און פרעהליכקייט, אז עס איז טאַקע אמת דאָס, וואָס זי לייקענט אזוי האַרטנעקיג און, ווי עס שיינט, אזוי אויפריכטיג.
און ווען מאַריא סערגעיעוונא האָט זיך דעררעדט דערצו, האָט זי זיך אויף אמאָל פערלאָרען, זיך אבגעלאָזען און אונבעהאָלפען אנט־שוויגען געוואָרען, כאָטש זי האָט מיט גרויל גע'טענה'ט צו זיך, אז יעדע סעקונדע פון איהר שווייגען ברייננגט אונגליק פאַר איהר. מי־זשוויעוו האָט געוואַרט און ווי פריהער געדריקט אויף איהר ווייכער ברוסט מיט זיין שווערען אקסעל און ניט אראָבגענומען זיין פּוס פון איהרע וואַרימע רונדע פּיסלאך. זיינע אויגען האָבען שאַרף פאַר זיך אין חושך געקוקט און ווי ער וואָלט דאָרט געזעהן אזויגס, וואָס האָט זיין מוח פערגליווערט אין אימה'דיגער ערוואַרטונג. אן אייז קעלט האָט געגומען בלאָזען פון אינעווייניג און זיי אבטיילען איינס פון אנדערן און אויף אייביג. זי האָט נאָך געפּרובט עפּעס זאָגען, אבער זי האָט ניט געקענט און זי האָט זיך פּלוצלינג אהנמעכטיג זיך צור־וויינט.
— וואָס זשע פּייניגסטו מיך!... איך וויס גאָר נישט... גאָר־נישט...
מיזשוויעוו האָט געשוויגען און שווער געעטעמט און געפּיהלט.

אַז זיין גאַנצער קערפּער, זיין האַרץ און זיין געהירן זינקען אין לייַ־
דיגען חושך אריין.

מאַריאַ סערגעיעוונאַ איז אַנטשוויגען געוואָרען און זיך צוכליַ־
פּעט. ער האָט געשוויגען און עפּעס געוואַרט. און זי אַ וויינענדיגע
האָט ציטעריג אויפגעהויבען איהרע אויגען צו איהם, און פּלוצלינג
האָט אַ הילכיגער פּראַסק מיט שרעקליכען צאָרן זיך אַראָבגעלאָזען
אויף איהר פּנים.

— אַי! — האָט מאַריאַ סערגעיעוונאַ אויסגעשריען און פּאַר
וועהטאָג און גרויל אויף אַ רגע ווי דעם זינען פערלאָרען.

— דו גאַרנישט איינע!... — האָט מיזשויעוו הייזעריג אַרויס־
גערעדט. אַ גרויסער, אַ שווערער, איין שטיק מיט דער פינסטערניס,
איז ער אַריבערגעקראָכען איבער איהר, אויסגעמידען אַנצוריהרען
איהר וואַרימען אונבעוועגליכען קערפּער און האַסטיג, אַלע ווײַלע זיך
אַנשטויסענדיג אָן אַ שטיק מעבעל, איז ער אַרויס פון צימער.

— אַ סוף! — האָט אַ דומפּער קול אַרויסגערעדט אין איהם.

ער האָט זיך אָבגעשטעלט אין מיטען קאַבינעט און זיך פער־
גלאָצט אין דער פינסטערניס אַריין. דאָרט, פון הינטען, האָט דאָס
אַנגעשפּאַנטע געהער געכאַפּט עפּעס קלאַנגען, אָבער עס איז געווען
שטיל, ווי אַלץ וואָלט אָבגעשטאָרבען. ער האָט מורא געהאַט זיך אַ
ריהר צו טהאָן אפילו מיט אַ פינגער, און עס האָט זיך געדוכט, אַז
טאָמער טהוט ער זיך אַ ריהר, עקט זיך דאָס חיות אין איהם. זיין
גאַנץ וועזען איז ווי אָבגעטונקט געווען אין איבערנאַטירליכען וועה־
טאָג. שרעקליכע שאַנדע, די טיעפּסטע איינזאַמקייט, אַ האַרץ־רייַ־
סענדער, בלוט־פערגליווערנדער רחמנות צו זיך און צו איהר האָבען
זיך אויסגעמישט אין ווילדען שפּיעל מיט אַ קאַלטער, בייזער הנאה,
פּונקט ווי ער וואָלט סוף כל סוף גענומען נקמה אָן עמיצען, אויף
צו להכעיס פערניכטעט זיך אַליין.

— אַ סוף! — האָט מיזשויעוו איבערגע׳חזר׳ט מיט אַ משונה־
דיגען שמייכעל.

ער האָט געוואָלט אָבשטעלען דעם זינלאָזען שמייכעל, נור ער
איז אַלץ ברייטער געוואָרען, געוואַקסען, געצופּט און געריסען, און ער
האָט שוין איינהאַלטען ניט געקענט זיינע שפּרינגענדע קיין־באַקען, און
פּלוצלינג האָט דאָס גאַנצע פּנים זיינס זיך צוקרימט אין שרעקליכע,
וואַהנזיניגע קרעמפּען.

צעהנטעס קאפיטעל.

עס איז געוועזן א ווינטיגער טאג, און דער ים, שארף בלוי פון דער ווייטעז און העל גרין פון דער נאהענט, איז געוועזן בעדעקט מיט ווייסינקע גרייזעלאך. עס האט זיך געדוכט, אז דער ים בעוועגט זיך ניט, נור דרעהט זיך אויף אן ארט. דאס אויג האט וועה געטהאן פון דעם בונטען געמיש פון קאלירען „ שאטענס, זונען־שיין, די בלישצענדע טואלעטען פון די בעגלייטענדע דאמען, די שווארצע שיף־וואנט און דאס גראהע שטריק־ווערק. דער ווינט האט אלץ פול געמאכט מיט ווילד־יאגענדער בעוועגונג, און דערפאר האט די וועלט אויסגעזעהן אונגעהייער גרויס, און די מענשען און דאס בונטע שטעדטעל הינטער'ן האפען אזעלכע ברעקלאך, ממש ווי שפיעל־צייג.

מען האט לאנג געווארט אויף דעם אבגאנג פון שיף, און מי־זשויעוו'ן און מאריא סערגעיעווּנא איז געוועזן שווער און אומעטיג און אונהיימליך.

די הויבמאשין האט קרעכצענדיג ארונטערגעלאזען שווערע קאס־טענס אין לאסטרוים, און געריפעט אין די אויערן. איבער'ן בריקעל, אויפ'ן שיף־דעק און אויף דער דאמבע האט אונגעדולדיג זיך בעוועגט א בונטער עולם, צווישען וועלכען עס האבען זיך געווארפען אין די אויגען אהן א שיער דאמען. פון ברעג האט מען געשריען צום שיף־דעק און פון שיף־דעק צום ברעג, מען האט זיך איבערגעווארפען מיט בלומען, וואס דער שניידענדער ווינט האט אוועקגעטראגען ווייט אין ים אריין. די דאמען האבען צוגעהאלטען די ראנדען פון זייערע היט; די קליידער האבען געפלאטערט, ענג ארומגעכאפט די קניה, אונפערשעהמט בעצייכענט די ווייכע ליניען פון די פיס, און אלץ האט בעקומען אזא אונגעדולדיגען, צייטוויילינגען כאראקטער. און גלייכצייטיג האט זיך געדוכט, אז דער דאמפער וועט זיך קיינמאל פון ארט ניט ריהרען, קיינמאל וועט מען ניט פארטיג ווערען מיט דעם לא־דען פון די קאסטענס. קאסטענס, קאסטענס אהן א סוף. פון צייט צו צייט פלעגט דער דאמפער עפנען זיין האלז און אויפהויבען א ווילדען געוואלד, א מעכטיג געבריל, און פערשטיקען אלע קלאנגען, און זיין שרייענדער קול פלעגט זיך פערנעהמ-ן אלץ העכער און העכער. אזש די אויערן פלעגען נעהמען וועה טהאן, און אז עס פלעגט שוין

ווערן גאר אונערטרעגליך, פלעגט ער פּלוצלינג אברייסען, קורץ א בליפּע טהאָן און אנשטומט ווערן. עס פלעגט ווערן אזוי משונה שטיל, נור דער אוועקפליהענדער ווידערקול פלעגט נאָך לאנג זיך לאָזען הערען אין די בערג. דערנאָך פלעגט ווידער אויסברעכען דער טומעלדיגער, איילענדיגער געשפּרעך און ווידער האָט געריפּעט און גע־קרעכצט די אומגעלומפּערטע הויב־מאַשין.

מיזשויעוו איז געשטאנען אויפ'ן דעק און א דריקענדע, שרעק־ליכע שווערעניש האָט איהם געקוועלט. ער האָט געפיהלט, אז מאריא סערגעיעוונא קוקט אויף איהם און מיט א ווינקעל אויג געזעהן איהרע טונקעלע, כלומרשט רוהיגע און שמייכלענדע אויגען, בעצויגען מיט דורכזיכטיגע טרעהרען.

זי האָט גאר נישט גערעדט. דער בעשלוס איז נאָך נעכטען אָנגענו־מען געוועז, און נאָך דעם שווערען, מאַטערנדען געשפּרעך איז שוין גאר ניט געוועז צו ריידען.

— נו, איז וואס... געענדיגט, געענדיגט — האָט מאריא סערגע־יעוונא גע'טענה'ט צו זיך אליין, נור איהר האנד אין ווייסען האנד־שוה האָט ארומגעטאנצט גלאט אזוי איבער דעם בלענענדען קופּער פון דעם פּארענץ. בלויז נאָך אָט דער אונאויפהערליכער, העפטיגער בעוועגונג פון איהר האנד האָט מיזשויעוו פערשטאנען, ווי זי פיהלט און טראכט, ווי אונענדליך עס נאָגט איהר קליין הערצעל. עס האָט פּיינליך געריסען דאס הארץ אויף איהר און עס האָט זיך געפיהלט אן אונענדליכע שולד. אבער עס איז געוועזן פּוסט אויף דער נשמה, און עס איז אונמעגליך געוועזן זיך פארצושטעלען אן אומקעהר צו דער פערגאנגענהייט, צו א צוזאמענלעבען, צו לאַסקעס און געגענזיי־טיגער אינטימיטעט. עפּעס האָט געפּלאצט, א תהום האָט זיך גע־עפענט צווישען זיי, און עס האָט זיך איצט געוואלט נור איינס: ניט ציהען מעהר! וואס גיכער!

„וואָס איז, זי וועט אויסקומען אהן מיר אויך, — האָט מיזשוי־עוו געטראכט און געקוקט מיט אן אונבעוועגליכען בליק אין בונטען עולם. — וועט פיהרען דאָזעלביגע יום־טוב'דיגע פרעהליכע לעבען, עס וועט איהר קיין זאך ניט פעהלען, אויסער פרעהליכקייט“.

איהם האָט זיך פארגעשטעלט, אז זי קען נאָך געפינען אן אנ־דער מאנסביל, וועמען זי זאָל ליעב קריגען אזוי ווי איהם, וועלכער אבער וועט איהר ליעבען שוין אויף אן אמת און אויף שטענדיג, מיט

דאנקבארקייט, מיט ריהרענדער אכטונג. אבער דאָס פּנים פון אַט דעם נייעם האָט ער זיך בשום אופן ניט געקענט פאָרשטעלען, אנ־שטאט דעם איז איהם געקראכען אין קאָפּ אריין פארכאמענקא׳ס קייַ־לעכדיג פּנים, מיט די שווארצע וואנצעס, אדער די אראָבהענגענדע ליפּען פון דעם בערזען־ספּעקולאנט.

— און דאָס איז גאנץ מעגליך... — האָט מיזשויעוו זיך גע־טראכט: — זי האָט געהאט א ריינע ליעבע, אן אויפריכטיגע, האָט זי עס אויסגעביטען אויף מיר, ווייל איך האָב איהר געגעבען נייע איינדריקע, געעפענט פאר איהר א מעגליכקייט פון א זאָרגלאָזען, לוס־טיגען לעבען. איצט איז איהר שוין שווער אומצוקעהרען זיך צו דעם אמאָליגען לעבען... מען מוז ווייטער אנגעהן... און זי וועט זיך לוס־טיג מאכען, אין לאכען, און זיך פוצען און זיך אָבגעבען, ווי דער קאפּריז וועט איהר אויסטראגען... ביז דאָס לעבען וועט אבבלייכען און זיך אויסבלאָזען.. א שאד!... אבער איך בין אליין שולדיג... פער־פאלען... און איך וועל לעבען, ווי איך האָב געלעבט... נודנע, לאנג־וויילג, איינזאם! פּוסט!

דער מעשענער האלז איז ווידער ארויס מיט א קלאנג. די לופט איז אויפגעטרייסעלט געווארען, דער שיף־דעק האָט אויפגעציטערט, און א מינוט האָט זיך געדוכט, אז אויך דער הימעל און דער ים זייַ־נען פערציטערט געווארען פון אַט דעם אונמענשליכען קול, וואָס די בערג האָבען אויפגעכאפּט און צוטראגען. אויפ׳ן דעק איז געוואָרען אַ געשריי און א גערודער. מען האָט גענומען פּאַכען מיט די טיכ־לאך.

מאריא סערגעיעוונא איז בלייך געווארען, איהרע טונקעלע אויגען האָבען שוין ניט בעהאלטען זייער אויסדרוק, זיי האָבען געקוקט אונטערטהעניג, פערבענקט. מיזשויעוו׳ן האָט א דריק געטהאָן ביים הארצען. אין דער מינוט האָבען זיי ביידע דערפיהלט א האָפנונגסלאָזע נאגענדע צערטליכקייט.

מען האָט ניט געמערקט דעם מאָמענט, ווען דאָס שיף האָט זיך געריהרט פון אָרט, נור דער גרינער מוטנער פּאס צווישען דער נאסער וואנד פון דער דאמבע און שווארצען בויך פון שיף האָט פּלוצלינג גע־נומען זיך אויסברייטען און וואקסען.

מיזשויעוו איז געשטאנען אויפ׳ן דעק און לאנג געקוקט, זוכענ־דיג מיט די אויגען צווישען דעם עולם בעגלייטער מאריא סערגעיעוו־

נאָ'ם קליינע, ליכטיגע פיגור. אַט גערט זי, געשטופּט און געשטויסען פון ווינד. דאָס שיף איז געשוואומען, און צווישען איהם און ברעג האָבען זיך שוין גענומען גרייזלען און שוימען פרייע וועלכעלאך. דער וואסער־מויער, וואָס שפּארט אב דעם האפען, איז אַלץ קלענער און קלענער געווארען, אבער מיזשויעוו האָט נאָך לאנג געזעהן אויף איהם נאָכגעהענדיג נאָכ'ן שיף א העלע פרויען פיגור, און דער העלזונינער ווינט האָט געפלאטערט מיט איהר העל קלייד.

עס איז שוין ניט געווען צו זעהן דעם אויסדרוק פון איהר געזיכט, צי זי געהט, צי זי שטעהט... בלויז א קליין ליכטיג פלעק, צוגעקלעפּט צום לאנגען גראהען וואסער־מויער, צווישען ווינט, לויפענדע כוואליעס און ווייסען שוים, אראבגעשפּריצט פון זייערע רוקענס.

אַלץ קלענער און קלענער. און ווען דאָס שטעדטעל, און דער וואסער־מויער און דאָס פּיצעלע פרויען־געשטאלט האָבען זיך צונויפגעגאָסען אין איין שפּיעלענדען לופט־בילד פון ווייטע זוניגע ברעגען, האָט א שארפער וועהטאָג דורכגעלעכערט מיזשויעוו'ס הארץ, און ער האָט זיך דערפיהלט איינער אליין אויף דער גאנצער וועלט.

עס האָט זיך אבגעריסען א שטיק לעבען און פערשוואונדען אין דער בלויער ווייט. אין פאראויס האָט שטורמיש זיך געהויבען און געפאלען א ליידיגער ים און געוויקעלט זיינע קאלטע ווינטיגע שטרעקען.

— נו, מילא... — האָט מיזשויעוו א טראכט געטהאָן. — אפשר צום גוטען... ווי עס איז וועלען מיר דורכלעבען...

דאָס שיף האָט געבלישצעט מיט בונטער פרעהליכקייט. א מאסע פרויען, אין רייכע קליידער, אין בלימען, האָבען איהם צוגעגעבען אַן אויסגעפּוצטע, יום־טוב'דיגען אויסזעהן, און ווען דאָרט ביים נאָז פון שיף האָט מאדנע הויך אויפגעשפּיעלט אַן ארקעסטער, איז שוין גאָר עהנליך געווארען צו א לוסטרייזע, צו א שפּאציער אויפ'ן ים. די פּאסאזשירען האָבען זיך איינגעטיילט אין גרופּען, צווישען די פרויען האָט זיך בעוויזען דער פראנטעוואטער קאפּיטאן אין א שנעע ווייסען קיטעל, מיט א פּנים פון אַן אלטען „ים־וואלף“. עס האָבען זיך דערהערט שפּאסען, וויצען, געלעכטערס און קוויטשערייען פון פרויען, און הינטער'ן שיף האָט זיך דער ים געשוימט און געשוואומען צוריק, אין דער פערשווינדענער ווייטקייט אריין.

פון דער זייט זיינען געשוואומען אין בלויען נעבעל גרינע ברע־

גען און ראזעווע בערג. אויף'ן פעלז, הויך איבער'ן ים, האָט זיך בעוויזען א ווייסער קלויסטער און לאנג, לאנג געשוועבט אין דער לופטען, ווי א וואסער שוואלב, ביז וואנען ער איז ניט געווארען איינס מיט דעם בלויען צוים. דער ים האָט זיך גדרעהט און בעוועגט, די ווייסע כוואליעס זיינען געפאלען און זיך ווידער געהויבען.

מיזשויעוו איז אונערמידליך געגאנגען הין און צוריק איבער'ן דעק, בעגלייט די שווימענדע ברעגען און געטראכט א פערקלעמ־טער, האפנונגסלאזער טאָן האָט זיך דין געקלאָגט אין דער נשמה.

— וואו פאָהרען? צו וואס?... — האָט ער געטראכט, און עס זיינען איהם גלייכגילטיג געווען דער ברעג, די זון און דער ים, וועל־כען ער האָט שוין אזוי פיעל מאָל געזעהן, אי דאָ, אי ביי די ברעגען פון איטאליען, אי ארום עגיפטען, און וועלכער האָט איהם שוין גאר ניט געהאט צו דערצעהלען וועגען דער הארציגער שעהנקייט פון דער נא־טור, וואס ריהרט, מאכט ווייך דעם מענשענס הארץ און דעם מענשען מאכט זי מונטער און פריי, ווי דעם פויגעל אין א ווארימען זוניגען טאָג.

בלויז געהערט האָט ער, ווי די וואסער שוואלבען, וואס האבען דאס שיף בעגלייט, האבען געשריען מיט א געבראכענעם, משונה'דיי־גען קול.

עלעפטעס קאפיטעל.

אין מיטען פון א בארעצימער, אויסגעפלאסטערט מיט ווייסע און גראהע קאכליעס, אין וועלכע דאס עלעקטרישע ליכט האָט זיך אבגעשלאגען אין טויזענדער בלישצענדע שפליטערס, איז געשטאנען מאריא סערגעיעוונא, און א קאמער־מיידעל, מיט שטארקע, אדער־דיגע האנד, האָט איהר איינגעריבען מיט א פייכטען שוואם. דער נא־קעטער, נאסער קערפער האָט געשימערט געגען ליכט, און מאריא סערגעיעוונאס דינע, שלאנקע פיגור האָט דא לאנגזאם זיך געבויי־גען, דאָ זיך אויסגעגלייכט אונטער די געשיקטע הענד פון דעם קאָ־מערמיידעל. די אבגערונדעטע בריסטען האבען געציטערט און גע־פלאטערט; דאס שטאלצע קעפעל, מיט די שווער אראבהענגענדע צעפ, האָט זיך געהויבען און אראבגעלאזען, און עס האָט זיך געדוכט, אז די נאקעטע פרוי שמאכט אין זיסער פיזישער אונגעדולד.

אין דער אמת'ן אבער איז דאס קליינע צונויפגעדריקטע הער־

צעל אָנגעגאָסען געווען מיט אזוי פיעל ביטערנים, אומעט, איז אזוי פיינליך צורודערט געווען, אז דער יונגער פרוי האָט זיך געדוכט, אז אָט, אָט געהט זי אויס.

— אפשר, קאַלט, מאדאם? — האָט די קאמער־מיידעל גע־פרעגט, ווען זי האָט געמערקט, אז מאריא סערגעוויענא׳ס איינגעבוי־גענע אקסלען באַפען ציטערן.

— וואָס? — האָט מאריא סערגעיעווּנא דערשראָקען איבער־געפרעגט און האָט א קוק געטהאָן אויף דאָס מיידעל מיט א פער־קלעמטען בליק.

— דאָס וואסער איז ניט קאלט? — האָט דאָס מיידעל ווידער־האָלט איהר פראגע.

— ניין... עס מאכט ניט.

דאָס מיידעל האָט איינגעטונקט דעם שוואם אין ווארים וואַ־סער און ווידער א גלייכגילטיגע, א פערטיעפטע אין איהרע אייגענע געדאנקען, האָט זי געשיקט געגומען איינרייבען דער מאדאם דעם רוקען.

מאריא סערגעיעווּנא האָט זיך געקוואָלען אונטער איהרע הענד; עס איז געווען אזוי פיינליך צו שטעהען א נאקעטע און זיך וואַ־שען, בעת דאָס הארץ ווערט צוריסען אין שטיקער. עס האָט זיך געוואָלט בלייבען אליין, די גאנצע וועלט זאָל פערשווינדען, און אליין זיך איינגראבען אין קישען מיט׳ן פנים אראָב. ליגען און פערגעהן אויף אייביג, אום גארנישט צו זעהן, צו הערען און צו פיהלען.

אבער די דרעסירטע שטייפע קאמער־מיידעל, וועלכע האָט נור געדיענט ביי אריסטאָקראטען און פאָר וועלכער מאריא סערגעיעווּנא האָט אביסעל מורא געהאט,—אלע שטילע אָרימע מענשען האָבען מורא פאַר אריסטאָקראטישער דיענערשאפט — אָט די קאמער־מיידעל איז היינט די גאנצע צייט נעבען איהר און פון סאמע אין דער פריה לויערט זי אויף איהר. מיט איהר קאלט־נייגיעריגע, אפשר גאר האַ־סענדע אויגען. מען האָט געדארפט בעהאלטען, וואָס איז נעכטען פאָר־געקומען, אום די דיענערשאפט זאָל זיך ניט כאפען, אז זי איז פער־לאָזען, אז זי איז ניט מעהר ווי א מעטרעסע געווען, אז מען האָט איהר אויסגעפּאטשט, ווי די סאמע לעצטע, ערנידריגט און אוועק־געוואָרפען.

פון דעם סאמע מאָמענט, וואָס זיי איז קלאָר געוואָרען, נאָך א

שווערען, האפנונגסלאָזען געשפּרעך, אז זייערע בעציהונגען זיינען אבגעבראָכען אויף שטענדיג, און מיזשויעוו איז אוועק, האָט מאַריא סערגעיעווגא אָנגעשטרענגט אַלע איהרע כוחות, קיינער זאָל זיך ניט אנשטויסען, וואס צווישען זיי איז פארגעקומען. אויפ'ן שיף האָט זי זיך געמיהט צו זיין פרעהליך און צו שמייכלען; ווען זי איז געפאהרען א היים, מיט אַן אונענדליך פערוועהטאָגטען הארצען, האָט זי אבּגעטונג געגעבען, אז איהר בענעהמונג מיט'ן לאָקיי זאָל זיין גענוג בעפעהלעריש; אין דער היים האָט זי זיך געצוואונגען צו טהאָן אַלץ. ווי אַלע טאָג, און זי האָט זיך געפיהלט פאר א שקלאפין ביי אָט די קאַלטע געדונגענע מענשען, וועמען זי איז גאר ניט אָנגענאנגען.

און ווען די קאמער־מיידעל האָט איהר עהרפורכטיג געמעלדעט, אז די וואנע איז פארטיג, איז זי געהארכזאם געגאנגען, זיך אויסגעטהאָן און א נאַקעטע, אַן אונגליקליכע, האָט זי זיך איבערגעגעבען צו אַ פרעמדער פרוי, זאָל יענע טהאָן מיט איהר, וואָס זי וויל.

און ווען דאָס וואַרימקייט און ליכט, דאָס ווייכע וויסער און פארפּימירטע לופט האָבען געלאָסצעט איהר לייב, איז ביי דער קליינער נאקעטער פרוי דאָס הארץ אויסגעגאנגען פאר וועהטאָג. אונטער דעם געצערטעלטען לייב האָט געקוואַלען אַ שווער געפיהל פון איינזאמקייט, איינזאמקייט אָהן אַ ברעג, און איהר האָט זיך געדוכט, אז עמיצער מאַכט דאָ חוזק פון איהר.

— גענוג, קלאָודיא, שוין גוט... — האָט זי קוים ארויסגערעדט, ווען זי האָט שוין געפיהלט, אז נאָך א ווייל און זי פאלט אוועק.

— און דער שפּריץ, מאַדאַם? — האָט דאָס קאמער־מיידעל העפליך זיך ערקונדיגט, און ניט געוואַרט אויף אַן ענטפער, איז זי צוגעגאנגען צום עמאלירטען קראַהן און א פּרוב געטהאָן דאָס וואַרימע וואַסער, וואָס האָט א גאָס געטהאָן פון אויבען.

און מאַריא סערגעיעווגא איז אוועק אונטער'ן שפּריץ און קוים זיך איינגעהאלטען פון וויינען. דאָס הארץ האָט איהר שיער ניט געפּלאצט.

און ווען דאָס מיידעל האָט ענדליך ארויסגעוואָרפען אויף איהר אַ טרוקענעם ווייכען קאַפאָט און מאַריא סערגעיעווגא איז געבליבען אַליין אין שלאָף־צימער, איז זי מיט פערבראכענע הענד אריינגעפאַלען אין קישען.

די לאַנג בעהאַלטענע טרעהרען האָבען זיך א גאָס געטהאָן אין א הייסען שטראָם, און זי האָט זיך צוואָויינט שטיל און הילפלאָז, ווי א קינד.

איהר גאַנץ לעבען איז פאַר איהר פאַרבייגעגאַנגען, די אַלע ליידען פון אמאָל, און די טונקעלע צוקונפט, און די גרויזאַמע ענטויר־שונג און דער שווידערליכער טעות, וואָס מען קען שוין אויף אייביג ניט פערריכטען.

קיינער האָט ניט געזעהן דעם ווילדען אונזין: א פרעכטיגע יונ־גע פרוי, איינזאַם צווישען א וועלט מיט מענשען, וואָס דאָס צונויפ־קומען מיט איהר וואָלט זיי געקענט שאַפען די העלסטע פרייד, דעם גרעסטען געניס. נור שארף געפיהלט דעם דאָזיגען אונזין האָט איהר אייגענע נשמה, איינגעשלאָסען אין אַזאַ פרעכטיגען לייב. אבער מיט ווערטער האָט זי ניט געקענט אויסדריקען דאָס, וואָס האָט איהר אינערליך געפלאָגט.

זייט איהר לעבען האָט אָנגענומען אַן אַנדער ווענדונג, איז די פריהעריגע מאַריא סערגעיעוונא, די פרוי פון א גוטען, שטילען און פריינדליכען מענשען, די פרוי מיט א קליינער, איינפאַכער, אבער זוניגער וועלט איז פערשוואונדען, און איהר אָרט האָט פערנומען אַן אונרוהיג רייצענדע פרוי, איינגעטונקט אין שפּיצען, זייד, בריליאַנ־טען, קאָמפאָרט און בעקוועמליכקייט — זייט יעמאָלט האָט מאַריא סערגעיעוונא קיינמאָל ניט געטראַכט וועגען איהר פריהעריגען לעבען. דאָס איז געוועזען עפּעס אַזוינס ליכטיגעס, ליעבעס, אַז דערמאָהנען דאָס, וואָס איז אוועק, האָט זי ניט געקענט אָהן ליידען, און ליידען האָט זי מעהר ניט געטאָרט, ווארים דאָס וואָלט אוועקגענומען די לעצ־טע בערעכטיגונג פון איהר טהאָט.

א שווערע דראַמאַ האָט דורכגעמאַכט דער פערלאָזענער מאַן, וועלכער איז איהר אמאָל אַזוי אונענדליך ליעב געוועזן, אין דער לעצ־טער מינוט האָט ער דורך וואָהנזיניגע טרעהרען כסדר גע'טענה'ט:

„מאַמע, מאַמעלע! שוין זשע וועסטו פערלאָזען דיין אינגעלע?

וואָס וועל איך טהאָן אָהן דיר? אין איהר האָט זיך אָבגעשפּיעלט א קאַמף, וואָס זי האָט בשום אופן ניט געקענט בענעהמען. ווי זי וואָלט געמאַטערט געוואָרען פון א וויסטען חלום. דאָס האַרץ האָט געריסען אויף דעם וויינענדען, דערוואַקסענעם, מענשען, וועלכער האָט אַזוי הילפלאָז און אַזוי נוצלאָז גע'חזר'ט אַלץ די נאַאיווע ווערטער, וואָס

פלעגען נאך גאר ניט לאנג איהר ריהרען ביז טרעהרען. ווען ער האט איהר א זאג געטהאן, זיך שטיקענדיג פון טרעהרען: „וואס וועל איך אנהויבען צו טהאן אהן דיר?" האט זי זיך פלוצלינג דערמאהנט, אז פריהער האט זי זיך איהם ניט געקענט פארשטעלען אהן איהרע לאסקעס און אהן איהרע זארג. עס האט זיך איהר פארגעשטעלט זיין איינזאמקייט, זיין בענקשאפט, וואס די שווערע בעליידיגונג וועט פער'סם'ען אין ווארצעל, זיין פערוואגעלטקייט און ארימקייט, בעת זי וועט זיך באדען אין לוקסוס, פרייד און גליק, און אויף א רגע איז איהר פארגעקומען, אז דאס, וואס זי קלייבט זיך צו טהאן, איז ווילדער אונזין.

זי האט שוין גענומען קושען און האלזען איהר מאן, אויסוויי־שען זיינע פייכטע ליעבע אויגען, אנגעצונדען פון ליידען און טרעה־רען. דאס הארץ האט זיך געשפאלטען צווישען דער נייער העלער, פינקלענדער ליעבע, וואס האט צוגעזאגט אזוי פיעל ניט פערזוכטען גליק, אזוי פיעל וואונדערליכע שעהנקייט, און דעם אונענדליכען מיט־לייד און צערטליכקייט צו דעם הילפלאזען מענשען, וועלכער האט זיך געבעטען און געקלאגט, ווי א קינד, ווען מען פערלאזט עס.

זי האט געפיהלט, אז זי פערליערט די כוחות, אז ער פער־שווינדט און פערגעהט דער טרוים וועגען א ניי און גלענצענד לע־בען, אז עס וועלקט די לעגענדע, וואס האט אויפגעבליהט אין איהר נשמה. האט זי אום זיך צו רעטען, אום ניט צו פערגעסען אן דעם אלץ און בלייבען, האט זי צונויפגעדריקט איהר הארץ, עס פערהאר־טעוועט מיט אזא אכזריות, אז איהר אליין האט אבגעשוידערט פון איהר. און די לעצטע האפנונג פון דעם פערלאזענעם מאן איז אויסגע־רונען אין פערצווייפעלטע טרעהרען; ער האט גערופען און געוויינט: און זיך אנגעשלאגען אן איהר אונפערשטענדליכע אכזריות מיט אזא וועהטאג, וואס מען קען עס קיינמאל ניט פערגעסען און מוחל זיין.

און אט האט צום לעצטען מאל א שווינדעל געטהאן פאר איהרע אויגען דאס בעקאנטע בילד: א צימערל, א לאמפ, א בעט, אויף וועל־כען זי האט איבערגעלעבט דעם גליקליכסטען מאמענט פון איהר לעבען, די עטודען, פאר וועלכע זי פלעגט פאזירען שטונדען־וויוז, אין דער האפנונג, אז דער געליעבטער און ליעבער מאן וועט ענדליך זיך דאך דערשלאגען צו זיעג און רוהם. די עטודען, וואס זיינען אמאל געווען א טייל פון איהם און פון איהר נשמה, האבען איהר א שניט

געטהאָן איבער'ן הארצען מיט אונאויסשפּרעכליכען וועהטאָג. עס איז געוועזען עפּעס אוננאַטירליך גרויזאַמעס אין איהר אוועקגעהן, אבער זי האָט צום לעצטען מאָל צונויפגענומען איהר הארץ און איז אוועק. און ער האָט שוין ניט געוויינט, ניט גערופען, נור זיך געשטיקט און מיט קלאַמערנדע הענד זיך אנגעכאַפּט אן איהר אָן אַלט מאַנטעלע, פּונקט ווי ער וואָלט מורא געהאַט, אז אויך דאָס — דאָס לעצטע וועט מען פון איהם אוועקנעהמען. און אָט דאָס האַלטען זיך זיינס אן מאַנטעלע איז געוועזען אַזוי הארצרייסענד, אז די ערינערונג וועגען דעם איז ניט געוועזען שווער, אָדער פּיינליך, נור ממש שוידערליך, ווי די ערינערונג וועגען א בלוט-טהאַט.

און אום ניט צו דערמאָהנען, ניט צו טראַכטען וועגען דעם גרויל פון דער לעצטער מינוט, האָט מאַריא סערגעיעוונא זיך ווירקליך אריינגעטהאָן מיט לייב און לעבען אין ווילד-פּרעכטיגען, לייכטזיני־גען און פער'שיכור'נדען לעבענסטאַנץ.

ביסלעכווייז האָט זי פערגעסען, געוואָרען פרעהליך און מונטער, אריין אין געשמאַק פון לוקסוס און זיך צוגעוועהנט צו איהם. טעאַ־טערע, ניצצא, בעלער, טואַלעטען, די גלענצענדע געזעלשאַפט פון בע־ריהמטע מענער — אַלץ, אַלץ האָט זיך פאַרבייגעטראַגען פאַר איהר, ווי אין א חלום, און זי האָט שוין גענומען גלויבען, אז זי איז גליקליך.

נור ווען ניט ווען, ווען מאַריא סערגעיעוונא פלעגט בלייבען אליין און פלעגט ניט זעהן און הערען דאָס ארומיגע, פלעגט זי אין שטילער וועהמוט, ארויסרופען א מטושטשע, טרויעריגע געשטאַלט: ערגיץ ווייט, אונבעקאַנט וואו, וועלגערט זיך אן איינזאַמער, פון אַלעמען פער־לאָזטער מענש.

— וואָס איז מיט איהם? וואָס טהוט ער? — פלעגט זי טראַכטען, און עס פלעגט איהר פערנעהמען ביים הארצען, און זי פלעגט זיך פערשעהמען און זי איז געגאַנגען צוריק צו מענשען, געפאָהרען ערגיץ וואו, געלאַכט און קאָקעטירט.

אָבער אָט איז דער שימערנדער גלאַנץ אראָב, ווי א שטויב, און עס האָט זיך ארויסגעשטעלט א הוילע, שרעקליכע פּוסטקייט.

זי האָט זיך פערלאָרען, דער קאָפּ האָט איהר גענומען שווינדלען, וואו זאָל זי געהן, וואָס זאָל זי טהאָן, צו וואָס זיך צו טולען — אַלץ איז פערשוואונדען, געבליבען איז א פערלאָזטע מעטרעסע, א פרוי אָהן

א נאַמען און אַהן אכטונג. זי האָט שוין קיין מענשליך פּנים... זי איז א זאך געוואָרען, א שמאַטע, וואָס מען וואַרפט עס ארוים אויף דער גאַס.

און מיט קאַלטען שרעק האָט זי געפיהלט, אז קיין אומקעהר איז ניטאָ, אז זי קען שוין ניט לעבען, ווי זי האָט אמאָל געלעבט... זי איז ארויף אויף דעם גאָלד־בעשטויבטען וועג און זי מוז געהן ווייטער... וואוהין?

— דאָס איז די שטראף, די שטראף! — האָט מאַריא סערגעיעווי־נא אונבעוואוסט גע'טענה'ט צו זיך אליין.

אויפ'ן טישעל נעבען בעט איז געלעגען דאָס געלד, וואָס מיזשוי־עוו האָט איהר געלאָזען, און זי האָט געקוקט אויף דעם מיט גרויל און ווי א צוגעדריקטע חיה זיך געקלאַמערט מיט צונויפגעדריקטע פינגער אין קישען.

צוועלפטעס קאַפּיטעל.

מיזשויעוו איז אַנגעקומען קיין מאסקווא אין א רעגענדיגען טאָג. עס איז שוין געווען כמעט פולער הערבסט. ווי נור ער איז ארוים פון וואָקזאַל, האָט איהם דורכגענומען א קאַלטע איבעלדיגע פייכט־קייט.

דער אספאַלט אויפ'ן וואָקזאַל־פּלאַץ האָט געגלאַנצט ווי אַן אזע־רע, אין וועלכער עס זיינען געשוואומען די נאַסע פוהרמאַנעס און געבראַזעט די דורכגעווייקטע פוסגעהער. פון ווייטען הינטער דער פאַרהאַנג פון רעגען האָבען זיך פערנעבעלט געטונקעלט אונענדליכע דעכער, די קירכען־קופּעלס און די מוטנע פלעקען פון די פערגעלטע בולווארען.

עס איז געווען אזוי מאָדנע אומעטיג פון דעם געדאַנק, אז דאָ איז שוין לאַנג, — היינט און נעכטען און אייערנעכטען און פאַר א רייהע מיט טעג — קיין זון ניט געווען, קיין בלויער הימעל, קיין פרעהליכע בלומען. עס האָט זיך געדוכט, אז אָט די אלע פייכטע איילענדיגע מענשען איז שרעקליך נמאס דאָס לעבען, און זיי לעבען נור דערפאַר, ווייל זיי האָבען שוין לאַנג זיך מיאש געווען פון אלץ, און עס אהרט זיי שוין ניט דער רעגען און די קעלט, און עס האָט זיך געדוכט, אז ווען מען זאָל זיי זאָגען, אז ערגעץ ווייט לייכט א העלע זון, און דער הימעל חנ'דעלט זיך אין בלוי, און גרינע גראָז לאַכט, וואָלטען זיי ניט געגלויבט, אז אזא גליקליך איז מעגליך, און זיי וואָלטען ווייטער זיך

אוועקגעלאָזט לויפּען איבער זייערע שפּריצענדיגע קאַלטע בלאָטעס.

אָבער מיזשויעוו האָט וועגען דעם ניט פיעל געטראַכט, ער איז שוין צו אַלץ געוועהנט געוועזן, עס האָט איהם שוין ניט געפרעהט ניט דער גאָלדענער פריהלינג און ניט געאַהרט דער גרויער הערבסט.

ער האָט קיינעם ניט געלאָזט וויסען וועגען זיין קומען, און קיינער האָט איהם ניט בעגעגענט, ער האָט געדונגען א פוהרמאַן און ציטערנדיג פאַר קעלט און נעץ איז ער געפאָהרען א היים. דערזעהן נאָך פון דערווייטענס די זילבער - גרויע געביידע, מיט איהר משונה'דיגער גרויס און איהר משונה'דיגען דעקאַנטישען סטיל. איבער דער גאַנצער ברייט פון הויז איז געהאָנגען א ריעזיגע שילד די „ברידער מיזשויעוו". ביי די טויערן, וואָס זיי האָבען אויסגעזעהן, ווי דער אריינגאַנג אין א הויהל, איז זיך געגאַנגען מיט זיין אַלטען שטייגער א קאָבעדיג, טומעלדיג לעבען. דורכגעווייקטע פוהרמאַנעס האָבען געפּאַקט געלע קאַסטענס אויף וועגענער, געדעקטע מיט שטרוי, און כסדר זיינען אָנגעקומען שוואַרצע פוהרען און פערבייזטע, הונגעריגע קללות פלעגען פון צייט צו צייט בלייבען הענגען אין דער פייכטער לופט. און אינעווייניג, אין די קאַמערן, אַזעלכע גרויסע און קאַלטע, ווי די גאַס, און אבגעטיילט פון איהר מיט קלאַפּטער-שויבען, האָבען טרוקענליך געבלישצעט גרינע עלעקטרישע פייערלאַך און אונבעוועגליכע געבויגענע קעפּ האָבען מעכאַניש געקנאַקט מיט די ביינדלאַך אויף רעכען-ברעטלאַך.

— אַלץ ווי געוועזן... — האָט מיזשויעוו א טראַכט געטהאָן אקוראַט ווי ער וואָלט זיך געריכט אויף עפּעס נייעס. ער האָט אראָבגענומען דעם מאַנטעל און האָט זיך געלאָזט געהן דורך דעם קאַנטאָר, און ווי אָנגעשטעקט מיט דער טרוקענער געשעפטס-לופט, האָט זיין פּנים אָנגענומען א גדלות'דיג-קאַלטען אויסדרוק, ווי ער וואָלט גאָר נישט געזעהן ארום זיך.

די מענשען, וואָס זיינען געזעסען ביי די קאַנטאָר-טישלאַך, צוגעפּוצטע, צוגעקעמטע, ווי שיהלער אין א קלאַס — פלעגען זיך א כאַפּ טהאָן און זיך פערנייגען הינטער זיין רוקען. און מיזשויעוו האָט זיי צוגעשאָקעלט מיט'ן קאָפּ. פיעלע פון זיי האָט ער גאָר נישט געקענט אָדער ניט געדענקט. בלויז דער פערוואַלטער, א פליכעוואַטער אַלטיטשקער, מיט א פּנים פון א צוריבענעם רובעלדיגעם בילעט, אָדער

פון א הייליגען אויף די גראשענדיגע בילדלאך, האט געוואגט איהם צו בעגריסען.

— ווילקאמען, פעדאר איוואנאוויטש !... דער ברודער איז אין קאבינעט, שוין לאנג ווי ער ריכט זיך אויף אייך. ווי איז די רייזע געוועזן ?

מיזשויעוו האט א שמייכעל געטהאן: אויך מיר א רייזע — פון מאסקווע קיין קרים און צוריק. אבער ער האט זיך באלד געכאפט, אז דעם אלטען וואס איז זיין לעבען לאנג אבגעווען אין קאנטאר, מוז אזא רייזע אויך פארקומען ווי עפעס לעגענדארישעס.

— אזוי זיך.. א דאנק... — האט מיזשויעוו פריינדליך, קאלט אבגעענטפערט און צו איהם אויסגעשטרעקט די האנד ניט אבשטעלענדיג זיך.

זיין ברודער, סטעפאן איוואניטש מיזשויעוו, איז געזעסען איינגעהויקערט ביי א גרויסען טיש, ווי א קבר און געשריבען, און מיט דער לינקער האנד געשארט די ביינדלאך אויף א שווערען רעכענברעט. דאס בלייך־בלויע ליכט פון פענסטער האט געשימערט אויף זיין ברייטען נאקעטען שארבען. דאס גאנצע צימער — גרויס, לאנגווייליג שווער — האט אויסגעקוקט ווי אן אונגעהייער קרעדיט־ און דעבעט בוך, וואס צווישען איהרע בלעטער האט זיך קוים קוים געריהרט א מענש. ביים ברודערס אריינגאנג האט ער אויפגעהויבען דעם קאפ, און דאס ערשטע, וואס מיזשויעוו האט דערזעהן, איז געווען זיין קאלטער אונצופריעדענער בליק. און עס האט איהם אזוי מאדנע אונאנגענעהם א שטאך געטהאן, וואס אט וויים ער נאך ניט, ווער און צו וואס איז געקומען, און בעגעגענט ער איהם שוין מיט א פיינדליכען, געשעפטסמעסיגען בליק. אבער באלד האט סטעפאן איוואניטש איהם דערקענט און פערקרימט די ליפען אין א קארגען, מידען שמייכעל.

— אה, געקומען, ענדליך ! — און ער האט זיך אויפגעשטעלט. די ברידער האבען זיך צוקושט.

סטעפאן איוואניטש איז געווען פונקט אזוי גרויס און שווער ווי זיין ברודער, נור דאס פנים איז ביי איהם געווען געל, אונגעזונד. אונטער די אויגען זיינען אראבגעהאנגען צוקראכענע קישעלאך. און דער קול איז בלייך געווען, ווי ביי א טויט מידען.

— ס'פרעהט מיך, וואס דו ביזט געקומען... — האט סטעפאן אנגעהויבען, זיי האבען זיך געזעצט איינער קעגען אנדערן מיט ציגארען

אין מויל. — און צוליעב פיעלע אורזאכען: ערשטענס, זיך פער־ביינקט; צווייטענס, ביזטו נויטיג געווען, ווייל אויף דער פאבריק איז זעהר ניט גוט, און, דריטענס, א פערזענליכער עסק... אבער וועגען דעם שפּעטער! — האָט סטעפאַן איוואַניטש אבגעווענדעט זיין בליק און ווידער האָבען זיינע ליפּע זיך פערקרימט ווי מיט א שמייכעל.

— ווייסט דאָך שוין, מסתמא, פון די צייטונגען, אז די פאבריק שטעהט שוין די צווייטע וואָך? און די פאָדערונגען זייערע זיינען דיר, מסתמא, אויך בעקאַנט?

— יא, בעקאַנט.. — האָט מיזשויעוו קורץ געענטפערט.

— און?...

סטעפאַן איוואַניטש האָט אויפגעהויבען אויף איהם קאַלטע פאַר־שענדע אויגען, און מיזשויעוו האָט ניט ווילענדיג א טראַכט געטהאָן, אז דאָס איז ניט א ברידער, נור א קאָמפּאַניאָן. עס האָט זיך איהם ניט געוואָלט ריידען זאכען, וועגען וועלכע איז שוין גערעדט געוואָרען צווישען זיי אָהן שום נוצען און פערשטענדניס. סטעפאַן איוואַנאָוויטש האָט געוואַרט און מיזשויעוו האָט מיט מאַטערניש ארויסגערעדט:

— איז וואָס? איך געפין, אז זיי זיינען אין פיעלע הינזיכטען גערעכט.

און ניט ווילענדיג האָט מיזשויעוו אבגעקעהרט זיין בליק, ווייל ער האָט דערפיהלט, אז דער ברודער האָט זיך פיינדליך אָנגעגורט געגען איהם. יענער האָט לאַנג געשוויגען, ווי ער וואָלט פון פערדרוס אפילו ריידען ניט געוואָלט, נור ער נויט זיך.

— יא? אויסגעצייכענט... אבער זאָג, איך בעט דיך, האסטו א בעגריף וועגען דעם, אז ביי דער איצטיגער לאַגע אויפ'ן מארק זיינען זייערע פאָדערונגען פאַר אונז א רואינע?

— ניט וועגען דעם איז די רעדע — האָט מיזשויעוו מיט מאַטער־ניש ארויסגערעדט. — איך אָנערקען, אז די פאָדערונגען זיינען גע־רעכטע; צו זיי לייגען זיך פאַר אונז צו ניט, וועגען דעם רעד איך ניט.

— א, — האָט סטעפאַן איוואַניטש טרוקען זיך אבגערופען, — איך מיין אבער, אז וועגען דעם דאַרף מען צוערשט קלערען.

מיזשויעוו האָט אבגעזיפצט, ווי א שווערקייט, וואָס האָט איהם שוין לאַנג דערעסען אויף טויט, וואָלט זיך אראבגעלאָזען אויף איהם,

אבער ער האָט זיך איינגעהאַלטען און זיך געמיהט צו ריידען אין אַ נאַכגיביגען טאָן:

— יאָ, נאַטירליך... דוכט זיך מיר אָבער, אַז די פראַגע וועגען גע־רעכטיגקייט איז ניט קיין איבעריגע. איינס פון די ביידע: אָדער די פאָדע־רונגען זיינען אונגערעכט, איז עס דאמאָלס אַ פראַגע פון קאַמף, אָדער גערעכט, דאַן דאַרף מען זיי בעפרידיגען.

ער האָט ניט געוואָלט ארויסרופען אַ קריעג, אבער רעדענדיג האָט ער דערפיהלט אַן אַלט בעקאַנטע צורייצטקייט. ער האָט געזעהן, ווי אַלע מאָל, אַז דער ברודער הערט ניט אַ טייל פון זיינע ווערטער, און דאָס וואָס איהם, מיזשויעוו'ן, רעגט אויף, גליטשט זיך פאַרביי פאַר זיין ברודערס אויערן, ווי נארישע, איבעריגע, לאַנגווייליגע רייד.

סטעפאַן איוואַניטש האָט איהם געקוקט גלייך אין די אויגען אריין מיט אַ קאַלטען, פרעמדען בליק. דערנאָך האָט ער אַ קנאַק גע־טהאָן מיט די פינגער אַן ברעג טיש און געצוואונגען ארויסגערעדט:

— נו, מילא... דערנאָך וועלען מיר ריידען. דו ביזט פון וועג, אודאי ניט געפריהשטיקט?

— נאָך ניט.

— טו קום צו מיר ארויף, — און סטעפאַן איוואַניטש האָט זיך שווער אויפגעהויבען.

די וואהנונג זיינע איז געווען גאָר אַ קליינע, און עס איז געווען אַזוי מאָדנע, אַז אין דער גרויסער פרעכטיגער געביידע געהערט נור צו איהם — פאַר זיין רוה און שלאָף, נור איין ווינקעלע. אויבען, און־טען און פון אַלע זייטען זשומעט, ווי אין אַ ביהנשטאָק, פרעמדע און אונבעקאַנטע מענשען דרעהען זיך ארום, צעהלען געלד און פיעלע פון זיי ווייסען אפילו ניט, ווי זעהט ער אויס אָט דער סטעפאַן איוואַ־ניטש, און אפשר איז ער אין גאַנצען אַן אויסגעקלערטע זאַך.

דאָס עסצימער האָט קאַלט און טויט געבלישצעט מיט דעם לאַ־קירטען אייכענהאָלץ, דען שימערנדער געדעק פון טיש און ווייסער שיין פון די פענסטער.

— נו, דערצעהל, ווי ביזטו געפאָהרען?... — סטעפאַן איוואַניטש האָט זיך געגעבען מיה אויסצוקרימען זיינע טרוקענע ליפען און אַ שמייכעל אין צו קוקען פריינדליך. ער האָט דעם ברודער ליעב געהאַט און איהם בעדויערט, האַלטענדיג איהם פאַר אַ קראַנקען פאַנטאַסט.

— ניט שלעכט.

— און וואו איז דיין מאריא סערגעיעוונא?

— געבליבען דאָרט... אויף דערוויייל, — און מיזשויעוו האָט עפּעס א שטאָך געטהאָן, פאַרגעשטעלט האָט זיך ערגעץ ווייט ווייט א קליינע פערלאָזענע פרוי, וועלכע ער האָט געליעבט און וועלכע האָט איהם געליעבט און פלוצלינג איז זי אבגעריסען געוואָרען פון זיין לע־בען אויף אייביג; געוואָרען א פרעמדע, ווי קיינמאָל ניט געליעבט, ניט געקינצעלט. א מין מוטנער, אונזיניגער פלעק, און דאָך דערן, ווי מיט דאָס טייערסטע אין דער וועלט.

און איצט האָט מיזשויעוו ווידער ניט געקענט בעגרייפען, ווי אזוי דאָס איז געשעהן, אלץ, וואָס דאמאָלס איז איהם פאַרגעקומען אזוי גרוילינג, אונערטרעגליך, האָט איצט אויסגעזעהן אזוי נישטיג, געקינצעלט. א מין מונטער, אונזיניגער פלעק, און דאָך האָט ער געפיהלט, אז אנדערש האָט עס ניט געקענט זיין. אבער ער האָט עס אבגעטרייסעלט פון זיך, געזוכט זיך ניט צוצוהערען צו זיין הארץ און גענומען דערצעהלען וועגען קרים און פונאנדערפרעגען וועגען מאסקווא.

די ברידער זיינען געזעסען איינער קעגען אנדערן, אזעלכע שווע־רע, גרויסע, און עס האָט זיך געדוכט, אז זיי דריקען מיט זייער שרעק־ליכער משא אויפ׳ן דיל און אויף אלץ, וואָס בעוועגט זיך דאָרט אונטער איהר. דאָס קאלט ווייס ליכט האָט בלישצענד זיך געשפּיגעלט אין פּארקעט און עמאלירטען געפעס; דער וויין האָט געפינקעלט מיט גאָלד, און עס האָט זיך געדוכט, אז אין אָט דעם גראהען נאסען טאָג ליכט די פרעהליכע זון נור אין איין אָרט — אין וויין־בעכער.

עס איז ווי ווארימער געוואָרען און עס האָט זיך גענומען ריידען לייכטער. מיזשויעוו איז געזעסען מיט צונויפגעלעגטע הענד, אויף זיין שטייגער, און סטעפאן איוואניטש האָט זיך אנגעלעהנט מיט זיין ברייטען קערפּער און גערעדט:

— דאָ האָט זיך ביי מיר געטראָפען א קליינע אונאנגענעהמע גע־שיכטע, און אזוי ווי דו ביזט אין די זאכען געניטער פון מיר — ער האָט פערלעגען געשמייכעלט, — וואָלט איך זיך געוואָלט אן עצה האלטען מיט דיר...

מיזשויעוו האָט נייגעריג איהם אנגעקוקט.

— עס איז אזוי געווען: צו אונז איז אנגעקומען פאר א קאסיר־שע א יונגיטשקע, פיינע מיידעלע... דו וועסט זיך אליין איבערצייגען.

ווארום איך וואָלט דיך געוואָלט בעטען, דו זאָלסט צו איהר צופאָהרען.

סטעפאן איוואניטש האָט געצויגען זיין ציגאר און געקנייטשט די קישעלאך אונטער די אויגען פאר'ן רויב. קענטיג, ער האָט זיך געפיהלט אונבעקוועם און אויך אביסעל קאָמיש.

מיזשויעוו האָט געקוקט אויף איהם מיט פרעהליכער איבעררא־שונג: א יונגיטשקע, פיינע מיידעלע, און ניט קיין קאָקעטע אָדער זינ־גערקע האָט זיך אזוי ניט געקלעפט צו סטעפאן איוואניטש'ען, און עס האָט אויסגעזעהן, ווי ער מאכט שפאס.

— נו, איז וואס? — האָט מיזשויעוו געפרעגט, בעהאלטענדיג זיין איבערראשונג.

— איז אָט וואָס... זיך צונויפגעגאנגען מיט איהר, און פארטיג!

— איז ווייטער וואָס?

— ווי זאָל איך עס אויסדריקען?... ווייסט דאָך, אלע מיינע יאהר־רען געארבייט און מיט ראמאנען זיך ניט פערנומען. אבער איך קען ניט לייקענען, אז דאָס מיידעל האָט עפעס נייעס אריינגעטראגען אין מיין לעבען.

און מיזשויעוו'ן האָט זיך פארגעשטעלט א קליין, שעהן מייד־דעלע, מיט אזא ריינער, ווייכער גאָמבעטשקע, אז עס האָט זיך אזש געוואָלט צוריהרען און פיהלען איהר ווארימקייט. זי האָט, מסתמא, הילכיג געלאכט, מיט פרייד און גינציגקייט, פול און גאנץ אוועקגע־געבען איהר יונגען לייב און ניט געמערקט, אז ביי סטעפאן איוואַ־ניטש'ען איז א פליכטוואטער שארבען, א פערטריקענטער פנים און א פארבלאָזע נשמה. און אפשר יא געמערקט און געזוכט איהם אויפ־צומונטערן, דערווארמען מיט איהר יונגען, לוסטיגען גליק.

— און זי, קענטיג, האָט זיך אויפריכטיג צוגעבונדען צו מיר — האָט סטעפאן איוואניטש ווייטער גערעדט און געפינטעלט מיט די אויגען הינטער א וואָלקען פון רויך — און, פערשטעהט זיך, באלד מיך גענומען אגיטירען, איבערמאכען פאר א סאָציאל־דעמאָקראט...

סטעפאן איוואניטש האָט זיך געמאכט ווי ער לאכט, אבער עפעס צערטליכעס האָט א ציטער געטהאָן אין דעם טרוקענעם געלעכטער...

— הם!... — האָט מיזשויעוו זיך צושמייכעלט. ער האָט גע־פיהלט א רחמנות צו דער קליינער נאאיווער פרוי.

— אבער דאָס אלץ איז קיין בייז ניט... אבער די מעשה איז, וואָס... זאָגט מען עס... זי איז אין אנדערע... נו, זי שוועגגערט..

— אָה! — האָט זיך מיזשויעוו ארויסגעכאפּט, און די אויגען זיינען ביי איהם געוואָרען ווייכע, רחמנות'דיגע.

— און וואָס ווייטער, פּיהל איך אלץ מעהר, אז זי פערנעהמט אין מיין לעבען אן אָרט, מיט וועלכען איך מוז זיך רעכנען... איך האָב שוין מורא איהר אנטקעגענצורייידען, איך נעהם איהר נאָכגעבען, זי מישט זיך אין געשעפטען, כעס'ט זיך און פאָדערט... מיט איין וואָרט, צו דעם מוז געמאכט ווערן א סוף! — האָט סטעפאַן איוואַניטש פּלוצלונג זיך איבערגעשלאָגען, און זיינע אויגען, וואָס האָבען אָנגעהויבען אבלע־בען, האָבען זיך ווידער פערלאָשען.

— פאַרוואָס א סוף מאכען? — האָט מיזשויעוו פאַרזיכטיג און ווייך אַ פרעג געטהאָן, — זי איז דיר נמאס געוואָרען?

— וואָס עפּעס נמאס געוואָרען? — און סטעפאַן איוואַניטש'ס פּנים האָט משונה א צוק געטהאָן — פערקעהרט, איך פּיהל, אז אָהן איהר וועט מיר זיין אביסעל אומעטיגליך...

און ער איז פּלוצלינג אנטשוויגען געוואָרען אין מיטען דער טרו־קענער, קאַרגער פראַזע, אבער מיזשויעוו האָט מיט צופרידענהייט דערהערט הינטער דעם עפּעס טיעפערעס, גרעסערעס.

— טו וואָס זשע? נו, לעב מיט איהר, ווי ביז אהער?

— צום בעדויערן, איז זי ניט פון דעם סאָרט.. זי וועט פאָדערן איך זאָל איהר אנערקענען עפענטליך, אדער... אזעלכע ווערען ניט מעטרעסען.

— נור אנערקען און האָב חתונה... אפשר, איז דאָס גאָר א גליק פאַר דיר!... און מיזשויעוו האָט ווידער ניט ווילענדיג א שמייכעל גע־טהאָן.

אָבער פון סטעפאַן איוואַנטשעס פּנים איז שוין אראָב דער סימ־פּאַטישער אויסדרוק פון פערלעגענהייט. עס איז געווען טרוקען, קאַלט.

און מיזשויעוו האָט זיך געמאָהלט א קליינע ליעבע פרוי, א ריינע יונגע מוטער, וואָס פון איהר און איהר קינד וועהט עפּעס אין דער נשמה אריין, ווי מיט ליכטיגער זון און בלויען הימעל; און סטעפאַן אי־וואַניטש א נייער, פרישער, גוטער, א דערוואַרימטער פון דער זון. אבער דאָס בילד איז באַלד פערשוואונדען.

— ווען איך וואָלט שוין בעשלאָסען צו חתונה צו האָבען, טו זי־כער ניט מיט א פרוי, וואָס זעצט זיך דיר אויפ'ן שרייב־טיש, מאכט

פון געשעפטס-פּאפּיערען א מיצעל און טהוט דיר אַן אויפ'ן קאָפּ און לאכט און וויינט אויף אמאָל.

מיזשויעוו האָט זיך פארגעשטעלט דעם ברודער אין א פּאפּירענע מיצקע און זיך צולאכט. סטעפאן איוואניטש האָט זיך פערקרימט און זיך אָבגעקעהרט.

— דיר איז דאָס א געלעכטער — האָט ער גערעדט, — אבער מיר איז שוין גאר קיין געלעכטער ניט. — איך קען זיך דאָס ניט מוחל זיין די נארישקייט. ניט בעדארפט ברייננען אזוי ווייט. איצט קומט מיר אוים דיך צו בעטען, דו זאלסט א פאהר טהאָן צו איהר, ער־קלערען.. קענסט?

מיזשויעוו האָט א דריק געטהאָן מיט די אקסלען. עס איז איהם געוואָרען מאדנע טרויעריג אויפ'ן הארצען, א שאד געווען דעם ברו־דער, א שאד דאָס גאלדענע גליק, וואָס האָט ווי דורך א וואונדער אנ־געריהרט זיין נשמה, און ער וויל עס אליין אבשטויסען.

„למאי? — האָט מיזשויעוו גע'טענה'ט אין זיך — ווידער זאָל ער זיצען אין קאנטאר איבער חשבונות און וועקסלען? לעבען לאנג און לאנגווייליג? איין גאָט וויים, פאר וואס און צוליעב וואָס!“

— איך קען, נאטירליך — האָט ער אבגעענטפערט — אבער צו וואָס? אפשר, קען מען עס אנדערש? איז דאָס דוקא אזוי נויטיג? אפשר גאָר...

ווי א קאנוואולסיע איז דורכגעלאָפען דורך סטעפאן איוואניטשעס געלען פנים, און מיזשויעוו האָט באלד פערשטאנען, אז א לאנגער, פיינליכער און פראָטאָקלאזער קאמף איז שוין אין איהם פארגעקומען און אז א ווייטערער קאמף איז גוצלאָז, ווי עס איז גוצלאָז דער קאמף פון לעבען אין א בר מנן.

— און דערצו, — האָט סטעפאן איוואניטש פלוצלינג זיך א כאפ געטהאָן: — שוין זשע מיינסטו, איך פערשטעה ניט, אז ווען איך בין ניט קיין מיליאָנער און עס קיצעלט איהר ניט דער געדאנק איבערצור־מאכען די נשמה פון א מיליאָנער, וואלט זי מיך ליעב געקראגען? דאכט זיך, פאר וואס איך זאָל זיך ניט טויגען, אבער פאר דער דאָזי־גער איידעלער מלאכה טויג איך אודאי ניט!

און סטעפאן איוואניטש האָט זיך ווידער פערקרימט און נאָך דעם אָפּטען קרומען שמייכעל האָט מיזשויעוו דערקענט, ווי פיינליך ערניד־דריגט דער ברודער פיהלט זיך פון גאנצען געשפּרעך.

— פאַרוואָס דוקא, ווייל דו ביזט א מיליאָנער ? ! — האָט מיזשויעוו מיט מאַטערניש געפּרובט איהם אָבשלאָגען.

— נו, דאָס איז זעלבסט פערשטענדליך — האָט סטעפּאַן איוואַניטש געענטפערט ניט קוקענדיג אויף איהר.

און נאָך א ווײלע שווייגען צוגעגעבען:

— לאָמיר ריידען וועגען עפּעס אנדערש.

עפּעס קרענקליכעס האָט זיך אָבגערופען אין מיזשויעוו׳ס נשמה. אַן אַלטער געדאַנק האָט זיך א צאַפּעל געטהאָן ווי א דערפרעהטע שלאַנג. די געשטאַלט פון דער קליינער פרוי איז בלייך געוואָרן און זיך צושוואָומען. מיזשויעוו האָט שווער אָבגעזיפצט און זיינע אויגען האָבען זיך פערטיעפט, ווי ביי אַ מענשען, איבער וועמען עס הענגט דער טויט.

דריי־צעהנטעס קאַפּיטעל.

ווען מיזשויעוו איז געפאָהרען צו ניקאָלאַי׳ן, איז שוין געווען אָבענד. דער ערשטער פריהער שנעע איז ארויסגעפאַלען. ערטערווייז איז דער שנעע צוגאַנגען, זיך אויסמישענדיג מיט וואַסער, אָבער אַנדערשוואו, מעהרסטענס ביי די פאַרקאַנס און אין די סקווערען, האָט דער שנעע זיך איינגעהאַלטען אין ווייכע צערטליכע פלעקען... און דער שנעע און דאָס וואַסער, זיך מישענדיג, זיינען געווען יונגער און פרישער; דאָס וואַסער שוואַרצער און דער שנעע ווייסער.

און ווייל ער האָט געשמעקט מיט יונגער פרישער קעלט און ווייל אין אַלע איצט שוין אונזיכטבאַרע קירכען האָט מען געקלונגען צום ביינאַכטיגען גאָטעס־דיענסט און עס האָט זיך געדוכט, אַז גאַנץ מאָסקווע ברומט און זינגט מיט פיעל־קלאַנגענדיגע מעשענע קולות — האָט אין מיזשויעוו׳ס מידען קאָפּ — נאָך׳ן געשפרעך מיט׳ן ברודער — א יאָג געטהאָן אזא געזונטע מונטערקייט, אזא פריידיגער רויש. די היציגע פערד האָבען איהם געטראָגען פאַרביי די ווייסע ברעגען פון די שוואַרצע סאַזשעלקעס מיט די אָבגעשפּיגעלטע גאָלדענע פייערלאַך אין זיי, איבער גאַסען, אונטער ברומענדען גלאָקען־קלאַנג, צווישען עפּעס א יום־טוב׳דיגען, מונטערען און לוסטיגען עולם, וואָס האָט געשטראַמט פוןביידע זייטען אָהן אויפהער. אין מיזשויעוו׳ס האַרץ איז ווי ברייטער געוואָרען פון אונגעדולדיגער ערוואַרטונג.

ער האָט שוין געזעהן פאַר זיך ניקאָלאַיעוו׳ן, מיט זיין ברייט אָקסעלדיגער ענערגישער פיגור, מיט זיין וואוויליונגישען האַרציגען קול און ווילדגעקרויזטען בלאָנדען קאָפּ האָר. ער האָט שוין אין פאַראויס

געפיהלט די פרייד פון בעגעגעניש, די מונטערע פראגען און ענטפערס, און, צולעצט, דער הארציגער, אמת׳ער געשפרעך, דורך וועלכען דאס שווערע, אנגעקרענקטע וועט צוגאנגען און אבגעווישט ווערן.

עס האט איהם נור אונאנגענעהם איבערראשט די מאסע מאנט־לען און היט און ניקאלאיעווס פאדערצימער. פון זאל, הינטער דער טהיר, האט זיך געטראגען א שעהנער, יום־טוב׳דיגער פרויען־קול, וואס האט מיט גלאנץ געזונגען אן אריא פון אן אפערא. די פיאנא האט גע־קלונגען מיט פינקעלדיגע טענער און דורך די שפאלטען פון טהיר האט געצויגען מיט ציגארען־רויך און פרויען־פארפומען; מיזשויעוו איז אזש שטעהן געבליבען. ער האט גאר פערגעסען, אז איצט קען מען שוין ניט טרעפען ניקאלאיעוו׳ן אליין, און דארום קען שוין קיין בע־געגניש ניט זיין און קיין געשפרעכען, פון וועלכע דאס הארץ ווערט שוין באצייטענס אויפגערעגט. אבער אין דער מינוט האט זיך די טהיר אויף אמאל אויפגעעפענט און מיט גרויסע טריט איז איהם ני־קאלאיעוו אנטקעגענגעקומען, א פרעהליכער, א מונטערער, און אין א בלויע בלוזע און ברייטע הויזען, ווי א שיפער־יונג פון דער וואלגא.

—פעדיא!.. אה! וואס מאכסטו, טייערער!... וואו ביזטו דאס פערפאלען געווארען? — האט ער אויסגעשריען מיט א קול, וואס האט אבגעהילכט איבער דאס גאנצע הויז, און ער האט איהם אנגענומען ביי די הענד. — און וואס ביזטו עפעס אזוי געל?

זיי האבען זיך צוקושט, און מיזשויעוו האט געקושט אט די פעס־טע, גוטע ליפען מיט אזא ריהרענדען תענוג, ווי קיינמאל ניט די ליפען פון א פרוי.

ווען זיי זיינען אריין אין זאל האט מיזשויעוו שטיל געפרעגט:

— און דו האסט א סך געסט? איך האב מיט דיר געוואלט א פלאפעל טהאן אזוי, אז קיינער זאל ניט שטערן...

— איך שפיי דארויף! — האט ניקאלאיעוו געענטפערט מיט א צולאזענעם טאן — ווער קוקט זיך דאס אום! זיי קריכען איצט צו מיר, ווי די טייוואלים. שוין צוגעוועהנט זיך... און גארנישט צו מא־כען. א בעריהמטהייט געווארען.

— איז גאט צו דאנק! — האט מיזשויעוו זיך אבגערופען מיט אמת׳ן פערגניגען. ער האט צערטליך אויף איהם געקוקט פון זיין הויך אראב. נעבען מיזשויעוו׳ס גרויסען, מאסיווען קערפער האט דער ברייט־פלייציגער ניקאלאיעוו אויסגעקוקט ווי א שלאנקער יונגערמאן.

מיזשויעוו איז אריין אין זאַל, טיעף גערירהט פון דער פריינד־שאַפט פון אַט דעם גוטען, פרעהליכען,ברייטען מענשען, וועלכער, ווען ער ליעבט איהם, ליעבט ער איהם טאַקע פאַר איהם גופא.

פון דער פיאנא איז זיי אנטקעגענגעקומען א הויכע, בויגיגע פרוי, ווי א שעהנע שלאַנג, שווארץ געקליידט, מיט גראָהע קאַקעטישע אויגען פון אַן אַקטריסע.

— זעהסט, לידא — האָט ניקאָלאַיעוו אויף א קול געמעלדעט — אָט האָסטו דיר מיין מיזשויעוו׳ן!... גיב נור א קוק, וואָס פאַר א גע זונטינקער מיליאָנער!

מיזשויעוו האָט זיך צולאַכט און אויך די גראָה־אויגיגע פרוי. אויך די גראָהע אויגען האָבען געלאַכט, אָבער זייער געלעכטער איז מי־זשויעוו׳ן ניט געפעלען.

— אַך, איך בין זעהר און זעהר צופרידען! — האָט זי א זאָג געטהאָן מיט דעם קלינגענדען קול פון א זינגערין און אויסגעשטרעקט צו איהם א ווייסע פרעכטיגע האַנד, א נאַקעטע ביז׳ן עלענבויגען.

דערנאָך האָט זי איהם פאַרגעשטעלט פאַר איהרע געסט. זיי זייַנען געווען א סך, נור זייערע אַלעמענס פּנים׳ער זייַנען מיזשויעוו׳ן פאַרגעקומען ווי איין פּנים. שוין צו פריינדליכע, מיט לאַכעדיגע צייהנער און מיט בעהאַלטענער נייגיעריגקייט אין די אויגען. דאָס איז געווען דאָס זעלבע פּנים, וואָס האָט מיזשויעוו׳ן פערפאָלגט דאָס גאַנ־צע לעבען, דאָס פּנים, וואָס ער האָט געהאַסט. אָבער דאָס מאָל איז ער געווען אזוי אויפגעלעגט, אַז עס האָט איהם ניט געאַהרט.

— נו, מיינע העררען! — האָט ניקאָלאַיעוו אויסגערופען, זיך אבשטעלענדיג אין מיטען זאַל — איהר דאַ טהוט, וואָס איהר ווילט, טאַנצט, שרייט און זייט זיך משמח.... און מיר וועלען געהן זיך דורכ־שמועסען!... לידא, איז ערלויבט?

— אַך, מיין גאָט, נאַטירליך יא! — האָט די פרוי מיט די גראָהע אויגען אויפגעהויבען די הענד איבערטריבען שעהן — געהט, געהט, און איך וועל אייך צושיקען טהעע.

אין ניקאָלאַיעוו׳ס קאַבינעט האָט מיזשויעוו זיך צוגעזעצט אויף די ברייטע טערקישע קאַנאַפּע און ער האָט פרעהליך זיך אומגעקוקט. דאָס צימער ווי אמאָל, ווען ניקאָלאַיעוו איז נאָך געווען אַן אונבעװאוסטער סטודענט: דיזעלבע אונאָרדנונג, גאַנצע בערג אנגעוואָרפענע פּאַפּיער, אומיעטום, אויפ׳ן דיל, אויף די שאַפעס, אויפ׳ן טיש, וועלכע

האט זיך אזש ניט ארויסגעזעהן. און אויסער דער לעדערנער קאנא־פע איז קיין סמן ניט געווען פון קאמפארט, וואס זאל זיך פאסען אין א קאבינעט פון א בעריהמטען שרייבער. נור ניקאלאיעוו אליין איז אביסעל פולער געווארען.

דער געשפרעך האט זיך אנגעהויבען פראסט און גלייך אינטערע־סאנט, ווי אלץ, וואס ניקאלאיעוו פלעגט רעדען און טהאן. און ווען אין פינף מינוט ארום איז מיזשויעוו געזעסען אויף דער קאנאפע און האט מיט א גוט ברודערשען בליק בעגלייט ניקאלאיעוו'ן, וועלכער איז ארומגעגאנגען הין און צוריק איבער'ן צימער — האט יענער שוין אלץ געוואוסט: וועגען דער צושיידונג מיט מאריא סערגעיעוונא, דעם צו־זאמענשטויס מיט'ן ברודער, דער רייזע קיין אויסלאנד, מיט די הא־טעלען, טעאטערס, מוזעאומס, און אויך וועגען דעם טיעפען איינגע־געסענעם וועהטאג, וואס לאזט מיזשויעוו'ן ניט אב אויף א רגע.

— איך פערשטעה דיך ניט — האט ניקאלאיעוו גע'טענה'ט בייז און גוט פריינדליך, מארשירענדיג מיט ברייטע טריט פון ווינקעל צו ווינקעל — דאס זעלבע לעב איך אויך איבער... עס איז אוועק די צייט, ווען מענשען פלעגען צוגעהן צו מיר איינפאך, ווייל זיי איז געפעלען דאס, וואס איך רייד און טהו איצט, אז עמיצער געהט צו צו מיר, איז ניט אנדערש בלאזט ער זיך אן מיט אכטונג צו דעם בעריהמטען שרייבער. און אמאל, איך לייקען ניט, איז דאס אפילו אנגענעהם. איז דאס ערשטענס א נאטור געזעץ: דער מענש איז אין נאטור א שקלאף, און צווייטענס, וועלען זיך אלע מאל געפינען מענשען, וואס וועלען צוקומען צו דיר איינפאך, מיט אן אפענער נשמה.

— ביי דיר איז עס אנדערש — האט מיזשויעוו טרויעריגליך זיך אבגערופען. — ביזט בעריהמט, אבער פריהער פון אלץ א שרייבער, ד. ה. איינער, וועלכער האט איינגענומען די מענשען און זי צוגעצויגען צו זיך מיט דער קראפט פון זיין אייגענער נשמה. ווען איך ווייס, אז אין רוסלאנד זיינען פארהאן אזוי פיעל יונגע בחורים און מיידלאך, וואס וואלטען זיך געשעצט גליקליך ניט נאר צו ריידען מיט מיר, נור אפילו א קוק צו טהאן אויף מיר, דוכט זיך מיר, אז מיר אליין וואלט אונטער־געכאפט די יוגענד כוואליע און איך וואלט אפשר אויף אן אמת גע־ווען גליקליך.

— דערפאר זיינען דא פיעלע, וועמען דו העלפסט...

— דאס איז גאר אנדערש... — האט מיזשויעוו טרויעריג א

שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ. — איך אליין שאף דאָך ניט דאָס געלד, סוף כל סוף איז דאָך דאָס זייער געלד, און איך וויים, אז די, וועמען איך גיב ווייניג, האסען מיך, און די, וועמען איך גיב א סך, זיינען אין כעס, וואס איך גיב זיי ניט מעהר, און אלע קוקען מיט בעהאַלטענער קנאה אויף די אלע גוטע זאכען, וואס איך שאף זיך פאר מיין געלד, זיי דוכט זיך, אז איך גנב'ע, פערשווענדע זייער רייכטום, זייער גליק...

א טראגישע נאָטע האָט געקלונגען אין מיזשויעוו'ס קול. מיזשויעוו איז געבליבען שטעהן אין מיטען קאבינעט און ער האָט זיך פערטראכט.

— דאָס איז, אפשר, אמת, אבער דו ביזט פארט אומגערעכט !— האָט ער א טרייסעל געטהאָן מיט זיינע האָר, ווי ער וואלט אָנגעכאפּט עפּעס, וואס ער האָט שיער ניט פערלאָרען.

און ער האָט גענומען דערמאָהנען מיזשויעוו'ן, אז ער האָט דאָך געקענט די רייכטימער, וואָס זיינען אריינגעפאלען צו איהם אזוי אָדער אנדערש, האלטען פעסט צוגויפגעדריקט אין זיינע הענד, און ער טהוט דאָס דאָך ניט. מיליאָנערען עקזיסטירען דאָן, און מענשען הרג'ענען זיי ניט, נור פערקעהרט אונטערוואָרפען זיך צו זיי. און יעדער מיליאָנער האָט די מאכט צו טהאָן דאָס גרעסטע שלעכטס און דאָס גרעסטע גוטס. און פערשטענדיגע מענשען מוזען דאָס אבשאצען, ווען מיזשויעוו האָט אויסגעקליבען דאָס לעצטע.

ניקאָלאיעוו האָט זיך אויפגעמונטערט, געפינקעלט מיט די אויגען און ברייט געשמייכעלט. מיזשויעוו איז געזעסען אויף דער קאנאַפּע, געקוקט אויף איהם מיט פייכטע אויגען און געפיהלט, אז עס שטייגט אין איהם עפּעס א ווארימקייט, אז א ליכטיגע האָפנונג לייכט זיך איהם אנטקעגען. זיין פּנים האָט פערלאָרען זיין שטענדיגע אונגעזונדע אָנגעשטרייננטקייט און איז געוואָרען גוטמוטהיג, א ביסעל קאָמיש, ווי ביי אַ בער.

—אַ צעהנדליג טויזענד ארבייטער האָסטו אויף דיינע הענד — האָט ניקאָלאיעוו גערעדט מיט שטארקען געפיהל, פון וועלכען זיין איידעלע נשמה האָט זיך געצונדען. אינסטינקטיוו האָט ער געזוכט אריבערצושרייען די פיאנא־קלאנגען און די שטורמישע טרעלען פון גלענצענדען פרויען־סופּראנא, וואָס האָבען זיך דערטראגען פון זאל. דו ביזט ניט זייער איינציגער בעל־הבית, דער ברודער איז אאז בעל הבית ווי דו. פאָר וואָס זשע טהוט ער ניט דאָס, וואָס דו, און דו, וואָס ער? דאָס געלד,

וואס דו גיסט, גיסט דאך פריוויליג... קיינער קען דאך דיך ניט צווינ־גען! און דו מיינסט, אז דער ארבייטער פערשטעהט דאס ניט? זיי פערשטעהען מעהר פון אונזביידען!

מיזשויעוו האט איהם אנגעקוקט מיט נאאיווען צוטרויען.

— ווייסט, ווען עס איז ארויס א קלאנג, אז דו ביזט בעגאנגען זעלבסטמארד, האבען די ארבייטער דאס ניט געוואלט גלויבען. מיר אליין האט אן אלטער ארבייטער מיט טרעהרען אין די אויגען געזאגט: „דאס קען ניט זיין,... אזא מענש וועט ניט לעגען אויף זיך א האנד. דאס בעהאלט ער זיך פון זיינע שונאים, עס וועט קומען די צייט און ער וועט זיך ווידער מעלדען און ווייזען וואס ער קען!" אט זעהסטו!

— האט ניקאלאיעוו אויסגעשריען און א גלאנץ געטהאן מיט די אוי־גען פאר ענטציקונג, ווי ער וואלט דערזעהן פאר זיך עפעס גרויסעס און הייליגעס.

מיזשויעוו האט דערפיהלט, ווי עס ציטערן איהם הענד און פיס פון טיעפסטער פרייד און פון א שווינדלענדען שוואונג.

ער האט געזעהן פאר זיך מחנות, מחנות אהן א שיעור שוואר־צע, פערמאטערטע, הונגעריגע ארבייטער און א ים מיט אויגען, וואס קוקען אפען און צוטרוייליך צו איהם, און ער האט זיך דערזעהן ניט א שווערען, פינסטערן, ווי ער איז, נור א מונטערען, טהעטיגען, וואס געהט דרייסט און פעסט צו זיין ציעל.

ערגיץ האט א ריטץ געטהאן, ווי א שארפע נאדעל, דער גע־דאנק פון זיין אייגענעם פערלארענעם לעבען, אבער ער איז גלייך דער־טרונקען געווארען אין דעם אנגעשוואומענעם העלען און מעכטיגען גע־פיהל.

— אך, ברודער, — האט ער אויסגעשריען און זיין קול האט א ציטער געטהאן. — ניט אומזיסט האב איך אזוי לאנג געטראכט פון דיר און געווארט אויף דער בעגעגעניס.

זיי האבעןביידע געשוויגען, יעדער פול מיט אן אייגענעם גרויסען געדאנק. און הינטער דער טהיר האט דונערנד זיך צוגאסען א מעכטי־גער קול. עס האט זיך ניט געגלויבט, אז דאס זינגט א פרוי.

ביים עסען, אין ליכטיגען, רייצענדען עס־צימער, ביי א טיש, בע־שטעלט מיט בלישצענדע פלעשלאך און לעבעדיגע בלומען, האבען מי־זשויעוו און ניקאלאיעוו פרעהליך געשמועסט און זיינען געוועזן אויפ־

געלעגט, ווי שוין לאַנג ניט. אַלע זיינען געזעסען און געשוויגען און זיך צוגעהערט נור צו זיי.

ניקאָלאַיעוו האָט גענומען דערצעהלען מיזשויעוו'ן וועגען אַ נייעם זשורנאַל, וואָס ער געהט אונטערנעהמען, מיט אַ שאַרפער, העלער ריכּ־טונג, און צו וועלכען ער וועט צוציהען די בעסטע יונגע קרעפטען. ער האָט פאָרגעשלאָגען מיזשויעוו'ן צו געבען געלד דאַרויף, און יענער האָט מיט איהר לאַסקע, זאַרג און שעהנקייט.

אַלץ איז מיזשויעוו'ן איצט פאָרגעקומען שעהן, גוט, לעבעדיג, אַלץ איז בעלעבט געוואָרען פון ניקאָלאַיעוו'ן, און מיזשויעוו האָט פון איהם די אויגען ניט אָראָבגעלאָזען.

און ניקאָלאַיעוו'ס פרוי, די בעריהמטע זינגערין, די פרוי מיט די גראָהע אויגען פון אַן אַקטריסע, איז געגאַנגען אַרום זיי ביידען, און זיך געפלאָכטען אַרום ניקאָלאַיעוו'ן, ווי זי וואָלט איהם ווי צוגעדעקט מיט איהר לאַפקע, זאַרג און שעהנקייט.

„דאַכט זיך, אַז זי ליעבט איהם אויפריכטיג! — האָט מיזשויעוו אַ טראַכט געטהאָן און האָט דערפיהלט צו איהר אַ וואַרימע פריינד־שאַפט — מיט וואָסערע מענשען ער פערשטעהט דאָס זיך אַרומצו־רינגלען. ניט דאָס, וואָס איך!“ — האָט ער אָבגעזיפצט מיט ביטערען שפּאָט צו זיך אַליין.

— סערגעי פּעטראָוויטש! — האָט זיך צו ניקאָלאַיעוו'ן געווענדעט אַ הערר מיט פּייכטען חניפה'דיגען גלאַנץ אין זיינע אידישע אויגען — דענקט איהר אויך איינלאַדען אַלס מיטאַרבייטער פון אייער „לעבעדי־גען געדאַנק“ טשעטיריאָוו'ן?

— דאָס וועלען מיר שוין זעהן — האָט ניקאָלאַיעוו אַ וואָרף גע־טהאָן נאַכלעסיג, און איבער זיין פּנים האָט אַ שוועב געטהאָן אַן אונאַנגענעהמער שאָטען.

און מיזשויעוו האָט בעמערקט, אַז נאָכדעם איז אויף אַ מינוט גע־וואָרען שטיל, און די גרויע אויגען פון דער פרוי, אין שוואַרצען קלייד, וועלכע האָט מיט איהרע ווייסע נאַקעטע הענד צושטעלט די געריכטען אויפ'ן טיש, האָבען זיך אָנגעצונדען מיט אַ שאַרף, פיינדליך פייערל.

„שוין זשע האָט ער מורא פאַר טשעטיריאָוו'ן?“ — האָט מיזשוי־עוו אַ טראַכט געטהאָן פיינליך איבעררּאַשט.

ער האָט געוואוסט, אַז טשעטיריאָוו'ן האַלטען פיעלע העכער פון ניקאָלאַיעוו'ן, אָבער ער וואָלט קיינמאָל ניט צוגעלאָזען דעם געדאַנק.

אז פאר ניקאלאיעוו'ן האט דאס עפעס א בעדייטונג. עס איז געווען אזא וועהטאג צו טראכטען, אז ניקאלאיעוו זאל טראגען קנאה און שלעכטע געפיהלען צו א קאנקורענט, און מיזשויעוו האט זיך אליין אויסגעזידעלט פאר זיין געדאנק. אבער אין דער מינוט האט ער זיך בע־געגענט מיט די גרויע אויגען, וועלכע האבען מיט דעם אונרוהיגען בליק פון א רויב־פויגעל נאכגעקוקט ניקאלאיעוו'ן, און ניט ווילענדיג האט ער א טראכט געטהאן:

„און זי ליעבט דאך ניקאלאיעוו'ן נור דערפאר, וואס ער איז בעריהמט"...

און דער אומגעריכטער געדאנק האט ווי מיט א מעסער איהם א שניט געטהאן איבער'ן הארצען, אבער די גראהע אויגען זיינען ווי פרי־הער געווען דורכזיכטיג און אונדורכדרינגליג און לאסצענד, און ניקא־לאיעוו האט ווי פריהער געשפאסט, געלאכט און גערעדט מיט פייער און ברען.

אבער מיזשויעוו האט שוין ניט געקענט קומען צוריק אין דער גו־טער שטימונג און ווען די פערד האבען איהם געטראגען איבער די אויסגעליידיגטע גאסען פון דער שלאפענדער מאסקווע, האט ער מרה שחורה'דיג נאכגעקוקט די טונקעלע פיגורען פון די גאסען פרויען, וועלכע, געשטויסען פון ווינד, האבען, ווי איינזאמע שווארצע פלעקען, זיך געוויעגט אין טאנצענדען שיין פון די לאנטערנעס. האמעטנע שווער האט זיך געקעהרט און געקייקעלט אין איהם א קראנקער ביי־זער געדאנק.

זעכצעהנטעס קאפיטעל.

די נידריגע פעררויכערטע פאבריק־געביידעס, די שווארצע קויי־מענס, די פארקענס און דער המון גופא, וואס האט שטורמיש זיך געדרענגט אויף דעם פאבריק־הויף אין די דערבייאיגע גאסען, האבען געגען דעם ווייסען שנעע אויסגעקוקט, שווארץ פער'חושכ'ט און שמו־ציג, ווי אויסגעפאטשקעטע אין סאזשע און קויט.

די פאבריק איז געווען אין די הענד פון סטרייק־קאמיטעט. און עס האט זיך געדוכט, אז די פאבריק אזוי ווי דער הויף זיינען לעבעדיגע בעשעפענישען, וואס ריהרען זיך, בעוועגען זיך מיט אהן א שיער קעפ, פנים'ער און הענד. די סאלדאטען און די פאליציי, וואס די דירעקציע האט ארויסגעפאדערט, האבען זיך אויסגעשטעלט פוןביידע עקען גאס אין גלייכע גראהע און שווארצע רייהען, און פון דער ווייטענס האט

מען געקענט זעהן, ווי די פערד שאקלען אונרוהיג מיט די קעפּ און גראהע אפּיצירען געהען אויף און אב איבער'ן שנעע.

פריי איז נור געווען דער איין צוגאנג פון טייך, און פון דאָרט האָט אלץ געשאטען איין מחנה ארבייטער נאָך דער אנדערער.

מיזשויעוו, ארויסגערופען דורכ'ן טעלעפאן, איז אנגעקומען איז א לייכטען געשפּאַן אויף איין פערד און איז גלייך אריינגעפאהרען אין הויף. ער איז געווען בלייך און די ליפּען האָבען ביי איהם געציטערט. מען האָט איהם אונגעריכט אויפגעוועקט, און ער האָט ביי זיך ניט אָבגעמאכט: וואָס זאָל ער טהאָן? איינס האָט ער געפיהלט: אז ענערגישען פערלאנג אלץ איינצואָרדנען און א גלויבען אין דעם, אז אויב מען קען נאָך ווירקען אויף די ארבייטער, איז ער דער איינציגער, וועלכער קען עס טהאָן. און א נערוועזע צורודערונג איז ביי איהם געווען אויסגעמישט מיט א זיכערהייט, אז די ארבייטער וועלען איהם געהארכען, און אז איהם וועט זיך איינגעבען צו פערהיטען א הריגה.

נאָך פון דערווייטענס האָט ער דערהערט א ברומען פון פיעל קולות, וואָס איז אלץ געשטיגען און יעדע וויילע איבערגעריסען געוואָרען פון איינצעלנע גרילצענדע אויסגעשרייען. און ווען דאָס פערד האָט זיך אויף אמאָל א קירעווע געטהאָן אין הויף אריין, איז ער ווי פערטויבט געוואָרען. ער האָט מיט אן איילענדיגען בליק ארומגענומען די שווארצע מאסע קעפּ און די רויטע פאבריק געביידע, וואָס פון יעדען פענסטער איהרען האָבען זיך ארויסגעשטעקט פּנים'ער און פּאכענדע הענד. ער האָט זיך אויפגעהויבען, דאָס וועגעל האָט א סקריפּע געטהאָן אונטער איהם און ער איז שווער אראָבגעקראכען.

ביי זיין אָנקומען האָט דער לארם פלוצלינג אויפגעהערט, בלויז פון די הינטערשטע רייהען האָבען זיך נאָך דערטראגען דאָס דומפּע ברומען און איינצעלנע אויסגעשרייען. אויך פון דער דירעקציע האָט מען איהם בעמערקט, און צווישען די צוויי פּאליציסטען, וואָס זיינען געשטאַנען אויפ'ן גאניק, האָט זיך בעוויזען דער דירעקטאָר שאנץ.

ער איז פערכאפּט געוואָרען פון א פלוצלינגען געדאנק. ער איז שנעל ארויף אויפ'ן גאניק, אראָבגענומען דאָס היטעל און א פאכע געטהאָן. עס איז געוואָרען שטיל, א מאסע פּנים'ער — רויטע, אויפמערקזאמע, יונגע, אלטע — האָט זיך שטום א קעהר געטהאָן צו איהם... נור פון די הינטערשטע רייהען האָט מען נאָך אלץ געהערט, ווי

עפּעס ברומט, און פאַלט, און שטייגט ווי די שלאָגענדע כוואַליעס ביים ים־ברעג.

— מיינע העררען! — האָט מיזשויעוו אויסגעשריען מיט א מונטערן קול. ער האָט געפיהלט, אז מען וועט איהם הערען. — איך בין ערשט געקומען צופאהרען און די גאנצע געשיכטע איז מיר בעקאנט נור אין אלגעמיין! אָט געה איך איצט אונטערהאנדלען מיט די איבריגע בעלי בתים און מיט דער דירעקציע, און איך בעט אייך, אז ביז איך וועל ניט זיין פארטיג מיט די אונטערהאנדלונגען, זאָלט איהר זיך אָבהאַלטען פון וועלכע עס איז האנדלונגען... איהר טרויט מיר?... יא? זייט איהר מסכים.

און נאָך איידער דער המון האָט אויסגעדונערט זיין יא, האָט עמיצער פון דער ווייטען, פון דריטען שטאָק פון פאבריק, א פאָכע געטהאָן מיט עפּעס ווייסעס. מיזשויעוו האָט אפילו ניט רעכט זיך צוגעקוקט, ווער דאָס איז, נור ער האָט פערשטאַנען, אז דאָס בעגריסט מען איהם, און דאָס הארץ איז אָנגעלאָפען מיט אזא ווארימער פרייד און באלד מיט א שטורמישען פערלאַנג אלץ צו טהאָן,.. וואס איז זיין כוח... פאר זיי...

ער איז שנעל אריין אין הויז, אין די אויערן איז נאָך געשטאַנען דער געהילך פון טויזענד קולות און פאר די אויגען — הונדערטער פּלוצלינג פערענדערטע, אויפגעלעבטע, פריינדליכע פּנים'ער.

און דאָס ערשטע פּנים, וואס האָט זיך איהם געוואָרפען אין די אויגען, ווען ער איז אריין אין קאנטאר, איז געווען דאָס אָבגעלאָזענע פּנים פון סטעפאַן איוואַניטש, וועלכער איז געזעסען ביים טיש. דאָס פּנים האָט געהאַט א מאָדנעם אויסדרוק: צו פון פיינדשאפט, צו פון פערדרוס, צו פון שפּאָט, און אויפ'ן ברודער האָט ער אפילו ניט א קוק געטהאָן, און אָט דער אויסדרוק האָט מיזשויעוו'ן ווי צוגעשמידט. ער האָט כמעט ווי ניט בעמערקט די איבריגע און ער איז גלייך צו צום ברודער.

— נו, וואס וועסטו איצטער זאגען? — האָט ער ווי פּישצענדיג ארויסגערעדט.

— וואס הייסט, וואס? — האָט מיזשויעוו זיך אָבגערופען מיט א יונגען, פעסטען קול: — איך זעה, אז מען קען נאָך אלץ גוט מאכען.

און ווען איהר לאָזט מיך פריי האנדלען, וועט נאָך צו אבענד צו די פאבריק אוועק געהן!...

ער האָט מונטער און דרייסט אריינגעקוקט דעם ברודער אין די אויגען, אבער סטעפאן איוואניטשס בליק איז געבליבען קאלט, כמעט פערבייזט.

— נאַטירליך! — האָט ער זיך אבגערופען מיט געמאכטער אויפריכטיגקייט — ווען צו אבענד צו, וועלען מיר ערלויבען אונז צו רואינירען, וועט די פאבריק אוועקגעהן... אויף דריי טעג...

מיזשויעוו האָט זיך אומגעקוקט. אלע פינף מענשען, וואס זיינען געזעסען אין צימער, האָבען געקוקט אויף איהם מיט א שטומען, פיינדליכען בליק, ווי זיי וואָלטען שוין געהאט עפעס אבגעמאכט צווישען זיך. ער האָט זיך דערפיהלט איינזאם צווישען זיי, און, דאָס האָט איהם נאָך מעהר צורייצט און פערשטייפט.

„איצט זיינען מיר שונאים!" — האָט ער א טראכט געטהאָן און א קוק געטהאָן אויפ'ן ברודער פון אן א זייט — „אָבער נישקשה... מיר וועלען נאָך זעהן, ווער עס וועט דער געווינער זיין!"

— פאר וואס עפּעס רואינירען? — האָט ער א ווארף געטהאָן מיט'ן קאָפּ — ווילסטו מיר איינריידען, אז א העכערונג פון 20 פראַ־צענט וועט אויפעסען אונזער מיליאָנען־דיווידענד?... נארישקייטען!

— האָט מיזשויעוו ארויסגערעדט מיט ביטערניש און ער האָט א וואָרף געטהאָן מיט דער האנד.

עס איז געווען אזוי שווער צו פיהלען א שונא אין ברודער, צו וועלכען ער האָט געפיהלט אי ליעבע אי מיטלייד.

— די 20 פּראצענט דאָס איז ניט דער עיקר!—האָט סטעפאן אי־וואניטש טרוקען זיך אבגערופען — צוואנציג פּראצענט וועלען די פאבריק ניט חרוב מאכען, כאטש זיי וועלען זיך לעגען אלס שווערע לאסט אויף איהר אונטער די איצטיגע אומשטענדען. אבער וואו איז די גאראנטיע, אז נאָך די צוואנציג וועלען ניט קומען פערציג, פופ־ציג? שוין זשע מיינסטו, אז זיי דארפען דוקא צוואנציג פּראצענט? לעבערליך! — סטעפאן איוואניטש'ס פּנים האָט זיך פערקרימט, ווי מיט רשעות — אָט די צוואַנציג קאָפּיקעס אויפ'ן רובעל איז נור אן איבעריגע פלעשעל בראנפען פאר זיי!... דער עיקר איז ניט די צוואנ־ציג קאָפּיקעס, נור דער אונגעשטילטער האס, די פּרעטענזיע, וואס איז קיינמאָל ניט אנצוזעטיגען, ווייל די מענשען גלויבען, אז מיר זיינען די

פאראזיטען, און די גאנצע פאבריק, גאר דאס געלד, אלע הונדערט פראצענט און ניט צוואנציג, ניט פערציג, בעלאנגט צו זיי, און אז זיי דארפען דאס פון אונז ארויסרייסען און אונז גופא שיקען צום טייפעל — זיין קוויטשיג, בייז קול האט זיך אזש פערגרילצט ביים לעצטען ווארט, ווי א הונד, וואס פערגעהט זיך אין בילען. מיזשויעוו האט זיך אי פערלארען אי ער איז אויפגעקאכט געווארען.

— וואס פאר א רעכט האסטו אזוי צו ריידען! — האט ער שטיל ארויסגערעדט — מענשען שטארבען פאר הונגער, שלאגען זיך אוים פון די כוחות ביי אן ארבייט, וואס דו וואלסט צוויי טעג ניט אריבערגעטראגען, און דו דערצעהלסט זיי מעשות וועגען זייער שכרות, און פלעשלאך בראנפען. טרינקען מיר חלילה ניט מעהר פון זיי? נארישקייטען! און איך בעהויפטע, אז ווען מיר זאלען איצט זיי געבען דאס, אין וואס זיי נויטיגען זיך, וועלען זיי געהן ארבייטען, אפילו ניט א קלער טהאן וועגען מעהר... ווייל זיי פערשטעהען בעסער פון אונז, אז ניט מיר זיינען די בעשעפער פון אט דער עקעלהאפטער און אונגערעכטער אונגלייכהייט, און ניט צו אונז לאזען זיי אוים זייער כעס.

סטעפאן איוואניטש האט געשוויגען מיט א ניט גוטער מינע, און מיזשויעוו איז אויפגעבראכט געווארען פון דעם שווייגען, דאס איז געוועזן א הארצלאזער, הארטנעקיגער ווידערשטאנד געגען עטוואס, וואס איז אזוי איינפאך, אזוי ריכטיג, אז מיזשויעוו האט זיך ניט געקענט פארשטעלען, ווי קען מען דאס ניט פערשטעהן.

— נו, גוט... נו, גיב ניט, טרייב ארוים די דעפוטאטען... וועלען זיי דיר דיין פאבריק צוטראגען, אז א שטיין אויף א שטיין וועט ניט בלייבען!... און גוט אזוי... איך וועל זיין צופריעדען, וואס דאס דאזיגע אומגליק וועט אבגעווישט ווערען פון דער ערד.

ווידער האט זיך בעוויזען דער קרומער שמייכעל אויף סטעפאן איוואניטש'עס פנים, אבער דאס מאל אזא בייז־פערעכטליכער, אז מיזשויעוו איז אזש בלייך געווארען.

—דאס זיינען אלץ פראזען... — האט סטעפאן איוואניטש דורכגעזייהט דורך די צייהן. — צוטראגען די פאבריק וועלען זיי ניט, דאס וועלען די סאלדאטען ניט דערלאזען, און פון דעם „אומגליק" האסטו געגלויבט אין גאט, ניט ווייניגער הנאה געהאט, ווי איך... עד!

— סאלדאטען? — האט מיזשויעוו איבערגעפרעגט מיט א דומפען קול, און ער האט דערפיהלט א שרעקליכען האס און גלייכצייטיג

האָט ער געזעהן, אז דער ברודער האסט איהם פונקט אזוי — מיר וועלען שיסען אויף הונגעריגע און גערעכטע מענשען? פערשטעהסטו, וואָס דו רעדסט?

— איך פערשטעה שוין גוט. ניט איך האָב בעשאפען פאבריקען, ניט איך האָב בעשאפען ארבייטער. און איך בין זעהר גליקליך, וואָס וועט קומען אמאָל א צייט, ווען עס וועלען ניט זיין ניט קיין פאבריקען און ניט קיין ארבייטער, נור דערוויל, וואס זאָל מען טהאָן: די פאבריק געהערט צו אונז און ניט צו די ארבייטער, און אויב זיי וועלען אָנריהרען כאָטש א שטיינדעלע, וועל איך זיי צושיסען, ווי משוגענע הינד!... אַט האסטו דיר!

און סטעפאן איוואניטש האָט זיך אויפגעהויבען, גרויס און שווער ווי א שטיין. אויף זיין ברייטען נאקעטען שארבען האָט מוטנע זיך אבגעשלאָגען דער בלויער שיין פון ווינטערדיגען טאָג.

— און איך וועל ניט ערלויבען! — האָט מיזשויעוו הייזעריג אויסגעשריען — און אויב דו וועסט שיסען, וועל איך זיך שטעלען צווישען זיי, וועלען מיר אקארשט זעהן, צו דו וועסט דאמאָלס וואגען...

סטעפאן איוואניטש האָט זיך אפגעקעהרט.

— דאָס איז דיין זאך — האָט ער דומף ארויסגערעדט און איז אָבגעגאנגען צום פענסטער.

מיזשויעוו איז לאנג געשטאנען אויף איין אָרט; ער האָט געפיהלט, ווי עס ציטערן איהם הענד און פיס און דאס הארץ קלאפט מיט א האסטיגען טאקט.

— פעדאר איוואניטש! — האָט מיזשויעוו דערהערט נעבען זיין איילענבויגען שאניצ'ס מאדנע ווייך און גלעטענד קול'כעל און האָט דערזעהן זיין שארף פוקסען־מיילכעל געווענדט צו איהם. — מיר דוכט זיך, אז איהר רעגט זיך אויף צופיעל און איבערטרייבט די לאגע. סוף כל סוף, פערשטעהן מיר דאך אלע, אז אָהן הנחות קען מען ניט. סטעפאן איוואניטש וועט, נאטירליך, מיט אונז איינשטימען... יא. אבער וואס פאר א הנחות? לויט ווי איך פערשטעה פון אונזערע פריהעריגע בעראטהונגען, שטעהט איהר פאר דער פולער בעפרידיגונג פון זייערע פאדערונגען, דאָס איז דאך אונמעגליך, פעדאר איוואניטש!

ער האָט ווי לאסצענדיג זיך צוגעריהרט צו מיזשויעוו'ס הארטען איילענבויגען און איהם אריינגעקוקט אין די אויגען כלומרשט מיט

צוגעלאזטקייט. מיזשויעוו האט זיך אבגעקעהרט.

— טהוט נור א קוק, — האט שאנץ ווייטער גערעדט, בעשיידען, אבער פעסט, און ווי ער וואלט גאר ניט בעמערקט מיזשויעוו'ס בעוועגונג, האט ער איהם מיט דער האנד איינגעלאדען צום טיש. — אט וועל איך אייך בעקענען מיט די ציפערן, און איהר וועט אליין איינזעהן, וואס מען קען און וואס מען קען ניט...

זיין קול'כעל איז געווען לאסצענד און קלעפיג, אבער אין די ווערטער איז געווען אזא איינגעשפארטקייט, אז מיזשויעוו האט ניט ווילענדיג זיך צוגעזעצט צום טיש און גענומען מיט אנגעכמורעטע אויפמערקזאמקייט זיך צוהערען.

— אט לאמיר אנהויבען פון די פרייזען אין פאבריק... — האט שאנץ מיט א פער'גנב'עטען קול און מערקווירדיג קונציג גענומען פונאנדערלייגען פאר איהם א קאמפליצירטען טרוקענעם סיסטעם פון ציפערן. אנגעהויבען דערפון, וואס ער האט אנגעוויזען, אז די ארבייטער אויף זייער פאבריק זיינען אין א פיעל בעסערער לאגע, ווי די ארבייטער אין דער ארומיגען ראיאן בכלל, און דערביי האט ער געשיקט אנגעטייט אויף די גרויסע סומען, וואס זיי האבען זיך געלאזט קאסטען אויף שוהלען, שפיטעלער און טעאטער, אויף דער אויסגעצייכענטער, מען קען זאגען, מוסטערהאפטער איינארדנונג פון דעם קאנסום־מאגאזין ביי דער פאבריק. דערנאך האט ער געגעבען א ברייט בילד פון מארק און צוגעשטעלט דעם חשבון פון די ריעזיגע היזקות, וואס די פאבריק האט געליטען אין פאריגען סטרייק.

— און די ארבייטער ווילען דערביי ניט וויסען, אז דער סטרייק איז ארויסגערופען געווען ניט דורך אונז, נור דורך דער פאליטיק פון דער רעגיערונג... — האט ער ווי דרך אגב ארייגעווארפען, זשעסטיקולירענדיג מיט די שפיצען פון זיין קאלטע, ביינערדיגע פינגער.

דערנאך האט ער פונאנדערגעעפענט א רייהע פינקטליכע, גענויע ביכער, פון וואנען עס איז געווען צו זעהן, אז די איינפיהרונג פון נייע מאשינען האט פערקירצט די ארבייט, פערגרעסערט די פראדוקציע און דורך דעם אויך פערגרעסערט די ארבייטער־פערדיענסטען כמעט אין אנדערהאלב מאל אזוי פיעל. ווען זיי וואלטען מיט א האלב יאהר צוריק געפאדערט די איצטיגע העכערונג און די פאבריק וואלט זיי נאכגעגעבען, וואלטען זיי נאך אליין בעקומען מיט 30 פראצענט ווייניגער, וויפיעל זיי בעקומען איצט. אויף אזא אופן איילען זיי זיך

צו מיט א נייער פאָדערונג, וועלכע שטימט ניט מיט דער ווירקלי־כער לאגע, און נעהמען אוועק די מעגליכקייט צו מאכען ווייטערע פערגרעסערונגען, וועלכע וואָלטען זיך סוף כל סוף זיך אויסגעלאָזען צו זייער אייגענער טובה.

און שאנץ האָט אַלץ געשאָטען ציפער נאָך ציפער, און פאר מיזשויעוו׳ס אויגען האָט גענומען וואַקסען, ווי פון א נעבעל ארויס, א פער׳כישפטער קרייז. עס האָט זיך געמאָהלט אן אונענדליכע רייה פאבריק־דעכער, מיליאָנען קוימענס, וואָס בעפלאנצען דעם גאנצען ערדקוגעל, מיליארדען ארבייטער, וואס אין אונגעהייערע הונגעריגע מחנות קריכען און קלעטערן זיי פון דאנען ביז עק וועלט. און עס איז געווען פערשטענדליך, אז ווען אפילו זיי, די מיזשויעוו׳ס זאָלען רו־איגירט ווערען, ווען אפילו זיי זאלען די ארבייטער אוועקגעבען אלץ, וועט זיך אויך קיין זאך ניט ענדערן. עס וועט בלויז פלאצען א רינ־געל פון א שווידערליכער שלאנג, עס וועט פלאצען זייער פאבריק, עס וועט קומען א ביטערע ארבייטסלאָזיגקייט, דער הונגעריגער עולם וועט זיך א לאָז טהאָן אין אנדערע פאבריקען און דאָרט מיט דעם אנבאט פון זייערע איבריגע הענד ארונטערזעצען די שכירות ביז גאר.

און דער דירעקטאר שאנץ האָט אלץ גערעדט און גערעדט, און מיט געניטער געשווינדיגקייט געפלאכטען א רינגעל נאָך א רינגעל פון זיין גרויליגער לאָגיק. די שפיצען פון זיינע ברייטע פינגער, האָבען זיך בעוועגט, ווי די וואנצעלאך ביי א שפין, און מיזשויעוו האָט מיט שרעק געפיהלט, אז ער קען דאָ גארנישט מאכען, גאר נישט ענטפערן. און, פאָלגליך, מוז ער איינשטימען מיט דעם, געגען וואס די נשמה זיינע פראָטעסטירט.

ער האָט עפעס גאר ווייט מיט דעם סאמע ברעג פון זיין בעוואוסטזיין געפיהלט, אז ערגיץ אן אויסוועג איז דאָ, א מין הייליגער בעשלוס: זאָל אמת בלייבען אמת, און אויב נאָכצוקומען דעם אמת, דאַרפען זיי רואינירט ווערן, טו זאָלען זיי!... וואס דערנאָך וועט מיט זיי זיין — דאס געהערט שוין גאר צו אן אנדער ענין!.. אנדערע ווע־לען געפינען, וואס ווייטער צו טהאָן, אבער זיין עובדא זאָל זיין — דורכצופיהרען דעם אמת ביז׳ן סוף.

אבער דער דאָזיגער געדאנק איז גלייך פערצויגען געוואָרען מיט א נעבעל: ער האָט יאהרען לאנג געגלויבט אין דעם אמת פון ציפערן, געזעהן אין זיי אן אונפערמיידליכען געזעץ. און זיין מוח, געוועהנליך

אזא קלאהרער, פעסטער, האט דא, געגען דעם אייזערנעם געפלעכט פון ציפערן, זיך פערלארען, איז ווי ווייך געווארען און זיך געפלאנ־טערט. מיזשויעוו האט שוין אליין ניט געמערקט, אז ער שפארט זיך שוין ניט וועגען דער גערעכטיגקייט פון דער זאך, נור וועגען דעם צי מען דארף נאכגעבען די גאנצע צוואנציג, אדער עס איז מעגליך בלויז צעהן.

און די מוטנע שויבען האבען נאך אלץ געציטערט, הינטער זיי האט געברומט און געהוזשעט און געקאכט, ווי א ווייטער וואסערפאל, און פון צייט צו צייט פלעגט דאס אלץ צושפרונגען ווערן אין שאר־פע, שניידענדע אויסגעשרייען.

און שאנץ האט אלץ גערעדט און גערעדט, און געשאטען מיט ציפער, ווי ער וואלט פון אן אונענדליכען זאק געשאטען בייזע ריע־זען־שטארקע קארליקעס, וועלכע האבען זיך געפלאנטערט ארום די הענד און ארום די פיס, געקראכען אין קאפ און אין הארץ אריין און געוועקט דארט א שווערען געפיהל פון מאכטלאזיגקייט געגען דעם כוח פון די אומשטענדען.

— בעגרייף דאך — האט סטעפאן איוואניטש זיך אריינגעמישט שוין מיט א רוהיגערן קול: — דא איז קיין מיטען ניטא. אויף צעהן פראצענט וועלען זיי ניט איינגעהן. אנגעהויבען האט זיך פון דרייסיג, האבען זיי צעהן אראבגעלאזען, די דעפוטאטען האבען נאכגעגעבען, אבער צעהן!...

מיזשויעוו האט אויפגעהויבען אויף איהם א מיעדען, פערלאָ־שענעם בליק.

— אדער מען דארף נאכגעבען אלץ — האט זיך סטעפאן אי־וואניטש אנגעשפארט אן טיש — אדער גארנישט... גארנישט, און נאך דער אונפערמיידליכער הריגה זיי בערוהיגען מיט א פרייוויליגער העכערונג. —

— און דערווייל וואס? — איז מיזשויעוו בלייך געווארען.

— דערווייל... — סטעפאן איוואניטש האט אבגעקעהרט די אויגען און אויסגעקנאקט די פינגער.

— ניין! — האט מיזשויעוו אויסגעשריען זיך אויפשטעלענדיג אין זיין פולער הויך. — איך קען ניט... איך קען ניט צולאזען, אז מען זאל ערמארדען מענשען נור דערפאר, ווייל זיי זיינען הונגעריגע, ווייל אונזערע אינטערעסען זיינען ניט זייערע אינטערעסען.

— טו געה ארויס צו זיי און שלאג זיי פאר דיינע בעדינגונגען.
— און סטעפאן איוואניטש האָט ברייט פונאַנדערגענומען די הענד.

מיזשויעוו איז געשטאַנען און געשוויגען, קוקענדיג אונטער זיך. איהם האָט זיך מאָדנע פערוואַלט, אז ניקאָלאיעוו זאָל זיך געפינען דערביי. ביידען צוזאַמען וואָלט זיך איינגעגעבען צוצורייסען דעם פער׳כישופ׳טען קרייז.

— און איך וועל טאַקע געהן... שוין בעסער אזוי, איידער...
— האָט ער ארויסגערעדט, און זיין קול האָט זיך אבגעריסען.
— ווי דו ווילסט... — האָט סטעפאן איוואניטש ווידער פונאַנדערגענומען די הענד, — אפשר וועט זיך דיר... איינגעבען... אבער איך מוז דיך ווארענען, אז דו ריזיקירסט זעהר שטאַרק...
— מיט וואָס?
— דו וועסט ארויפציהען אויף זיך זייער גאַנצען כעס... אַט די ארבייטער דיינע, פאַר וועלכע דו שטעהסט, וועלען אין א מינוט פערגעסען, וואָס דו האסט געטהאָן פאר זיי, און קוים האָסטו זיך אין עפּעס געשטעלט געגען זיי, וועלען זיי דיך פערהאַסען מעהר, ווי עמיצען אנדערש, טאַקע דערפאַר, ווייל דו האסט פאר זיין אזוי פיעל געטהאָן און זיי האָבען געהאט גלויבען אין דיר!

מיזשויעוו האָט שטום געקוקט אויף איהם.

—הער נור אויס, פעדיא! — האָט סטעפאן איוואניטש אַנגעהויבען אין א פריינדליכען טאָן. — מיינסטו, אז מיר איז ניט שווער? אבער דו ריזיקירסט גאר שטאַרק, מוז איך דיר זאָגען... לאָז אָב... איך בעט דיך!

מיזשויעוו איז לאַנג געשטאַנען אויף אן ארט, דערנאָך שאַרף זיך אויסגעדרעהט און איז ארויס. ער האָט דערפיהלט, אז טאמער געהט ער ניט ארויס, וועט... און ער האָט שוין געהערט דאָס קנאַקען פון ביקסען, געשרייען און געזעהן בלוט, ער האָט שווער א טרייסעל געטהאָן מיט׳ן קאָפּ, און מיט דומפּען, טעמפּען געפיהל אין ברוסט איז ער ארויס אויפ׳ן גאַניק, ווי ער וואָלט זיך געגרייט צו א שווערען קרבן.

ער איז פערכאַפּט געוואָרען פון טומעל און שיין. טויזענדער פּנים׳ער האָבען זיך צוגעווענדעט צו איהם אין ערוואַרטונג, פיעלע מיט א זיכערער, פרעהליכער מינע. ער האָט גענומען רעדען.

און וואָס איז נאָכדעם פארגעקומען, איז געווען ענליך צו דעם,

ווי עס וואלט פלוצלינג אנגעטראגען א שטורם-ווינד. ווי ער וואלט אליין זיינע אייגענע ווערטער ניט געהערט. נור ער האט דערזעהן, ווי אלע פנים'ער האבען זיך אויף אמאל שרעקליך פערענדערט. גלייך איז אראב דער אויסדרוק פון פרעהליכען צוטרוי, און זיי זיינען גאר אנדערע געווארען. מיזשויעוו האט עס דערפיהלט און איז געבליבען אן איינזאמער צווישען דעם אונגעהויערן עולם. אן איינזאמע און א פרעמדער צו זיי. ער האט גענומען זוכען אן אויסוועג פון דעם פוסטקייט, אין וועלכער ער איז אריינגעפאלען, אבער ווערטער האבען שוין ניט געקענט העלפען... דער בונד צווישען איהם און זיי, וואס האט אויס־געזעהן אזוי אמת'דיג און פעסט, איז אין איין רגע איבערגעריסען גע־ווארען, ווי קיינמאל גאר נישט געווען... מיזשויעוו האט פאר זיך גע־זעהן בלויז שונאים.

דערנאך, געדענקט ער, האט איהם גענומען אבענטפערען א קליי־נער, שווארצער מענשעלע, מיט דורכדרינגליכע, שטעכיגע אויגען. א דרעקסלער־ארבייטער, וועלכער איז איהם בעקענט געווען.

— אויס מיט'ן שווינדעל! — האט ער געשריען — איהר האט אנטפלעקט אייער אמת'ן פנים... צווישען אייך און די מיליאנען מענ־שען, וועלכע האבען אייך געגלויבט און ערווארט פון אייך גערעכטיג־קייט, שטעהען אייערע מיליאנען רובעלס!... מיר פאדערן אונזערס! שיסט אין אונז, שיסט!... טהוט אייער ארבייט... הענקער!

מיזשויעוו, א טויטבלייכער, האט געפרובט רעדען, נור ער האט שוין ניט געוואוסט, וואס צו זאגען, און פלוצלינג דערפיהלט אזא שרעק, ווי ווען מען פאלט אין שלאף אין א שרעקליכען אב־גרונד.

עמיצער האט איהם אנגעכאפט פאר'ן האנד, ער האט אינס־טינקטיוו יענעם אבגעשטויסען, ער האט געפרובט אויפהויבען זיין קול, האט מען עס אנגענומען פאר א סטראשונאק. עמיצער האט נאך פעסטער איהם א כאפ געטהאן פאר'ן ארבעל, דערנאך פאר דער ברוסט. א קויל שנעל האט איהם א זעץ געטהאן אין אויג, און מיזשויעוו א צוטומעלטער, א טויט בלייכער, איז פערשוואונדען געווארען צווישען די שרעקליכע געוואלטען פון המון. ער האט אינסטינקטיוו ארויסגע־ריסען זיין רעכטע האנד און האט עמיצען מיט זיין גאנצער גבורה א זעץ געטהאן איבער'ן קאפ. אויף אמאל איז פאר איהם ליידיג געווא־רען דער פלאץ, און ער האט דערזעהן אריינרייטען אין הויף די רויט־

קעפּיגע סאָלדאַטען מיט נאַגאַיקעס אין דער לופטען. אָן אויפגעשוי־דערטער, האָט ער זיך געוואָרפען זיי אַנטקעגען. נור פון הינטען האָט מען זיך אויף איהם א לאָז געטהאָן, זיך אָנגעוואָרפען אויף איהם, און ער איז געפאַלען אויף הינטען, מיטשלעפּענדיג מיט זיך דעם שוואַרצען דרעקסלער מיט א צושמעטערטען, צובלוטיגטען שאַרבען.

פופצעהנטעס קאַפּיטעל.

דער מזרח, אָן אבגעוואַשענער, א שיינענדער, האָט זיך געהויבען פון ים אַרויס, אַלץ העלער און העכער אַרומגעכאַפּט דעם בלויען הי־מעל, וואָס האָט אקאָרשט ערוואַכט און אָנגעצונדען פייערלאַך אין די פאַרביילויפענדע וואָלקענדלאַך. עס האָט זיך געפיהלט, אַז אַט נאָך א ווײַלע, און פון הינטער דעם ראַנד פון דער ערד וועט בלענדענדיג א שמייכעל טהאָן די גרויסע פרעהליכע זון.

נור דאָס וואַסער ווייט אַרום איז נאָך געשלאָפען. די קאַלטע גרינע כוואַליעס האָבען שלעפעריג געלעקט די זייטען פון שיף, און די דרעמלענדע קעלט פון די מאַרגען־שאָטענס איז נאָך געלעגען אויפ'ן ים און אויף די בלוליכע, משופּעדיגע ווענד פון די שווערע בערג.

נור הויך — הויך איבער'ן ים האָבען די בערג־שפּיצען פון זייער גליקליכער הויך שוין געזעהן די זון און האָבען געברענט און געבליש־צעט געגען דעם בלויען הימעל, ווי רויטע, ראָזעווע און גאָלדענע פלאַמען־צונגען.

מיזשויעוו איז אַרויס אויפ'ן דעק און האָט זיך אַרומגעקוקט מיט מיעדע, ברענענדע ניט אויסגעשלאָפענע אויגען.

אויפ'ן שיף האָט מען נאָך געשלאָפען. צוויי דריי מאַטראָזען האָבען מיט וויש־בעזימער געוואַשען און געריבען דעם גלאַנציגען דעק. פון אונטען האָט זיך דערטראָגען אַן אונבעשטימטער געראויש. דאָס שיף האָט אבגעקלאַפּט שנעלע, גלייכמעסיגע קלעפּ, און דאָס וואַסער האָט געמורמעלט, קוים מיט'ן אויער צו כאַפּען. עס איז געוועזן קאַלט, און מיזשויעוו'ס ברייטע אַקסלען האָבען זיך געדריקט און פערגאַנגען אין א לייכט, לייכט ציטערן. זיין ניט אויסגעשלאָפען געזיכט איז געוועזן צוקנייטשט און זיינע האָאַר צושויבערט.

מיט שווערע טריט איז ער אוועק צום הינטערטייל פון שיף, און אַזוי לאַנג דאָרט געשטאַנען, זיין אונבעוועגליכער בליק האָט גע־ציעלט צו אין צושוימטען גרינעם וואַסער אריין, צו אויף די ווייטע

בלענדענדע בערג־שפּיצען, וואו, משמעות, עס איז שוין געווען גרויסער טאג.

דערנאך האט ער זיך אויפגעהויבען אויף׳ן אויבערשטען דעק און זיך צוגעזעצט צו איינעם פון די צוגעשרויפטע, אונבעקוועמע מאר־מאר טישלאך; זיינע מאסיווע הענד האט ער צונויפגעלעגט אויף דעם אייז־קאלטען שטיין. זיינע איינגעפאלענע אויגען האבען מיט שלעפּע־ריגע קארגע בליקען בעטראכט דעם ליידיגען דעק.

די זון האט זיך געהויבען דארט הינטער דעם ראנד פון דער ערד, און די בערג האבען שוין ביז העלפט זיך געטונקט אין פריה־מארגען גלאנץ. מען האט געזעהן, ווי אלץ נידריגער איז געלאפען דער בלויער קאלטער שאטען, געשווינד אבגעגעבען איין בערגעל נאכ׳ן אנ־דערן, זיך קלאמערנדיג אן די אפגרונדען און זיך אראפגליטשענדיג מיט זיי.

דאס שיף האט זיך אויפגעכאפּט. עס האט זיך גענומען ריהרען און בעוועגען. א קעלנער אין א ווייס יאקעל מיט משונה׳דיגע גרויסע זילבערנע קנעפּ איז דורכגעלאפען; פון וואכט־ביידעל איז ארויס דער גראהער, דורכגעפּראַרענער קאפּיטאן־געהילף, צוויי גאר יונגיטשקע פריילײנס, מיט פערשלאפענע אויגעלאך זיינען אנגעלאפען פון ערש־טען קלאס זיך אומגעקוקט ארום מיט אזא מינע, ווי זיי וואלטען אי־בערראשט געווען, וואס עס איז שוין אזוי ליכטיג און שעהן, בעת זיי זיינען ערשט אויפגעשטאנען, דערנאך האט זיך בעוויזען אן ענג־לענדער, לאנג ווי א פלאקען, אין א פאנאמע און פערווארפענדיג די פיס פון איין באנק אויף דער אנדערער, תיכף פעררויכערט א משונה־דיג גרויסע ציגאר. א קליין אינגעלע אין א מאטראזען אנציגעל איז ארויסגעלאפען און ווארפענדיג מיט די נאקעטע פיסלאך זיך א לאז געטהאן געגען דער זון. און נאך און נאך זיינען ארויסגעקראכען אויף׳ן דעק פערשלאפענע מענשען, מיט פינטלענדע אויגען און שמייכ־לענדע ליפּען, און ווען פלוצלינג איבער׳ן האריזאנט האט ארויסגע־קוקט די נידריגע פריה־מארגען זון און בלענדענד א שפּריץ געטהאן איבער די קאמען פון די כוואליעס, איבער די מאסטען, איבער דעם דעק און די גרינע בערג, האט דאס שיף שוין געלעבט זיין בונטען יום־טוב׳דיגע־פוסטען און לוסטיגען לעבען.

צוויי פראנצויזקעס, מיט פרעהליך־נייגיעריגע אויגען, פּיפּצענ־דיג, ווי פויגלען, וואס בעגריסען דעם פריהמארגען, האבען זיך צו־

געזעצט צו א דערבייאיגען טישעל, זיך ארומגעקוקט רעכטס און לינקס, דערזעהן אן אנגעכמורעטען שכן, זיך איבערגעקוקט און זיך צולאכט.

מיזשויעוו האָט געוואלט אוועקגעהן — עס זיינען איהם עקעל־האפט געוועזן אלע מענשליכע פּנים'ער, קולות, וואס רעדען ניט דאָס, וואס דער אמת איז, און פאַלשע, ליגנערישע אויגען. נור די חנגד און פּים האָבען ביי איהם געציטערט, דער רוקען האָט געשטאָכען און די ברעמען האבען געשמארצט. האָט ער מיט א קלונג אין טישעל צוגערו־פען דעם פּארבייליופענדען קעלנער און שוין געהאט געעפענט דאָס מויל צו בעשטעלען, נור כאפּענדיג דעם בייגיעריגען בליק פון די צוויי פּראנצויזקעס, וועלכע האָבען שוין געוואוסט, אז ער איז א בעקאַנטער רוסישער מיליאָנער, איז ער אנטשוויגען געוואָרען. איהם האָט זיך געדוכט, אז ווען ער וועט דערהערען זיין אייגען קול, וועט זיך ווידער אנצינדען אין איהם דער נערוועזער, בלינדער כעס, ווי דאָס פלעגט טרעפען מיט איהם די לעצטע צייט. און נאָך האָט זיך איהם געדוכט, אז אויף דער גאנצער וועלט איז ניטאָ קיין עקעלדיגערע, נארישערע און איבריגערע זאך, ווי אן אייגען קול.

דער קעלנער איז געשטאַנען און געשוויגען און זיך שוין גע־נומען וואונדערן. פּלוצלינג האָט מיזשויעוו, אומגעריכט פאַר זיך אליין גענומען א בליישטיפט און האָט אָנגעשריבען אויפ'ן גלאַטען מארמאר:

„ג י ט מ י ר ק א פ ע".

דער קעלנער האָט אויסגעבויגען זיין קאָפּ, ווי א האָהן, וואס וויל כאפּען א פּיק, האָט מיט איין אויג דורכגעלעזען דאָס אנגעשריבענע, זיך אויף אן אמת פערוואונדערט און איז גלייך ניט געוואָרען.

און מיזשויעוו האָט זיך דערפרעהט: ווי איז דאָס איהם פריד־הער ניט איינגעפאלען דאָס צו טהאָן? עס איז דאָך אַזוי איינפאַך... מען קען איינגאַנצען אנטשוויגען ווערן, און דאָס ביסעלע, וואס ער דאַרף פון מענשען, בעקומען ניט הערענדיג ניט זיין, ניט זייערע פאַלשע שטי־מען. א שעלמישער געדאנק איז דורכגעלאָפען דורך זיין געהירן, ווי ער וואלט געפונען א מיטעל זיך אויסצובעהאלטען פון אלעמען.

ווען מען האָט איהם געבראכט די קאַפע, האָט ער זיך האלב־אָבגעקעהרט צום ים, ארייגגענומען זמן שווערען קראנקען קאָפּ אין די

הענד און זיך פערטראַכט. צווישען די פינגער, וואס האָבען צונויפ־געדריקט זיין שאַרבען, האָבען ווילד ארויסגעטאַרטשעט צופּאַטעלטע האָאר, און די אויגען האָבען געקוקט מוטנע און אָהן לעבען.

שוין אַ שטיק צייט ווי דאָס לעבען איז פאַר איהם איין גע־דאַנק, וואס טראַכט זיך שווער און מיט מאַטערניש דורך אַ שאַרפען קאָפּוועהטאָוו. און פלעגט ער זיך פערגעסען אין אַ קורצען, קרענקליכען שלאָף, פלעגט דער איינגעשפּאַרטער געדאַנק פערשווינדען, און איהם פלעגט זיך חלום'ען אַ פייגליכע פוסטקייט, אין וועלכער ער וואַרפט זיך קאָנוואולסיוו, זוכט זיך אַן וואס אנצוכאַפּען און פאַלט אָהנמער־טיג נידריגער און נידריגער. ער איז פאַר דער צייט דורכגעפאָהרען גרויסע שטרעקען, געזעהן אַ מאַסע מענשען, שטעדט, בערג און ימים, נור אין זיין געהירן פלעגט זיך דאָס אבשפּיגלען אזוי בלייך און פאַרב־לאָז, ווי אַן ערינערונג וועגען לאַנג עפּעס פערשוואונדענעם. אבער כסדר פלעגען אַלץ קומען איינע און די זעלבע פּנים'ער, אזוי העל דייטליך, ווי חלומות פון אַ צוהיצטען מוח, און דיזעלבע פּנים'ער, מיט דער גרויזאַמער פּינקטליכקייט און אונפערמיידליכקייט פון אַ קרייז, וואס דרעהט זיך ארום זיין מיטעלפּונקט, און דער מיטעלפּונקט איז געווען זיין אייגענער קראַנקער קאָפּ.

און אויך איצט, מיט די בליקען געווענדעט צו דעם גרין־בלויען שפּיעל פון די שווימענדע ברעגען, האָט ער זיך דאָרט געמאָהלט איין בילד נאָכ'ן אנדערן:

צוערשט האָט זיך געוויזען ניקאָלאַיעוו'ס צומישטער, צושראָקע־נער פּנים; ער שטעהט אין מיטען פון זיין קאַבינעט, פאַר איהם מי־זשוייעוו, אַ צומזיק'טער, שרייענדער, אַ פער'חוש'טער. ניקאָלאַיעוו אין פערלעגענהייט קוקט ניט אין זיין זייט, צופּט מיט ציטערנדע פינ־גער די קוטאַסען פון זיין באָרטעל. מיזשוייעוו שטיקט זיך מיט וויל־דען גרימצאָרן, ער קען ניט פערשטעהן: ווי אזוי אָט דער מענש, דער בעסטער פון אַלע, וועלכען ער האָט געקענט און געליעבט, ווי אזוי אָט דער מענש האָט ניט דערפיהלט די גרויזאַמע אונגערעכטיגקייט, וואס איז בעגאַנגען געוואָרען געגען איהם. מענשען־חיות, וועמען ער האָט געטהאָן נור גוטס, וועמען ער האָט געוואָלט זיין לעבען ווידמען און פאַר וועלכע ער איז גרייט געווען צו געהן אויף אַלץ, האָבען איהם געשלאָגען, צו'הרג'עט און געוואָלט דער'הרג'ענען! דערפון האָט מען אויפשוויידערן געדאַרפט, ווילד אויפגעבראַכט ווערן, ענטריסטעט ווע־

רען ביז אין דער טיעפעניש פון דער נשמה, און אנשטאט דעם הערט ער פון איהם נעבעכדיגע רייד, וואס זוכען זיי צו פערענטפערען און איהם צו איבערצייגען, אז זיי זיינען ניט שולדיג.

— דאס זיינען חיות... אונזיניגע, בייזע, גיעריגע חיות! — האָט מיזשויעוו געשריען — וואס האָב איך זיי געטהאָן? פאר וואס?

אבער ניקאָלאיעוו האָט געקוקט אן א זייט, און זיין פּנים איז געווען אזוי מאָדנע, ווי ער וואָלט זיך געעקעלט פאר עפּעס.

— זיי האָבען דערפאר שווער בעצאָהלט... פאר איין מענשען..— האָט ער שטיל גערעדט.

— בעצאָהלט! קען מען דען דערפאר בעצאָהלען? הער נור אביסעל — בעצאָהלט? — א שאָד, וואס אזוי ווייניג! איך בין צו־פרידען, צופרידען, צופרידען!...

מיזשויעוו האָט געשריען אלץ העכער און העכער, ווי ער וואָלט זיך געוואלט אויסצוגיסען אין ווילדען געשריי זיין בייזע הנאה, דעם גאנ־צען האס, וואס שוימט אין זיין הארץ. אבער וואס העכער ער האָט גע־שריען זיינע רציחה'דיגע ווערטער, וואָס איהם האָט זיך געדוכט, אז דאָס זיינען זיי די ריכטיגע ווערטער, אלץ קעלטער, עקעלדיגער איז געווארען ניקאָלאיעוו'ס פּנים. און ווען מיזשויעוו האָט דאס בעמערקט און גענומען מיט צאָרן און גרויל אויפווארפען ניקאָלאיעוו'ן, אז ער פערשטעהט איהם ניט און פיהלט ניט זיין וועהטאָג, האָט ניקאָלאיעוו מיט שטילער און הארטער פיינדשאפט ארויסגערעדט:

— זיי זיינען אויסגעשטאָנען פיעלע ערגערע זאכען... נו, שוין אנגענומען, אז זיי זיינען בעגאַנגען א פעהלער, אז דאָס איז געווען אן אויסברוך פון פערפייניגטע מענשען... אבער, דעם אמת גערעדט, וואס ביזטו פאר זיי? דו ביזט זיי פונקט אזא שונא, ווי אלע, ווי דיין ברודער...

— איך? — האָט מיזשויעוו אויסגערופען מיט שוידער און פאר־וואונדערונג.

— יא, אויך דו! דו האָסט זיך אויך בענוצט מיט זייער שוויים און בלוט ווי אלע... ווען דו האסט אפילו זיי ניט געשטיקט און אפּט־מאָל צוגעהאלפען... איז... דאך דאס, ווירקליך... ניט קיין גרויסער פערדיענסט.

מיזשויעוו'ס צושלאָגענער פּנים, מיט דער אראָבהענגענדער ליפּ און אויפגעלאָפענעם אויג, איז געווען אי שרעקליך, אי רחמנות'דיג.

— הייסט דאָס, אז נאָך דיר קומט אוים, אז אפילו ווען זיי דער־הרג'ענען מיך, וואלטען זיי אויך גערעכט געווען? — האָט ער זיך געשטיקט ווי א פיש אויפ'ן זאמד.

ניקאָלאַיעוו איז בלייך געווארען, די פינגער, וואס האָבען גע־צופט די קוטאסען, האָבען נאָך שטארקער גענומען ציטערן.

— אויב דאָס איז דיין מיינונג, טו... — האָט מיזשויעוו אָנגע־הויבען, און דערפיהלט, אז ער פאלט אין אן אבגרונד אריין.

און דאָ איז פארגעקומען דאס עקעלהאפטעסטע: אויף ניקאָלאַ־יעוו'ס פנים האָט א שימער געטהאָן א קליינטשינקער שרעק, זיינע אויגען האָבען גענומען לויפען, ווי א בעהאַלטענער געדאנק וואלט זיי געדריקט, און פלוצלינג האָט ער גענומען ריידען פאלש־קלינגענדע, בלייכע, שלום מאכענדע ווערטער. און מיט דעם אויסגעפיינערטען חוש פון א קראנקען האָט מיזשויעוו געכאפט זייער בעהאַלטענעם זין: ניקאָליעוו האָט מורא געהאט פאר א קריעג, מיזשויעוו זאָל זיך ניט אבזאגען צו געבען געלד אויף זיין געפלאַנעוועטען זשורנאל. און מאָד־נע — מיזשויעוו גאר איז צומישט געוואָרען. ער האָט זיך איבערגעררי־סען אין מיטען ווארט. אויך ניקאָלאַיעוו איז אנטשוויגען געווארען, און א פארב האָט זיך געשטעלט אויף זיין דרייסטען, מוטיגען פנים. א מינוט צייט האָבען זיי געקוקט איינער דעם אנדערן אין די אויגען, און אין פערלויף פון דער מינוט איז שפורלאָז צוגאנגען און פער־שוואונדען די פריינדשאפט, וואס האָט אויסגעזעהן אזא פעסטע און אויפריכטיגע, וואָס האָט זיי פערבונדען אזוי פיעל יאָהרען.

און ווען אין א האלבער שטונדע ארום איז מיזשויעוו אוועק פון איהם, זיינען דאס שוין געווען ניט צוויי נאָהענטע מענשען, נור צוויי שונאים, וואס האסען און פעראכטען איינעם דעם אנדערן.

דערנאָך האָט מיזשויעוו זיך דערזעהן אין א וואגאן, אין א לאנגע טויבע נאכט. דאָס איז געווען נאָכדעם, ווי ער, משמעות, ניט ביים פור־לען זינען, זיך ווארפענדיג אין די אונזיניגסטע קאָנוואולסיעס פון גע־דאנק, האָט פלוצלינג זיך איינגעפונען ביי דעם מענשען, ביי וועמען ער האָט זיין גליק אוועקגערויבט. ער האָט אליין ניט געוואוסט, צו וואס ער האָט דעם מענשען אויפגעזוכט; ערשט, ווען ער האָט דער־זעהן זיין פערוואונדערטען, האסענדען בליק, האָט ער טונקעל פער־פערשטאנען, אז מסתמא האָט זיך איהם פערוואלט בעגעגענען כאָטש

איינעם זאָל זיין א שונא, וועלכער זאָל איהם קוקען גלייך אין פּנים אריין, ווי א מענש צו א מענשען.

מאריא סערגעיעוונא'ס מאן איז געשטאנען פאר איהם א מאגע־רער, מיט לאנגע גלייכע האָאָר, און האָט געקוקט איהם אין די אויגען אריין מיט ברענענדען, אונגעשטילטען האס.

— וואָס דארפט איהר? — האָט ער מיט מאטערניש געפרעגט

— איך איז ווענינ... איהר קומט נאָך שפּאטען פון מיר? איהר מיינט, אז איך איז שוין אלץ ערלויבט?

מיזשויעוו געדענקט ניט, וואָס ער האָט צו איהם גערעדט, אָבער ער געדענקט, אז דאָס פּנים פון יענעם מענשען האָט צוערשט אויסגע־דריקט א מין פער'חידוש'קייט, דערנאָך א טונקעלע אהנונג און צולעצט קאלטען, נצחונ'דיגען שפּאט.

— אהא — האָט ער שטיל ארויסגערעדט — האָט איהר אויס־געפונען, אז ניט אלץ קויפט מען פאר געלד! דאָס איז גוט.

און ער האָט גענומען לאכען העכער און העכער און דערנאָך איהם מיזשויעוו'ן ארויסגעטריבען ווי א הינד, און מיזשויעוו איז אוועק. ער האָט שוין געהאט פערלאָרען דעם לעבעדיגען פאָדים, וואס האָט איהם געבראכט צו יענעם מענשען, און ער האָט ניט געוואוסט, צו וואס ער איז געקומען, וואס צו רעדען און ווי אוועקצוגעהן.

די נאכט אין וואגאן האָט ער ניט געשלאָפען. אונקלאָהרע, אונ־געהייערע געשטאַלטען האָבען איהם ארומגערינגעלט און געקוועלט. און עס האָט זיך איך געמאָהלט די געשטאלט פון יענעם גרויסען מאן, וועלכער ווייס דאס גאנצע לעבען און דעם גאנצען אמת וועגען לעבען. ער ווייס ניט ווי און ווען עס איז איהם געקומען אויף'ן געדאנק צו פאָהרען צו יענעם גרויסען שריפטשטעלער, דעם אלטען מאן, וועמענס נאָמען ער איז געוועהנט געווען פון קינדערווייז אויף ארויסצוריידען, ווי דאָס הייליגסטע ווארט אין דער וועלט. ער געדענקט נאָר, ווען דער געדאנק איז שוין געווען אין איהם, האָט ער דערשפּירט אין זיך אזא לייכטקייט, אזא גרויסע, ליכטיגע האָפנונג. און עס איז געווען לייכט און ליכטיג, ביז וואנען ער האָט ניט בעקומען אן ענטפער אויף דער געשיקטער טעלעגראמע. אבער ווי נור ער האָט פערשטאַ־נען, אז דער גרויסער אלטער ווילינט איין איהם אויפצונעהמען — איז אלץ פערשוואונדען. עס האָט זיך איהם געגומען דוכטען, אז מען נעהמט נור אויף, ווייל ער איז מיליאָנער מיזשויעוו, און ער גופא,

דער מענש, געהט קיינעם ניט אָן, אפילו אט דעם איינציגען מענשען אין דער וועלט, און זיין גאנצער מוט איז ווי אראָבגעפאלען, און ער האָט דערזעהן, אז די גאנצע זאך איז קאָמיש, אז ער דארף צו קיינעם ניט פאָהרען, אז קיינער וועט איהם ניט זאגען עפּעס אזוינס, וואָס ער אליין זאָל ניט וויסען. און דאן האָט צום ערשטען מאָל דורכגעשוועבט דער געדאנק אבצוזאגען זיך פון פערמעגען, ווערען אן אריִמאן, ווי אלע מענשען. נור נאך איידער ער האָט גוט בעגריפען דעם געדאנק, האָט ער שוין געוואוסט, אז דאָס איז אונמעגליך.

— אָבער פאר וואס? — האָט מיזשויעוו זיך געפרעגט און אנגעשטרענגט זיך ארייננעקוקט אין די פינסטערע שאטענס, וואָס האָבען זיך געטראגען פארביי די פענסטער פון וואגאָן.

און צום ענטפער האָבען זיך איהם גענומען מאהלען קלעגליך קאָמישע בילדער: ער א מענש, וועלכער האָט זיין לעבען לאנג געגאָסען פון דאָס בעסטע, וואס איז דאָ אויף דער וועלט, און וועלכער קען עס נאך איצט געניסען, וועט פּלוצלינג אומישנע זיך פערשטעלען פאר א קבצן, געהן אלע טאָג אין קאנטאָר, בעקומען צוואנציג רובעל שכירות, און ווייטער... אפשר חתונה האָבען מיט א בעשיידענע פריילין, וואס שרייבט אויף א מאשינקע? ווי נאריש!..

ניטאָ קיין פארוואס, אבער נאריש און קאָמיש ווי אלץ וואס איז סענטימענטאָל און זינלאָז.

און איבער'ן קאָפּ איז געהאנגען אַ חשוב'דיגע משא, און דער בעקאנטער געפיהל פון פיינליכער פּוסטקייט האָט איהם דורכגענומען, און דאמאָלס האָט מיזשויעוו צום ערשטען מאָל דערפיהלט, אז עס געהט צום סוף און זייט דעם האָט ער עס געוואוסט.

עס איז געווען נאך איין קאָנוואולסיווער געדאנק: ער האָט זיך דערמאָהנט, אז ערגיץ ווייט איז דאָ א פרוי, א בעליידיגטע פון איהם, אן אומגליקליכע, וועלכע האָט איהם דאך אמאָל געליעבט. נור דער געדאנק האָט זיך אויפגעכאפּט און גלייך פערלאָשען געווארען, ווי אלץ וואָס פלעגט איצט אנצינדען זיין מוח.

עס איז פיינליך קלאָר געווארען, אז עס איז ניטאָ וואו צו פאָהרען. ער איז געווען אלע מאָל און אומעטום דאָס זעלבע, וואָס ער איז, קיין זאך האָט ניט געקענט היילען דעם צוקאלעטשעטען אָרט אין זיין נשמה.

און אָט דער געדאנק — אז עס איז ניטאָ, וואו צו פאָהרען, און

אַז יעדער טריט איז נור אַ נייער רינג אין קייט פון זיינע יסורים און ליידען — איז אויך איצט געשטאַנען בולט, רונד אין מיזשויעווס מוח.

ער האָט שווער אַבגעזיפצט, אַבגעריסען זיין בליק פון די שוויי־מענדע גרינע ברעגען פון מיטעללענדישען ים — אַזעלבע איבריגע פאַר איהם איצט — און ער האָט פערמאַכט די אויגען. און גלייך האָט ער גענומען הערען, וואָס מען רעדט אַרום איהם.

— ווייסט איהר, עס איז מערקווירדיג — האָט גערעדט אַ יונגער רוסישער קול — ווען דו פאָהרסט מיט אַ שנעל־צוג פון צפון צו דרום, דוכט זיך, אַז דער פריהלינג קומט ניט מיט יעדען טאָג, נור מיט יעדער שטונדע... ממש ער פליהט דיר אַנטקעגען... איך קען עס ניט אויס־דריקען, נור מיר דוכט זיך, אַז קיין גרעסערער תענוג איז גאַר ניטאָ. נעכטען איז נאָך גראה, קאַלט געווען, היינט זעהט איהר שוין אָבגע־טאַיעטע פלעצער צווישען די בערעזעווע בוימער... און מאָרגען איז שוין דער הימעל בלוי... אַך, ווי גוט!

מיזשויעוו האָט מעכאַניש געעפענט די אויגען און אַ קוק גע־טהאָן אויף דעם, ווער עס האָט גערעדט. דאָס איז געווען אַ יונגער מאַן, משמעות, אַ קראַנקער, און גערעדט האָט ער צו גאַר אַ יונגיטש־קער פרוי מיט לעבעדיגע פרעהליכע אויגען. זיי זיינען געשטאַנען ביי דער פאַרענץ, און דער ווינד האָט לייכט לייכט אויפגעבלאָזען זיי־ערע ווייכע האָאָר. און נאָך זייערע שיינענדע פּנים׳ער און נאָך דעם, ווי זיי האָבען געאָטעמט פריי און מונטער, ניט אוועקנעהמענדיג זייער פערצויבערטען בליק פון די ברעגען, וואָס זיי האָבען, ווי עס שיינט, געזעהן צום ערשטען מאָל, האָט מיזשויעוו פערשטאַנען, אַז דאָס איז ווירקליך — גליק!

און מיזשויעוו האָט געוואָרפען אַ מוטנעם בליק אויף די ברע־גען, דערזעהן דאָס, וואָס ער האָט שוין הונדערטער מאָל געזעהן, און ווידער פערמאַכט די אויגען און פערזונקען אין זיין שטומען שוואַר־צען אַבגרונד.

און פון דער צווייטער זייט האָבען די צוויי פראַנצויזקעס דער־צעהלט איינע דער אַנדערער וועגען אַקסען־קאַמף אין שפּאַניען.

— און איידער דער טאָרעאַדאָר טויטעט איהם... דרעהען די כּאַטאַדאָרען, אין רויטע מאַנטיליעס, דעם אָקס אַלץ אין איין זייט, אַלץ אין איין זייט... פערשטעהסט... ביז ער ווערט אין גאַנצען צומישט...

דאמאלס טויטעט ער איהם דער טאַרעאדאָר... דאָס איז גאָר ניט שעהן!...

מיזשויעוו האָט דאָס געוואוסט.

און פּלוצלינג האָט זיך פאַר זיינע פערמאכטע אויגען זיך ארויס־געשטעקט א געוואלטיגער אקסענער קאָפּ מיט אונבעוועגליכע, בלוט־אנגעגאסענע אויגען. א קוק געטהאָן גלייך איהם אין פּנים אריין, ווי א גרוילינע פערזעהעניש. מיזשויעוו האָט אזש א ציטער געטהאָן און זיך אויפגעהויבען.

אומעטום זיצען מענשען, פּלאַפּלען, לאַכען און בעגלייטען איהם מיט נייגיעריגע אויגען. ער איז שטיל זיי פאַרבייגעגאַנגען און איז אוועק צום הינטערטייל פון שיף.

דאָ האָט ער זיך אוועקגעשטעלט ביי דער פּאַרענץ און לאַנג און שטייף געקוקט אין די שוימיגע שפּור, וואָס האָט זיך געהויבען נאָכ'ן שיף. עס האָט זיך געדוכט, אז ער זוכט עפּעס אין דעם מוטנעם צאַר־גענדען שוים. און ווען פּלוצלונג האָט זיך אבגעדוכט, אז ער האָט עס געפונען, האָט מיזשויעוו געוואָרפען א בליק ארום זיך, זיך אומ־געקוקט אויפ'ן הימעל, אויף די בערג, אויף דאָס בונטע הייפעל פרעה־ליכע מענשען, וואָס זיינען געזעסען פון דערווייטען און עפּעס מיט דער זייט, אומגעלומפּערט זיך איבערגעבויגען איבער דער פּאַרענץ און די רגע דערפיהלט, ווי אומגעלומפּערט דאָס איז, און זיך פערשעהמט פאַר די מענשען, וואָס זיצען דאָרט, און איז שווער ארייננעפאַלען אין וואסער.

א שרעקליכער גערויש האָט איהם א זעץ געטהאָן אין קאָפּ. א קלעפּיגע, בריהעדיגע כוואַליע האָט זיך אריינגעריסען מיט שאַרפען, צופּענדען וועהטאָג אין מויל אריין. און אין דער זעלביגער רגע איז זיין מוח דורכגעציטערט געוואָרען פון א גרויל — א וואהנזיניגען גרויל, ווי מען פיהלט עס ניט ביים לעבען. אין משונה'דיגע קרעמפּען, זיך אבשלאָגענדיג פון דעם שלינגענדען תהום, איז ער ארויפגעשוואָר־מען, דערזעהן דורך דעם פערנעבעלטע רעגען, וואָס האָט געדונען פון זיינע האָאָר, שוין גאָר ווייט א ווייסען שווימענדען פלעק און אויס־געשריען:

— העלפט!

און גענומען זיך טרינקען אין מוטנע־גרינעם תהום, וואָס האָט געפליקט אין שטיקער זיין ברוסט. מחנות קליינע פישעלאך זיינען

אבגעשפּרונגען, ווי שפּריצען, אין אלע זייטען, אבער באלד האָבען זיי זיך צוריקגעקעהרט און האָבען אויפגעשטעלט פון אלע זייטען זייערע רונדע, רעטזעלהאפטע אויגעלאך און געקוקט אויף דעם שווימענדען מאנטעל, אויף די צושפּרייטע פיס אין די געלע שיך און אויף דעם טויטען, בלויען קאָפּ, וואס איז לאנגזאם אלץ נידריגער און נידריגער געזונקען אין קאלטען גרינעם חושך אריין.

ע נ ד ע.

א גליק.

זינד ביי דער גאסען־פרוי סאשקען איז איינגעפאלען דער נאָז און איהר געוועזענע שעהנע און קאפּריזנע געזיכט איז געוואָרען עהנ־ליך צו א צופוילטען שארבען, האָט איהר לעבען פערלאָרען אלעס, וואָס מען האָט געקענט אנרופען מיט׳ן נאָמען ל ע ב ע ן.

דאָס איז געווען בלויז א שרעקליכע, טרויעריגע עקזיסטענץ, ביי וועלכער דער טאג האָט פערלאָרען זיין ליכט און איז פערוואנדעלט געווארען אין א פינסטערער נאכט, און די נאכט איז געווארען אן אונענדליך שווערער ארבייטס־טאָג. הונגער און קעלט האָבען גע־ריסען אויף שטיקער איהר מאגערען קערפּער, איהרע דארע פּיס און איינגעפאלענע ברוסט, אזוי ווי הינד רייסען א נבלה. פון די גרויסע גאסען איז זי אוועקגעגאנגען אויף די פוסטע פּלעצער און האָט זיך דאָרט פערקויפט צו די שמוציגסטע און גרויזאמסטע מענשען, וועלכע זיינען געבוירען געווארען דאכט זיך, פון שמוץ און פינסטער־ניש.

איינמאָל, אין אַ קאלטע פראָסטיגע לבנה־נאכט, האָט סאשקע פערבלאָנדזשעט אויף א נייער גאס, וועלכע איז ערשט אין הערבסט אויסגעלעגט געווארען איבער׳ן ברייטען פּלאץ, וואס איז בעשטאַנען דורכאוים פון בערגלאך און טהאלען, ביים עק שטאָדט, הינטער׳ן באהן. דאָ איז געווען שטיל און פּוסט. א קייט פון לאמטערנעס האָט דונקעל געשיינט ביי דער בלאָהער לבנה־ליכט, וועלכע האָט פייערליך און גלייך בעגאָסען דעם שווייגענדען פעלד. שווארצע שאָטענס האָ־בען זיך געטונקט אין די גריבער מיט עזות און שרעק, און די טע־לעגראפען־קלעצער מיט די דראטהען אויבען, האָבען געהיימניספול, אזוי ווי נאכט־גייסטער העל געבלאנקט פון פראָסט אונטער׳ן דונ־קעל־בלאָהען הימעל. די לופט איז געווען ריין און טרוקען און האָט געשניטען און געברענט אונערטרעגליך מיט איהר אונבעוועגליכען פראָסט. עס האָט זיך געדאכט אז פון גרוים קעלט איז אלעס אין דער וועלט פערשטוינערט געווארען און צום גאנצען קערפּער, צו אלע אויסערליכע טהיילען זיינע איז אזוי ווי צוגעלעגט א גליהענדער

אייזען, און דער קערפער איבערלאזענדיג שטיקלעך הויט, רייסט זיך אפ פון איהם מיט בלוט. דער דאמפף פון מויל האט זיך געצויגען אזוי ווי א וואלקען און איז שטיל, אונבעמערקט צוגאנגען אין דער ריינער פראסטיגער לופט אויפהייבענדיג זיך אין דער הויך צום בלאהען הימעל.

סאשקע האט-שוין ניט געהאט פערדינט גאנצע פינף טעג, און מיט א טאג פריהער האט מען זי גוט צושלאגען, ארויסגעטריבען פון דירה, און צוגענומען ביי איהר דעם לעצטען ווארעמען בגד.

עלענד און אונזיכער האט געטראטען איבער דעם פוסטען וועג איהר קליינינקע צוזאמענגעקארטשעטע פיגור און איהר האט זיך גע־דאכט, אז אין דער גאנצער וועלט איז זי אליין און זי וועט קיינמאל ניט פטור ווערען פון דעם פוסטען פעלד, פון'ם קעלט, וואס פערכאפט דעם אטהעם, און פון דעם פראסטיגען לבנה־שיין.

איהרע פיס זיינען געפרוירען געווארען און זי האט געטראטען איבער'ן סקריפענדען שנעע מיט אזא וועהטאג, אזוי ווי מען טרעט מיט א פערבלוטיגטען טאקעטען ביין אויף הארטע שטיינער.

און ערשט דא, אויפ'ן פעלד האט סאשקע צום ערשטען מאל פערשטאנען דעם גאנצען אונזין און שרעק פון איהר לעבען, און זי האט זיך פערנאנדערגעוויינט. די טרעהרען האבען זיך געקייקעלט פון איהרע קראנקע, פערפרארענע אויגען, און זיי זיינען פערקיהלט גע־ווארען אין גריבעל, וואו עס איז אמאל געווען ביי איהר דער נאז, און איצט — פערפוילט. קיינער האט ניט געזעהען דיעזע טרעה־רען, און די לבנה איז אזוי ווי פריהער הערליך געשוואומען הויך איבער'ן פעלד, אין איהר ריינעם און קאלטען בלאהען שיין.

קיינער איז ניט דורכגעגאנגען, און איין אונאויסדריקליכער געפיהל פון טהירישער פערצווייפלונג, אויפהויבענדיג זיך אלץ העכער און העכער, האט גענומען דערהגעהן צו יענער שטופע, ווען דעם מענשען דאכט זיך, אז ער שרייט מיט א שרעקליכען, הילכיגען גע־שריי איבער'ן גאנצען פעלד, איבער דער גאנצער וועלט, און אין אמת'ן שווייגט ער און דריקט נאר שוידערהאפט צונויף די ציינער.

— חאטש שטארבען... אך, חאטש שטארבען... — האט זיך גע־בעטען סאשקע און האט געשוויגען.

און דא, דערנעבען, אויפ'ן ווייסען וועג האט זיך געזעהען טרע־טענדיג א הויכע און שווארצע מענער־פיגור. ער איז שנעל בעגאנגען

אין סאשקע'ס ריכטונג, און עס האָט זיך שוין געהערט ווי דער שנעע סקריפּעט אבגעהאקט און אויפ'ן קול, און עס האָט זיך שוין געזע־העך ביי דער לבנה דער גלאַנץ פון זיין האָריגען קאָלנער. סאשקע האָט פערשטאַנען, אז דאָס מוז זיין א בעאַמטער פון פאבריק, וואס איבער'ן וועג.

זי האָט זיך געשטעלט אויפ'ן זייט וועג און, אריינגעהמענדיג איהרע פערפראָרענע הענד אין די ארבעל, אויפהויבענדיג די אקסלען און שפּרינגענדיג פון איין פוס אויפ'ן צווייטען, האָט זי געוואַרט. די ליפּען זיינען ביי איהר געווען אזוי ווי גומילאַסטענע, זיי האָבען זיך בעוועגט שווער און הארט, און סאשקע האָט זעהר מורא געהאַט, אז זי וועט גאָרנישט קענען ריידען.

— קאַווא־ער... — האָט זי אונפערשטענדליך געמורמעלט.

דער פערבגעהער האָט א ווײַלע א קעהר געטהאַן צו איהר זיין געזיכט און איז אוועק ווייטער, טרעטענדיג שנעל און זיכער. נאָר מיט דער דרייסטקייט פון דער העכסטער פערצווייפלונג האָט איהם סאש־קע איבערגעיאָגט און, געהענדיג איהם אנטקעגען, הינטערוווערטס, האָט זי אוננאַטירליך פרעהליך און לעבהאַפט גענומען ריידען:

— קאַווא־ער... קומט... כ'לעבען... נו, וואס איז דאָרט, קומט!... איך וועל אייך אזעלכעס ווייזען, אז איהר וועט פּלאַצען פאר געלעכ־טער... קומט, נו... ביי גאָט, איך וועל ווייזען... קום, — יבינקער...

דער דורכגעהער איז געגאַנגען ניט אומקוקענדיג זיך אויף איהר: און אויף זיין אונבעוועגליכע געזיכט האָבען געבלישצעט ביי דער לבנה שיין זיינע בולט'ע אויגען, אזוי ווי גלעזערנע.

סאשקע האָט אנטקעגען איהם געטאַנצט אויף הינטען, און הויך אויפציהענדיג די אקסלען, מיט א קלאַגענדע שטימע פול פערצווייפ־לונג, פערשטיקענדיג זיך מיט'ן קעלט, וואס איז איהר אנגעגאַנגען אין האַלז, האָט זי צו איהם געזאָגט:

— איהר קוקט ניט קאַ־וואַ־ער, וואס איך בין אזאַ... מיין קער־פּער איז ריין... איך האָב א צימער... ניט ווייט... קומט־זשע, נו...

די לבנה איז געשוואומען הויך איבער'ן פעלד. און סאשקעס שטימע האָט מאָדנע שוואך געציטערט אין דער פראָסטיגער לופט.

— נו. קומט... — האָט סאשקע געזאָגט פערשטיקט, פאַלענ־דיג פון די פיס, נאָך אַלץ טאַנצענדיג אויף הינטען: — נו, איהר ווילט ניט, טאָ גיט האָטש אזוי צוואַנציג קאָפּיקעס... אויף ברויט...

אַ גאַנצען טאָג ניט געגעסען... בבב... גיט.. נו האָטש צעהן, קאַווא־ער... —יבינקער... גאָלדענער... גיט!

דער פערבייגעהער איז שווייגענדיג געגאַנגען פאַראויס אויף איהר, אַזוי ווי פאַר איהם וואָלט געווען אַ פּוסטער אָרט און זיינע זאַנ־דערבאַרע גלעזערנע אויגען האָבען אַלץ אַזוי טויט געבלישצעט ביי דער לבנה. ביי סאַשקאַן האָט זיך אַבגעריסען איהר שטימע און די ברעמען זיינען איהר צונויפגעפּראַרען פון טרעהרען.

— נו, גיט בלויז צעהן קאָפּיקעס... גיטינקער קאַווא־ער, וואָס פאַר אַ ווערטה האָט דאָס ביי אייך..

און פּלוצלונג איז איהר אַרויפגעקומען אויפ'ן זינען אַ לעצטער פערצווייפעלטער געדאַנק:

— איך ווע— אייך טהאָן, וואָס איהר ווי־ט... ביי גאָט איך ווע— אייך ווייזען אַזאַ קונץ... ביי גאָט... איך בין אַ גרויסע שטיפערקע!... איהר ווי־ט ווע־ איך אויפהייבען דאָס קלייד און זעצען זיך אויפ'ן שנעע... גאַנצע פינף מינוט ווע־ איך זיצען, אָט וועט איהר זעהען... ביי גאָט!... פאַר איינע צעהן קאָפּיקעס... אוי, וועט איהר־אַבען, קאַ־וואַ־ער...

דער דורכגעהער האָט זיך אָבגעשטעלט. זיינע גלעזערנע אויגען האָבען אויפגעבליצט מיט עפּעס אַ המצאה און ער האָט זיך צולאַכט מיט אַ מאָדנעם קורצען געלעכטער. סאַשקע איז געשטאַנען אַנטקעגען איהם, און טאַנצענדיג פאַר קעלט האָט זי זיך אויך געסטאַרעט צו לאַכען, קוקענדיג אין דער זעלבער צייט אויף זיין געזיכט און אויף זיינע הענד.

— ווילסט, אַנשטאַט צעהן קאָפּיקעס בעקומען אַ גאַנצע פינף רובעלדיקע? — האָט דער דורכגעהער זי געפרעגט און האָט זיך אַרומגעקוקט.

סאַשקע האָט זיך געטרייסעלט פאַר קעלט, זי האָט ניט געגלייבט און געשוויגען.

— דו... טהו זיך אויס אינגאַנצען נאַקעט און שטעה, איך וועל דיר געבען צעהן קלעפּ... צו האַלבען רובעל פאַר אַ קלאַפּ, ווילסטו?...

ער האָט געלאַכט און זיין געלעכטער איז אַרויסגעקומען ציטעריג, פערשטיקט און העסליך.

— ס'איז קאַלט... — האָט טרויעריג געזאָגט סאַשקע און אַ

ציטער פון פערוואונדערונג, שרעק, הונגער און אונצופרידענקייט האט שווי־דערליך און נערוועז געטרייסעלט איהר קערפער.

— נו מאלע וואס... דערפאר גיב איך דאך א פינפערל, ווייל ס'איז קאלט!...

— איהר וועט זעהר שטארק שלאגען... — האט פיינליך ארויס־געמורמעלט סאשקע ניט קענענדיג זיך בעשליסען אויף דעם.

— נו, איז וואס, אז שטארק... דו האלט אוים, וועסט בעקומען א פינף רובעלדיגע!

דער דורכגעהער האט גענומען געהן ווייטער. דער שנעע האט זיך געהערט סקריפען.

סאשקאן האט אלץ שטארקער און שטארקער געטרייסעלט אן אינערליכער שוידער.

גיט בעסער אזוי... האטש פינף קאפיקעס... דער דורכגעהער איז אוועקגעגאנגען.

סאשקע האט איהם געוואלט אנחאפען פאר'ן האנד, נאר ער האט זיך אויף איהר פערמאסטען מיט אזא אונערוואַרטעטע, שרעק־ליכע שנאה, א בליץ טהוענדיג מיט זיינע ארויסגעקראכענע ווילדע אויגען, אז זי איז צוריקגעשפרונגען.

דער דורכגעהער איז שוין אבגעגאנגען עטליכע טריט.

— קאווא־ער, קאווא־ער!... נו גוט... קאווא־ער! — האט עלענד און טרויעריג סאשקע אויסגעשריען.

דער דורכגעהער האט זיך אבגעשטעלט און האט זיך אומגע־קעהרט. די אויגען האבען איהם געבלישצעט און זיין געזיכט איז אזוי ווי שווארץ געווארען.

— נו, — האט ער מיט א חריף ארויסגערעדט פון צווישען די ציין.

סאשקע איז געשטאנען אביסעל ניט בעגרייפענדיג איהם, דער־נאך האט זי מיט א טעמפען שמייכעל גענומען פאנאנדערשפילען איהר בלוזע מיט פערפראַרענע, אזוי ווי פרעמדע פינגער, און זי האט, אליין ניט וויסענדיג פארוואס, ניט געקענט אוועקנעהמען די אויגען פון זיין זאנדערבארען, שרעקליכען געזיכט מיט גלעזערנע טויטע אויגען.

נו דו... מאך דאס אביסעל שנעלער, א ניט וועט נאך עמיצער פערבייגעהן! — האט געבורטשעט דער דורכגעהער.

אַ שרעקליכע קעלט האָט דער נאַקעטער סאַשקען אַרומגענומען פון אַלע זייטען. עס האָט איהר פערכאַפּט דער אָטהעם. אַזוי ווי אַ געברענטער אייזען האָט זיך מיט אַמאָל צוגעקלעפּט צו איהר גאַנצען קערפּער און, האָט דאַכט זיך, גענומען רייסען איהר גאַנצע אייז־גע־פּראַרענע הויט.

— שלאָגט גיכער... האָט געמורמעלט סאַשקע, אַליין אומקעה־רענדיג זיך צו איהם מיט'ן פּלייצע און טרייסלענדיג מיט די ציין.

זי איז געשטאַנען איינגאַנצען נאַקעט און אויסערגעוועהנליך פרעמד איז געווען דער קליינער, נאַקעטער קערפּער אויפ'ן שנעע אין מיטען לבנה'דיגען, פראַסטיגען פעלד ביי נאַכט.

נו... — האָט ער שטיקענדיג זיך פון עפּעס אַ שרעקליכען געפיהל, גראַב אַרויסגערעדט: — זעה.. .וועסטו אויסהאַלטען — בעקומסטו פינף רובעל, וועסטו ניט אויסהאַלטען, אדער דו וועסט שרייען, דאַן — געה צום טייוועל...

— גו־ר־ט... — שלאָגט שוין, האָבען קוים אָפּגעקלאַפּט איהרע ליפּען וואס האָבען געשפּרונגען פאַר קעלט. און איהר גאַנצער קער־פּער האָט זיך געטרייסעלט אַזוי ווי אין אַ קדחת.

דער דורכגעהער איז אָפּגעגאַנגען פון דער זייט און פּלוצלינג, אויפהויבענדיג אַ דינעם שטעקען, האָט ער מיט'ן גאַנצען כוח מיט אַזאַ מאָדנעם טעמפּען קלאַנג אַ קלאַפּ געטהאָן סאַשקען איבער'ן מאָגערען, איינגעשרומפּטען הינטען.

אַ שרעקליך שניידענדער וועהטאָג האָט דורכגענומען איהר גאַנ־צען קערפּער ביז צום מאַרך און, ס'האָט איהר געדאַכט, אַז דער גאַנ־צער פעלד, די לבנה, דער דורכגעהער, דער הימעל, די גאַנצע וועלט — אַלעס האָט זיך צונויפגעגאָסען אין איין פינסטערן פּיהלען דעם מאוים'דיג שניידענדען וועהטאָג.

— אָב... — האָט זיך אַרויסגעריסען פון סאַשקעס ליפּען אַ קורצער, אַזוי ווי דערשראָקענער הילך און סאַשקע איז אָפּגעלאָפען אַ פּאָר טריט, אָנהאַפּענדיג מיטביידע הענד פאַר דעם געשלאָגענעם אָרט.

— די הענד, די הענד לאָז אַראָפּ! — האָט ער פערשטיקט אַ געשריי געטהאָן, שנעל דעריאָגענדיג זי.

סאַשקע האָט טרייסלענדיג צוזאַמענגעדריקט איהרע עלענבויגענס, אוועקגענומען די הענד, און אַ צווייטער קלאַפּ האָט זי אויף־

געגבליקליך א ברען געטהאן מיט'ן זעלבען אונערטרעגליכען וועה־טאג. זי האט א געשריי געטהאן און איז געפאלען אויף אלע פיער. און ווען זי איז שוין געלעגען, האט זיך מיט א שרעקליכער שנעלקייט געשאטען אויף איהר נאקעטען קערפער איינער נאכ'ן אנדערען פייער־שניידענדע קלעפ, און בייסענדיג דעם שנעע, כמעט פערליערענדיג איהר בעוואוסטזיין האט די ווילד־געווארענע סאשקע געפויזעט מיט'ן נאקעטען בויך אויפ'ן שנעע.

— ניין! — האט אבגעצעהלט א פערשפארטע צונויפגעדריקטע שטימע און א בליץ האט א ברען געטהאן דעם נאקעטען קערפער מיט עפעס א נייעם נאשען קלאנג. עפעס האט אזוי ווי א סקריה געטהאן, אזוי ווי א פערפראר'ענער קרויטקעפיל, און ס'האט א שפריץ געטהאן אויפ'ן שנעע.

סאשקע קארטשענדיג זיך אזוי ווי א שלאנג, האט זיך איבערגעקעהרט אויפ'ן רוקען, פערשמירענדיג מיט בלוט דעם שנעע און איהר איינגעפאלענער בויך האט דונקעל געגלאנצט ביי דער לבנה מיט זייגע שארפע, ביינערדיגע ריפען.

און אין דער זעלבער מינוט האט עפעס א אונגלויבליך שארפער אייזען דורכגעשניטען איהר לינקע, טעמפ־אויפגעהויבענע ברוסט.

— צעהן! — האט ערגעץ זעהר ווייט ווער עס איז א געשריי געטהאן און סאשקע האט פערלארען איהרע געדאנקען.

— נאר זי האט זיך גלייך אויפגעכאפט.

— נו שטעה אויף, שטיק פגר... בעקום דאס דייניגע... — האט הריפענדיג איבער איהר געגרעדט א טרייסלענדע פערחליפעטע שטימע. — ווען ניט וועל איך אוועקגעהן... נו?

די לבנה האט געשיינט הויך און ליבטיג. בלאה האט אויסגעזעהן דער שנעע און פוסט האט געשווינגען דאס פעלד. סאשקע א נאקעטע, גאר ניט עהנליך צו א מענשען, פאלענדיג און אנהאפענדיג זיך פאר דער ערד מיט טרייסלענדע הענד, האט זי זיך אויפגעהייבען אויפ'ן מיטען וועג און איבער איהר, ביים לבנה, ווייסען קערפער, האבען שנעל אראפגעפויזעט שווארצע, דיגע שלענגעלאך. זי האט שוין ניט געפיהלט קיין קעלט, נאר עפעס א מאדנע שוואכקייט, אן איבעלקייט א ליידענדען ציטער און א ברעכעניש אין איהר גאנצען קערפער, דורכגעשניטען דעם צוקלאפטען נאשען ארט, האט זיך סאשקע דערקליבען צו איהרע קליידער און האט זיך לאנג אנגעטהאן:

אין די פּערפּראַרענע שמאַטעס, שטיל פאַרקענדיג זיך אין דעם לבנה בעלויכטענעם פּוסטען פעלד.

ערשט ווען זי האָט זיך אָנגעטהאָן, און דער שווארצער שאָטען פון דעם דורכגעהער איז ווייט פערשוואונדען אין דעם לייכטען לבנה נעבעל, האָט זי פאַנאַנדער געעפענט איהר האנד און אַ קוק געטהאָן. אַ גלינקע גאָלדענע מטבע האָט ווי אַ פונק אַ בלאַנק געטהאָן אויף איהר פערבלוטיגטער שווארצער האנד.

פינף! — האָט סאשקע געטראכט און אַ געפיהל פון אונגעהויער גרויסע, ערלייכטערענדע שמחה האָט זי פּלוצלינג ארומגענומען. שטאַרק דריקענדיג דעם גאָלדשטיק אין האנד, האָט זי זיך לויפענ־דיג אויף איהרע טרייסלענדע פיס געלאָזען אין שטאָדט. איהר קלייד האָט זיך פון הינטען געקלעפּט צו עפּעס נאַשעס און האָט געריבען דעם ברענענדען וועהטאָג; נאר סאשקע האָט אויף דעם ניט געקוקט; און איהר גאַנצעס וועזען איז געווען אָנגעפיהלט מיט אַ ליכטיג און פרעהליך געפיהל פון גליק—עסען, ווארעמקייט, רוהע, בראַנפען!...

וועגען דעם, וואָס מען האָט זי ערשט אַזוי שרעקליך און שענדליך געשלאָגען, האָט סאשקע ניט געקלערט.

— ס'איז נאָך בעסער... ניט קאַלט! — האָט זי פרעהליך בעמערקט צו זיך אליין און האָט זיך פערקעהרט אין אַ געסיל, וואו עס האָבען איהר גלייך אַ שיין געטהאָן די פרעהליכע פייערן פון אַ נאַכט־שענק.

ע נ ד ע.

פערלאג מ. יאנסעוויטש, נויאָרק

פאָלגענדע ביכער זיינען שוין ערשיענען:

סאניז, ראָמאן פון מ. ארציבאשעוו — געבונדען $1.00

מיליאָנען, ראָמאן פון מ. ארציבאשעוו, — געבונדען .60

די פערגוואלטיגטע, פון מ. ארציבאשעוו — .10

ליעבע און ליידענשאפט, ראָמאן פון מ. ארציבאשעוו — .25

אייפערזוכט, פון מ. ארציבאשעוו — .25

דער רויטער געלעכטער, פון לעאָנ. אנדרעיעוו .20

דאָס רויטע צימער, סאָציאלער ראָמאן, פון אויגוסט סטרינדבערג — געבונדען 1.00

דער פאָטער, טראגעדיע אין דריי אַקטען פון אויגוסט סטרינדבערג — .25

קאַמעראדען, פון אויגוסט סטרינדבערג — .20

די פערברעכער, פון אויגוסט סטרינדבערג — .25

טויטען־טאַנץ, פון אויגוסט סטרינדבערג — .20

וואמפיער, פון אויגוסט סטרינדבערג — .15

פאר'ן טויט, טראגעדיע אין איין אַקט פון אויגוסט סטרינדבערג — .10

מוטער־ליעבע פון אויגוסט סטרינדבערג — .08

שטארקערע, פון אויגוסט סטרינדבערג — .07

אויגוסט סטרינדבערג קאמפּליטע דראמען, געבונדען אין צוויי בענדער — 1.50

ד ע ר ג ע ש מ י ד ע ט ע ר פ ר אָ מ ע ט ה ע א ו ס גריכישע
טראגעדיע געשאפען מיט 475 יאָהר פאר קריסטוס, פון אסכילאס 15.

ו ו ע ל ט ע ל א ך, ערצעהלונגען אין בילדער,
פון מ. אדערשלעגער — — — — — — — — — — — — — .30

טיפען און בילדער, ערצעהלונגען און פארלעזונגען
פון אב באראף — — — — — — — — — — — — — — .50

ק א ר ט ע ן ־ ש פ י ע ל, א בילד פון ליעבע, הייראטה
און פאמיליען־פערדארבענהייט, פון מאיער בלינקען — .25

ג ע ל ד, דראמא אין פיער אקטען, פון מאריס גיסנעט — — .25

ס אָ צ י א ל י ז ם א י ן ב י ת ה מ ד ר ש,
פון ל. ראָזענצווייג — — — — — — — — — — — — .10

ד אָ ס מ אָ ד ע ר נ ע ר ע כ ט, פון סעבאסטיאן פאָר — .10

ד י פ ר אָ ל ע ט א ר י ש ע ק ל ל ה, דעקלאמירט
פון לעאָן בלאנק — — — — — — — — — — — — — .05

ע ב י ר ה, א מאָנאָלאָג פון א גראָבען יונג, פון אברהם
וויעוויארקא — — — — — — — — — — — — — — .05

א י ן ד י ש ט ו ר ם ט ע ג, דראמא אין פיער אָקטען,
פון מרים קארפילאוו — — — — — — — — — — — — .15

פאָלגענדע ביכער זיינען אין דרוק און וועלען באלד ערשיינען:

סט. פשיבישעווסקי — דע פראפונדיס — — — — — געבונדען .75

מ. ארציבאשעוו — די ווייב — — — — — — — — — — — .15

מ. ארציבאשעוו — ביים לעצטען שטריך — — — — — געבונדען 1.25

אויגוסט סטרינדבערג — די וידוי פון א נאַר — — — — געבונדען 1.00